

115

Ex Libris
JOHN LANDWEHR
Voorschoten

Die J. G. Frederiks in Oud-Holland 1896,
b. 19-35, 76-91.

ZEEVSCHE NACHTEGAEL,

ENDE

Des selfs dryderley gefang:

*Geheel anders inder waerheyt verthoont, als de selve voor
desen by sommighe uyt enckel mis-verstant verkeerde-
lijk is gheoordeelt.*

DOOR

Verscheyden treffelijke Zeevsche Poëten by een ghebracht; ende
verciert met Copere Plaeten.

*Hier is noch by-ghevought een Poëtisch overck gheenaemt
TAFEREEL van SINNE-MAL.*

TOT MIDDELBVRGH,

Ghedrukt by *Ian Pieterſſ vande Venne*, Cunst ende Boeck-vercooper,
woonende op den hoek vande nieuwe Beurſe, inde Schildery-winkel,

ANNO 1623.

Met Privilegie voor 7. Jaren.

DE Staten Generael der vereenichde Neder-landen hebben geconsenteert, ende geoctroyeert, consentceren ende octroyeren mits- desen Jan Pieterfz vande Venne, Const ende Boeck-vercooper binnen Middelburgh, dat hy voor den tijt van seven Iaren naest-comende alleene inde vereenichde Nederlanden sal mogen drucken, doen drucken, ende uyt-vercoopen, secker Poëtisch Boeck ghenaemt ZEEVSCHE NACHTEGAELE ende des selfs dryderley gefang, gheheel anders inder waarheyt verthoont als de selve voor desen by sommighe door enckel mis-verstant verkeerdelijck is gheoordeelt: Bestaende uyt veelderhande ghedichten van versheyden geesten ende treffelijcke Persoonen van Zeelandt. Verbiedende allen ende een yegelijcken deser Landen onderfaren, binnen den voorfz tijt van seve jaren 't voorfz Bouck int gheheel ofte ten deele, int groote ofte int kleene nae te drucken (ende te vercoopen) ofte elders nae-gedruckt inde vereenichde Provincien te brenghen, om alsoo vercocht te werden, sonder consent vanden voorfz Jan Pieterfz vande Venne, op de verbeurte vande na-ghedruckte exemplaren, ende alsulcke somme van penninghen als blijktt by de brieven van Octroy daer van verleent.

Ghedoen ter vergaderinghe van de Hooch-ghemelte Heeren Staten Generael in 'sGraven-hage den 22. Julij, 1622.

Was onderteeckent *C. Vijgh* v.

Ter ordonnantie vande Hooch-ghemelte Heeren Staten Generael.

C. Aerffsens.

TWEEDE NOODIGE WAERSCHOVWINGE
Aen alle Balljuvven, Schoutetten ende andere Officieren der vereenichde Nederlanden, misgaders de Curst-gunstige Leser.

Verstandighe Leser, ick heb voor desen gheclaecht, ende ghewaerschout by 't leste werck genaemt Toneel vande Mannelijcke Achtbaerheyt, vande Heer I. Cats, 't welck by my is uytghegaen: alwaer V. E. is voorghedragen de meyninge vande Self-strijt, soo wel tweede als eerste druck, van 't namaecken, ende vervalschen. Alsoo nu noch ander-mael is stoutelijck bestaen het leste voorfz Toneel vande Mannelijcke achtbaerheyt, oock na te drucken sonder consent off sonder op het ghebodt der Ho. Mog. Heeren Staeten Generael te achten: Dat my nu weder oorsaeck geeft ander-mael te waersclouwen. De Leser sal voor eerst letten dat de na-gemaecte gene waerschouwinghe hebben, vande Self-strijt, ghelijck de rechte exemplaren (dewelcke de eerste clachte is int lang voor aen-gevoeght.) Soo mede wert bevonden, dat de na-gheraepte heel flordich van letter, pampier, en sonderlinghe vuyle monsters van Placten zijn, die op verkeerde wijze staen: Daer beneffens staet te letten op de Annotatien aen de kanten die met Duytsche Letters by geknoeyt zijn; derhalven salmen licht gewaer werden welke de echte kinders zijn, off de bastaerts. Bidde eerbiedich aen alle Officieren dan wat op de valsheyt te letten, uyt kracht der Octroy vande Hoogh-gemelte Heeren Staten Generael, die my de selve verleent hebben.

Vaert wel.

V. E. Dienstvullighen Dienaer
Jan Pieterfz vande Venne.
De

De namen der gene, die haer stemmen by ghebracht
 hebben, tot de
ZEEVSCHE NACHTGAEL.

Iuffrouw Johanna Coomans, weerde huys-vrouwve vande Heer Johans
 vander Meerschen, Rentmeester vande Edele Mog. Heeren Staten
 van Zeelandt.

Juff-vrouw Anna Roemers, als doen in Zeelandt wvesende.

D. Apollonius Schotte, Raets-heer inden Hoogen Rade.

D. Jacob Schotte, Ridder, &c. Burgemeester der Stadt Middelburgh.

D. Simon van Beaumont, Pensionaris der stad Middelburgh.

D. Jacob Cats mede Pensionaris aldaer, ende nu der stad Dordrecht.

D. Adrianus Hofferus, Burgemeester der stede Ziericzee.

Fonckheer Philebert van Borssle, Burgemeester der stede Tholen.

Adriaen Valerius, Schepen en Raet Ter-vere.

Mr. Johannis de Bruyne, Advocaet tot Middelburgh.

Mr. Jacob Luyt, mede Advocaet tot Middelburgh.

D. Abraham vander Mijl, ghevoont tot Vlispinghen.

D. Lenart Peutemans, Doctoor in de Medecijnen tot Middelburgh.

D. Jacob Hobius, Burgemeester der stede Brouwers-haven.

Nicolaes Antonisz vander deelen.

Adriaen vande Venne, constich Schilder tot Middelburgh.

Joannis de Svaef Schoolmeester tot Middelburgh.

Pieter van Meldert. P. J. Vos. J. Rogiers. ende meer andere.

I A N P I E T E R S Z, V A N D E V E N N E

T O T D E N

Kunst-lievende Leser.

GVnftighe Leser, het selfame op-schrift van desen boeck, dien ick nu uyt *Zeelandt* V. E. van nieuws toefende; sal misschien eenighe die *Zeelandt* niet en kennen, gheheel duyster, off gansch fouteloos moghen schijnen; in ghevalle men niet daer yet toe en seyde, dat tot naerder openinge van het selve soude moghen dienen. Soo verstaet dan, dat door een *Zecusche-Nachtegael* tot noch toe, in veel plaetsen niet anders en is verstaen gheveest als een *Kick-vors* (ofte om *Zeevvrs* te spreucken) een *Puyt*: daer mede spottelijck te kennen werde ghegeven, dat *Zeelandt* van geen andere *Nachtegaelen* versien en was, als van dat vuyle water-ghedrochte ofte *Mödder-vroeters*; daer ymmers evenwel de ervarentheyt, nu vele Iaeren alreede heeft gheleert, datter jae ghewisselijck in *Zeelandt* *Nachtegaelen* te vinden zijn, die geen *bees* ghewrock uyt stinckende poelen schreeuwen, maer, een uytnemende aenghenaem *Gesang* in, en boven verheven-soet-riekende boomen zijn schetterende, met groote onderscheyden bevallicheyden van stem. Ghelijck het mede, tot heden toe daer voor ghehouden is geweest, dat in *Zeelandt*, de rouheyte vande *Zee* soo seer de overhant ghenomen hadde, datter onder de menschen selfs niet als schorre kelen, en stramme verstanden te vinden en waren; het welcke van ghelijcke, soo wel als het voor verhaelde, gheheel anders inder waerheyte als nu wert bevonden. Daerom isser goet gevonden, om
aen.

aen alle omlyggende nae-gebuere[n] het teghendeel, vande voor-
 schreven inbeeldinghe te doen verstaen: ende dit werck (bestaende
 in dry deelen ofte ghesangen die ghenoe[n]t werden *Minne-sang*:
Seden-sang: ende *Hemel-sang*.) als een *Mey-gifte* yder wert toe gheson-
 den: alle de gene, die *Zeelandt* aendachtelijck doorsien, en niet ge-
 sien hebben, weten dan datter ja[e] ware *Nachtegaelen* werden ge-
 vonden: ende die dit boeck sullen lesen (indien ick my niet en be-
 drieghe) sullen bevinden datter vryelijck *soete, sachte kunst-lievende*
verstande[n] zijn; bequaem tot alle dappere aerdighe invallen, en
 uytinghe van onse ghemeene tael: waer van de gunstige Leser
 een voorsmaecke wert gegeven, int lesen der *Namen* der gener, die
 yder een *Pluymken* tot desen noyt ghehoorden *Nachtegael* hebben
 toe ghebracht; waer door hy soo vlugge is gheworden, dat hy
 oock over water nae de omlyggende landen derf leeren vliegghen;
 om zijn stemme aldaer te laeten hooren, ende sich heel mackjes
 te laeten handelen, oft op de schoot legghen, om alsoo zijn aer-
 dighe, bysondere ghedichte *Pluymen* te laeten ontvouwen, en
 doorsien. Soo ghy dan Leser redelijck, en cunst-gunstich zijt,
 strijckt dan voortaan een sachter vonnis over onse *Zeeusche Ey-*
landen, en de inghesetenen van dien: en denckt, datter veel mis-
 leydt zijn gheweest over de naem van *Zeeusche-Nachtegael*; off
 soo daer misschien noch yemant ware, die sulcx met voor-oor-
 deel noch ghesint is te doen; men belovet hem, men sal ja[e] t'ee-
 nigher tijdt, den selve de mate soo nae legghen, dat hy indien
 hy uyt de mond niet spreecken wil, ten minsten binnen sich
 selven beter van onse *Zeeusven* sal ghevoelen; ofte yet tusschen
 de tanden mommelen. Wel aen dan, ick besluyte dit met een
 vriendelijck dreyghement, dat is: by aldien de *Zeeusche verstan-*

den by yder niet erkent werden) sal ick noch andermael mijn
uyterste vermoghen doen, om haer scharp, loffelijck vernuft door
konst van drucken wyder te doen verspreyen, in onse en buyten
onse Landen.

Vaert wel:

In Middelburgh, den 16. Mey.

Anno 1623.

HET EERSTE DEEL,
OFTE
STEM
VAN DE
ZEEVSCHE
NACHTEGAEL:
GHENAEMT
MINNE-SANG.

Met Privilegie.

Liefdighe Leser,

MEn heeft goet ghevonden, dese *Zeeusche-Nachtegael* (overmits de sonderlinge eyghenschap die de selve by sich heeft) V. E. voor te draghen in dry deelen: (gelijk geseyt is) waer van dit het eerste wert gerckent, ende genaemt *Minne-sang*, dwelck, toe-geeyghent wert aen de soet bloeyende leucht, om daer innerlijck mede de uyterlijcke bywoontselen der jonckheyt te kennen te geven: Derhalven, wert hier cortelijck verhaelt wat voortreffelijcke ghedichten en ghesangen zijn aen te mercken, in dit eerste deel. Int begin wert verthoont het *Wapen-schild*, *aller eerlijcke Ionghelighen* als een *plicht* voorgestelt; mitsgaders de *Wille-comen* aen de waerde *Ionck-vrou Anna Roemers*: ende de *Antwoorde* des selfs; met een *Plock-haertje* van *Cupido*: als mede een *Myntery* tegen 't *Liefde-kind*, (by de selve *Ionck-vrou* gemaeckt, benevens het gedicht aen de *Zeeusche Poëten*.) Volgende daer aen, is noch een aerdich gerijm op *Cupido Brille-man*; met *Cupido Honich-dieff*. Oock de wercking der *Wout*, en *Zee-goddinnen*. *Loff vande Leeuwerck*. Volgend noch het soet dubbel-sinnich *Vischers Praetje* van *Steven*, en *Marijntje*. Int voort-gaen een *Venus bedroch*. noch wijder een treffelijck gespreck op *Ionckheyt*. - Wederom een *Liedt* aen de *Vrouwe-slayers*; ende *Wulmers Ys-breuck*. Men sal int voortgaen sien de scharp-sinnighe *Raetsels*, ende *Boere dubbel-praet*. De *Zeeusche Mey-clacht* oft *Schijn-kijker*, wijst in rijmsche wijs, ten deele hoe de *Schilder-const* ghehanthaeft wert, terwijl de claegende *Minnaer* van liefde spreeckt, (doch wert met een *Vreuchden-lied* weder versoet.) Daer is voorder acht te nemen, op de aenspraeck tot *L. Scipio* over het weder geven van een seker *E. overschoone Maecht*, aen haeren *Bruygom*. Voorts noch derghelijcke meer, als *Harders-sang*. *Galm-dichten*. ende eyndelijck een *Tafereel vande liefde*, waer mede de *Minne-sang* wert besloten, jae gelijk als ten toone gestelt.

Leent V. E. ooren en oogen nu voorder tot het tweede deel, en oordeelt heuslijck.

WAPEN-

WAPEN-SCHILD

AL L E

EERLICHE IONGMANS

TOE-GHEEY GENT,

DOOR IONCK-VROV

IOHANNA COOMANS,

Weerde Huyf-vrouwe van d'Heere *Johan vander
Meerschen*, Rent-meester van de Edele ende Mogende
Heeren Staten van Zeelandt.

WAPEN-SCHILD

ALLE

EERLICHE JONG-MANS

TOE-GEEYENT.

En Geeft van onse tijt heeft onlancx uyt-ghe-
geven

Een nieuwen Wapen-schild , de maechden
toe-gheschreven; (tros,

En heester in gestelt een verschen druyven-

Verciert met aerdich waes, en met een schoonen blos :

Wt dit behendich werck can yder maghet lesen

Het maechdelick bedrijf, het maechdelicke wesen,

En wat de maechdom voucht. Al isfet wat verbloemt,

Daer is genouch geseyt, ten dient niet al genoemt.

Men prees dat onse Vrient de maechden ging gedencken :

Hier door heb ick bestaen de Minnaers oock te schencken

Dit wapen dat ghy siet, te voeren in haer velt,

Om tot der jong-mans nut te werden in-gestelt;

Soud' yemant maer alleen de jonge maechden leeren,

De vryers nimmermeer met eenich dicht vereeren,

Dat soud' in mijnen sin al vry wat seldsaem staen ;

Voorwaer sy hadden recht hun dat te trecken aen.

Ick heb haer insgelijcx een wapen willen maken ;

Het is een moedich volck geneycht tot hooge saken :

Haer comt een wapen toe, al isset noyt bedacht,
 Want tis een ouwe stam, en vry een groot geslacht.
Ghy siet dan hier een Tong geleyt op Wijngaert-blaren,
 De Minnaers tot een gift, gelijk ick sal verclaren;
 Een wel gesoute tong, en in den roock gesmoockt,
 Bequamelick bereyt, en na den eysch gekoockt.
 Een tonge, niet gevalst om yemant te bedriegen,
 Maer een bequame tong, oprecht en sonder liegen.
 Een reyne kuyffe tong, aen alle canten schoon,
 Die noyt en was vervuylt, maer comen mocht ten toon.
 Een effen gladde tong, die noyt en was gevouwen,
 Maer die van dobbelheyt haer altijt heeft onthouwen.
 Een tonge, niet te lang, maer die haer heeft gewent
 Te blijven binnen 'smonts, en niemant heeft geschent.
 Een tonge, niet te scherp, der slangen tong geleden,
 Maer die oyt heylsaem was, voor allerley gebreken.
 Een tong, die noyt en heeft wat onsen schein, veracht,
 Maer als den Beer sijn jong tot beter aert ghebracht.
 Een tonghe noyt geneycht te quetsen noch te wonden,
 Maer was van sulcken aert gelijk de tong der honden.
 Een tonge norts noch stuer, maer als de katten-tongh,
 Die vriendelicken streelt haer wel beminde jongh.
 Een tonge die haer noyt int nat en heeft verdroncken,
 Noch in den dranck ontgaen, al was haer veel geschoncken,
 Een tong die nimmermeer tot snoepen is beluft,
 Maer met gemeene spijs haer gantschen hunger bluft,
 Een tong vol alle deucht, een tong vol goede reden,
 Een tong, een Carpers tong, het beste van de leden,
 Een tong, een soete tong, die nimmermeer en dreycht,
 Tot bijten ongewoon, tot schampen niet geneycht.

Dees Wijngaert die ghy siet hier over al uyt-comen,
En can de Minnaers oock met recht niet zijn benomen ;
Een cruyt, ons wel bekend, in yders hof geplant,
Nochtans het onderwijft de minnaers niet verstant.
Een cruyt, dat hem vertoont met loof en gave rancken ;
Ghy minnaers doet alsoo, en stelt geen snoode bancken.
Een cruyt, dat mint de son, en niet en wast ter sy ;
Hout u noyt achter-af, dat's rechte linckerny.
Een cruyt, dat altijt climt hoe hooch het is gherefen ;
Om dat de minnaers deucht altijt soo dient te wesen.
Een cruyt, dat hem verspreyt, waer 'tcomen can ontrent ;
Poocht, minnaer, dat u naem int goede zy bekend.
Een cruyt, een suyver groen in rancken en in blaren ;
Leert, minnaers, uwe jeucht in suyver groen bewaren.
Een cruyt, dat eerst wel rijft, maer helt weer naer de gront ;
Dat seyde, en weest niet bloo, doch maket niet te bont.
Een cruyt, wiens bladt dat is gekartelt en gesneden ;
Ghy med' en weest niet heel, maer sneech in al u reden.
Een cruyt, dat wert geleyt, of 'tmist de rechte baen ;
Een minnaer nae sijn hoeft, sou buyten 'tspoore gaen.
Een cruyt, dat buychsaem is, al waer men't oock gaet leggen ;
En toont geen harde cop, laet u van wijser seggen.
Een cruyt, dat crullen heeft, doch dienen hem tot goet ;
Al zijdy mé wat crul, hout suyver u gemoet.
Een cruyt, dat dienstich is om op verscheye wijze
Tegeven soo een oog aen d'op-gerechte spijs ;
Let, minnaers, op het stuck, ghy wert hier mé geleert,
Ist datje wat bedient, het dient door u vereert.
Een cruyt, dat dient gesneer, of 'tsou te weeldich groeyen ;
Hooft minnaers, ghy moet oock u quade rancken snoeyen.

Een cruyt, als tis gesnoeyt soo wert de ranck gehecht;
 Bint med' u tochten in, soo blijfdy op-gerecht.
 Een cruyt, dat voor de druyf hem streckt gelijk met ermen;
 Tis rechte minnaers aert, de maechden te bescherimen.
 Een cruyt, dat oock verkoekt, genomen in de hant;
 Maeckt dat ghy niemant sengt, noch selve niet en brant.
 Een cruyt, waer door de druyf bevrijd is van de koude,
 Van regen, wint, en son, en wat haer deeren soude,
 Dit is dan med' u plicht, ghy minnaers, sorge draegt
 Dat ghy voor al ooc weert tgeen deeren sou een maegt.
 Een cruyt datm' ondersteunt, of anders' t' sou vervalien;
 Ghy minnaers neemt een vrou, dat steunsel dient u allen.
 Een cruyt, niet op-gepronct, maer wast so met de wint;
 Een minnaer die hem toyt, is maer een Venus kint.
 Een cruyt, dat daer verciert prieelen ende mueren,
 En maeckt gelijk een dack op huysen ende schueren;
 Bout med' uws vaders huys, ghy minnaers daer na tracht,
 Dat ghy meucht zijn een eer en ciersel vant geslacht.
 Wel dan, manhaftich volck, die sulcken naem wilt dragen,
 Neemt dit cruyt tot een leer, en wilt doch niet vertragen
 Te trachten naer de deucht, te toonen met der daet,
 Dat u voorneemste goet alleen daer in bestaet.
Hier wert nu licht gevraegt: Wel! gaetmen Venus knapen
 Vereeren met een tong? dat is een seldsaem wapen.
 Hoe zijnsē sonder tong? waer toe mach dit geschien?
 Of zijnsē sonder spraeck? wat wil doch dit bedien?
 Ten feylt hun aen geē tong, noch aen een veylich spreken;
 Sy hebben wis een tong, maer dickwils vol gebreken.
 Waer deur vertoonen sich bedroch en valschen aert?
 En isset niet de tong die dit doch alles baert?

Geveynstheyt, onverstant, en alle quae ghedachten,
Oock achterclap en twist wy door de tong verwachten.

Wie schent den Druyven-tros, die broofer is dan glas?

Voorwaer het is de tong, die eerst-mael d'oorfaeck was.
Het is alleen de tong, waer door soo vele maechden
Gecomen zijn ten val, die't naemaels seer beclaechden;

Hierom soo hoet u tong, op datse niet en dwaelt,

Maer voert haer op de pat, gelijk hier wert verhaelt.

Voor-eerst soo moeten zijn u woorden ende reden
Gefouten met verstant, bereyt met goede zeden,

Geen valscheyt noch bedroch en zy in u gemoet,

Maer weest oprecht van tong, want dat is 'tbeste goet:

Geen vuyl onnutte clap en sal oock in u woonen,

Maer hout u tonge reyn om defstich u te toonen;

Gebruyckt geen dubbel-sin, nu dus dan anders segt,

Eenvoudicheyt men prijft, het quaet dan van u legt.

En spreekt noyt van een maegt waer door sy quam in schandé,

Maer hout u tonge vast met lippen en met tanden,

Op dat u scherpe tong haer eere niet en vleckt;

Maer doet naer liefdes aert, die alle feylen deekt.

Een mis-slach die geschiet van eereelicke luyden,

Wilt die, soo veel ghy meucht, op 't alderbeste duyden.

Maer wacht u noch voor al te seggen voor gewis

'tGeen dat ghy niet en weet, noch daer niet van en is.

Weest yder vriendelick, u tonge moet genesen;

Tis beter wel bemint als seer ontsien te wesen.

Dit is u voor een les, u tonge soo ghewent,

Dat uwen aert daer door voor deugtsaem wert bekend

In alles wat het zy, tot eten ende drincken,

'tVermaken staet u vry, wat verder gaet, sou stincken.

Soo laet u dese tong dan wesen als een wit,
 Dat oock u tong mach zijn het alderbeste lit.
 Bevint ghy dit in u, of poocht ghy't soo te maken,
 Soo suldy weerdich zijn den Druyven-tros te naken.
 Neemt dan den rechten wech, den tros by 'tsteeltje vat,
 En eygent u soo toe dien aengenamen schat;
 Soo moocht ghy met de Druyf in eeren u verlusten,
 En als een goede Tong op hare bladen rusten:
 Maer als ghy, naer u wens, vercrijght soo weerden pant,
 Bejegt haer altijt met wijsheyt en verstant;
 Wanneer de snelle tijt haer vvaes comt aff te blasen,
 Dan oock veracht haer niet, soo doen verkeerde dwasen;
 Maer poocht dat ghyse dan met meerder liefde voet;
 Schoon dat haer jeucht vergaet, haer deucht blijft even goet.

AEN DE
 Eerbare, Achtbare, Const-rijcke
 JONCKVROU
 ANNA ROEMERS.

*Ae dat u weerde naem gereyſt heeft vele da-
 ghen, (ghen*

*En u begaefde geest van Fama voort gedra-
 Door landen en door ſteen, is noch na lang verwacht
 Jnt eynd' u geestich lijf alhier by ons gebracht :*

*De zee was heel in vreugt wanneer ghy quaemt gevarē,
 Neptunus hem vergat met al sijn woeste baren ;*

De Nymphen dienden u, en Æolus met lust (cust.

*Dreef'tſchip, met sachte wint, recht na de Zeeuſche
 Soo haest en was u voet niet op het lant getreden,*

Of de geſwinde Faem die quam terſtont gereden,

Op dat ſy uwe comſt ſou melden door de ſtadt,

Boodſchaptet yder een, maer my alleen vergat ;

*'tGeruchte liep ras voort, want niemant heeft geſwegen,
 Soo dat ick noch op 'tleſt de tijding heb gekregen,*

En als ick wiſt u comſt, hoe cond' ick weſen ſtom ?

Van herten dan Ionck-vrou, heet ick u wellecom.

B

Wat

Wat sal ick dees Godin nu verder gaen toe wenschen,
 Die soo rijck is begaest, verr' boven alle menschen,
 Met wijsheyt en verstant, ja waer van datmen spreekt,
 Ist wetenschap of kunst, dit al haer niet ontbreect;
 Sy heeft der Goden gunst, en is bemint van allen,
 En al het geen sy doet heeft yder goet ghevallen;

Maer noch ontbreect'er wat aen dees begaefde
 Maecht,

Dat is dat sy die naem van Maecht te lange draecht:
 Ick wensche dan, Jonck-vrou, dat u wert toe-gesonden
 Een, daer ghy naer u wensch mocht werdē aen gebonden

Met eenen soeten bant van eenicheyt en rust,
 Van ware liefd' en vreucht, die noyt wert uyt-geblust,
 Een vriendelicken bant, waer door een soeten seggen
 Op u wiert uyt-ghestort als een gewensten regen,

Dat ghy als moeder mocht voort-teelen een geslacht
 Dat alle druc verdrijft, wanneert maer eens en lacht;
 En alst dan quam dijn hals t'omvangē met syn vlercken,
 Dat waer u meer vermaeck als al u konstich wercken:

Dit wensch ic u, Jonck-vrou, en dat ghy't ooc wel raect,
 Want 'tmeest u noch ontbreect, om heel te syn volmaect.

IOHANNA COOMANS.

WEL-

WEL-COOM-GEDICHTEN
 A E N
 JONCK-VROU
 ANNA ROEMERS.

Op hare over-comste in Zeelant.

SONNET.

GHy heerscher van de zee, Neptun, wilt nu de baren
 Doen liggen stil en vlack, en houden in den bant
 De winden noort, suyt, west, dat sy het Zeeusche lant
 Met haren rouwen storm, niet vreeslick en vervaren,
 Want in een plancken-hol comt met ons over-varen
 Een costelick juweel, een onwaerdeerlick pant,
 Een maecht, wiens eer en roem, verspreyt aen elcken cant,
 V hoochlick heeft verplicht haer schip wel te bewaren;
 Sy sal tot uwer eer doen klincken hare stem,
 En met een soet gesang het danssende geswem
 Van u Zee-Nymphen al doen gaen voor onsen steven.
 Maer als u wil of macht ontbraeck tot haer gheluck,
 Soo sal sy bergen noch op der Delphynen rugh
 Meer als Arion deed', haer end' ons aller leven.

Een ander op de selve oorsake.

IOnck-vrou weest niet bevreest voor onse Zeeusche lucht,
 Tis maer een yd'le waen end' ongegront gerucht,
 Het lant is groen en versch, draecht vruchten en goet coren,
 Wt' sfoute water is vrou Venus self geboren;

B 2

Het

Het laffe platte foet wort over al gelaect,
 En tis altijd wat brack, dat wel en aerdich smaect;
 Het jong-volck comt somtijts wat coortsicheyt besoucken,
 Maer 'tcomt meest van de wermt der douckē by de broucken,
 Maer dit can u niet schaen, die met een koele sin
 Hebt altijd by de hant goet raet teghen de min;
 Noch van Cupidoos toorts, noch coorts hebt ghy te duchtē,
 Hy sal niet min van u als van Diana vluchten.

Liet, ten eynde als vooren.

Herderinnen.

Segt ons, ghy Herders van dit lant
 Waerom waerom naer u verstant
 In dese leest-ghelcde daghen
 Heeft Zephyrus soo soet ghewaeyt,
 En bloemkens over 'tvelt ghesaeyt
 Meer dan het is ghewoon te draghen?

En waerom sendt de Son nu neer
 Soo liefflick ghetempert weer,
 Die ons soo vierich plach te branden
 Int velt, wanneer den heeten hont
 Soo naer by sijner waghē stont,
 En dede splyten 'tkley der landen.

De moescl klinckt door 'tgansche velt,
 Geen herder meer sijn schapen telt,
 Pan selver staet de kuddē gade; (vos,
 Men vreesst voor dieven, wolf, noch
 Valeyen, weyen, bergh, en bos
 Zijn vol vā blyschap, vry van schade.

Diana sien wy dach aen dach
 Ten danse gaen, meer dan sy plach,
 De Nymphē al zyn vol van vreugdē,
 Schoon Chloris, wacker Amaryl,

*Philemon gheestich, off Myrtel,
 Haer noyt met singen soo verbeugden.*

Herders.

Ghy Herderinnen, weet ghy niet
 Waerom dat al dees vreucht ghe-
 schiet?

Hebt ghyt alleen noch niet vernomen
 Die Nymph die op den Amstel woont,
 Van Phebus met laurier gekroont,
 Die waerde Nymph is hier gecomen;

Sy is ghecomen over zee,
 En met haer zyn gecomen me
 De Gracien en Sang-Goddinnen,
 Cupido roeyde met sijn boogh,
 Een koppel Swanen 'tscheepken toogh,
 End de Zee-Nymphen stuerdent bin-
 nen;

Sy stuerdent aen den Zeeuschen kant,
 Terstont verheuchde 'tgansche lant;
 En daerom ist dat al dees daghen
 Dus Zephyrus sijn bloemkens saeyt,
 De Son soo schijnt, het velt verfraeyt,
 Hemclen aerd van vreugt gewagen.

Ghe-

Gedicht, ten selven eynde.

Ionck-vrouw ANNA wilt niet
schromen
In ons Zeusche lucht te comen;
Door u gheestich hooch verstant
Heeft u al te vast geplant
In sijn gracy Phebus constich,
Boven al is hy u jonstich,
Die u hout in sijnen sin
Voor sijn thiende Sang-Goddin:
Hy sal met het suyver schijnen
Van sijn stralen doen verdwijnen
Al wat u te vreesen is,
Alle zee-lucht, alle mis,
Alle heete quade winden,

Alle dompen doen verswinden,
Dat ghy in ons Zeusche lucht
Niet sult vinden dan ghenucht,
Die u beter sal vermaecken
Dan al d' Amsterstamsche staecken
Die met zeylen, roggh en vlas
Brenghen door de groote plas:
En als u noch yet mocht deeren,
Phebus salt wel connen weeren;
Heeft hy niet der kruyden cracht
En geneef-konst in sijn macht? (men
Daerom, Ionck-vrouw, wilt niet schro-
In ons Zeusche lucht te comen.

S.V.B.

WELCOM-GEDICHT

AEN DE

Eer en Achtbare, Deucht en Konst-rijcke

IONCK-VROUW

ANNA ROEMERS,

In Zeelandt comende.

Ick vinde my beweecht, ick voel in my een drijven,
Om u, seer weerde Maecht, een groete toe te schrijven,
Van wiens gheleert verstant de gansche weert waecht,
En wiens beroemden lof de Faem al-omme draecht:
En hadde noch u comst ter deghe nau vernomen,
Of ick en wiert terfont met yver in-ghenomen,
Om u te doen een groet door mijne slechte kunst,
Door mijn gering gedicht, niet weerdich uwe gunst;
Doch evenwel nochtans, ô weertste Maecht van allen,
Soo neemt ten besten aen, en laet u wel ghevallen

B 3

Dat

Dat ick , op uwe comst , u welcom heeten mach ,
 U wenschen veel gheluck , u bieden goeden dach ;
 Ick heet u wellecom , ô bloeme deser eeuwen,
 O kroone van ons lant , die nu besoeckt de Zeeuwen,
 O ciersel onses tijts , ick heet u wellecom,
 Ick prijs u groote deucht , ick gheef u eer en rom :
 Int corte , weerde Maecht , wat wil ick langer breken
 Met woorden u ghedult ? wat sal ick v order spreken
 Tot ciering uwes naems ? ach ! mijn verdwaelde sin
 En weet aen uwen lof noch eynde noch begin ;
 En wat voor eer en prijs can ick u voren legghen ?
 Ick ! dien u maer en ken alleen van hooren legghen ?
 Want vraeghje wie dat doch u dese groete brengt,
 Het is een ronde Zeeuw dief u , ter liefde , schenckt.

<p>Is dees groete kleen van weerden, Wiltse niet te min aen-veerden, En ontfaen met sulcken hert Alss' u toe-ghesonden wert ;</p>	<p>Want het is nyt enckel gunste Soo tot u als totte kunste : Dies' tgenegen hert aen-siet, Al en deucht de kunste niet.</p>
---	---

Mijn gheluck, Is in Druck.

I. ROGIERS.

*Seker voortreffelick man, tegens Joffr. ANNA ROEMERS
 in een weegh-schale ghewoghen ende overwogen zijnde, maeckt
 op dat gheval tna-volghende ghedicht.*

IOnck-vrou, ghy hebt (tis waer) wat meer als ick gewogen,
 Maer ist reyn spel gheweest , off hebdy my bedrogen ?
 Want hoe ! sal dan een maecht , die corter is dan ick,
 Die smal van middel is , van leden niet te dick,
 Van handen wonder teer , van aensicht heel besneden ,
 Die nau het gras en croockt daer op sy comt ghetreden,

Die

Die met haer net gewaet verciert is, niet belaeu,
 De schael, daer in een man gheset is, op doen gaen?
 Off sout de maechdom zijn, die u soo swaer doet wegghen?
 Men segt ghemeenlick soo: maer neen, ick segger teghen.
 De maechdom is een ding dat niemant hoort of siet,
 Een waen, een wensch, een wint, een dierbaer wat of niet.
 De maechdom die is licht; en maechden, die gevrijt zijn,
 Die worden veel-tijts swaer, als sy de maechdom quijt zijn.

Hier tegens antwoordt Ioffr. Roemers
 als volght.

DE min, die vleesch en bloet verteert,
 Die heb ick lang van my gheveert;
 Een anders luck my niet en vvroecht,
 Want my het mijne vvel ghenoecht.
 Nae hooghe staet ick niet en tracht,
 Noch ben door laecheyt niet veracht.
 Ick slaep gherust de nachten lanck.
 Ick nut met smaeck mijn spijs en dranck:
 Vervvondert u dan daer niet van
 Dat ick vvat meer vveech, als een man
 Die staech met sorghen is belaeu,
 Alleen niet hoe't sijn huys mach gaen,
 Maer die de lasten van 'tghemeen
 Noch boven dien torst op de leen.

A. R. V.

B 4

PLOCK:

PLOCKHAERTIE
 VAN IONCK-VROU
 ANNA ROEMERS
 MET
 CVPIDO.

Ymy ! ick ben so moed ! ick kan my nau bedaren,
 Het siveet dat breeckt myn uyt door 'tmoeyelick
 plockharen
 Met dese bengel, die ick achte min als niet,
 Want met sijn flappe booch hy teere pijltjens
 schiet.

'tWas immers geckens waert dat hy op mijn ginck micken,
 Want elcke reys schoot hy sijn broos geweer aen sticken,
 Sy stooten weer te rugh, op 'tCristalijne schilt
 Van Pallas, ick sprack stout : Schiet vrylick soo ghy wilt,
 Nu lustich als een man ! want hy con niet ghenaken
 Mijn hert, hy mocht het sien, maergeensins cost hy't raken.
 'tWas slechtheyt van hem dat hy niet eens nam merck
 Wat hem was in de weech. Loop heen tis kinder-werck
 Seyd' ick, doe myn op 'tlaest dees mallicheyte verveelde
 Die myn vermaecte eerst doe'ck met sijn kintsheyt speelde.
 Iae wel ! zijt ghy de Min, die men dus bidt en eert ?
 Zijt ghyt ! die trotselick wel Coningen verheert ?
 Zijt ghyt ! die al de Goon, jae selfs Inpijn doet vreesen ?
 Zijt ghyt daer ick wel eer soo veel aff heb gheleesen ?
 Zijt ghyt, die groote vreucht, en groote droefheyte geeft ?
 Zijt ghy't, die doot, en weer kunt maken datmen leeft ?

Zijt

Zijt ghyt, die den Poet geeft oorfaeck om te dichten?
 Zijt ghyt die soo veel nieuws en wonders cont verrichten?
 Maeckt dat een ander wijs. Ick can het niet vermoen,
 Geen heyl'gen loof ick oyt eer sy miraëckel doen
 Dat ick het selver sie, want anders ist veel logen,
 Door hooren seggen wert een mensche licht bedrogen.
 Iongen cost ghy niet sien wat u was in de weech?
 Dit sprack ick al, en was verwondert dat hy s'weech?
 Sijn tanden knersten, en hy smeet sijn handen samen,
 Het speet hem bijster dat ick hem dus ginck beschamen.
 Daer leyt nu al u roem, daer leyt nu u geveer,
 Daer ghy op trof en stof, gebroken voor u neer.
 Doe leed hy langer niet dat ick hem soo verguyften,
 Sprong op, liep nae my toe, en terte my met vuyften
 Eens tegens hem te slaen, hy maeften hem gereet,
 Streeck achterwaerts sijn hayr, en schorten op sijn kleet,
 Ick lachte schamper, want ick achtent niet met allen,
 Neen pottertje haes-op, mijn lust nu niet te mallen,
 Eens op een ander tijt. Mit steld ick my tot gaen
 Nae huys, en liet hem daer wel quaet allenich staen.
 Sijn koker was heel leech, sijn pijlen al ghebroken,
 Tis wel (riep hy) gaet deur! 'tsal werden haest ghevroken
 Dat ghy mijn acht dus cleyn, en met mijn hout de spot,
 Al lijk ick maer een kint, ick ben nochtans een God.
 Ick keerde wederom, door sijn hoochmoedich driegen,
 Hy heeft noch vleugels (dacht ick) om my nae te vliegen.
 En soo te quellen staech waer ick my wend of keer,
 Die wil ick corten aff. Doe ley ick 'tschilt daer neer
 Bedooven in het gras, om my niet te beletten,
 Het erge guytjen gingt doe op een loopen setten

Doe't my sach comen aen, ick meende 'twas van vrees,
 Maer hy liep nae sijn booch, en trockt daer van de pees
 En maester aff een strick, en raepte in dat ylen
 De scherpfte puntjes van sijn half-ghebroken pijlen,
 Doe keerden hy hem om, en setten hem heel schrap,
 Ick liep hoochmoedich toe, en gaf hem trots een lap
 Soo stijf als ick cost slaen, aen een van bey sijn wangen;
 Hy was weerom niet slinx, maer heeft my stracxgevangen
 In sijnen loosen strick; helaes! met wat een smert
 Stiet hy veel pijlen in mijn onghewapent hert?
 Iae neep my blond en blau, en riep 'k sal u vermoorden,
 Off haelt vveer in u hals de lasterlicke woorden,
 Fluxroep nu Mins genae! soo lang sal ick u slaen;
 O spijt! ick most het doen, wou ick daer zijn van daen.

M V Y T E R Y

T E G E N

C V P I D O.

Van Jonck-vrouw Anna Roemers.

ALben ick nu ghequetst, ô wicht! soo sal ick maecken
 Dat ick, naer u begeer, niet quijnen sal of craecken,
 Ghy sult u wensch niet sien, dat ick als mal en sot
 Nu sou begaen daer ick soo vaeck mé heb gespot,
 Dat ick door schrick van pijn klijn-seerich sou verschuylen
 Mijn wonden, op dat die verettren en vervuylen.
 Siet daer mé gae ick heen, en soeck sulck een die can
 (Ervaren in die const) mijn vrylick tasten an;
 Ick sal gheen bijt-salf noch gheen pijnlick tenten vreesen,
 Noch bittere drancken die bequaem zijn te gheneesen

Mijn

Mijn hert van dese quael, die'k in mijn jonge tijt
 Soo angstich heb gevrees't, soo naerstich heb gemij't.
 En ghy gehelme Maecht, ghy schoonste der Goddinnen;
 Hoe mocht het van u hert dat ghy my liet verwinnen?
 Hoe mocht het van u hert, dat die u altijd eert
 Soo klackloos van een kint! een kint! nu is verneert?
 Ick berst van spijt, als my dees aeterlingsche-bastert
 Sijns moeders schoonheyt prijst, en uwe schoonheyt lastert.
 Neen, neen, ick acht soo veel geen lichaem schoon en fris
 Als een oprecht gemoet daer deucht gewortelt is.
 Al creech sijn moer de prijs, nae'toordeel van een Herder
 Die op sijn geyle lust flech sach en niet eens verder,
 Dat acht ick niet met al: wannermen siet het endt
 Wat was sijn loon? ach arm! flech jammer en ellendt.
 Wie souw niet uyt sijn hert de dertel min-lust royen
 Die de puyn-berghen siet van het verbrande Troyen?

*Gedicht van de selve Ionck-vrouw
 aen de Zeeusche Poëten.*

DE heuchelicke son, die bralt, en climt om hooch;
 De vegen nat, en glat, die werden hart, en drooch;
 De wijngaert oogen crijcht, en aen der boomen toppen
 Daer berst te met een blat uyt dick-gheswollen knoppen:
 De bruyne voester-vrouw, de vette groeyfaem aerdt
 Die heeft haer eerste cruyt en bloemen al gebaert:
 Het luchtich pluym-gediert, al t'ilpende comt swieren,
 En springt van tack op telgh, met vrolick tierelieren.
 Dees Somer-teyckens die verneem ick altemaël,
 En noch verneem ick niet u Zeeusche Nachtegaël.

SONNET

Aen de Zeeusche Poëten.

Ghy altijd lustich volck, dat met u gheeft ghewoon
Te sweven zijt om hooch, en welcoom by de Gooden,
Die u alst feest-dach is op haer bancquet doen nooden
En boven aen het naest Jupiters wijste soon.

O luckich teghen-deel! van die om wanckel loon
Vermuffen op 't Cantoir (een graf van sulcke dooden)
Veer ick in mijn hert, u vier ick, als de booden
Van de onsterflickheyt, belommert met haer croon.

Ick heb onlangs verstaen dat ghy met schrandre listen
In Zeelant u quartier begint te Alcumisten
Om gout te maken? Neen! Maer grooter Meeſter-ſtick
Neemt ghy-lie by der hant, 't zijn wonderlicker curen
Cunt ghy u Nachtegael doen soetjens tureluren
Die in sijn moeders tael roept kick, borr kick, kick kick.

Aen den geleerden Heer Jacob Cats.

Doe giftren Phœbus hadt sijn aff-ghemende paerden
Ghelaten uyt den toom, en dat hy van der aerden
Ginck bergen in de zee sijn blinckent gouden hoofst,
Doe dacht ick om het geen dat ick u had beloofst.

Ick creech Pen, Inck, Pampier, en setten my tot schrijven,
Ten eersten wouw het boeck niet open leggen blijven.

De pen most zijn versneen, en 'tpennemes was plomp,
In plaets van pen sneet in mijn hant een diepe slomp.

'tPam-

'tPampier floeg claddich deur: in d'inc was gom noch luyfter.

'kEn had geen snuyter, en mijn kaers die brande duyfter.

De fuster van de doot die sleepte myn nae bedt.

Dus, ô geleerde Vrient, soo werde ick belet,

Tot mijnen besten, want misnoegen quam ghevlogen,

En bracht my in den droom de veersen voor mijn ooghen,

Heel creupel, manck, en lam. De schamper bleeke Nijt

Riep spots-gewijs; Ghy meent dat ghy Homerus zijt.

De swarte Laster creet, Gaet heen wilt mede deelen

Vongherijmde rijm, 'tsal yder haest vervelen.

Doe quam Besinning nae: Die sey, Houtse bedect,

Soo wert ghy niet benijt, gelastert, noch begeet.

Aen den selven.

Nevens die gheluckich leven
Heeft my God eē plaets gege-
ven.

Want geen rijckdoms overvloet

Noch geen schrale arremoedt,

Daer de vrome Christen menschen

Met de Wijse Man om wenschen,

Dat is juyft mijn toe-gevoegt.

Anders luck my niet en wroegt.

Niemants voorspoet doet my
pruylen,

Want ick wil met niemant ruylen.

Niemant isfer die ick haet,

My en gunt ooc niemant quaet.

'kNut met smaeck mijn dranck en
eten.

'kBen door laecheyt niet vergetē,

Noch door hoocheyt niet benijt

Onder mijns ghelijcke tijt.

Dit, jae meer soo derf ick roemen

Dat ic veel mach vriendē noemen

Die door haer gefwint verstant

D'eer zijn van ons Vaderlant.

Maer ghy! bloeme vā de Zeeuwen,

Over al soo gae ick schreeuwen

'kBen doe meest van 'tluck ghe-

dient

Doe't my *Cats* gaftot een vrient

CVPIDO BRILLE-MAN.

Hoe loos is nu het volck! vvat zijnder nieuwve vonden!
 Al vvat ter vveerelt leeft verlaet zyn eerste gronden:
 Een, die in onsen tijt maer slechte dinghen vveet,
 Js, soo het blijcken mach, onvveerdich dat hy eet.

Een

Een yder in het sijn heeft sonderlinghe grepen,
 Js, op een nieuwe vvijs, op alle ding gheslepen;
 Een yder ambacht-man is snegher als hy plach,
 Een yder konstenaer brengt vvonder aen den dach.
 Wat seg ick van de mans? oock Venus kleyne Jonghen
 Comt heden opte baen met onghehoorde spronghen;
 Hy vveet, met gauver hant, en met een beter schijn,
 De jechte van onsen tijt te crijghen aen de lijn:
 Hy, die met seldsaem vier de vveerelt heeft ghequollen,
 Waer door zyn eyghen hert is dickmael op-ghefvollen,
 Hy, die met booch en pijl sich by de menschen wond,
 Waer door oock Venus selfs is menichmael ghevront,
 Kan nu al beter spel, kan vry al soeter grillen;
 Hy draecht nu, vvaer hy gaet, een slach van lange brillen;
 En, vvie hy dit ghelas eens voor het ooghe schiet,
 Die vint van stonden aen dat niet een mensch en siet,
 Die vint, dat niemant vveet; lant, steden, rijcke stroomen,
 Een vveerelt, soo het schijnt, doch niet als vvijsse droomen;
 Wat uytter ooghe leyt, dat toont als dichte by;
 Dies is de geck verheucht, en sonder reden bly.
 Nu staet hy door ghepeys ghevvellich op-ghetoghen,
 Het schijnt dat hem de geeft is wytte borst gevloghen;
 Hy denckt, hy ducht, hy droomt, hy kijckt, hy loert, hy siet;
 Hy meynt dat hy het grijpt, en stracx al vveder niet;
 Stracx vveder vvonder veel, stracx weder al verloren;
 Stracx vveder grooten troost, stracx vveder als te voren:
 O Seldsaem poppe-goet! ó tuych van vreemden aert,
 Dat nu eens groote vvreucht, dan grooter pijn baert!
 Een Ander, sonder bril, die, schoon hy vveet te loeren,
 En met een snellen strael sijn ooghen om te voeren,

Siet echter niet een sier, off maer een ledich velt,
 Daer een, die brillen can, veel moye dinghen telt;
 Siet maer een open vack, een vvoor-plaets van de vvinden,
 Een mist, een schrale lucht, daer niet en is te vinden,
 Siet maer een ydel ruym, gelijk een holle pot;
 Dies seyt hy, tot besluyt; Gevvvis de vent is sot.
 Hier vverd Cupido gram, en stelt hem om te vvreken,
 Op dat voortaan het volck eerbiedich soude spreken
 Van vviyers kramery, van al de loofse smis,
 Van vviijsters poppe-goet, en Venus heymenis.
 Dies grijpt hy metter hant een van de beste brillen,
 En seyt; Ick hebbe macht een stouten mont te stillen.
 En siet! hy die terstont soo roerde zijnen beck,
 Is boven al ghebrilt, is ver de meeste geck.
 Hoe is de quant bedot! en by de neus ghegrepen!
 Hoe leyt hy in de praem! vvat cruycht hy felle nepen!
 Hoe is hy in de fonck! hoe jammerlick gevat!
 Hoe maelt hy voor de deur! hoe drrvaelt hy door de stad!
 Hoe past hy op den dienst! hoe lijdich can hy blasen!
 Hoe vult hy haer de kap met duysent vvijsvasen!
 Hoe loert hy metter oogh, hoe buyght hy metten neck!
 Hoe queelt hy metten mont! hoe speelt hy metten beck!
 Hoe streelt hy sijnen baert! hoe gheestich can hy loncken!
 Hoe loert hy over drrvers! hoe bijster can hy proncken!
 Hoe is hy in de vveer! hoe stuypt hy voor de bruyt!
 Het hoetje voor de borst, het voetje achter uyt!
 Hoe deerlick can hy sien! hoe bijster can hy vveleyen!
 Hoe vveet hy, nae den tijt, te lacchen en te schreyen!
 Hoe neycht hy mettet lijf! hoe cruypt hy langs den gront!
 Den sadel op het lijf, den breydel in den mont.

Hoe loopt hy door de kouw, oock dickmael gantsche nachten!
 En wult de schrale lucht met ongbehoorde clachten,

Wat singt hy menich liet van ick en vveet niet vvat!

Nu voor een achter-deur, dan voor het groote-gat.

Hoe cust hy aen de clinck! hoe dickmael moet hy draven!

Hoe dickmael stille staen! ô wryers, rechte slaven,

Siet, hoe u saken staen; ghy streelt, 'ken vveet niet hoe,

Knecht, jongen, wyl-jongvvijs, tot op het hontje toe.

Al dese spokery can yder een bemercken

Op vvie de minne-bril gheen macht en heeft te vvercken;

Dies roupt hy over-luyt; O vreemt, ô seldsaem glas!

Hy is nu enckel spot, die eerst de spotter vvas.

Wie can van dit bejach met vaste gronden spreken?

Wie kent den rechten aert van dese wijsse streken?

Ik hebbet lang gheseyt, en segghet even noch,

De Liefd' is anders niet, als lieffelick bedroch.

Aliquid putat esse, quod umbra est.

Artifici distincta manu per vitra Cupido

Prospicit, & quod abest credit adesse puer:

Hic scopulos, ibi prata notat, miracula rerum,

Et pedibus credit regna subesse suis.

Hinc dum plaudit Amor, Cytherea repressit ouantem,

Et, quodcunque vides, quid nisi fumus? ait;

Tespeculum fallit, miseros tu fallis amantes;

Nil solidi vitrum, nil tuus ignis habet.

D

CYPIDO

CVPIDO HONICH-DIEF.

Venus Soon dat soete kint,
 Datse boven al bemint,
 Plucte bloemkens langs den cant
 Van een groen verheven lant,
 Op een bergfken reed lick hoogh,
 Vet vā gront, en schoon in d'oog.
 Daer gevloghen onder een
 Menich honich-byeken cleen,
 Wt de bloem en 'tgroene cruyt
 Tooch den soeten honich uyt.
 Soo dit kint int groene gras
 Doende met sijn plucken was,
 En met menich bloemken soet
 Kroonde sijnen roosen hoet,
 Quam een Yemken uyt den gront
 Van een bloemken, en terstont
 Heeft ghefteken t'eirfte lidt
 Van sijn sachte duymken wit.
 Doen hy sick ghefteken sach,
 Doot soo ben ick, amy, ach!
 Over-luyd de Liefde riep;
 En becommert henen liep
 Nae sijns moeders soeten schoot,
 Thoonend' haer sijn wonde root,
 Sie doch, moeder, van dijn soon
 'tOngheluck, en hulpe thoon,
 Sprack de Liefd', en onder dien
 Liet haer sijnen duym besien;
 Venus loech, en Liefde bang
 Kulte dry-mael aen de wang,
 Dry-mael aen den rooden mont,
 Dry-mael daer de wonde stont,
 Daer het swol, en doen oock ras
 Liefde van de steeck ghenas.

Nu soo segt my, boefken snoo,
 Wie dij heeft ghefteken soo?
 Wie dijn cleene duymken soet
 Sulcken pijnelijden doet?
 Zijnt de Kunst-Goddinnen bly
 Die met hare naelden dy
 Hebben buyten in het velt
 Dus ghequollen en ontstelt?
 Gheenins, moeder, geen van haer
 Overvallen heeft my daer:
 Tis een draecxken ruych en bont,
 Met twee vlerckjens wit en ront,
 Cleen van lijf, en over hem
 Geel van buyck, en grof van stem:
 Als de soete Bloem-Goddin
 'tVelt begint te nemen in;
 En des groene Lentes tijt
 Ons, en alle vee verblijt,
 Vliegt het over bloem en cruyt
 Boven in, en weer daer uyt,
 Van besijden, en rondom,
 Met een soet en luyd ghemom.
 Tis de Goden wel bekend,
 Venus sprack, van daer ontrent
 Hoemi berghen haren top
 Spreyden neerwaerts, comend' op
 Yem van dese, nu van die
 Wort gheheeten Honich-bye.
 Nu dewijl soo grooten quaet
 Van soo cleynen dier ontstaet,
 Als syn scherpe tengel straf
 Doet ons wijcken van hem af.
 Wat een meerder pijn int hert
 Ons van dy ghegeven wert?

Als

Als dijn valschen gulden pijl
 Ons door dringhend' onderwijl
 Van dijn hant gheschoten af,
 Droefheyt, vrees, en sorghe straf,
 Hope, blyfchap, en verdriet
 Teffens in ons herten schiet.

*Namen ende vverkingen van de
 Wout en Zee-Goddinnen.*

D'Aeren van het coren vet
 Zijn op *Ceres* hoofd gheset,
 Als Goddinne van te voren
 Voor de granen uytvercoren.
 'tGroene wout is int ghewelt,
 Van de Goden wilt ghestelt,
 Die by bocken vergheleken,
 Selden goede reden spreken.
 'tLonghe gras en teere cruyt
 Eerst gesproten opwaert uyt,
Flora jeuchdich toe-gheschreven
 Te bewaren is ghegeven.
 In Olijven haren sin
 Heeft de wijse *Const-Goddin*.
 Lauwre-boomen haren broeder
Phabus hebben tot behoeder.
 D'oude *Gode-moeder* vroet
 Groeyen op de Pijnen doet:
 'tSoet gerucht dat om de boomen
 En de clare water-stroomen
 In de somer-daghen sweeft,
Zephyr in sijn handen heeft.
Ceres trouwe ghesellinne
 Van het mont-ghewas Goddinne
 Op de somer-vruchten wacht,
 Ende gheeftse rijpdom sacht.

De Goddinnen die ghevonden
 Werden onder 'swaters gronden
 Heerschen over al de vis
 En wat meer daer onder is.

Flora, Lentes outste dochter
 Doet de velden werden sochter,
 Gheeftse kruyden ende blom,
 En soo menich bladt rontom.

Maer de tranen en het suchten,
 Sorgen, vreesen, ende duchten,
 De Goddinne van de min
 Heeft alleen ghenomen in.

Lof van de Leeuwercke.

Leeuwerckje soet en altijd bly,
 Van alle sware sorghe vry ;
 Wie van de ghene, die beminnen
 Die drie-mael drie Gedicht-God-
 dinnen,

Kan swijghen op sijn soete luyt
 Dijn hooghe stem en wilt geluyt ?
 Ick sou my kennen gants onweer-
 dich

Haer wijse leer en conste veerdich;
 Indien ick sweech en ging voorby
 Hoe aengenaem dijn singen zy.
 De stemmen wilt die velt vercie-
 ren,

En om den hoogē hemel swieren,
 Verr' overtreft dijn soet geschal
 En laet sick hooren over al.

Als *Lentens* tijt 'tlant onbewogen
 Met nieuw gelaet toont overtogē;
 En dat de soete Bloem-Goddin
 De velden heeft ghenomen in ;

En alle vee, en alle dieren
 Vrou Floraes blijde comste vierē,
 En dat de bouw-lien 'smorghens
 vroegh
 Doorsnijden d'aerde mettē ploeg;
 Alsdan ghevlogen hun besijden,
 Haer herten droef, du gaetst ver-
 blijden ;
 En nu beneden op een cluyt.
 Dan boven d'aerde dijn geluyt
 En soet gefang om hoog geresen
 Doet al de dierkens vrolic wesen:
 Ia d'aerde self om dese vreucht
 Sick blijder thoont en meer ver-
 heucht (den,
 Dan als kaer borst wort op-gefne-
 En met den ploeg van eē gereden.
 Als nu den claren dagheraet
 Wt-breken met de sonne gaet,
 En dat dijn pluymen zijn begoten
 Met soeten dauw , om hooch ghe-
 schoten ;
 De winden du dijn liefde soet
 Vertellest met een bly ghemoet,
 Dies hoortmen dan dijn keelken
 beven
 En menich soete deuntjen geven,
 En leeghe nu, dan hooghe weer
 Dijn stemme drillen even seer :
 Dan gaetstu weer , stracx neer-ge-
 schoten,
 In boskens dicht met gras beslotē,
 Dijn huys besoecken, en met een
 Wt-kippen dijn jongskens cleen.
 Of broeyen uyt op dijne wijse,
 En hun besorghen hare spijsē,
 Van risp' of kever eenich lidt,
 Of tvliegjen dat in bloemkens sit.

Tot vreuchden dan, int gras gebo-
 ghen,
 Van d'eene sy werd iek bewoghen
 Door dijne stem en hooch geluyt;
 Van d'ander sy de boere-fluyt
 En 'tsoet gefang van d'Herderin-
 nen (nen.
 Verquict mijn hert en droeve sin-
 Geluckich dan, soo noem ick dy,
 Leeuwercke soet en altijt bly,
 Die't onbecommert is gegeven
 In vreuchden oyt te fullen leven ;
 Die sonder sorg of argelift
 Geen valscheyt onderworpen bist,
 In wiens gemoet geen quae gebre-
 ken
 Noch boose lusten oyt ontsteken;
 Dat door bedroch en yondē quaet
 Naer gheen ghebiet of goet en
 staet.
 Doch evenwel moet onder desen
 Dijn hert bedroeft tē deele wesen;
 Dat als de Son des avonts laet
 In Thetis schoot te bedde gaet,
 En dat de nacht tot rust bewoghen
 Hout alles onder hem getogen,
 Dijn hooghe stem en soet gedril
 En wilden sang moet swijgen stil.
 Maer alsoo haest de son ontsloten
 Wt d'hooghe lucht comt voort-ge-
 schoten,
 En sijne stralen haren glans
 Doen lichten over d'aerde gans,
 Soo springstu vlijtich op van on-
 der,
 En langs de weyden groen byson-
 der

Geest

Geeft weder-flach vroeck over al
 Dijn wilde stem en soet gefchal,
 Dat strack doet rijfen op den her-
 der,

En al de geen die reysen verder,
 En menich dierken uyt-gestreckt
 Wt sijnen diepen slaep op-weckt.

I. S. M. Z.

VISSCHER-PRAETIE.

Tsamen-sprekers

Steven ende Martijntje Visschers-kinderen.

Steven comt uytter zee.

Vuyt als ick omje peys, juyt als ick gae versinnen
 Al vvat ick dencken can, met mijn vervvvarde sinnen,
 Martijntje, coomje my van passe rechts te moet,
 't Comt al op een, mijn comst, jou gaen en mijn ghemoet.
 De reys is vvel gheluckt, het schip is vol en soete,
 Dit sal de quade teelt van 'jarent vvat versoete;
 Ons Stier-man heeft my noch terstonts int ruym vertele
 Dat hy van dese reys vvel voor de Reeders telt
 (Met cleyn vverck en met al) dryenveertichstallif lasten;
 Wat help! dit sal ons Reers vry van haer schult ontlasten.
 En tis een corte reys; Tis nu de seste vveeck
 Meen ick, Martijntje, dat ick van jou deure vveeck
 Des ochtens met den dach. Sints heb ick moeten vvesen
 Ghebannen en gherooft van u vermaecklick vvesen,
 En hebbe moeten sien in plaets van u ghelaet
 De stuere dolle zee die noyt haer vvoelen laet.

Hoe dickmael, alst mijn glas vvas om te staen te roere,
 Heeft my u soeticheyt, meer als ick 'troer, doen roere,
 Dan stierd' ick 't schip bekaeyt, en seylt' een quade streeck;
 Wat creech ick van de maets dan menich harde streeck?
 En alset driÿf-vveer vvas, en dat men 't vvant ginck paeyen,
 De stier-man vvas dan bly; maer vvie sal my nu paeyen,
 My, dacht ick, die nu derff mijn soetste tijt-verdriÿf,
 En in dees vvilde zee slechts voor een ander driÿf.
 Och scheepje driÿft toch heen ick sal my ondervrinden,
 V roer te watten aen, en stieren voor de vvinden
 Nae huys, nae 't meysse toe: soo stae ick dan en mael;
 Maer vvat ist? te vergheefs is dat dan altemael.
 Dit is niet te vergheefs dat ick jou mach aenschouven,
 Martijntje, die ick hou de schoonste van ons Schouven,
 Dat ickje noch ghesont en vvelt te passe sie,
 En my mach woughen vveer, als wooren, by jou sje,
 En kussen uven mont. Mart. Bey soet, bey hola Steven,
 Je miyd mijn half-cleet niet, al heb ick cortz ghesteven
 En roos-ghewijs ghelejt? gaet recht en op je leen,
 Ten veerstje schijnt vvelt niet, al ist vvat lang eleen,
 Nou Steven allenoech. Men moet sus by de vvegen
 Niet mallen, jy en cont gheen dingen overvvegen.
 Je vveet dat onder mijn ghespelen vele zijn
 Veel bitterder dan gall', veel suerder als azijn,
 Daer isser al nae 'thoot; soo sy maer yet vernemen,
 Sy sullen my terstonts vvelt op de hoorens nemen;
 Daerom gaet op jou leen. Ste. Martijntje, dat jou hart
 Niet vvaer soo kout als ijs, off uytter maten hart,
 Al dese soeticheyt sou jy my al verghen;
 Dit kusken dat ick jou uyt liefde vvilde gheven

Sou jy in danck ontfaen , en toonen niet te min
 My noch al meerder gonst om dat ick u bemin.
 Off ist jou in de vvech dat ick rechts uyt den schepē,
 Jae qualick noch aen lant, vvat vveuchden heb gheschepe
 In u ghesicht , en dat ick vuyt en onghedaen,
 Begrommelt , stijf vant 'tleer , u vrientschap heb ghedaen?
 Gheeft my daer van gheen schult : Al quaem ick rechts van 'tkaken
 Beharingt en bebloet , als ick maer dese kaken,
 Als ick maer eens besaech hoe knap jou lichaem stont,
 Ick vlooch u om den hals , en custen u terstont.
 Martijntje ; comje schier off morgben eens te trouwen
 Aen my off aen een aer ; meen jy ter goeder trouwen
 Dat as je man by nacht comt uytter zee te bedt
 Dat hy van 't Mosseljaet sal ruycken? jy vveet bet.
 Hoe menich eerbaer vrou is hier , die schijnt de vvinden
 Naer het noort-vvesten toe als met ghervelt te vvinden
 Alleen om haren man (al vvaer hy soo begaet
 Van schelpen en van slijm, ghelijckt ghemeenlick gaet,
 Als eenen harinck self) alleen om te becomen
 Hem, die haer veel te lang beyt met naer huys te comen.
 Ick kenn' noch meysens self die op 't noort-bollevverck
 Daer onse gapert staet, ghesladich maken vverck
 Te comen alle daech , vvat meenje datser maken,
 Aers, dans haer selven daer verbeugben en vermaken
 In 'tkijken nae den duyn, in 'tpeylen nae den vvint,
 Al isser al vvat schaemts ; put ! liefde die vvervvint.
 Martijntje tis met jou soo druck niet. Mart. Beyhou Steven,
 Wat meenje dat ick ben soo hart as jou schips steven?
 Dat ick alleen van hout off yser ben ghemaect,
 Dat my dan niemants comst off by-zijn en vermaect?

Neen neen ick dinck en svijgh , en wilt het my vergheven,
 Mijn hert sou jou voor al vvel voordeel vwillen gheven,
 Maer vweetje vvat ick vrees , den aen-caep van de lien,
 Die niet een bete vveucht van ons en connen lyen.

En daerom cort en goet , gaet heen , 't sou hier niet dooghen
 Dat jysus by my gingt , ick vuilt oock niet ghedooghen.
 Comt liever t' avont eens , dan is elck Catjen grau,
 Maer comt oock niet te vroech , off anders crijghj' een grau.
 Stev. Martijnje jou alsoo ; nadienct alsus moet vvesen,
 Jck neem mijn sticken op , ick sie vvel aen je vvesen,
 Indien ick jou nu niet van stonden aen verlaet,
 J'en liet my flos niet in, al vvaeret noch soo laet.

J. HOBIUS.

Venus bedroch.

Als Phyllis op een tijt quam in de spieghel kijcken,
 Om haer ghekrinckelt hayr een weynich op te strijcken ;
 Siet ! Venus, die alsdoen juyft in de camer was,
 Die ging haer eygen beelt vertoonen in het glas;
 De soete Phyllis gaet haer teere cantjens rechten,
 Sy set haer douckje schrap, en kemt haer blonde vlechten,
 En mits sy (soose meynt) haer eygen schijnsel sach,
 Soo riepse, laes ! ick ben nu bruyner als ick plach.

IONCK:

IONCKHEYT.

I.

MEt eenen hoogen moet, met op-gheblasen sinnen,
Plach ick met Venus brant, Cupidoos boogh en schichten
Te spotten, end' ick dacht, 't'sijn immers arme wichten
Die 'tblinde naecte kint soo licht'lick can verwinnen.

Maer wat een sotten ding dat sy nu noemen minnen?
Verquisten sijnen tijt met singen en met dichten,
Sijn vrye jonge jeugt tot dienstbaerheyt verplichten.
Van buyten schijnen bly, van druck vergaen van binnen!

Maer eylaes! nu heb ick verandert mijnen sang,
Want tegens mijnen wil door lieffelick bedwang
Mijn hert gevangen is in alsoo stercke boeyen,
Dat ick geen middel weet om te gheraken vry;
Maer soo sy, die't my doet, haer voegen wil tot my,
Soo wil ick voor altijd de vryheyt gaen verfoeyen.

II.

Maer hoe ist mogelick dat in soo corten stont
Alleen door eens te sien, mijn hert soo is ontsteken?
Maer hoe ist mogelick, dat my soo is ontstrecken
Al mijn stantvasticheyt, die schein soo diep gegront?
Niet anders als een man die cloeck en wel ghesont
Aen lit, lijf, of gemoet, en weet van geen gebreken,
Voelt in een oogenblick sijn crachten gansch besweken,
En sijn verlemde borst, als met vergift gewont.
Maer hoe? is dat oock vreemt? Het yffelick om schouwen
Serpenten-harich hoeft deed' dootelick vercouwen
En tot een steenen beelt verharden wie het sach:

Sou dan der liefden brant in my niet zijn gherefen
 Door 'tblinked' soet gesicht vant alderschoonste wesen,
 Dat meer dan self de son verfrayt den claren dach?

III.

Ick ben , schoon Amaril , wat later by ghecomen,
 Om u dach ende nacht te dienen met ootmoet,
 Op hoop dat ick noch eens sal krijgen 'tweerde goet
 Dat my nu commerlick doet suchten ende schromen.
 Tis waer dat ghy voor my veel ander hebt vernomen,
 Die soecken al, als ick, tot minnens smerte boet,
 Maer ick en wijcker geen in yverigen spoet,
 Iae derf my, en met recht, voor d'ander wel beromen,
 Ick stell' my aen ghelijck een reyfsend'-man te voet,
 Die moe en mat van gaen te langer rusten moet,
 Maer schietend' uyt sijn slaep, versnelt te meer sijn gangen.
 Een wolck heeft my u licht bedect voor eenen tijt,
 Maer nu't my heeft bestraelt, sal ick't met meerder vlijt
 Vervolgen, op den streck van wensch, vrees, en verlangen.

IV.

In wat een doncker nacht doolt 'tmenschelick verstant?
 Wat eenen dicken domp bedwelmt ons swacke sinnen,
 Wy missen meest als wy best wanen te versinnen,
 Recht als een blinde-man gaet tasten nae de want.
 Wy willen 'twater vlien, en loopen in den brant.
 Wy rekenen verlies daer ons meest staet te winnen.
 Wy haten dat wy meest behooren te beminnen.
 Wy vreesen storm en wint, en staen op 'tvasste lant.
 Ick mé door 'tsot gecray vant dwase volck bedrogen,

Had vrees voor 'tsoete vier vant herten-machtich kint,
 Voor-beeldende my niet dan druck en pijnlick strijden;
 Maer nu u oogen-strael int hert my is gevlogen,
 Beclaegh ick my dat ick niet eer en heb gemint,
 En 'tsoete-suyr geproeft van dit vermaecklick lijden.

V.

Een swaren last, maer licht om draghen;
 Een wanhoop, maer vol soete waen;
 Een waecken vol van rust, een claghen
 Vol vreuchde; vrees, met stout bestaen.
 Een soete pijn, een lieflick lijden,
 Een hoop vol angst, een droef verblijden,
 Een sterven sonder levens endt,
 Is dat mijn jonghe leven schent.

VI.

Fy tongh, die ick altijd geacht heb al te seer,
 Om dat ghy off int bosch, off binnens huys verborghen,
 Soo wel cont spreken uyt mijn soete minnens-sorghen,
 Nu moet ick t'uwver schand' ulaecken dies te meer.
 Doen ghy die schoone Nymph, die ick bemin en eer,
 Soud naer den eysch vant werck vrymoedelick vertalen
 Mijn liefde, mijn ghebreck, mijn ongheneefbaer qualen,
 Verstomde ghy, ghelijck een slaef voor sijnen heer.
 En ghy ooc tranen-vloet, die met vlietende beken
 Den ongherusten nacht mijn wangen comt beleken,
 Waert uyt-gedroocht als ghy sout toonen hoe ick treur.
 Ghy suchten altermael die my t'huys wel comt quellen,
 Waert ooc gesoncken wech, als ongetrouw gesellen.

Alleenlick bleef by my, mijn bleecke doot-coleur.

VII.

Nu comt de soete Lent vernieuwen ons den tijt,
 De winter met sijn couw, ys, regen, snee, moet wijcken,
 Allerley groene cruyt comt uyt het aetrijck kijcken,
 'tSoet west windeken waeyt den noorden tot een spijt.
 Het vroege morgen-root de lange nachten slijt,
 Het Nachtegaelken claegt sijn leet aen alle wijcken, (ken;
 En met sijn droefheyts lang, doet droefheyte van ons strijc-
 Lucht, lant, zee, mensch, en vee, 'tschijnt al te zyn verblijt.
 Mars en Cupido zyn op wegen en in velden, (den,
 D'een neemt jongh' minnaers aen, en d'ander strijbaer hel-
 End' elck te storten pooght, d'een tranen, d'ander bloet,
 Cupido met sijn boogh, en Mars met bloote siveerden,
 Volgt Mars wie wil, ichouw' Cupidoos crijg in weerden,
 Daer blijft men selden doot, en 'tsterven is noch soet.

VIII.

Nu heb ickt wel gepast, en recht ter goeder tijt
 Com ick deur 'tsoet gepeyns geleyt, hier aen-ghetreden,
 O weerd', ô gulden uyr, u moet ick wel besteden,
 Soo niemant dit geluck afgunstich my benijt.
 Hoe voelt ghy u, mijn hert? in bangicheyt verblijt,
 En in u vreucht beangst, van vrees en hoop bestreden?
 Daer is sy, dien ghy moet eerbiedich u gebeden
 Gaen storten, hier ist velt van den gewenschten strijt:
 Tsa, gaen wy wel ghemoet; ten baet nu geen versinnen
 Hoe ick bequamelick mijn aen-comst sal beginnen,
 Hoe ick my houden sal in woorden en gestel:

Soo

Soo ick te seer verbaest, gelijk wel mocht geschieden,
 Verstom, 'tgesicht sal noch de meyning wel bedieden :
 Dien liefdens cracht belet te spreken, spreeckt oock wel.

IX.

Als 'tvlammich-licht gespan int westen is ghedoken,
 En de peck-doncker nacht door de gesterde baen
 Haer mooren-swarte jacht al stil gaet drijven aen,
 Als al wat oogen heeft, sijn oogen heeft geloken,
 En vind' ick noch geen rust, maer 'theete brandich smoken
 Van dit onbluslick vier, doet stadich van my gaen
 Den slaep, soo dat ick tel al 'tcrayen van den haen,
 Sonder dat eenichfins de vaeck my comt bestoken.
 O bed, ghy pleecht te zijn de plaetse van mijn rust
 Maer wat ick nu al ly, dat is u wel bewust,
 Hoe ick 's nachts kerm, en sucht, verlangende naer't dagen:
 Doch in dit ongemack een voordeel ick noch weet,
 Dat ick van geenen mensch gehoort, mach int secreet
 Vry-borstich storten uyt mijn tranen en mijn clagen.

X.

Maer, sy, wien can ick dit meer als my selven wijten?
 Ick quamse te ghemoet, alleen, recht wel te pas.
 En ick, ô bloode bloet, arm-hertich als ick was,
 En sprackse noch niet aen. O doot! mijn hert moet splijten.
 Ist nu niet wel gemaect? Nu mach ick weer gaen krijten,
 En buyten ongesint gaen claghen deur het gras
 Dat haer versteende hert niet sacht en wert als was,
 En tis mijn eygen schult, sy macht my wel verwijten.
 Hoe? sal sy comen self, en reycken my de hant,

Segghende, comt mijn lief, gaen cnoopen wy den bant
 Die ons sal eens voor al in liefde doen vergaen?
 Neen, dat is geen manier. Een minnaer onvervaert
 Moet nemen waer den tijt, daer hy sich openbaert,
 En dan stout, onbevreesft, gaen sijn ghebreck verclaren.

XI.

Soo langh als ick u hiel bedeckt mijn lyen,
 O wit van al mijn sinnen!
 En dat ick, cloeck in schijn, verdween van binnen,
 Mocht ick my noch soo somtijts wat verblyen;
 Maer soo haest als mijn tong bestont t'ontdecken
 'tOnbluschklick vier dat uyt u brandend' ooghen
 Der liefden cracht in my heeft doen ontvoncken,
 Soo is, eylaes! my al die vreucht ontvloghen,
 Want ghy my, nijdich, gingt terstont ontrecken
 Vw' vriendelick gesicht en lieflick loncken.
 Waer over sal ick my dan eerst beclaghen?
 Ick moestet immers vraghen;
 Met sien alleen en had ick niet verworven,
 En 'tseggen heeft my 'tsien nu oock bedorven.

XII.

Tsedert den dach dat ghy mijn vryheyt hebt ghevelt
 Door 'tvriendelick ghewelt vant diamantich schijnen
 Vw's stralendeghesichts, met hoe veel duysent pijnen
 Heb ick altijt gheweest dach ende nacht ghequelt?
 D'op-gaende goude son en stroyt 'tbegraefde velt
 Met soo veel bloemen niet, noch soo veel nacht-robijnen,
 En doet de morghen-root uyt 'shemels blauw verdwijnen,
 Als

Als wel mijn suchten zijn en smerten ongetelt.
 Doch dit, en noch veel meer, waer my wel licht om lijden,
 Soo ick verskert waer, van noch t'eenigher tijden
 Te krijgen 'tsoet gewin; voor hondert duysent een.
 Een troost-brengeude Iae, voor hondert duysent clachten,
 Een vrolick oogeblick, voor soo veel bange nachten,
 Voor al mijn quelling, een, ghy weet wel wat ick meen.

XIII.

Ghy die de woeste zee doet stormen met u blasen,
 'tGeboomt int wilde wout met groot ghedruys doet rasen,
 Ghy winden altemael, comt aen, blaest in mijn hert;
 Blaest nyt met al u macht, 'tonlijdelicke smoken
 Van desen fellen brant, of helpt hem soo met stoken
 Dat ick verbrant tot asch, krijgh' ende van de smert.

XIIII.

Ghy seylt nu lustich voort, van wint en stroom ghedreven,
 Wt de meerch van u hoop', siet ghy verheucht het licht
 Van een heylsamen baek, uw's liefs vriend'lick ghesicht,
 En daer ghy't hebt gemunt stuyrt ghy recht uwen steven.
 Ick moet noch troosteloos laveren ende sweven,
 Tegen wint, tegen stroom, de seylen al geswicht, (dicht,
 Mijn Noort-ster schuyt bedeckt met doncker wolcken
 Touw, ancker, 'theeft my al in desen storm begeven.
 Ick sien noch lant noch sant in dees verbolgen zee,
 Maer mocht ick noch een reys weer comen op de ree,
 Geen weer soo schoon dat my ander-mael sou becoren.
 Wijs is hy, en bedacht, die sich te lande hout,
 En de calm-stille zee voorsichtich niet betrouwt;

Tis beter niet ghewaecht, dan fchip en goet verloren.

XV.

*Prince, qui maintenez nostre juste defence
 Contre tous les efforts de l'Espagnol mutin
 Et d'un los immortel vous traçant le chemin
 Avez ià devancé bien loing nostre esperance ;
 Prince, pardonnez moy, s'il y a de l'offence
 Que pour représenter mon malheureux destin
 Je porte voz couleurs ; ce n'est a autre fin
 Que pour en tesmoigner ma mortelle souffrance.
 Je ne me vante point, d'espouveu de raison,
 D'estre de vostre cour, moins de vostre maison
 Mais c'est pour faire veoir la grandeur de ma peine
 Le Blanc, la pureté de mon feu signifie,
 Le Bleu, le mal chagrin d'une aspre jalousie,
 Et l'Orangé, fait veoir quel desespoir me meine.*

XVI.

<p>Als een slaef die boven hopen Stil is de galey ontflopen, Daer de wreede Castillaen Hem ghevetert aen de boeyen Deed' met harde slaghen roeyen Door den woesten Oceaen, Gaet door beemden en valeyen Sorgheloos sijn hert vermeyen, En dan op een hooghe clip, Siende van verr' deur de baren Sijnen droeven kercker varen, Roept, van my hebt ghy nu slip : Soo ga ick my ooc verquicken, Vry van alle liefdens stricken,</p>	<p>En vermaken mijn ghemoet Met veel vreuchden en genuchtē, Sonder sorghen, sonder duchten, Sonder vrees van tegenspoet. Wech ghy blinde Kint moordadich, Herten-moorder onghenadich ; Comt niet meer aen mijnen cant ; Ghy en sult met al u vleyen My niet weerom soo verleyen, Noch verblinden mijn verstant. Ghy en krijght niet meer mijn handen In u wreede scherpe banden, Noch</p>
--	--

Noch u boeyen aen mijn been ;
 Ick sie noch de blauwe strepen
 In mijn armen diep ghenepen,
 En de lencken in mijn scheen.

Gaet nu vry den pees af-rucken
 Van u booghje , breekt in stucken
 Vwe pijlen, als een riet,
 Dempt u sackel, want haer smokē
 Sal mijn jonck hert niet meer co-
 ken,

Nu en pas ic op u niet. (pruylen,
 Danck moet hebben 'tspijlich
 Danck moet hebben 'tsuyr ver-
 muylen,

Danck moet hebbē 'tstraf gesicht,
 Danck moet hebbē 'tleppich spre-
 ken, (steken,
 Danck moet hebben 'tschamper
 Dat mijn lijden is verlicht.

Had sy my getoont mewaerdich
 Een soet wesen en goet-aerdich,
 Had sy niet geweest soo wreet,
 Had sy my ontmoet met reden,
 Niet bespot, ick waer noch heden
 In den brant al even heet.

H. V. D.

Claghende Vrijster.

*H*oorde decs voorlede daghen,
 Als ick trede langs de straet
 Op een avent al wat laet,
 Een bedruckte Vrijster claghen,
 Dat haer Vryer (soose sprack)
 Nu de walghe van haer stack.

Eerst-mael had hy al sijn sinnen
 En sijn hert aen my gheleyt,
 (Seey de seer bedroefde meyt)
 Maer wat sal ick nu beginnen ?
 Hy en acht my niet een haer,
 Want hy loopt een ander naer.

Waer zijn al de schoone woorden,
 Seght eens ghy beveynsde quant ?
 Met de welck' ghy aen mijn hant
 (Schoō het niemant vremts en hoordē)
 Hebt beloofst en toe-gheseght,
 En op u Ghewcet gheleght,

Datje noyt en sout begheven
 My, de welcke ghy bemint,
 En gheweldich hadt ghesint,
 Oock al souj' u gantsche leven
 Langs de straten van de steen
 Om een stickjen eten treen ;

Datje liever, t'umer schande,
 (Als u vader niet en wou
 V my nemen tot een vrou)
 Sout gaen dolen achter lande,
 'iWaerj' alleens in welke stadt,
 Alsje my maer rechts en hadt.

Doch dit alles is vergheten,
 En gheleyt uyt u ghedacht ;
 Ick ben med' oock uytter acht ;
 En het oogh hebj' al ghesmeten
 En gheworpen op een maccht,
 Welck u meer als ick behaecht.

F

Maer

Maer, ey-lieve ! wat's de reden
Daerom datje my verlaet,
En nu met een ander gaet ?

'kHeb doch nergens in mis-treden,
'kWeet niet dat ick m'oyt mis-ging
In het alderminste ding.

Quaemje vroech, of quaemje late,
Naer het u wel quam te pas,
Op wat ure dattet was,

'kHeb u altoos in-ghelatē,
Noyt en quaemj' om niet ghegaen,
Noyt en bleefje langhe staen.

Dickwils heb ick halve nachten
Mijnen slaep om u verlet,
En ghebleven nyttet bedt,
En voor deure sitten wachten,
Somtijts in soo bitter kou,
Dat ickt niet ghesegghen sou.

Alsje dan niet zijt ghecōmen,
Stracx soo docht my dat mijn hert
Teenemael ghesloten wert,
Dan soo was ick in-ghenomen
Met een droef en bang gheducht,
Met een jammerlick ghesucht:

Dan oock heb ick wel het laken
Van het bedde daer ick lach,
Door mijn weenen en gheclach
Mette tranen nat gaen maken ;
Schoon ick my tot slapen ley,
'kWier verhindert vant geschrey.

Dit, en meer, mach ick wel segghen :
Maer waer toe soo lang gemaelt ?
Tis onnoodich al verhaelt ;

En wat wil ickt open legghen ?
Tis u altemael bekend,
En als in u sin gheprent.

Maer com seg eens, lieve Vryer,
Heeft de meyt, die ghy bemint,
V noch meer als ick ghesint ?
Is haer wesen noch al blyer,
Noch al frayer als het mijn,
Dat ick moet verlaten zyn ?

Treesf' al hupser met haer voetje ?
Staen haer kleeren al meer net,
Dan de mijn, aen' tlijf gheset ?
Neen, tis om haer grooter goetje,
Datje, tot mijn ongheluck,
My nu laet in desen druck.

Wel dan, ghy beweynsde spreker,
Ist u daerom al ghedaen ?
Wilje daerom van my gaen ?
Loop dan heen, belofte-breker ;
'kWensche dats' u med' ontmoet
Als ghy nu een ander doet.

O ghy dochters ! o ghy meysjes !
Noyt een vryer en ghelooft,
Schoon hy swoert oock by sijn hoofst
Ick en weet niet hoe veel reysjes ;
Want soo haest hy beter fiet,
Vraecht hy naer sijn woorden niet.

Meer en heb ick niet vernomen
Van die droeve Vrijster-clacht,
Want het wiert al midder-nacht,
Dies ick ben naer huys ghecomen ;
En noch eer ick ging te bedt
Heb icks' in gheschrift gheset.

J. ROGIERS.

OP-

Primus Amor teneris tibi quam sociauerat annis
 Hac tibi nativo sœdere juneta fuit,
 Altera, quæ votis tibi post modo nupta secundis,
 Moribus, heu! quantum dissidet illa tuis;
 Uxori totum non imputo, tu quoque peccas

F 2

Et

*Et modò ducatur tertia , peius erit.
 Ex geminis unum pereat si fortè putamen,
 Vix aliud , reliquo quod bene quadret , erit.*

Rien, que les premiers Amours.

A Ls van twee ghepaerde schelpen
 D'eene breeckt, off wel verliest,
 Niemand sal u connen helpen,
 Hoe men soeckt, hoe nau men kiest,
 Aen een die met effen randen
 Iuyft op d'ander passen sou.
 D'outste zijn de beste panden,
 Niet en gaet voor d'eerste trou.

LIED
 AEN N. P. S.

Vrouwve-flagher.

I Ck vvierd onlangs van u ghevvaer
 Een vreemde maer
 Die my voorvvaer den gheest besvvaert,
 Ick vvenschte, vriend, dat dit vervvijt
 Ontstont wyt nijt,
 En niet wyt wven stueren aert.

*Is dan alreets u nieuwe trou
 Niet als berou,*

Alsoo

Alsoo u vrou ons doet verstaen?
 Is al u vrecht en tijt-verdrif
 Niet als ghekijf?
 Soo is vvijs daer qualick aen.

Ghy gaest veel eer u rechter-hant
 Haer tot een pant
 Van soet verbant en vaste min;
 Hoe kondy met de selve dan,
 O salich man,
 Soo deerlick grieven u vriendin?

De vvanghen van u vveder-paer
 En zijn voorvvaer
 Voor uwe vuysten niet ghemaect,
 Dat purper-root is al te teer,
 En dient veel eer
 Met sachte lipkens aen-geraect.

Wie doch, vvie isser soo vervvoet,
 Die hinder doet
 Sijn vlees, sijn bloet, sijn eygen lijf?
 Ghy man en vrouwe met u twee
 En zijt maer een,
 Waer toe dan slagen off ghekijf?

Van al dat over al gheschiet,
 En isser niet
 Dat soo onsoet en leelick staet,
 Als dat een man
 Een rechte Jan,
 Wt grammen moet sijn vrouwe slaet.

Ghebruyckt, ick bids, u rechter erm
 Tot schut en scherm
 Van u vveerde bed-ghenoot,
 Of vvel om-helst u lief juvveel,
 V eenich deel,
 Hier woucht noch slach, noch harde stoot.

Wulmer.

Wulmer quam opt ijs ghereden
 Mette Vrijster by der hant,
 Vierich en vol heeten brant,
 Vier en brant was al sijn reden;
 Maer hy had niet lang ghereden,
 Siet! het ijsich velt dat brack,
 Daer leyt Wulmer in de wrack.

Wulmer riep met luyder stemmen,
 Help, och! help, of ick verstijf,
 'kHeb de doot al op het lijf.
 Help, het ijs dat sal me klemmen,

Help, och! help, 'ken can niet swemmē,
 Help my doch uyt desen noot,
 Of ick blijf van koude doot.

Ghy verkleunen? watte schanden!
 Rieper yemant van de kant,
 Koelje, koelje, vierich quant,
 Koelt, ô koelt u hittich branden.
 Noch riep Wulmer, Laet my landen,
 Wat vermeerje mijn verdriet?
 Hier is t'rechte koelsel niet.

Klacht-minne-brief.

Aetst als Latonæ soon met sijne snelle peerden
 Lunonis sael door-brack, en daelde op der eerden,
 En dat hy, door sijn comst, had Vesta groenen
 schoot (ontbloomt;
 Van haer wit-peerlich cleedt al meesten-deel
 Doen tooch ick op de been, niet wetend' wat beginnen,
 Ick maecte my te veld', om mijn beswaerde sinnen

T'ont-

T'ontlasten van haer last; een last die dicht en vast,
 Vol innerlick gesucht, op 'therte lach ghetast.
 Hier sach ick menich dier, gherust en sonder commer,
 Sich grafen by 'tgheboomt in schaduw's lieve lommer;
 Pans onderdanich volck, te leen elck doende was,
 'tGhewold onnoofel vee in 'tgroene clavrigh gras :
 Daer was een soet gefang, een vrolick tierelieren,
 Een minnelick gejuych van pluym-bedeckte dieren;
 Ick hoorde Philomel, met op-geswollen crop,
 Verheffen hare stem op Baucis bladen-cop.
 Al watmer hoord' en sach was vrolick, soet, en jeuchdich,
 Een yder was daer bly, een yder was seer vreuchdich :
 O aenghename wout! vermakelicke beemt!
 Ghy die, en mensch, en vee, soo menich leet beneemt;
 Hoe comt dat mijn ghemoet, soo diep in druck gedompelt,
 Soo blijvet over-heert, soo blijvet overrompelt?
 Salick alleen, salick dus blijven in gheducht?
 En niet eens zijn verlicht van claghen en ghesucht?
 Mits my 'tghemoet ontsprong, het oogh begon te leken,
 D'herets-tochten borsten uyt, de tong hief aen te spreken;
 Ghelijck de Tortel-duyf inwendich treurt en claeght
 In droeve eenfaemheyt, en grooten rouwe draeght,
 Alst niet en fiet die geen daer door het can verblijden,
 Het jaeght geduerichlick, het soect aen allen zijden,
 Op bergh, in bosch, in dal, tot dattet ergens vint
 Daer't seer op is verlieft, daer't seer op is gesint :
 Ten vreeft voor onweer, storm, noch stormens felle baren,
 Ten vreeft geen tegenspoet, ten vreeft oock geen beswaren,
 Ten sचेpt ooc nergens vreugt, door dien't sijn gayken mist;
 Alsoo een Minnaer oock sijn lentens jeucht verquist

In fuchten, en in pijn, als hy sijn lief moet derven.

Helaes ! dit is de smert, die my gelijk doet sterven,

Dat ick van haer moet zijn, die my mijn hert verquickt :

'tSchijnt dat mijn droeve ziel van droefheyts gans verstickt

Als ick maer dinck aen u, die eenich zijt gheresen,

Int midden van mijn hert, deur u vermaeck'lick wesen.

Tis my een groot ghequel, dat ick van u moet zijn,

Maer tis my weer een vreucht, als my u soet aenschijn

In mijn gedachte comt, en u volmaecte leden,

V ooghjens zijn als git, u aensicht net besneden,

V tandekens die staen als een yvoiren bergh,

Waer van 'tgeheughenis my is een groot getergh ;

V lipjens als corael, en kaeckjens cierich bloosen,

Seer soet en aenghenaem, als lieffelicke roosen,

V soete toover-tael die heeft in my gheplant

Een volle liefdens keur, en vaste liefdens bant ;

Keur wracht in my een keur, die my u heeft doen keuren,

Waer keur geen keur gheveest, soo waer ick niet in treuren ;

Maer doen ick u eerst sach, mijn ziele wert gheraect

Met een volcomen min, dies 'thert in minne blaect,

Om u, ô reynste reyn ! die ick oyt heb ghevoñden,

Light mijn ghemoet door min in minne vast ghebonden ;

De minne droefheyts baert, de minne vreuchde biet,

Door minne ben ick in dees quelling en verdriet.

O minne ! wat zijt ghy ? zijt ghy niet vol bedroeven ?

Zijt ghy niet wreet en fel ? Ia : want ick moetet proeven ;

De min is honich-soet, en bitter als een gal,

De min die heft om hooch, en minne brengt ten val.

Doch mijn verliest ghemoet, door 'tminnen neer gebogen,

Is door de cracht der min int minnen heel bedroghen ;

Wat

Wat ist, off Venus soon ons met de min door-schiet,
 Als Anteros ons niet sijn weder-min en biet?
 Dus blijf ick door de min in duyft en duyfent duchten,
 Verfoncken en verwert in een ellendich sichten,
 Door dien ick van u ben, bestierster van mijn hert,
 Daer mijn jeuchdige jeught gantsch van ghedwongé wert.
 O wonderlick bestier! onvindelick beweghen!
 Soo haest in onsen geest ontfanghen en vercreghen;
 Had ick u noyt ghekent, had ick u noyt gesien,
 Soo soud' van my, ô maecht, dit claghen niet geschien.
 Dan doch ghy zijt het weert, jae weert, bemint, gepresen,
 'kWeet datmen cranck moet zijn, eer datmen can ghenesen:
 Geen mensch en snaect na dranc, dan naer een grooten dorst;
 Oock niemant warmte soect, als in de kouwe vorst.
 Ghy zijt mijn voetsel dan, en dranck daer ick nae snake,
 Gelijck ick u, ô maeght! in dit mijn schrift cont make:
 Ick segge nu niet meer, ick swijgh nu vorder stil,
 Waer dit u aenghenaem, het waer wel mijnen wil.
 Ick wensch u tot besluyt, dat d'hemel u wil gheven
 Veel heyl, veel vreucht in deucht, veel voorspoet in u leven:
 Hy wenscht dat ghy wel vaert, en in u gracy rust,
 Die met eerbiedicheyt u suyvre handen kust.

P. J. V.

G

Gun-

Vnftighe Leser, ick werde ſchielick beſprongen,
om yets op te foucken, dat onſe jeuchdighe Nachtegael,
tot een lichte pluyme mochte verſtrecken. Ende hoe-
wel ick, naer mijn natuerlicke ſucht, beter verſien was
van vaſter ſchachten, hebb' ick evenwel, met een toch-
tich beſluyt, het ſelve in-ghewillicht. Over-fiende dan, metter haeft,
mijn ghemengde papieren, zijn my ter hant ghevallen de luyren (om
niet te ſeggen de leuren) van mijn nieu-geboren Muſe: die geen meer-
der hooveerdy en heeft, als dat ſy den Artſch. vader van onſe Zeeuſche
Poëten, niet alleen tot een vader, maer een liefſtallighe vriend heeft.
Vaert wel, ende verwacht op een ander tijd wat beters.

I. de B.

*Corte, ſcherp-ſinnighe beſchrijvinghen, die voor ghe-
raedfels connen ghebruyckt vverden.*

° Een Wieghe.

Des menſches eerſte huys, vvanneer hy is gheboren;
Des menſches ſoete cruys, breeck-ſlaep, ghevvenſchten toren:
Wanneer ick vverd' berveeght, mijn huys-beer is in ruſt;
Wanneer ick ſtille ſtae, het ſchreeurven hem ghelust.

Een Peck-tonne.

Een cruys is mijn gheſtoelt', mijn traenen my verbranden;
Mijn vryheyt is mijn val, mijn leven zyn mijn banden;
Elck een mijn ſmert verheught, mijn ſterven elck behaeght,
Nochtans mijn ſvarte doot elck een naer' ibedde jaeght.

Een Ajuyn.

Heel vierich, heet en ſterck, nochtans heel over-trocken,
Als koud en teer van lijf, met velerhande rocken:

Mijn

*Myn sterven elck berveent, die dan ontrent my siveest;
Maer meest die my vermoort, off veel een wvonde gheeft.*

Een Graf.

*Een vvit-ghekleeden hoop van bleeck' en magher' menschen
My daghelicx besouckt, die selden nae my vvenschen:
Platonis Republijck, daer alles is ghemeen;
Daer vrouwen ende mans vermenghen onder een.*

Een Quack-salver.

*Een hatelicke simm', een bastaerd van't gheleerde
Hippocrates gheslacht; by lieden van onvveerde
In weerdigheyden eer: mijn tongh' is al mijn vvinst,
Ick siveer', ick lacch', ick boert', het lieghen is het minst.*

Een Schole.

*Een cleyne borghery, veel-tijds met vrees en beven,
Die nochtans sonder krijgh en sonder vyand leven:
Een gantsch ghespleten leen, niet sonder recht van bloed,
Daer elck, met jaloersy de selve neeringh' doet.*

Vlasch.

*Ick liggh' en muyc' en vvrott', in wuyl' morassche krekem,
Elck een mijn stanck verjaeght, en schijnt sijn hert te breken:
Een dief, een groote sorgb', nochtans heel vveerd en lief,
De mensche leef, of sterv', ick ben hem groot gherief.*

Een Boeckwey-koecke.

*Een vel is al myn lijf, heel vol van blinde ooghen,
Verstevem door het vier, met masschels overtoghen;*

De vvinter brengt my voort, de somer is mijn dood,
Rijck, arm, treckt my aen, maer d' arme meest, uyt nood.

Een Keerse.

Allenghskens crijgh' ick lijf, in tranen beel verdroncken,
Ghedrooghet in de vvind, en vveder neer-ghefoncken:
Mijn lichaem is deur-boort, mijn neus die is gheringht,
Mijn leven is een dood, die wreuchd' en leven bringht.

Een stock-oud man.

Myn eyghen vier is dood, een ander moet ick soecken,
Bouvv-vallich is myn huys; en leck in alle hoecken:
Myn glasen, eertijds claer, nu beel verdonckert zijn,
Jck ben een romp en ramp, gheen lichaem, maer een schijn.

Een Wt-roep.

Een rinck van vele lien, die om een tafel dringhen,
Een tafel toe-gheruſt met velerhande dinghen,
Een spreekter staech alleen, de andere by beurt,
En die meest svrijght van al, die minst van al verbeurt.

Een Haven.

Het eynde van ghevaer, de ruste van het vvoulen,
De lang-ghevvenschte wreughd', die een-mael doet verkoelen
De hitte van de vrees: een boomgaert svvart ghelaen,
Daer van de vrucht en wreught ontrent de vvortel staen.

Brand-stocken, uyt het vier behouden, ende
over eynde gherecht.

Wanneer ick sterv' om leegh', vergaen ick en verblijde;
Wanneer ick sterv' om hoogh, bedroev' ick en ghedijde:

Een mild man liever heeft, dat ick om leegh vergaë,
Een vvrecke liever heeft, dat ick om hooghe stae.

Wijn.

Een vader van de vrenchd', een meester van de reden,
Een stercke beld, nochtans met voeten onder-treden:
Myn cracht is altyds een, verscheyden is myn vverck,
Die my te seere nijpt, verstom ick als een serck.

Een Schip.

Een svvart gehuyde Ghier, doch onder vvit van buycke;
Myn keyv vvijsst de vvind, gbestreckt als een peruycke;
Mijn dermen hanghen uyt, mijn steert is myn behoud;
Mijn beenen staen om hoogh, in reghen en in koud.

Een Coop-man.

Een slavich, vvoelich dier, noch lansch, noch zeesch, maer beyde,
Gbelijck de Crocodil; ick gaen oock vvegh, en scheyde
Dan selfs, als ick betrap: en soo ick my vergaep,
- (Wat vvilte ghy meerder straf?) van meester vverd ick knaep.

Een Vier-pijle.

Soo langh myn inghevrand, een svvarte kuyt, verbrandet,
Soo lev' ick; heel mijn lijf is aen het vier verpandet.
Jck sterve als ick leef; en vverd int sterven rood,
En als ick niet en sterv', dan ben ick even dood.

Een Saghe.

Jck bijt' en scheur' van een, dat t'samen is ghebonden;
Maer neen, dat maer een is, dat maeck' ick, door myn vvonden

*Verscheyden en verdeelt : dat vast te wooren is,
Mijn tanden maken dun, en splijten als een vvis.*

Een Blaef-balck.

*Het doode hout ick vveck', de aerde gheef ick leven,
Den menschen veel ghenuechts, die stijf van koude beven:
Myn inghevand is koud, nochtans soo maect het beet,
Al is de buyck vol vvinds, van gheen colijck en vveet.*

Een sponcie.

*Vol-oogigh is myn lijf, in zee van zee ontfanghen;
De vvateren, als quijl, my uyt haer boesem pranghen;
Ick leve, als een gal, van alle vveer-tuygh blood,
De vuylicheyd ick haet', al ben ick langhe dood.*

Een Spieghel.

*Ick ben heel glat, heel stijf, heel dicht, heel vvater-schoone,
Een yder ongbeveynst sijn vlecken ick verthoone:
De vrybeyd hebb' ick lief, gheen hoveligh ick ben;
Ick spreke, soo ick meen, ick oordeel, als ick ken.*

Een Bedde.

*Myn vel is constich vvit, heel groen uyt svart ghecomen,
Myn in-ghevand is roof van licht' ghediert' ghenomen:
De suster van de dood my, alle nacht, besoeckt,
En die my matich bruyckt, lijf, ziel en gheest vercloeckt.*

Een Lanteerne.

*Een trotsich uyt-ghevvas van stieren en van rinden,
Myn binnest' openstelt, en sluytet voor de vvinden:*

*Ghevenstert is myn huys , deur-reten is myn dack ,
In huys , maer buyten meer , soo doen ick groot ghemack.*

Druckery.

*Waer is het eel-verstant van d'oude nu ghebleven?
Wat schelden vvy Natuer? vvat quellen vvy ons leven?
Een man can nu alleen veel meer int schrijven spoen,
Als eertijds honderd deen, en noch in Oosten doen.*

Het wapen van Zeeland.

*Een groot en fel ghediert', met langh-ghecrolde tuyten,
Ten halven in de zee, ten halven oock daer buyten:
Een teecken van het volck, dat daer het vvoont te land,
Meeft ploeghet in de zee, meest bouwvet aen de strand.*

Dubbel-boere-praetje,

O F T E

'tSoet ghevry van Lieven ende Mayken.

- L. M*ijn lieve *Mayke*-lief, mocht ick jou toch believen!
- M.* Wel veynt, hoe selter zijn? neen seker, lieve *Lieven*.
- L.* Waerom? tis in de *Mey*; wel wat een vreemden kout.
- M.* Neen tis my noch althans hier buyten wat te kout.
- L.* Wel com dan wat in huys; met oorlof, mach ick kussen?
- M.* Neen *Lieven*, raeckt me niet, gaet sitten op jou kussen.
- L.* Ick sweerje, soete beck, com sit, ick sal wel staen.
- M.* Nu *Lieven*, treckt soo niet; nu sottert, laet me staen.
- L.* Maer hoort een vryers woort, ick vry om jou te trouwen.
- M.* Neen hola, 'kwil mijn jeucht by niemant niet vertrouwen.
- L.* Kee *Liefje*! wat een praet; nu sit toch wat en rust.
- M.* Nu *Lieven* roert me niet; nu hou jou ha'en gerust.

- L.* Com fiet mijn huys-raet eens, fiet gunder staen de trappen.
M. Bey soo niet *Lieve* kaer, men sou ons licht betrappen.
L. Neen *Mayke*, wie sout sien ? com fit hier an mijn zy.
M. Hey, hey, hey, sleurt soo niet, mijn keurs is half van zy.
L. Och ! waerom benje schuw, ick sie jou bijster gaeren.
M. Tis wel vaer, 'kmoet na huys, mijn mortje fiet heur garen.
L. Iou mortjen heyt geen haest, sy sit noch voor de deur.
M. Ick looft niet jockenaer : nou *Lieven* laet me deur.
L. Mijn soete *Mayke*-lief, hoe kunje mijn vergheten ?
M. Nu veyntje maket cort, ick heb noch niet ghegeten.
L. Ist waer ? off geckjer mee ? com an dan snijt een stick.
M. Lang an. *L.* hou vast. *M.* puf, puf, mijn dunct dat ick verftick.
L. Proeft eerst. *M.* fy, muf. *L.* ey eet toch sonder schocken.
M. Neen *Lieven*, als ick ry dan weet ick maer van schocken.
L. Wel nou dan eens ghemout, mijn biertjen is soo goet.
M. Nou schrapert, spaert jou dranck, soo mindert niet jou goet.
L. Mijn goet, mijn bloet is jou, ghy meuchter mee gaen strijcken.
M. Hoe weetje mijn (al kacx) met heunich nou te strijcken.
L. Tis raes : ick hebbe lief, om datje zift soo blanck.
M. Och, waer ick toch van hier ! ick wildet om een blanck.
L. Com hoort den *Nachtegael* eens soetjes quinckeleeren.
M. Waer ? *L.* buyten in het groen. *M.* wat souje mijn daer leeren ?
L. Niet als een huys-mans lied, off soo wat op de veel.
M. Wech, wech met al 'tghestrijck, en breekt mijn hoeft niet veel.
L. Tis goet dan dat datjet segt ; ick sal niet meer staen saeghen.
M. Ick wou niet dat mijn vaer en moer dit spul aen-saghen.
L. Wel hoe ? tis maer om 'tjock ; verstaeye dan gheen geck ?
M. Neen slommen, slossen, slouf, neen aldergrootste geck.
L. Tis wel dan, ben ick mal : voor 'tlest nu eens gedroncken.
M. Mijn lust niet, drincke-broer ; ick drincke my niet droncken.
L. Wel aen dan, lieffte lief, ick spreekje noch wel bet.
M. Neen *Lieven*. *L.* waerom *May* ? *M.* ick moet wat vroech te bedt.

ZEEVSCHE
MEY-CLACHT.
OFTE
SCHYN-KYCKER.

SNachts voor den Meyen-dach , ontrent den koelen morgen,

Als yder leyt en rust van alle daechsche sorghen,
Doe was ick vol ghepeyns, en ging heel ongherust
Betreen al voort en voort de soete Zeeusche cult :

H

Ick

Ick sach al oment om de houven en waranden,
 De boomgaerts wit gebloeyt, de groene coren-landen;
 Ick sach aldaer ontrent een soete clare beeck, (keeck;
 Als ick wat neerwaerts sach, (a) terstont wat opwaerts
 Het greep my (so het scheen) so haest ick maer en recte;
 Het lachten als ick loech, het jocten als ick geeste;
 Het wilde als ick wou, het wencten als ick wees;
 Wanneer ick dat verhief, terstont my weder prees;
 Soo haest ick wat verging, soo was het haest verdwenen;
 Als ick begon mijn *clacht*, soo hoord' ick weder stenen;
 Wanneer ick stille sweegh, soo sweeffter in de lucht
 Een rechten weder-snack; gelijk een na-ghelucht.
 Ick had een goede (b) *Luyt*, om dat ick sou vermaken
 Mijn over-droeven geest; ick hadde lust te waken,
 Ick speelden en ick sanck somtijts met luyder keel,
 Als nu en dan een stuck, en somtijts het geheel
 Van lieffelicke pijn, en druckelicke lachjes,
 En riep somtijts wat stijf, en somtijts weder sachjes;
 En somtijts docht ick weer, Och, och! dat mijn ellent
 (Dat niemant niet en siet) toch mochte zijn bekent!
 Ic hoorden stracx gewach, mijn stemme scheen te breken;
 Ick dochte, wat is dit, dat hier begint te spreken?
 Of sout Vrou (c) *Echo* zijn? soo vraegh ick goeden raet,
 Indien sy nu mijn stem en *Zeeuse tael* verstaet:
 Ey segt, wat comt van niet te *trouwen*? *rouwen*, *rouwen*;
 Als jeucht niet teelt, wie salder *bouwen*, *ouwen*, *ouwen*?
 Wat raet voor my, en voor mijn bitter *clacht*? *lacht*, *lacht*;
 Hoe vrijt men best, by dage, of by nacht? *bynacht*.
 Den nacht is nu verby, de son begint te blincken,
 Den koelen dauw vertrect; nu gaen ic over-dincken

a *Narcissus*, dat is schijn-beminner van het water, ende is een sonne van der *Vlizz.* leeft *Ovid.* 3. boeck.

b *Luyt-staan* is const en verveel een blijden geeft.

c *De Nymphe Echo* is dochter van de locht ende van de tonghe, ghelijck de *Poëten* beschrijven, ende, een niet gheschildert werden.

Hoë dat dien *weder-stem* soo raet den rechten sin ;
 Of comet by geval van spreken uyt en in ?
 Of ist dit *schijn-gezicht* dat in het beeckje dommelt ?
 Dat sich alsoo vertoont als 'twater niet en rommelt :
 Of isset een geroep van eenich vrou of man ?
 Of isset dat ick wil, en nu niet hebben can ?
 Of ist een *Bos-goddin*, die niemant heeft gekeken,
 Die maer en wert by galm en ruyfing vergeleken,
 Iae min en meer als niet, en lichter als een roock ?
 (Ist waerheyt datmen seyt) ick seg het nu dan oock.
 Nochtans tis wis en waer dat my soo yet toe-knicte,
 Als ick récht neder keeck, als ick recht over micte,
 Met ooge regen oogh, met neus aen neus, en mont,
 Wanneer het wat ontstack, in my een root ontstont.
 Ick was terstont ontmant, mijn geest bestont te mallen,
 Ick liet op een *geblick* mijn liefde haestich vallen,
 Ick voelde (loo het scheen) 'twas yder reyse mis;
 Ick socht daer niet en was, ick vond daer niet en is.
 Ick stelde weer mijn *Luyt*, met yder snaer te recken,
 De *quint*, *second*, en *bas*, bestont ick hooch te trecken,
 Op dattet soet accoort wat door de boomen stoof,
 Niet al te soet of hart, niet al te dof of doof :
 Soo haest mijn *Luyts-geluyt* wat luyd' begon te spelen,
d Begonder een geluyt als nieu geluyt te quelen,
 Ten was geen weder-slach van mijn geslagen *Luyt*,
 Maer 'twas een soet gedril van eenich vreemt getuyt.
 Ick ging wat naer en naer, om dat wel recht te hitten,
 Ick hoorde wat, ick sweech, ick sach een dierken sitten
 Dicht by een hooge dreef, als my den vogel sach
 Soo riep hy al, (e) *soet, soet*, tis *dach, dach, dach, dach, dach* ;

d Het spelen ver-
 weckt den Zees-
 schen Nachter-
 gaet.

Den Nachtegael

Ick floech mijn oogen op, de sonne was geresen ;

Dat soete dierken heeft mijn spelen seer gepresen,

f Eyghenschap
der stem des
Nachtegaels.

Eerst wat uyt (*f*) *jock, jock, jock*, met lieffelick gesanck,

'tGefluyt ging *clinck, clinck, clinck*, met clarē weder-clanc:

'tBegon in Zeeusche tael ons lant en fant te prijsen,

En wilde yder een wat anders gaen bewijsen

Met stemmich goet bescheyt, en redelick besluyt,

Als dat het is geen dier gelijk een heefche *Puyt*.

Men heeft altoos geseyt, aen yder willen duyen,

g De klickvorsen
zijn geen Zeeu-
sche Nachtega-
len, maer nacht-
qualen.

Dat Zeeusche *Nachtegaels* zijn (*g*) *schorre-water-Puyen*,

Die, met verroelte keel, maer roepen *vroock, klick, klick*,

Een queecksel van den drec, gebroet door slijm en slick.

Ick segge nu, ick seg, dat rechte *Nachtegalen*

Meest alle vogels fluyt weet lustich nae te talen

Meer als een domme *Puyt*, die in den modder-poel

Geduerich leyt en broet, en vroet by vuyl gewoel.

Maer rechte *Nachtegaels*, seg ick, die zijn te vinden

By, en int elsen-hout, ontrent de groene linden ;

Die my en menich meyt sou leyden 'kweet niet waer,

En koppelen aen een wel menich paer aen paer :

Den soeten *Nachtegael* die loct de Venus knapen,

Die om sijn soet gerel haer lichtelick vergapen,

En singen oock met hem, en springen op een ry,

En raken aen den bant, en comen aen den bry :

Hy loct al spel en jock door soete sotte leuren,

Hy maect, en breect, en bint, dat niet is los te scheuren ;

b Den Nachte-
gael, een Coppe-
baer.

Hy doet twee spreken (*b*) *Ja*, een yder kant om-vaen ;

„Dat *ja-vvoort* vlecht, en hecht, en hout de vveerelt staen.

Com, Zeeusche *Nachtegael*, gaet nu in my ontsluyten

Mijn sinnen en verstant, van binnen en van buyten,

En

En brengt in mijn een geest, com stouwt my nu wat aen
 Met conlten-rijck verstant, en reden-rijck vermaen;
 Het geen ick nu bemin, althans niet can berecken,
 Dat moet ic, en ic salt, door (*i*) cunst te voor-schijn trecken, i Schilder-const.
 En sien of ick mijn lief can treffen soet en goet,
 Gelijckse gaet en staet, juyft soose wesen moet.
 Mijn (*k*) lust die is bereyt memory wat t'ontbinden, k Lust tot cunst.
 En sien wat dat in my en uyt my is te vinden;
 Mijn liefde stiert mijn pen, mijn geest trect een gesicht
 Van een die my bedroeft, en weder weer verlicht;
 Mijn lief haer eygen aert die meen ick uyt te drucken,
 Soo cunste comt by wil, soo wil het wel gelucken;
 Soo Teyken-const begint aen yder deel voor deel,
 Soo crijgh ick lust en sin te meer naer het geheel:
 Mijn penne spoeyt en vloeyt, het wilt soo wat gelijcken;
 Ick hebbet nu getref, al wat ick socht te kijcken:
 Ick hebbe nu mijn sin, ick hebbe nu mijn lust,
 Ick hebbe nu mijn lief, ick hebbe nu mijn rust. (gen,
 De Schilder-const die doet in my een vreucht ontsprin- i Schilder-const
maect den men-
sche verblijdt.
 Wie can de deucht en rom uyt-spreken of uyt-singen
 Van sulcken soeten const, soo nut en vol gerief,
 Dat door haer wert gemaect van niet een soete lief.
 Ick sie (tis waer) mijn lief, door constelicke streken,
 Maer evenwel de (*m*) spraeck die salder aen gebreken; m Schilder-
const is stomm.
 Nochtans ic ben genoucht, mijn oog heeft wil en wens,
 Begeerich is de oog, verlangend' is de mens;
 't Verlangen is in my te meer om dese reden, n Const doet
verlanghen.
 Om dat ick sie een beelt dat lijf en heeft noch reden,
 Beveging noch gevoel, en evenwel een schijn,
 Als of het sijn gesicht ging drayen tegen 'tmijn.

p De ooghe een
soeten aen-loc-
ker.

De (*p*) ooggen van mijn lief die hebben my gevangen,
De ooggen van mijn lust die hebben my verhangen;
De ooge is een strick die yder can verraen,
De ooge trect en loct, en doet my stille staen;
De ooge is een post en toonder van gepeynsen,
De ooge is de deur en venster van het veynsen;
De oog is noyt vervult, 'tgewens is noyt verfaet.

Soo lang men met de cunst en min-sucht omme-gaet.
Ick soeck de cunst om gunst, om dat ic sou ter degen
Mijn lief haer sin en min tot mywaerts mocht bewegen.

Ick vind' my noch alleen; mijn lief die leyt en slaept
Terwijl ic spreek en speel, en 'tNachtgaelije gaept.
Ick laet mijn lief in stadt, ic blijf hier buyten dolen,
Ick mael, en dray, en keer, by nae gelijk een molen.

q Nachtgael
des minnaers
tael-maeſter.

Ick deyse weer te rug, ic laet den (*q*) Nachtgael
Vertellen mijne clacht in Zeeusche minnaers tael.
Ick spreek weer van de cunst, op veelderley manieren,
Op veelderley fatsoen, van menschen, en van dieren,

r Schilder-cunſt
beelt net leven
mer.

Vā wat sich (*r*)roert en buygt, en schijn en schaduw geeft,
Dat wert door Schilder-conſt verthoont als of het leeft.

s Kunst dienstlich
tot het vryen.

Veel Princen groot van staet, als die bestaen te vryen,
'tGeschiet al met behulp van goede Schilderyen
Die wel zijn af-gemaelt; op dat de soete sin
Mocht door de Schildery verwecken soete min.

t Kunst ver-
thoont wat yder
ghesien heeft.

Als yemant heeft gesien 'tgebou van Princen hoven,
Soo haest men 'toog verdrayt, soo isſet wech geschoven;
De bergen by het bos die blijven op haer stee;
Diet fray na 'tlevē trect, die draget altijt mee.

v Zephyrus wēf-
ten wint.

Wanneer Zephyrus blaest op al de schoone blomen,
Tot dat den peerel-dauw daer op begint te comen;

Soo

Soo haest *Aurora* giet den regen-drop int velt,
Dat wert aen yder een door cunst ten thoon gestelt.

vv De verw van bloem en cruyt is sonderlick te prijsen,
Om dat sy veelderley couleuren connen wijsen,
Die in een Schildery verscheyden dient geset,
Op dat het een couleur het ander niet belet.

Men beelt af met de verw van al wat menschen weten,
De tijden van het jaer, de dagen en planeten,
De deucht, en ooc ondeucht; al wat men laet of doet,
Dat wijst de stomme cunst in grooten overvloet.

x De *Teyken-cunst* die dient gedaen van groote Heeren,
Van Oversten des velts, om haer gewet te leeren;
Een yder Capiteyn te water en te lant
Dient Teyken-weten-cunst te nemen by der hant.

Noch leert de *Schilder-cunst* Figuer en Platen-snijden,
Met hamer en pensoen op gout en silver rijden,
Te schrijven nae de cunst seer luchtich op het glas,
Beelt-snijden in het hout, bootseren in het was:

Is yemant op een werck niet al te seer bedreven,
Hoe cleyn ooc dattet is, 'tzy steken, nayen, weven,
Is daer int minste niet de cunste by gevat,
Soo blijfter veel gebreck, daer hapert dit of dat.

Noch heeft men *Schilder-cunst* by alle oude wijsen
Van ouder eeuwen af altijt seer hooren prijsen;

Al eer men wist van *Schrift*, (y) so troc men so yet wat,
'tSy mens, of beest, of vis, of boom, of cruyt, of blat.

Caracters zijn gemaect, en door de cunst gevonden:

De *Letter-const* die wert van *Schilder-const* gebonden,
Gellingert, en gevlecht, getrocken, en geswiert,
Wanneer de *Schilder-const* ten deele wert geviert.

*Aurora is den
morgen-stont.*

w De bloemen
wijsen het byson
der cieraet der
verwen.

*Cunst beelt af
al het ghene dat
int ghewet der
menschen is te
vinden.*

x *Teyken-cunst
nut voor groote
Heeren, ende
Oversten des
velts.*

y *Schilder-const
ouder als de
Letter-const.*

z Letter-const
dienſtich voor
een yder een.

De nutte (z) *Letter-conſt* doet nimmermeer vergheten,
 Sy voet het groot verſtant der conſtigher Poëten,
 Terwijl haer hoog verſtant ſo climt, en ſwiert, en ſweeft,
 Terwijl de geest, de hant, de pen te ſchrijven geeft :
 Ten ware door de pen, men ſoude noyt eens weten
 Wie dat voor onſen tijt de weerelt heeft geſleten ;
 Waerom dry-dobbel lof de penne moet ontfaen,
 Om dat ſy eer, en meer, bevrijt voor 'tonder-gaen.
 Een goet geleert *Poëet* can hoogh' en diepe dingen
 Op dun en teer pampier in-drucken en uyt-dringen,
 Soo vaſt gelijk een muer, ſoo claer als diamant
 Wert helden-lof en cunſt door *Poëſy* geplant.

Poëſe is den
gheest ende ziel
van *Schilder-*
konſt.

O lof, *Poëtſche maecht* ! Goddinne van verſtanden !
 Wie iſſer dijns gelijk ? ey biet toch nu de handen
 Aen 'tlichaem van dijn geest, vereent met uwen aert,
 Vereent met *Schilder-conſt*, verdubbeleert en *paert*,
 De eene *Maecht* wijſt aen, en d'ander geeft de reden ;
 Alſoo de eene wil, ſoo doet de gene mede ;
 Is d'eene heel bedruckt, de ander is bedroeft ;
 Heeft d'eene geen gebreck, de ander niet behoeft.
Poëtſche reden-maecht die gaet invvendich woelen,
 Sy trooſt, en maect bedroeft ; ſy brant, en can vercoelen ;
 Sy heelt, en weder breect ; ſy quetſt, en geeft geen wont ;
 Sy prijſt en ſomtjits laect op eenen tijt en ſtont.
 Sy can met ſoet beval uyt-roepen minnaers clachten ;
 Sy raet, en geeft te raen ; ſy denct, en maect gedachten ;
 Sy ſwijgt, wanneer ſe ſpreect : Sy leert door wit en ſwart,
 „ Dat ſeggē ſonder doen, niet baert dan ſmaet en ſmart.

Schilder-conſt is
'tlichaem van
de *Poëſe*.

De tweede is een maecht met bloem-cieraet beſteken,
 Haer aengenaem geſicht en mach hier niet ontbreken ;
 Sy

Sy wilt, en wert gewilt, sy licht, en weent, en loct,
 Sy soect, en wert gesocht, sy malt, en wert bejoct,
 Sy staet, en wert begaen, sy wijst, en wert gewesen,
 Sy sviert, al sitse stil, sy prijst, en wert gepreien,
 Sy dreygt, en nimmer slaet, sy schreyt, en noyt en sucht,
 Sy blindt, en heeft geë glans, sy blaest, en geeft geë lucht,
 Sy rijct, en heeft geë reuc, sy groeyt als bloem en cruyden,
 Sy bint memory vast, van gilter en van huyden,
 Sy spreekt al metter hant, sy laet de nijdsche lien
 Door goede Schildery haer eyghen feylen sien.

Hier is den rechten aert van twee, die door haer beyden
 Met dencken, en met doen, haer wetenschap verspreyden,
 Hier isser twee vol geest, en bey gelijk vol kunst,
 En bey gelijk van sin, en bey gelijk van gunst. (den,
 Waer vintmen haers gelijc? waer vintmen sulcke maech-
 Die willen ende doen, al wat haer oyt behaechden?

Waer vintmen sulcken paer, die menich vromen helt
 Door Pen en los Penceel haer daden soo vermelt?
 Waer vintmen sulcken paer, so grootsich van vermeugen?
 Al wat vergeten schijnt; allijckewel doen heugen;
 Waer vintmen die uyt niet gaen teelen wat een mens
 „ Verquiect, verlust, verlicht, nae wil, en winst, en wens?
 Waerom wert *Sinne-cunst*, sou yder mogen vragen,
 Iuyst boven ander cunst soo hooghe voor-gedragen?
 „ Ick seg om dat den geest daer sonderling in speelt;
 „ Men vint geen dergelijck, soo *sin-rijck* mee gedeelt.
 Daer is verscheyden cunst die weerdich is te loven,
 Die juyst niet om een houck en sullen zijn geschoven,
 Maer weerdich zijn geheugt: en weerdich dient geacht
 Van die, die geen onthou behoeven in haer macht.

*Andere cunsten
 moctmen niet
 verachten.*

Ic spreek noch met verlos, men mach het ooc wel vatten,
Dat vele cunsten zijn maer schriftelicke schatten,

Die deur geseg en schrift geleert wert en gegront;

Een yder weet een cunst strax op een corten stont.

*Schilder-const
die wert niet
haest gheleert.*

Maer soete Schilder-const en is soo niet te grijpen;

Men moet als op een steen de finnen soetjes slijpen,

En maken die gedwee, bykans gelijk een riet,

Dat lichtelicken buyght met nederich gebiet.

Soo haest de Kool vermoeyt, de Penne gaet ertseeren;

De kennis van de verw, en mengen moetmen leeren,

*Temperen der
verw.n.*

Half wit, half root, half geel, half bruyn, half groen, half
grau,

Half licht, half blau, half paers, half vael, half swart, half
flau;

Met dees en dier-gelijck, daer can-men mede malen

Al wat een Cunst-Poët te voor-schijn weet te halen;

Al wat een groot verstant onsielicken siet,

Dat thoont de Schilder-const al offet waer geschiet.

*Schildery beter
als Tapijten, en-
de Gouden leer
en laken.*

Noch dienter meer geseyt van goede Schilderyen,

Hoe dat sy over-treft de Zy-Tapijtseryen:

Het Glinster-gouden-leer, en 't glimpende geweeft

Blijft van de *Schilder-const* al verre buyten schreef:

*Tapijt vergzet
en verrot door
vochticheyt en
motten.*

Och! als Tapijtsery en Leer begint te rotten

Door schimmel en door vocht, door-beten van de motten

Dan gaet het heel te niet; eylaes! het wert een slet,

Dat eertijts tot cieraet was van het beste bedt.

Al heeft de *Schildery*, door veelheyt van de jaren,

*Oude Schildery
is weerdiger dan
doe sy nieu was.*

Een bruynicheyt door roock beginnen te vergaren,

Men maectse weder schoon, het wert gelijk het plach;

De mot en vuyle vocht aen d'oly niet vermach.

De outheyt van de Cunft doet meest haer weerde rijfen,
Om dat des meesters doot een oorfaeck is vant prijfen;

De cunft die wert verheft, den maker leyt gevelt,
Sijn na-gelaten naem eyft dan het meeste gelt.

Men schildert Schildery, tot yder eens behaghen,

Op silver ende gout, en koper dun geslagen,

Dat niet te licht vergaet, en niet te licht bederft,

En niet te licht verrot, en niet te licht versterft,

Ten waer door ongeval vant al te seer vervuylen,

Van ongherecht te staen in stanck van morsse kuylen,

Al waer't seer licht vervalt, door onkun van de cunft:

„ Daer kennis comt te cort, daer draegme cleyne gunst.

Ic spreek weer aen de geen die Schilder-const beminnen,

Tot voetsel van het oog, tot groeyfel van de sinnen;

„ Ghy dan oock wie het zy, die Schilder-fauten fiet,

„ Die stelt toch sijn gebaer al oft hem wel geliet.

Men houtet noyt voor goet lichtveerdelick te snappen

Van yders cloeck gewet, en ander eygenschappen;

Men hout het niet voor goet, dat yemant nu en dan

Gaet spreken van een ding dat hy noyt doen en can.

Orpheus als die plach te spelen op sijn snaren,

Soo deed' hy yder dier terstont by hem vergaren,

De boomen zijn verquict, de cruyden zijn verheucht,

Hy trock het woeste wilt tot *sedes*, *cunst*, en vreucht.

Soo loct de *Schilder-const* de menschen ende dieren

Tot aenghenaem vermaeck, tot *sedes* en manieren,

Door lust en gunst van cunft getrocken en gestiert,

Als *Musa*, Schilder-lust, wat mildelick verciert.

De *cunst* neemt *Pallas* aen, de moeder van de *sedes*,

De vintster van verstant, de vintster van de reden,

*Men schildert
op silver ende
gout.*

*Niet goet dat-
men haestlich
oordeelt.*

*Sedes en reden
comt door cunft.
leest Ovid. 10.
boeck.*

*Schildery lockt
de menschen en
dieren.
Musa port yder
Cunft-vinder.*

*Pallas is wijs-
heyt die reden
geeft tot vord-
ringhe van de
cunft.*

De leyfster tot de deucht, de fierster tot de tucht,
De loonster van de eer, en voerster in de lucht.

Als eenich wijs verstant sich selven heeft gequeten,
En heeft wat nieus gebaert, van 'tgeen, hy weet te weten,
Door zijn begaefden geest, en reden-rijck verstant,

*Fama verbruyt
den lof der cun-
sten.*

Dat voert de snelle *Faem* in menich verre lant :
Door *Fama* wert den lof van alle goede gaven
Gedragen in de lucht, bevrijt van het begraven,
Bevrijt van alle nijt, vergetenheyt, en stof;

„ De *Cunst* verweect de *Faem*, de *Faem* vermelt haer lof.

*Cunst is nutter
als rijckdom.*

Wat rijckdom ofte schat wil yemant vergelijken
By edel *vyeten-const*, die nimmer can verstrijcken,
Iae licht gedragen wert, en moeyelick gevat,
Besloten in het breyn, als weerdelicken schat.

*Cunst wert niet
gheftolen, maer
wel ontleent.*

Wert yemant af-gerooft van dieven en van guyten,
Heeft yemant *sinnen-schat* gheen roover krijghter buyten,
Hoe dat hy voelt en tast, hy krijget noch niet al ; (stal.
„ Na rijckdom tracht een dief, geen *cunst* men noyt be-

*Verstant is alijt
begeert.*

Of eenich *rijck-verstant* wat verre wilde reysen,
Wat hoeft hy op het gelt en sorge veel te peysen ?
„ Alomme waermen comt, daer vintmen wel begeert
„ Al wat een *constich* hoeft te vooren heeft geleert.

De peerden van de son die zijn nu seer verstreken,
Daer sou tot dit geseg noch meerder tijt gebreken.

Al eer den avont-stont my schielick over-valt

Soo spreek ick van ons *lant*, en van ons *lants* gestalt :

*Ghestalte van
Zeelant.*

Een *lant* dat is bedeeft met waters tusschen beyden,
Dat sich be-ooft be-west gaet vloeyen en verspreyden
Tot in de groote zee, die dickmaels heftich tiert,
Die met haer volle vloet de weerelt omme sviert.

Den fouteloofen froom, en mach haer niet befouten,
 Noch mach haer met de zee ten minften niet verftouten
 Te loopen buyten perck, te drijven buyten ftreck.

*Soete visieren
 houden fich niet
 ghemeen met de
 zee.*

De zee die vloeyt en ebt ter maent, ter uyr, ter weeck.
 D'ongröndelicke zee die leeft vol vreemde dingen,
 Vol fchobbich vis gefwier dat fich geneert met fpringen,

*Zee-dieren ende
 Walviffchen.*

Die uyt den grooten gront fich ftijgen nae de lucht
 Met yffelick gebruyt, en vreeffelick gherucht.

Den fouten *kabbel-ftroom* geeft veel verfcheyden gaven,
 Die smakelicken zijn om menschen mee te laven.

*Gaven der zee
 voor de men-
 fchen.*

De ftralen van de fon maect van het water zout,
 Daer menich mensch by leeft, en 'leven by behout.

Zout water hout den prijs ver boven ander ftoomen,
 Wie in zout water fwemt en hoeft niet veel te fchroomē,

*Zout water is
 beter als foet.*

'tZout water maect dat drijft, 'tfoet water fincken doet,
 Waer uyt men zout voor laf ten hoochftē prijfen moet.

De zoute milde zee weet rijckdom voort te brengen,
 Geeft peerlen en gefteent, van veel veranderingen;

*De zee heeft
 fhatten.*

Geeft hoorens en corael van wonderlicke cracht;

De zee maect fomtijts rijc, en neemt ooc yemants macht.

De zee-lucht is gefont, doet yder een wel varen;

De zee en heeft geen ftanck, noch can geē ftanck vergaren,

*De zee is gefont.
 exempel aen de
 Viffchers haer
 gedaente.*

Daerom ick (met verlof) het zoute *Zee-lant* prijs,

En boven ander lant foo grooten eer bewijs.

Wanneer ick plach te gaen aen ftrant by duyn en dijcken,

Daer ick verfcheyde *steēn* en dorpen conde kijken,

*Verfcheyden ste-
 den in Zeelant.*

Bepant, befet, begroeyt, bemuert, en vast bewaert,

Daer menich lieve paer in liefden fich vergaert,

Daer teel-fucht gaet in fwang, en menich wert geboren,

Daer ick een uyt den hoop door liefden heb vercoren :

„ Waer datmen mint en wint, daer werdē landen groot,
 „ Daer niemant niet en lieft, eylaes! daer woont de doot,
 Ick keer nu weer te rug, ick laet het Nachtegaeltje
 Al *soet, soet, soet, soet, soet*, verheffen 't *Zeeufche taeltje* :

*Hoofst. stad
 Middelburgh.*

Ick neme mijnen wech na 't *Middelborghs* gebou,
 Daer ick mijn lust, mijn rust, mach soecken sonder rou.
 Daer 'savonts 't mane-licht sich helder gaet vertoonen
 Ontrent en int gebou daer veel verstanten woonen,

*'t Hof van Zee-
 kint.*

Ick meen int *Hooghe-hof* daer eycken staen geplant,
 Daer menich eenich paer gaet praten hant aen hant;
 Wanneer de bruyne lucht haer starre-lichte oogen
 Recht boven 't schoon gesticht en toorens gaet vertoogen,

*De Linden in
 het Hof.*

Dan sietmen 't soet gewoel met haer beproncte leen,
 Den groenen *Linden-reeck* staech gins en weer betreen.
 Snachts is dat *wrye* hof een plaetse van het minnen,

** Raetf-heeren,
 Edel-heerden, en
 Staten sit-plaets*

Daechs ist vol wijs gevolch van * *hooch-geleerde sinnen*;
 Het is een *Adels* plaets, een *Oppers-hoofden* sael,
 Een setel van het lant, een recht en redens schael.

Krijgs-hoofden.

Wel aen, ick laet het recht en alle wijse Rechters,
 Ick laet de *opper-macht* aen *woochden* van de *wechters*;
 Ick laet, en ick verlaet, het woelen en bejach
 Van mijn gekijck, gevraegh, geclaegh, geschrey, gelach.
 Ick hou de lust tot cunst, ick staeck de wil vant willen,
 Ick set, en staen verset door wijse vijse grillen;

Ick slape daer ick gae; ick droome van 't gespoock
 Dat ick int water sach, en my dan weder oock.
 Ick deyse nae de rust; ick nader nieuwe pijn:
 Ick *soeck en vin* altijd, een ander soect het zijne;
 Ick grijp mijn speel-tuych op en nement soo te hoop,
 En staken mijn *geclach*, en tijgen op de loop.

A. V. VENNE.

Zeeus-vreuchden-liedt.

69

Stemme: l'Orangee.

Zijt welcom *Nachtegael*
Met dijn ghewilde tael,
Om dat ghy vol van vreuchden zijt,
En menich droevich hert verblijt:
Dijn quackjes, eu snackjes, en vreemt gherel,
Troost yder jonck ghesel
Die claghen, en vraghen
Aen dy, om rechten raet voor haer ghequel.

Ghy drit met claer gheklinck
Veel beter als een Vinck,
Veel beter als een gauwe Spreeuw,
Off als een Lijsters bly gheschreeuw;
V sinckjes, u quinckjes, u loos ghelock,
Maeckt vreucht, en spel, en jock,
En suchjes, en kluchjes,
Dat dickmaels uyt een lachje rijft een vrock.

Wanneer ons *Zeeus* ghevry
Haer voughen zy aen zy,
Met snaren spel, en soet ghesanck,
Vol hoogh', en laeghen weder-clanck:
Heel lustich, en rustich, met lief ghemal
Int groen bedaude dal,
Daer keeltjes, daer veeltjes
Wt-roepen watmen doen en herdoen sal.

Ey seght ons, vlogghe dier,
Van waer comdy nu hier?
Of comdy uyt de Vlaemsche kant?
Of erghens uyt een vreemder lant?
Daer tonghen noyt songhen naer uwen sin
Van eerbaerlicke min,
Van peynsen, van veynsen,
Van hoop, en vrees, en troost, en liefs ghewin.

Maer *Nachtegael* vol lust,
 Ghy placht noyt onse cust
 Te kiefen , als ghy nu wel doet ;
 Of is ons lant nu weder soet ?
 Dat siltich , en kiltich , hier voor-maels was,
 Daer groeyt nu hoyich gras,
 Daer koeyen , gaen loeyen,
 Ontrent het kooren-fact en veylich vlas.

Wy hadden ; eer ghy quaemt,
 Een naem die niet betaemt ;
 Men sey de *lucht* is onghesont,
 Men sey de *Zeeuwen* zijn te ront ;
 De zeden der *Zeeuwen* die zijn ghehecht
 Aen wijsheyt, re'en, en recht:
 Veel luyden op buyden
 Besluyten dat *goet ront* is wel gheseght.

Het blijkt nu metter daet
 Aen 'tsoete diers ghelaet,
 Dat nu ons lant is goet vanlucht,
 Vol rijk verstant en rijpe vrucht,
 Vol Hase , Lamprase , Fasant , Patrijs,
 En ander lieve spijs
 Nae wenschen , voor menschen,
 Voor die , die niet en zijn te vreck, of vijs.

Nu *Zeelant* blijft verhooght,
 Om datmen dij vertooght
 Wat dat ghy nu en dan laet sien
 Aen u ghebuersche buyten-lien,
 Die roemen , en noemen , en doen verhael,
 En roepen *Nachtegael*
 Aen *Kickers* , *vocht-slickers*,
 Aen pluymeloos ghebroetsel stom van tael.

AEN-SPRAECKE

Tot

L. S C I P I O,

Over het wedergeven van sekere E. over schoone
Maget, aen haren Bruydegom.

WAtter van u is gheschreven,
Edel Helt, en groot ghemoet,
Dat en acht ick niet soo goet;
Als het rustich weder-gheven,
Van de *Maecht*, de schoone *Bruyt*;
V ghevallen tot een buyt.

Ghy een *Ridder* vol van krachten,
Eere, Rijckdom, alle vreucht,
Vol van bloed en heete jeucht;
Cont betoomen u ghedachten:
Cont bewaren uven sin,
Voor de tochten vande min.

Siet een *Rooske* vers ontloken,
Dat een yders ooghen treckt,
En tot *Minne-luft* verweckt;
Comt u jonghen *Gheest* bestoken:
Comt van sellef u ter hant,
En dit even sonder schant.

K

Waer

Waer ick van die rouwe gasten,
 Seyt hy: waer ick slecht Soldaet,
 Of een Ruyter, of zijn Maet;
 Sonder ampt en sonder lasten:
 Hadd' ick niet als cap en sweert,
 Of een slecht ghesadelt Peert:

't Sou ons mede wel ghevallen,
 By een jonck en aerdich dier,
 Naer der jongher luy manier;
 Wat te kussen, wat te mallen:
 Ick en ben noch dom noch stuert;
 Oock gheen vyant van natuer.

Dese, na de Oorloghs wetten,
 Was ghevallen my ten deel,
 Mijne, vasse gants en heel;
 Niemandt conde my beletten,
 Haer te fetten van haer eer;
 Want ick ben haer over-heer.

Maer sal ick een *Maecht* schoffieren?
 Ick een *Velt-heer* een *Romeyn*?
 Neen, mijn hert is al te reyn;
 Neen voor seecker, ons banieren,
 Vliegghen niemant over 't hooft,
 Die een *Maecht* haer eere rooft.

Nu *Lucei* sit hier wat neder,
 Siet! daer is u weerde pant,
 Comt en neemtse metter hant;

Daer-

Daer-en-boven geef ick weder,
 Dese schatten die ghy fiet ;
 Die haer *Vader* voor haer biet.

Dan noch sweer ick by die Goden ;
 Dat haer niemandt heeft geraeckt,
 Dat haer niemandt heeft ghenaeckt:
 Want op lijf-straf was gheboden,
 Datmen haer bewaren sou,
 Iuyft gelijk mijn eygen *Vrou*.

Gaet *Geliefkens* laet u paren,
 Nu versien van goet en gelt ;
 En bevrijt van boos ghewelt:
 Wel moet 't Edel *Herte* varen ;
 Dat te gaer heeft uyt-gebluft,
 Giericheyt en vuyle lust.

F. C.

Liefde en denckt geen quaet.

DAer d'ongevalste min die d'Hemel af moet komen,
 Tot 's mensche vreucht en heyl sijn, wooning heeft ge
 Daer can geen tweedracht zijn: sulck huys is niet beset,
 Met gramschap toorn of nijd, of diergelijcke smet.
 Maer liefd' om rust en vred', doet lichtelijck vergeven,
 De feylkens die of d'een of d'ander heeft bedreven:
 Sy stoort haer nergens in, maer duydet al in 'tgoet,
 Siet door de vingers heen al wat de liefde doet.

*Uxores Ebriorum saepe furtivos Amores
excogitant.*

GHy Basen vol van bloet, ghy groot gemoede mannen,
Die dijn genuchte schept, in opgevolde kannen,
Die dag'lijcx offer doet *Lijeo* dijnen Godt,
Dijn vrouwen herten-leet, dijn eygen kind'ren spot,
Vergeef ick bidde dy: vergeve dijne wijven,
Soo sy int Minnen-spel, oock haren handel drijven,
Gelijck ghy me de wijn, soeckt vry het soete vocht,
Maer denckt oock dat noyt vrou, een droncken Minnaer socht.

*Faelices ter, & amplius quos irrupta tenet Co-
pula Horat. in Satyr.*

EY, ey wat heeft den Hont, wat mach de pryē letten,
Ey! hoort de arme beest, sijn keel eens open setten,
Siet hoe hy wringt in een, met yffelijck gecrijt,
Ia 'k sie wel watter schort, de steert is Lobben quijt;
Ick denck hy heeft zĳn muyl, weer yeuvers in gesteken,
Hy loopt doch over al, dit sijn van Pieters streken.
Pier, soo ghy dit gheloop niet staect en laten kont,
Soo komdy oock eens t' huys als Lobben onsen Hont.

HERDERS-DICHT,

GHESCHONCKEN

Aen den Eersamen Jong-man

CLEMENT van SORGEN,

ende de Eerbare Joffrou

CORNELIA van HEEMS-KERCCKE.

EEn Herder jong-bejaert,
 Alleen end' onghepaert,
 Gmg sijne schaepjens hoeden
 Daer t'Y de gulle cant,
 Van 't wet-begraefde lant,
 Begabbelt met sijn vloeden,

Daer d' Amstel haven stroom
 Heel flaeuvvjes end' heel loom
 Door 't groene gas comt leyden.
 Hy gingh gerust van hert,
 En spotte mette smert
 Daer and're vaeck om schreyden;

Gantsch wy end' onbevvust
 Van soete vrouwe-lust,
 Int hert lach niet verborghen,
 Als in het teere gras
 Voor 't hoopjen dat hem was
Be-volen, trouvv te sorgen:

Tot dat hy eensjes sagh,
 Int af-gaen van den dagh,
 VVanneer de son gingh daelen,
 Een Maeght, een Herderin,
 Een Nymphjen, een Godin,
 Een slaepjen sitten halen.

Sy was gheseten neer,
 Daer 't Herdertjen vvel eer
 Sijn cudde plach te vachten:
 Soo haest hy haer vernam,
 Een onghevvone vlam
 Onstack in sijn ghedachten.

Sijn oogh viel op de mont,
 Die haer soo vriend' lijk stont
 Beset met roode lippen,
 Des vverd' hy gantsch beducht,
 End' liet strackx sucht op sucht,
 Laes! wyt sijn sieltjen glippen.

Help hemel! wie is dit
 Die hier dus neder sit!
 Gheen schoonder oyt mijn le-ven!
 Tot hier-en-toe gherust,
 Nu krijg' ick soenens lust,
 Och! dies' haer dorste gheven!

Hoe s'viert die gouden crans
 Rozt-om haer voor-hoof'ts glans!
 Ey! siet die gulden boogjens,
 Hoe constigh end' hoe net
 Die van Natuur gheset
 Zijn boven haer' soet' oogjens;

End' hoe het witte welt
 Daer nevens aen ghestelt,
 Met aertjens is door-trocken.
 Wien soud' niet 't schoon gebouww
 Van sulcken braven vrouww
 De ziel wyt 't lichaem locken?

Den Herder in sijn sin
 Aldus door nieuwve min
 Ver-cracht, is neer-geboghen
 Recht voor sijn Liefjes schoot,
 End' bleef daer, halcf doot,
 Opt Nymphje sterlincx ooghen:

Half doot? jae waerom niet?
 Ach! daer de min ghebiet
 Ghebeuren vrecme saecken:

Dat levend' is dat sterft,
 End' 't geen de doot veroverft
 Gan liefde levend' maecken.

't Voor-nemen (soo ick meen)
 Van d' Herder was alleen,
 Om wat met d' oogh te spelen,
 En verder niet te doen,
 Als van haer mont een soen
 Al heymelick te stelen;

Soet montje comt wat by,
 End' leent u lipjes wy,
 Ey! derff een soentjen wvagen;
 Die van u steelt een kus
 Diens zieltjen suldy flus
 Onwvetend' van hem draghen;

Soo haest nu d' Herder vond
 Sijn lippen voor haer mond,
 Ghevoeld' hy wyt haer sluypen
 Soo soeten adem-lucht,
 Die strackjes metter vlucht
 Gingh in sijn zieltjen cruypen;

Een lucht, een dauw, een nat,
 D'vvelck, alffet eensjes wat,
 Het herten-bloet can teeren,
 Het rust noch dagh, noch nacht,
 Het mindert onse cracht,
 End' meerdert ons begeeren;

Een lucht, een lie-ve tocht,
 Die in sijn hertje vrocht
 Een altijd-heftich voelen,
 Een hitte die het bloet
 Van die het woncken doet,
 Alleene can verkoelen;

 Van doen aff heeft sijn borst
 Nae weder-min ghedorst,
 End' heeft dit soet vervecken,
 Dees nieu-gebooren min,
 Aen dese schoon' Godin
 Tot meer-mael gaen ontdekken;

 End' heeft niet eer gherust,
 Voor dat hy weder-lust
 In 't Nimphjes hert deed' branden,

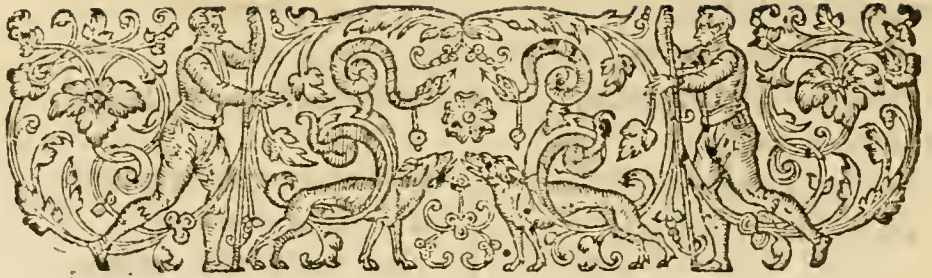
Sulcx dat hy, soomen siet,
 Sijn ziele-lust gheniet
 Be-voelt met echte banden,

Nu Nimphjes van het vout,
 End' Herders die u hout
 Op d' Amstels rijcke velden,
 Off yder een sijn fluyt
 En ick mijn Zeeusche Luyt
 Eens op malcander stelden,

End' saten t'samen neer,
 End' speelden eens ter eer
 Van 't wel-gevonden paertjen,
 End' wenschten haer genucht,
 End' soete minne-vrucht
 Te teelen menich jaertjen.

I A C. L V Y T.

A E N D E

Beroemde ende Konst-rijcke Jonck-vrouwe

ANNA ROEMER VISSCHERS,

Op haer onverwacht vertreckt uit M F D D E L

B V R C H den 11. Julij 1622.

WAerom hoor ic *Triton* blasē
En *Neptun* so woedich rasē;
Wat wilt al dit Zee-ghe-
Al de blau geschubde scharē (schrey?
Komen hun te saem vergaren,
Nereus volcht oock met zijn rey.

Wat wil *Nereus* gaen beginnen,
Met sijn snelle Zee-godinnen,
Die hem *Doris* heeft gebaert:
Sy beginnen meed' te quelen
End' op sang-getuych te spelen,
Twee en twee te saem ghepaert.

Soo ghepaert sie ick haer landen,
Aen onl' witte Zeeuwiche strandē,
Neptun volcht met heesch geluyt;
En ghedruys van water-goden,
Alle tot sijn dienst ontboden,
Met hun aerlich schelp-getuyt.

Al 't getuyt nam daer een ende;
Als den Hopman tot sijn bende,
Met sijn dry-getackten staf,
Tot een sedich neder-stijghen
En behoorlick stille swijgen,
Het gewoonlick teycken gaf.

Doenginchy syn gladdē knechtē,
Syn beschuymden hoop berechten;
Dat daer een soo weerden pand;
Dat een *sappho* clouck van sinnen,
Thiende van de sang-goddinnen,
Schuyld' in dit bewatert lant.

Deef' sprac hy, wil ick verbeydē,
Dese *Nimph'* wil ick geleyden,
Met u Goden all' ghelijck:
Morgen wilt deef' Maget varen
Over mijne blauwe baren,
Naer den Zeerick-zeesen dijck.

Ghy

Ghy *Nereides* sult fingen,
 En *Tritones* lustich springen,
 Voor *Minerva* troetel-kint:
 Voor dit wonder van de werelt,
 Voor dees *Phœ* ix-rijck beperelt,
 Wiens ghelijck men niet en vint.

Eole dynn' stercke winden,
 Sult in uwe Rotfen binden,
 En besluyten met geweld:
 Op dat ghy met windich rasen,
 En met u onstumich blasen,
 Deel' *Thalia* niet ontstelt.

Zephyrus alleen laet sluypen,
 Laet die soetkens by haer kruypen,
 Op het midden van den dach;
 Als de Sonn' begint te branden,
 Op de dorre Zeeuiche stranden,
 Dat hy haer verquicken mach.

Phæbus hadd' nauw uytgekeken,
 Of de *Nymph* quam aengestrecken,
 Destich op het *Veersche* hooft:
 Hier heeft haer die bend' ontfangē,
 Die daer wachte met verlangen,
 End' ons van dit pand berooft.

Als sy nu was afgevaren,
 Vlottend' op de faute baren,
 Dóór dit swemmend' heyr gheleyt;
 Al de Herders van den lande,
 Staende treurich op het strande,
 Hebben haer vertreck beschreyt.

Hebben daer met vele tranen,
 All' haer deuchden gaen vermanen,
 Yder thoonde daer sijn jonst:
Mopsus prees haer fierich spreekē,
Tytirus veel ander strecken,
 Oock haer dicht, en teecken-konst.

Coridon met druck bevanghen,
 Ginck sijn lulle-pijpe langē,
 End' hy speelde het laetste dicht:
 Dat hy in de groene hoven,
 In de Beemden van west-hoven,
 Met haer onlanx had' gesticht.

Hier-en-tusschen is verdwenen,
 En de *Nymph* niet meer verschenen,
 Daer nu *Coridon* om sneeft;
 Sijnen roem is nu gheweken,
 Naer den *Amstel* en de Beken,
 Daer sy hare weyden heeft.

L. P. *Puistmans* D.M.

DOMBVRGHS-REYSE,

toeghe-eygent aen Jonckvrou

SVSANNA ZVYD-LANDS.

WAerde nichte cloccke maeghd,
 Die ons greote moeder draegt;
 Of, om niet te groot, of klein,
 Recht te spreken, als ick meen,

D' alder-kloecste tongh van spraeck,
 (Zonder dat ick ander laeck)
 Die, naer 't oordeel van mijn oor,
 My, of yemant, quam te voor:

L

Onlangs,

Onlangs, als wy, door het land,
 Reden, naer het Domburghs zand,
 Juyst en even op dat pas,
 Als het daer de Peerd-meret was;
 Vvat en hoe veel zoetigheyd,
 Onder-menght met nuttigheyd,
 Vvat vermaeckingh, vvat geklucht
 Diend' ons doen al voor genucht!
 Maer hoe kondet anders gaen,
 Daer de koets was gelaen,
 Niet met lasten van der aerd,
 Maer alsulck een achtigh vvaerd,
 Als met oordeel, en bescheyd,
 Jck te voren van u zeyd.

Nicht, u zagh ick nevens my,
 Joffrou Palma sloot u zy,
 Een zoo zoet, en kloeck verstand,
 Alffer yemand zelden vant..
 Teghen over om-gekeert,
 (Vvant haer maegh dat niet en deert)
 Vvas u v v zuster, rijck van gheest,
 Op-gevoed van deughdes keest.
 Nichte Sara, 't is van u,
 Dat mijn tonghe stamelt nu,
 U, die toonder licht, en klaer;
 Met een zoet beleefd gebaer,
 Dat ghy draeght geen duyster beeld
 Van Susannas best gedeelt.
 Joffrou Schrauel, onze Nicht,
 Niet eē Zeensch, maer Brabandsch licht

Vol beleefdheyd, vol verstand,
 Zat aen u vve slincker-hand.
 Daer benevens, heel goeds moeds,
 In het yser van de koets,
 Roels, mijn svvagher vvert gesien,
 Onder zulcke soete bien.
 Roels, dat ongemeen verstant,
 Die zich zelven niet verpant
 Aen het doen, of aen de praet
 Van de luyden van de straet;
 Die in 't minste, noch in 't meest,
 Lacchen, snappen, niet en vreesst;
 Die van s' vveerelds goed en macht,
 Zelf-vernoegingh 't grootste acht.

Dit is soo een kort verhael,
 Of een afgesneden stael,
 Van 't gezelschap, van den aerd,
 Zoo, int rouw by een vergaert.
 Maer vvat zoetheyd, vvat vermaec,
 Als ick in 't herdencken raec,
 Hoc wy daer, dien korten tijd,
 Met malcander vwaren blijd!
 VVoorden, redens, vvel bereyd,
 Vol van leer, en zedigheyd,
 Zeer ghe-voegh' lick t' saem-genaeyt,
 VVerden onder ons gezaeyt.
 Maer gelijk het niet en voeght,
 Datmen daer dan heeft beploeght
 't Voorhoof, met een nau v v gordijn
 Van een svvarte sucht en pijn;

Speelden wy, als nu, als dan,
 Zoo, als yder giffen kan,
 Of een speeltjen, of een klucht,
 Tot der zinnen zoet genucht.

Onder ander, veet ick wel,
 Quam te berde eenigh spel,
 Daer wy moesten kle'en een bruyd,
 Als zy zou, ten huizen wyt,
 Naer de kercke vrolick gaen,
 Om in echt te zijn ontfaen.
 (t'Js oock geen vremd achter-docht,
 Dat die onder ons dit zocht,
 Eerst te stellen in het verck,
 Hadd' cen ander ooghen-merck.)

Elcke een dan was afgericht,
 Om te gheven glans en licht,
 Kleeren, ciersfels, vremd gebras,
 En wat meer van noode was.
 't Eerste was vol over-vloed,
 Maer het laetste boet op boet,
 Als de Bruyd, vol trouwvens lust,
 Nubycans was toe-gerust.
 Hier dan zijnde staegh verfelt,
 Als ick heel was wyt-getelt,
 En, al docht ick noch zoo zeer,
 Voor dees Bruyd en hadde meer;
 Rocht mijn handschoen, tot een pand,
 In wv teer, en wafte hand,
 In wv sterck-bevvaerde schoot,
 Daer ghy z' als in yzer sloot;

Daer de plaetse was ghekeurt,
 Voor het gheen zou zijn verbeurt.

Ander minnen lemmery,
 Zoentjens, gyle voddery:
 Maer vvanneer het viert bekent,
 Dat dit speeltjen was ten end,
 En dat voor die hoogst sou bien,
 Onzen wyt-roep zou geschien;
 Nicht, wat zoeter aerdigheyd,
 Was 't al, dat ghy op ons leyd,
 Wat genuchte, wat gelach,
 Quam-er doen al voor den dagh.
 Elcke een viert daer zoet-besvvaert,
 Als ghy dochtet, naer zijn aerd,
 Als ghy dochtet, dat hy zou
 Best dan schudden wyt zijn mou.

Maer, och armen! liefste Nicht,
 Hoe ontviel u dit zoo licht? (my,
 Neef, dees hand-schoen blijft by
 Of ghy moet ons maecken bly,
 Met een veerken op zijn maet,
 Dat op dese hand-schoen slaet.

Wel hoe dus, bezette Maeghd,
 Diens vernuft my zoo behaeghd,
 Js 't wv oordeel, of is 't geck,
 Zoet vervvijt van zulck gebreck,
 Dat ick nochtans niet en acht,
 By wv zoet vvelsprekens kracht?
 Neen, dit laetst en houd ick niet,
 Maer ick achte, dat ghy yet,

Hebt gehoort, een ander-mael;
 Van de Zeeusche Nachtegael.
 Dat ick daer oock, met geklangh,
 Zou doen hooren mijn gezangh:
 Dat ick, als een schorre gans,
 Onder swaenen, onder mans,

Onder priesters, als een leeck,
 Zou doen schett' ren mijn gequeeck.
 Wel Nicht, daer is oock wat van,
 Als 't nu yeder blijcken kan:
 Nochtans ziet ghy aen dees pen',
 Dat ick gheen Poët en ben.

Spe & metu.

G A L M - D I C H T

Ofte

Minnaers Klachte over de vvreedheydt zijner:
 Beminde, van hem langhe ter eeren vervolget.

GOdinne, die du plegt in dit groen woud t'herbergen, *bergen.*
 Die sonder tonge spreekt, end van verr' hoort, *verhoort.*
 K'en kan mijn swaer verdriet niet langer dy verbergen *ergen.*
 Om van dy raed t'ontfaen dus bid ick hoor't. *ick hoor't.*
 Ick word met grooten druck in mijn gemoed bestreden, *reden?*
 Ey lieve wil mijn cruys end rouwe laen, *wel aen.*
 So salstu eenichsins mijn treurich hert bevreden, *wreden.*
 Maer weetstu wat my quelt, oft brachter aen? *te ra'en.*
 Wel aen dan raed wat ist? d'wijn sulcks is dijn beliefte. *liefde.*
 Och ja der Liefden pack valt my te swaer, t'es swaer.
 Dat hebstu oock gevoelt doe *Pam* op dy verliefde, *liefde.*
 End 't gebercht klincken deed door zijn schrey-maer: *ey maer.*
 Hy had dy nochtans lief, du waerst al zijn natrachten *achten.*
 Doch waerom creech hy noyt van dy solaes? *o laes!*

Of

Of was hy veel te sot van een troost te verwachten *verwachten.*
 Die daer *Narcissus* schoon lief had end was? *den dwaaes.*
 So salmen niemant dan voor sick te hooch begeeren, *eeren.*
 Maer nemen zijns ghelijck van macht ter echt. *te recht.*
 Dies sietmen menich Man van zijn Vrouw overheeren, *heeren.*
 Die om de wanze trout een Dante slecht. *te slecht.*
 Maer kunnen hedensdaechs in liefden wel belevē *leven.*
 Die hebben gelt noch goet, end zijn oneens? *ô neen's.*
 Doch sullen evenwel ten ee-stand sick begeven *even.*
 Die beyd' juyft niet zijn in 't goud getal eens? *al eens.*
 Ick heb vercoren een de allerhupste Vrouwe. *ou-ouwe?*
 O neen s'en is niet oud, maer mijns gelijk. *gelijck.*
 Wat dunckt u sal ick haer niet blijven steeds ghetrouwe? *trouwve.*
 S'is schoon, s'is goet van aerd, end deuchden-rijck. *enrijck?*
 Ia: Maer s'is my te vreed, acht gants niet wat ick kerme, *erme.*
 Aensiet perfoon noch gift, gellacht noch bloet. *och bloet!*
 So spreekt sy oock wanneer ick haer den sin verwerme, *verme.*
 Haer smeek' end seg, mijn troost, mijn Lieffte goet, *te goet.*
 Hoe? ben ick dan te goet dat ick haer aldus vleyde, *leyde.*
 Die ongenadichlijck my blijft so hert? *so herd't.*
 Du raedst my dan dat ick 't al lijd' en troost verbeyde? *beyde.*
 Eylaes! dat doe ick lang, 't welck my seer smert. *Eer smert.*
 Misschien ist dat sy denckt dat ick haer niet en meene, *eene.*
 Oft dat mijn Liefde niet oprecht en is? *t'en is.*
 Wat helpt haer doch dat ick dus lang mijn cruys bevcene, *veene.*
 Ist een proef om van my te sijn ghevis? *hè-vis.*
 Wat isser in de Liefd' doch soeter dan 't vercrijgen? *crijgen.*
 Wat hoeft hy die'r so lang na beyden moet? *den moed.*
 Welck is der Liefden siel? wil my dat niet verfwijgen, *fwijgen.*
 Wat ist dat 't houwelick meest maket goet? *het goed.*

Hoe sal een Minnaer trouw des clappers tong vermijden? *mijden.*
 't Is recht, want m'hedenfdaegs gants geë trouw vindt. *rouw vindt.*
 Wat moet hy doen die hoopt sick eenmael te verblijden? *lijden.*
 D'aenhouder dan in 't lest noch overwint. *verwint.*
 Wat doet d'oprechte Liefd' wel altemet bederven? *der-ven.*
 Ia brengtse menichmael geheel te nijt? *de nijt.*
 Vriendinne, meenstu dan dat ick sal vreuchd verwerven? *erven.*
 Vreuchd erven van mijn Lief? du noemst geen tijd. *een tijd.*
 Mach ick my op die hoop dan vastelick vertrouwen? *trouwen.*
 Maer 'k sorg al dat haer Liefd' my missen sal. *s'en sal.*
 Hoe kan ick mid'ler tijd my in haer hert behouven? *houven.*
 O sulcks geschiede (Maeght vol wijs heyts) al... *ey't sal.*
 So sal met een den tijdt 't quaet achterclap beschamen, *schamen.*
 End leeren dat ick haer alleene meen. *nem' een.*
 God geve dat wy lang in vreuchden leven t'samen, *amen.*
 Van linnen end gemoet voor end naer een. *nae reen.*
 'k Heb allereerst begoft, 't is recht ick eerst vol-ende, *ende.*
 't Sal mede worden tijt dat ick gae wech. *gae wech.*
 Ick denck du besich waerst doen ick dijn stem bekende. *ken ded.*
 Godinne, so ick 't maeck te lange seg, *geseg.*
 Ick blijve t'aller stont uw' Dienaer seer ootmoedich, *moedich.*
 O kint des lochts end tongs, in dijn praet-hof. *raet-hof.*
 Dy danckende (mids dat my sulcks gebeur voorspoedich) *spoedich.*
 Voor dijnen trouwen raed, voor troost, voor lof. *oorlof.*

P.V.B.

TAFEREEL

Van de

L I E F D E.

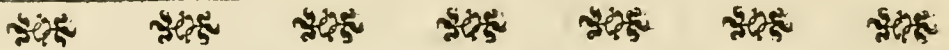
Die van is kennen wilt, de Liefd' en haer ghebreken,
 Haer boogh, haer wyer, en vlam, haer schichten en haer steken,
 Wat dat haer vvezen zy, en wat dat zy begheert,
 Die lees dit, 't vvert hier kort in dit gedicht gheleert.
 't Js een ghenucht vervult met droefheyd en met lijden;
 't Js pijn geconsijt met zoetheyd en verblijden;
 Een van-hoop, daer nochtans altijd gehopet vvert;
 Een hope die nochtans deur hopeloosheyd smert.
 't Js een gezucht en rouw van ons verloren leven;
 't Js stof, dat in de lucht deur v vinden vvert ghedreven;
 't Js schild' ren in de vloet; 't is vwillen, dom en blind,
 Ontsvarten eenen Moor, en grijpen naar de vwind.
 't Js een gheveynst ghelach, 't is een bedrouft mis hagen;
 't Js 't hebben 't hert door v vond, en nochtans niet te klagen;
 't Js vverden als een knecht, in plaetse van een Heer;
 't Js sterven allen dagh, en sterven nimmermeer.
 't Js sluyten aen zijn vriend de poorte van de reden,
 Die dan by-nae heel dood van kranckte vvert vertreden;
 De sleutel toe te staen aen zijne vyardin,
 Die licht' lick die ontfangt met schijn van een vriendin.
 't Js dysfend qua' en te lijn, om een zoet' oogh te stelen;
 't Js frisch zijn en gesond, den ziecktaerd sijn te spelen.

- 't Js recht een ambacht doen van vlyen, met een kleed
Van cyghen laeck en smaed, en lieghen met meyn-ceed.
- 't Js een deur-brandigh wyer, met vveynigh ys om-toghen;
- 't Js een schoon spel, vervult met valscheyd en met toghen;
- 't Js oorlogh en bestand; 't is een ghenucht en spijt;
- Een lang-ghedacht, een vvoord dat kort zynd veel bedijt.
- 't Js met een cleyn gelaet in vvreughden breed te vveyen,
En decken dan een ziel, die niet en doet als schreyen;
- 't Js een zulck ongheluck, daer in men vvenscht, en hoopt,
Te quelen zonder cynd, hoe diere datmen 't koopt.
- 't Js pays, een korte pays, die vveynigh tijd zal blijven;
- Een Oorlogh steeds bereyt tot vvechten en tot kiyven:
Daer hy die overvrint, zich van gheen vvinst bedanckt,
Die overvonnen is, de volle eer ontfanght.
- 't Is een groot mis-verstand der jongheyd, die meer prijzen
- 't Sy d'yzers steeds te zyn, als op de groene rijzen;
- Een ongherust ghedacht, dat t'vvijsfelachtigh beeft,
Dat maer een eenigh dingh vveur al zyn staff en heeft.
- Kort 't is een jeloerzy vol duchten, en vol vvenschen;
- 't Is koortsse, 't is een brand van herffen-ziecke menschen.
- Vvat kan daer meerder quaed zyn in dit aerdsch gebouw,
Als datmen tot zyn Heer en meester neemt een vrouvv?
- Op dat u vv hert dan niet zich eenmael mochte zetten,
Vertvvijsfelt, onder 't jock van zulcke dollen vvetten;
- Zoo ghy my, vriend, ghelooft, 't beginssel vveder-staet:
Leed vvezen is een dinck, dat veel-tijds komt te laet.

HET TWEEDE DEEL,
OFTE
STEM
VAN DE
ZEEVSCHE
NACHTEGAEL:
GHENAEMT
SEDEN-SANG.

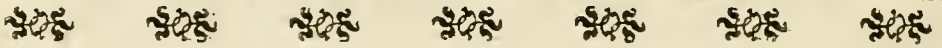
Met Privilegie.

**

*Hier gaet de Nachtegael zijn stem wat hooger drayen,
En maect door Seden-fang, een yders hart verheucht;
Om dan met soet gequeel, 'tgehoorte doen verfrayen
Met aengename cunst, en reden-rijcke deucht.*

A. P.

Reden-rijcke Leser,

ALfoo de natuere vande *Nachtegael* sodanich is, dat zijn stemme d'eene tijt veel vanden anderen verschilt, somtijts leegh, somtijts hoogh singende; soo heeftmen goet ghevonden (overmits de groote verscheydenheyt) de *Nachtegael* te be- deelen, ghelijck hier vooren is gheseyt: waer van, als nu aen V. E. wert verthoont het tweede deel; alwaer de stemme-toontjes wat hooger uyt gesongen werden, (te weten,) leerfame *Seden-sanck*: om- helsende veel vermaeckelijcke scharp-sinnighe gedichten. Voor- nementlijck int begin van desen, dientmen indachtich aen te mercken, op de verscheydenheyt vande *Grillen*, waer in lieffelijcke, ende aerdighe veranderinghen werden by gevonden: Insonder- heyt mede op de Boeren-praet van *Tityrus*, en *Milibe*: alwaer de gelegentheyt deses tijds treffelijck wert uyt-ghedruckt na de cunst van Poësie. Int gevolgh genaemt *Principus obsta*. Mitsgaders de *no- pen*, daer oock wat sonderling op ghedacht moet werden int lesen des selfs. Als mede de navolgende bedenckingen, daer menichvul- dighe stoffe in is, om de Leser te verlusten. Om voorder te co- men, staet aen te mercken het Eer-dicht aende geest-rijcke Iuffrou *Iohanna Coomans*: ende wederom haer seer voor-treffelijcke ant- worde ofte teghen-gifte; waer in de const van soo een *Zecurvs* Vrou-verstant yder doet verwonderen.

Daer is noodich beooght te zijn int ghevolgh, een aengenaem Liedt van *Cnemon* ende *Numa*, off soeten lach over de huyden- daechsche weerhanen, waer in de veynsery sich behendich laet

hooren. Ten lesten wert dit tweede deel ghevoechlijck besloten met een ghedicht ter eeren vande *Zeeusche Nachtegael*: ende stemgevers van dien; ende noch benevens een Eer-liedt aen de *Zeeusche Poëten*: mitsgaders de *Apollo-feeft* by Iuffvrou *Johanna Coomans* ghemaeckt; en *Deughs-loff* beyden ter eeren van de Heer *J. Cats*: ende ten lesten een Maeghden-lesse; waer by dit selve ghedeelte wert gheeyndicht: met een hoope dat de Leser sich wijder sal verlusten inde navolghende wercken selve; alwaer 't verstant sal ghescharpt blijven inde groote bysonderheyt van yder stuck: ende dan met goet ghevoelen overdencken, dat dit geen *Kick-vorssen* ghesnorck is, maer een sonderling hoogh schetterend gheluyd van uyt nemende noyt ghehoorde tael. Ghy dan Leser, denckt hier by dat de *Zeeuven* niet herffeloos en zijn, al ist dat haer de grove dampen vande *Zee*, dickmael over 't hooft vliegen; nochtans werden sy niet verstoppt in verstant: maer har-aessumen veel meer, om dat sy 't voordeel hebben, van overvloedighe open-gesonde lucht, ende vruchtbaerheyt haerder Eylanden.

Hier mede wert de Leser ghewesen, tot hoogher gheluyt van desen cunst-hebbende *Nachtegael*; die int leste deel singhet *Hemel-sang*.

GRILLEN.

Aen den achtbaren, geleerden, Heer

PETRUS SCRIVERIUS.

I.

 Eleerde man deur wien Apollo met de Musen
Comt op den *Leydschen Rhyn* van *Helicon* ver-
huyfen,

De derde, die den lof van Holland soo verheft
Dat haer gecroonde vlecht de wolcken overtreft

Tot noch twee, welcker naem de Maes verr' gaet vertellen
Maer, om den jongsten doet haer stroom met tranen swellen.

Dewijl ghy vast verweckt uyt de vergetel-vloet

De Graven van ons lant, en die weer leven doet,

Comt tot u stout'lick in dees lichte tijt-verdrijver,

Dit grillich wan-geboort. O ver-beroemde SCRIVER

Ontfangt met een goet oogh, ende onverdiende gunst

Dit licht, en ondict werck; en soecter oock geen cunst,

Maer oordeelt aen dees proef, of uwe MARTIALIS

Niet al te bot en boers in onse Zeeusche tael is.

II.

Dewijl de gheen die met my lacchen,

Luy, ledich op de straet gaen pracchen,

En daer nae met den beck int nat

Van bier en wijn haer suypen sat,

A

Of

Of haren tijt onnut verdrijven
 Met dobbel-ſteenen ende ſchijven,
 Daer elck dan roept en tiert om beſt,
 Ick ſchrijf, ick ſchut, ick hout, ick reſt,
 Of ander met noch lichter boeven
 Haer ghelt vertuyſſchen en vertroeven;
 Dicht ick dus nu en dan een gril,
 Als ick my wat vermaken wil:
 Sy vragen my, wat can't u baten
 Dat ghy u met die grillen quelt?
 Maer datſe my geworden laten,
 Ten coſt gefontheyt, eer, noch gelt.

III.

Het een is goet, het ander ſlecht,
 Het een is crom, het ander recht,
 Het een is foet, het ander ſerp,
 Het een is ſacht, het ander ſcherp,
 Het een is dwaes, het ander wijs,
 Het een is fray, het ander vijs;
 Hier comt van als wat uyt den hoeck,
 Of anders waert geen grillen-boeck.

IV.

Daer en is niemant in de ſtadt
 Soo trots, hoovaerdich, noch ſoo prat,
 Als *Hermen* die, als wijf en man
 Nu treckt de beſte cleeren an,
 Alleen den Kermis-dagh ter eeren,
 Gaet proncken met ſijn quade cleeren.

V.

Meens is out tseftich jaer, en gaet een meysgien trouwen :
 Wel *Fop*, wat roert dat u? ten sal u niet berouwen.
Jordaen sit al den dagh en drinct en banquetteert :
 Wel *Fop*, wat roert dat u? tis zijn dat hy verteert.
Hans coopt lant, en hy moet het gelt op woecker halen :
 Wel *Fop*, wat roert dat u? ghy sult het niet betalen.
Schoon Trijntgie is bestruyft, en gaet van kinde swaer :
 Wel *Fop*, wat roert dat u? sy kent daer toe de vaer.
Geurt gaet altijt te gast, of hy heeft selver gasten
 Wel *Fop*, wat roert dat u? ghy moocht thuyts blijven vasten.
 Maer u wijf is een hoer, en plant op uwen cop
 Twee hoornen op sijn Spaens : dat's u, dat roert u *Fop*.
 V soon is dach voor dach aen't tuijsschen, kijven, vechten :
 Dat's u, dat roert u *Fop*, wilt dien gaen onderrechten.
 V huys staet in de Kaert voor d'onbetaelde rent :
 Dats u, dat roert u *Fop*, gaet maect u daer ontrent.
 V dochter waer de bruyt veel liever nu als morgen :
 Dat's u, dat roert u *Fop*, dat staet u te besorgen.
 Ick can noch thien-mael soo wel seggen op dery ;
 Maer *Fop*, of het u roert, of niet, wat roert het my?

VI.

Nu houd' ick seker, sonder lieghen,
 Dat koeyen connen leeren vliegghen,
 Nu een soo dicke, sware man
 Soo lichten voghel werden can.

VII.

Pier vrijt ons buer-meyt langhe *Lijs*,
 Wat dunct u, is hy oock recht wijs,

4
Dat hy int schoonste van sijn jaren
Hem met dat leelick vel wil paren?
Iae maer al is *Pier* jongh en fray,
Hy denct, *Lijs* en heeft kint noch cray,
Sy heeft veel ghelts en groote nering,
Dat meer is, sy heeft oock de tering.

VIII.

Ghy *Moyaert* segt en singt vast hier en daer een gril,
En maeët de luyden wijs, die't maer gelooven wil,
Dattet uw eygen zijn. Ick en seg daer niet tegen,
Ghy hebtse doch gecocht, en voor u gelt gecregen.
Soo is u eygen oock u muts, u mes, u broeck;
Soo can u eygen zijn, wijn, boter, kaes, en koeck.
Maer, *Moyaert*, dit is waer, datse soo van u pen zijn,
Als d'eyers die ghy coopt oock van u eygen hen zijn.

IX.

Die meester *Geurt*, die noyt gepresen was
Om dat hy cond' de coorts genesen ras,
Maer daerom was deur al de stadt vermaert
Om dat hy 'tvolck soo haest hielp onder d'aerdt,
Is nu gemaect graf-delver in de Kerck;
Valt dat niet wel? hy doet sijn oude werck.

X.

Die goede sack, die goede *Jan*,
Is hy niet een ghelukich man?
Die goede *Jan*, die goede sack,
Mach hy niet leven met ghemack?

Want

Want hy en arbeyt, noch en ploeght,
Hy heeft met rust wat hem ghenoecht,
Hy wort van cost en cleer versorghet,
Heeft hy gheen ghelt, hem wort gheborghet;
Maer daer hy meest gemack aen vint,
Sijn wijf draeght nu het derde kint
Sonder dat hy't hem onderwint,
Of eenichsins wil trecken an;
Is *Jan* niet een gheluckich man?
Die goede *Ian*, die goede sack,
Mach hy niet leven met gemack?

XI.

Te nacht doe wy vast droncken vol en dol,
Doe de wijn was gheclommen in den bol,
Seyd' ick, ghy sout tot mijnent comen eten;
Dit milde woort en hebt ghy niet vergheten,
End' op mijn ham wel scherp ghewet u mes,
En dorst vergaert tegen mijn Rijnsche fles.
Maer neen, 'k en houw gans niet van sulcken gast,
Die veel te nauw op droncken woorden past.

XII.

'k En heb in u gansch geen behaghen,
'k En can nochtans niet van u claghen,
En my en comt niet in den sin
Waerom ick u niet en bemin;
Dus wilt geen ander reden vragen,
'k En heb in u gansch geen behagen.

XIII.

Ick soeck een soete meysjen naer mijn sin,
 Daerick op setten mocht mijn soete min;
 Een meysjen niet van costelicken toy,
 Maer ongehult, en sonder ciersel moy;
 Die melck of room uyt aerde schotels reyn,
 Meer acht als Spaensich banquet, of marsepeyn;
 Die niet en rijt in rosbaer of caros,
 Maer wandelt op haer voetjes naer het bos,
 Daer sy met my het minne-grafje knoop,
 En dan eens om de boomen hackje loop;
 Die niet en smijt, al werd sy eens ghesoent,
 En met een tweede kus haest sy versoent:
 Maer d'opgeproncte, lekker, trotse Ioffers,
 Die laet ick voor de hoofsche ruyge doffers.

XIIII.

Kent ghy dien dollen droes met dien gecrolden cop,
 Met dien nieuw-snuften hoet, en veder-bos daer op,
 Dien snorcker die soo breedt gaet swaeyen over straet,
 Die mettet mes op sy altijt van vechten praet,
 En van sijn vromicheyt soo wonder veel vertelt,
 Als of hy had Ducdalf gheslagen uyttet velt?
 Voorwaer ten is niet wel te sien aen sijnen neus,
 Al schijnt hy nae 't ghewaey een Roelandt, of een Reus,
 Thuys wort hy van sijn wijf gheringelt als een kint,
 Hy wast, hy dweylt de vloer, en haspelt wat sy spint

XV .

Ghy segt, wat schrijft ghy dese grillen?
 Schrijft wat dat weerdich zy gepresen.

Maer

Maer vrient wilt hier u hoeft van stillen,
 Dat prijft men , maer dit wort ghelesen.
 De beste boecken blijven legghen
 Onvercocht , soo ist nu gheltelt :
 De Druckers winnen , soo sy segghen,
 Aen Vlespieghels 't meeste ghelt.

XVI.

Fop vrijt , en heeft sijn sin op rijcke *Griet* gheleght.
 Iae *Fop* , dat hebje wel , ghy zijt voorwaer niet slecht.
 Maer *Griet* wilder niet aen , f'en hoort naer gheen ghespreck,
 Sy soeckt een jongher man ; *Griet* en is oock niet geck.

XVII.

Potsmartel tast nae 't mes , en dreyght my te deur-steken
 VVanneer ick van mijn schult om ghelt begin te spreken.
 Maer soet , *Potsmartel* , soet , en weest niet onverduldich,
 Ick seg , ick ken , ick roep , ghy en zijt my niet schuldich.
 O kale vliegh , van u en is doch niet te halen.
 Die noem ick schuldenaer , die de schult can betalen.

XVIII.

Louvv roemt dat hy sijn vaer ghelijct van handen,
 Sijn besjen van voor-hoofst , en sijn moer van tanden,
 Sijn groot-vaer van ooghen , sijn oudt-oom van baert.
 Maer soo hy in als naer sijn voor-ouders aert,
 Soo is *Louvv* , alle ding op't ghelijcken ghenomen,
 Van bocken , verckens , honden , en ravens gecomen.

Robijn ghy roemt u seer, en segt met stijve kaecken,
 Dat ghy, als ghy maer wilt, wel cont goe versen maecten.
 Maer ick segg' u, *Robijn*, die versen maecten can,
 En nochtans geen en maect, dat is een dapper man.

XX.

Jordaen, ghy zijt een harde drijver,
 In al de stadt en is geen stijver :
 Heeft yemant een ververt crackeel,
 Ghy drijft het deur, of half, of heel;
 Een hylick dat niet voort en wil,
 Een buyr-twist om een goot, of stil,
 Een coopmanschap die steech blijft staen,
 Ghy drijftse datse voort moet gaen.
 Van vré, van krijgh, van 't Land en Kerck
 Al drijft ghy't yverich en sterck.
 Voelt ghy u dan niet cloeck ghenoech,
 Ghy drijft het op een and'ren boech :
 Maer ghy en zijt niet wel gesint
 Als ghy niet wat te drijven vint.
 Doch als u daer toe stof ontgaet,
 Weet ick u noch tot drijven raet.
 Ghy cont alijt een drijver blijven,
 Als ghy maer verckens wilt gaen drijven.

XXI.

Floor ruyct alijt nae mosqueljaet,
 En volt van reuck de heele straet,

In een yvoiren doofken net
Draeght hy altijd seer sterck civet.
Maer waerom ist, dat hy dat doet?
Waer toe soo veel parfuym's ghebruyct?
Het schijnt datter wat schuylen moet:
Hy ruyct niet wel, die altijd ruyct.

XXII.

By'tleven van haer man was moye *May* berucht
Dat sy was, niet van hem, maer van haer knecht bevrucht:
Sy trouwt de knecht, soo haest haer man was overleden.
Is dat niet claer genoeg de hoerery beleden?

XXIII.

Crol drinckt altijd alleen uyt sijnen eygen beker,
En wilt niet datmen die aen yemant anders gheeft.
Denct niet dat hy daer toete trots is; neen hy seker.
Hy weet wel watter schort, en toont hem seer beleeft.

XXIV.

Claer, op een aensicht verrompelt en out
Draeght een perryck soo geel als gout;
En sweert dattet is haer eygen haer.
Sy heeftet gecocht; ist dan niet waer?

XXV.

Rijck heeft int dichten groot vermaecken,
Dat liet hy niet om geene saecken;
Maer laet sijn versen niemant lesen,
Om geen Poëet ghenamt te wesen:

B

Soo

Soo is hy tsamen wijs en geck.

Is dat niet een Poëten trek ?

XXVI.

Ten waer niet mogelick voor yemant soo te maken,
 Dat *Grollaert* al sijn doen niet leppich en sou laken.
 Weest zedich, milt, beleeft, cloeckmoedich, onbevreesst,
 Godvruchtich, nuchter, wijs, ten helpt niet by die beest,
 De deucht dient hem tot spot, gelijk de boose spinnen
 De bloemen tot fenijn, daer byekens 't soet uyt winnen.
 Hy weet altijt een lack; die valsche laster-mont
 Grijnt, gnort, bast, schent, en scheurt, gelijc een bit sich hont.
 Harnas, noch schilt en helpt tegens sijn felle steken.
 Maer geensins waer hy wijs, die dat sou willen wreken;
 Dat doet hy self voor u, sijn nijdich hert hy knaegt.
 Tis een ellendich mensch, dien geen mensch en behaegt.

XXVII.

Ghy zijt wel proper in al u dinghen,
 Proper in't spreken, proper in't singhen,
 Proper van aensicht, voeten, en handen,
 Proper van oogen, neus, en tanden,
 Proper van cleeren, kouffens, en cragen,
 Proper van riem en ommessagen,
 Proper van schoenen, linten, en canten,
 Proper van mantel, hoet, en wanten,
 Proper van hayr, van baert, en knevels,
 Proper van sporen, en van stevels,
 Proper te peerd, en proper op schaetsen,
 Proper in't kolven, proper in't kaetsen,

Proper in al u doen en laten,
 Proper int wandelen over straten,
 De handen in sy als een koper-potjen,
 Voorwaer, ghy zijt een proper sotjen.

XXVIII.

Heyn toont dat hy sterck van geloof is,
 Hy vrijt, hoewel hy blind en doof is.

XXIX.

Els, out en rijk, trouwt een jong man,
 Die niet en heeft, noch om noch an.
 Soo wert *Els*, niet uyt liefdes-lust,
 Maer om den armen cost ghecust.

XXX.

Die neef die u soo strijct en streelt,
 Soo nijver doet wat ghy beveelt,
 V alle Kermis noot te gast,
 Die alle jaer daer wel op past
 Dat hy u sent den nieuwen most,
 Castanien, vijgen, vasten-cost;
 Meynt ghy, ô oude slechte bloet,
 Dat hy dat al uyt vrientschap doet?
 Hy clouwt u om u groote ghelt,
 Daer op is sijne sin ghestelt.
 De mont spreekt menich vriend'lick woort;
 Maer 't hert seyt, Tayert, steect de moort.

XXXI.

Al heeft *Ghij's* een huys dat nieuw is en sterck,
 Hy heeft altyt metfers en timmer-luy int werck,
 Hy vint altyt wat te maken off te breken,
 Dan is hier een steen, daer een planck in te steken,
 Een ribb' in de folder, een tegel int dack,
 Een bordt in de kelder, of een bril op't gemack;
 Niet dat *Ghij's* geck is, of sijn gelt wil verquisten,
 Want hy wel vreck is, en pact het in de kilten,
 Maer om dat hy de luy, die ghelt te leen begeeren,
 Mach seggen, Ick timmer, en mach geen ontbeeren.

XXXII.

Lijn wenscht met al haer hert te zijn ghetrouwt,
Dries seyt, sy is voor hem al veel te out,
 Maer *Pier* dattet recht sijne gading waer
 Indien sy hadd' noch drie-mael seven jaer.
 Soo comt de floor te laet, en comt te vroeck,
 Voor *Dries* te out, voor *Pier* niet out ghenoech.

XXXIII.

Neusvrijs weet veel van de Kerck te segghen,
 Hy wil de Schrift op sijnen duym uyt-legghen,
 Daer op scherpt hy sijn spits-vindich verstant,
 Men weet geen vieriger Contra-Remonstrant,
 Hy botte-muyt Arminianen, Papisten,
 Slingert om sijn ooren Doopers, Martinisten:
 Maer voort zeylt hy met een heel ruyme schoot,
 Al wat hy can haecken sleept hy in de boot;
 Hy woeckert, hy muyt, hy belieght, en achter-clapt,

Hy

Hy bedriecht, hy lorrendraeyt, hy smockel-rapt.
 Wel hoe? fou die man die foo brant van yver,
 Die foo te Kerck loopt, die noestige drijver,
 Soo ongerechtich en liefdeloos wesen?
 Soo heeft hy de Schrift wel verkeert ghelesen.

XXXIV.

Jaeps nicht was cranck, een oude rijke vrouw,
 Hy s'cheen bedroeft, hy mae'cte grooten rouw,
 En dé beloft, mocht sy noch blijven leven
 Hy fou de buyrt twee tonnen Pharo geven.
 De coorts hout op, sijn nicht begint te stercken,
 Nu vreeft *Jaep* noch haer goet soo niet te erven,
 En looft de buyrt, comt maer sijn nicht te sterven,
 Een half last biers, en daer toe een vet vercken.

XXXV.

Waert ghy Raets-heer, sout ghy noch wel geck zijn?
 Creegt ghy veel goets, sout ghy al mé vreck zijn?
 En stierf u wijf, sout ghy al weer trouwen?
 Coft ghy nu land, sout u nae niet rouwen?
 Dus vraegt ghy veel van onsekere saken;
 Maer wat weet ick, hoe ick't dan sou maken?
 Meynt ghy, datmen't al van te voren can weten?
 Segt, waert ghy een vercken, wat sout ghy dan eten?

XXXVI.

Floor segt dat ick dicht versen sonder maet.
 Wel *Floor*, dit's nieuw, dat ghy van versen praet:
 Wilt ghy u nu het dichten trecken an?

Loop, dronckert, loop, en licht een volle can.
 Ghy dicht wel mé, maer tis een onlicht vat,
 Op dat u niet ontleeck het lieve nat.
 Ghy maect oock wel van maten wat gewach,
 Maer tis als ghy sit in een bier-gelach,
 Of lapt int lijf een maetje brande-wijn
 Dat streke-vol moet totten rande zijn.
 Of ick dicht sonder maet, wat roert u dat?
 Ghy volt, *Floor*, sonder maet u droncken gat.

XXXVII.

Vrouw *Lierlauvv* is heel droevich, en claegt
 Dat sy haren man niet meer en behaegt,
 En dat sijn liefde gantsch is vermindert;
 Sy can niet bedencken wat haer hindert.
 Maer lieve *Lierlauvv*, swijgt doch al stil,
 Hy plach u te sien door een liefden-bril;
 Maer ghy hebt sijnen neus soo scherp gesnoten,
 Dat nu den bril daer af is geschoten.

XXXVIII.

Coppen, tis niet lang geleden, dat ghy niet veel gelts en hadt,
 Doe waert ghy soo mild en lustich als de rijcste van de stadt:
 Alle daegh wierd aen u tafel, met veel vrolickheys, gebrast,
 Uwe buyren, en goe vrienden waren meest by u te gast.
 Dies sy wenschten al te famen dat ghy worden mocht soo
 rijk,
 Dat u renten mochten wesen uwe mildicheyt gelijk.
 Tis gebeurt nae haer begeeren, en in eenen corten stoot
 Was u broeder, en u suster, en oock al haer kinders, doot,
 Met

Met noch nichten, ende neven. Doe quam met een volle vloet
 Tſamen in u huys gedrevē al dat gelt en groote goet. (vreck,
 Maer u vrienden ſijn bedroghen : want nu ſijt ghy ſcherpen
 En in plaets van haer te nooden lijt ghy ſelve groot gebreck.
 Tot rauw ſpeck en paerde-boonen knaegt ghy eenen roggen
 korſt, (dorſt.

Voor de leck're Rijnsche teughen laeft ſchoon water uwen
 'tGaſten nooden is vergeten, en als ghy eens gaet te gaſt
 Wort by u twee heele dagen op dat goede mael gevaſt.
 'tGelt verſpaert ghy alſoo gierich, en vergaert het in de kiſt
 Dat ghy ſelf niet min den rjcdom als u oude vrienden miſt.
 Sy, om dit te wreke, wenſchē, dat ghy krijgt noch eens ſo veel,
 Dan ſult ghy, uyt vrees van eten, binden toe u eygen keel.

XXXIX.

Teun, ſat en vertelde met beclach
 Aen *Goris*, dat al haer ouwe karen,
 Daer ſy kennis mé te houwen plach,
 Nu al te mael geſturven waren.
 Dattet voor haer was groot beſwaren
 Soo haeft ſy een vriendin had becomen
 Dat die terſtont haer wierd benomen,
 Doe weende ſy met warme tranen.
 Maer *Goris*, nae trooſtelick vermanen,
 Seyde haer; Nu *Teun*, wilt droefheyt ſtaecken,
 En comt met mijn wijf nu kennis maecken.

XL.

Jorden reysde naer Amſterdam te mart
 Met een ſtijve beurs, en een moedich hart,

Om alle costelickheyt te coopen :
 Daer ging hy alle winckels deur-loopen,
 Hy dede langen silvere Lampetten,
 Vergulde Schroeven , goude Brasseletten,
 Grootte Diamanten van veel caraten,
 Die keurde hy nauw voor deur op de straten,
 Hy proefde Ringen, of s' hem oock pasten,
 Hy sach Fluweelen , Satijnen , Damalten,
 Turcksche Tapijten , Milaensche neer-basen,
 Schoone Porceleynen, Veneetsche glasen,
 Spiegels van Ebben-hout , Brand-yfers wichtich,
 Copere croonen groot en opsichtich,
 Hy taelde naer vermaerde Schilderyen,
 Van de beste meesters van d'oude tyen,
 Van Lucas van Leyen, of van Mabuysen.
 Naer lang geloop door veelderley huysen,
 Naer dat hy't al deur-pluyft en beknoeyt had,
 En twintich winckel-knechts vermoeyt had,
 Raet wat hy cocht, die sinnelicke *Jorden* ?
 Vier houte lepels, en ses tafel-borden.

XLI.

Het schijnt dat *Signoor* seer sterck moet handelen,
 Naer dat hy noest over straet gaet wandelen :
 Hy treet de Kay heele dagen plat,
 Nu staet hy en siet by een droogh vat,
 Dan by een block wijnen en'tlossen van schepen,
 Het graen siet hy storten, de balen slepen,
 De Schippers vraegt hy, watter comt uyt zee,
 Of de West-vaerders noch zijn op de ree,

Hoe dattet staet met de vindemi;
 Maeckelaer vraeght hy naer wissel en premi;
 Op de beurs treckt hy uyt sijnen sack
 Veel brieven, die leeft hy met ghemack;
 Dan gaet hy dringen deur alle hoecken,
 Quansuys om coop-luy of boden te soecken:
 En als Signoor soo een ront jaer ghegaen heeft
 Weet niemant dat hy oyt party ghedaen heeft,
 Eenich goet van westen of oosten gecregen,
 Geladen, of in de waegh doen wegen.
 Wel waer toe dient dan al sijn getrantel?
 Signoor draeght te pronck sijnen moyen mantel.

XLII.

Ghy Leser, acht ick, soud wel willen
 Dat ick noch meer schreef van dees Grillen.
 Maer neen. dit geef ick u voor 't leste:
 De cortste dwaesfheyt is de beste.

H.V.D.

BOEREN-PRAET,

Na-gebootst op *Virgilij*, Tityre, tu patulæ.

Tityrus. Melibé.

Me. **G**Hy Tityr, leght hier plat onder de beucken-scheem,
 En fluyt een vrolick liedt, op uwven Herders teem:
 Ick ballingh, die verlaet mijn vrienden ende maghen,
 Verloopen uyt mijn landt, vveet niet te doen dan claghen.

C

Ghy;

Ghy, leusich, leert het vrouw, en 't groene loofs gedril
Na-bootsen, urven sangh van de schoon' Amaril.

Ti. Een goet Heer, Melibé, bescheert my dit goet leven:
Hy blijft altijd mijn Heer, dies sal ick dickwils geven
De lammers uyt mijn koy te slachten op sijn feest.

Deur hem gaen, soo ghy siet, mijn cudden onbevreesst,
Hy maect dat ick soo vry mijn moesel mach doen spelen.

Me. Jck hoor u, sonder nijt, maer vvel met vronder, quelen.
Dus stil, daer 't heele land soo bijster is ontstelt?

Siet my, hoe ick dus verr', mismoedich, deur het velt
Mijn schapen drif. Dees oy, die ick vast treck, met hijghen,
Moest juist, gins op de vrech, int slijck, twee lammers crijghen,
En die ben ick soo quijt, de hoop van mijn veruoet.

Dit naeckend' quaet is my, vvaer ick gheverveest soo vroet,
Wel menich-mael beduyt, deur 't crassen van de raven,
Deur 't huylen van mijn bont, sijn vroeten, en sijn graven.

Me. Maer vvie is doch de Heer, die ghy soo seer verheft?

Ti. Tis een die alle lof in goetheyt overtrest,
De Heer van dit gheverveest, en segen-rijcke landen.

Hier mach-men veylich gaen door vvegghen, en op stranden;
Men vveet hier van geen crijgh, noch roovers, noch ghevvelt.

Soo haest de morgen-rood' ontdeckt het groene velt
Laetmen de schaepjes gaen 't bedaude gras af-knersen,

En uyt de middach-son aen beeckjes haer verversen
Belommert van 't gheboomt, en clær als cristalijn.

De melck heeft hier een geur soo lieflick als de vviijn,
Of hoe heet dat soet nat dat vvy eens tsamen pepen

Aen zee, daer 't vvas ghestrant uyt de verdroncken schepen?
Die draghen vvy te coop ter naest-geleghen sté,

En brenghen dan een bant vol vvitte duyten mé.

Hier leeft men vry en vranck, men hoeft niet te schromen
 Voor 't onbermbertich volck die met een stoccken comen
 En lesen u daer voor een groot beschreven vel.

Me. Daer dat volck veel verkeert, daer gaetet seldom vvel.

Ti. Tis hier al eens ghesint, men vreet van gheen crackeelen,
 Of comter vvat gheschils, ons Heer vvetet te heelen,
 Hy is tot ons gheneyght, als vader tot syn kint,
 Hy vwort van ons ghevreesst, maer vwort noch meer bemint.

Me. O vvel gesegent lant en luyden daer gheseten!

O ghy gheluckich man! Al sijn nu haest versteten
 U daghen, en de loop van't ses-mael thiende jaer
 U't hoeft en baert bestroyt met silver-vervrich haer,
 Ghy mooght u levens endt af-slijten met vermaken,
 U vee en hoeft ghy niet voor dief of vvolft te vvaken,
 De logge koe yen gaen tot aen de knien int gras,
 Een rijcken oegst vervolt u schuyren met ghevvas.

Ghy, neer-gestreckt int groen, hoort ruysschen deur de blaren
 De beeckjes die vvel eer der maechden spiegels vvaren,
 Doe ghysse fris van jeucht gingt leyden naer den rey.

Ti. Daerom sal oock de Maes eer zyn der offen vvey,
 De Cabbeljau sal eer int groene coren springhen,
 Eer sal de Nachtegael op noortsche clippen singhen,
 De Leck sal laven der verbrande mooren dorst,
 Eer ick vergheten sal dien goeden Heer en Vorst.

Me. Maer vvy, och arme luy, vvy moeten heen gaen d'vvalen
 Ver van ons vader-land, en leeren vreemde talen,
 Een deel gaet over Rhijn, naer den hooch-duytschen Meyn,
 Veel naer de groote stadt deur-sneden van de Seyn,
 Een ander over zee, daer de wol-rijcke Britten
 Van d'ander vveerelt af-ghesneden, vreedsaem sitten.

Wanneer, ó goede God, vvanneer sal het gheschien
 Dat vvy ons lieve land eens vveder sullen sien?
 En ick mijn cleyne hut, maer aengename vvoningh?
 Die ick met meerder rust, dan off ick vvaer een Coningh,
 Bevroont heb, maer die nu, eylaes! af-branden sal,
 Off dienen vvreemt ghespuys van ruyters voor een stal.
 Sal dan de grove Mof dit schoone land besafyen?
 En sal de vvreede Wael dees vvruchtbaer ackers mayen?
 Siet vvat de droeve tvvist al jammers heeft ghevvrocht,
 Waer haet, en sucht van staet ons burgers heeft ghebrocht.
 Iae, Melibé mocht vvel soo vet sijn braecke missen,
 En snoeyen het geboomt. Wat scheelt het van mijn gissen?
 Tis voor een roovers hant, off voor den noorden vrint
 Dat ick met cost'lick fruyt mijn boogaert heb geint.
 Nu gaet, mijn schaepjes gaet, die eertijds vvaert vol vvreelde,
 Doe in een claver-vrey mijn fluytjen voor u speelde,
 Daer ick ghedoken lach, en onder 't ruygh gevvaey
 Van vvilgen, sach met vvreucht mijn cudde fris en fraey;
 Maer dat is wyt: nu staet vvat anders ons te vvacchten.
 Ti. Ghy mocht vvel dese reys noch hier by my vvernachten.
 Met nieurv-gevronghen kaes, en eyers vversch geleyt,
 En peeren van den boom, sal 't mael haest zyn bereyt.
 Siet hoe den avont-roock de schouuren wyt gaet trecken,
 En de gedaelde son de schaduren doet recken.
 De schapen sullen vvy op-sluyten in den stal;
 Wie vveet, vvat ons den dach van morgen geven sal.

H. V. D.

PRIN-

GHy die in u bedrijf wilt leven nae de reden,
 Ey stelt op dit ghesicht een weynich uwe schreden,
 Hier is een corte les; een les, die menich man
 Tot ruste, tot vermaeck, tot vrede dienen can.
 Eerst, soo u jeuchdich hert is vierich om te minnen,
 En valt niet aen het werck met onbedachte sinnen,

C 3

Denckt

Denct, vraegt, fiet, ondersoect, en pleegt gesetten raet;
 Alst peert is opte loop, dan comt de toom te laet.
 Indien ghy zijt gheneyght om haestich uyt te varen,
 Hout als geduerich wacht, en leert u soo bedaren,
 Weest veerdich in de weer, en dempt het eerste quaet;
 Alst peert is opte loop, dan comt de toom te laet.
 Soo haelt ghy quade sucht voelt in de leden spelen,
 En stelt gheen saken uyt tot hert en longher quelen;
 Verdriest de Zeeusche coorts eer datse vorder gaet;
 Alst peert is opte loop, dan comt de toom te laet.
 Wat sal ick groot beslagh, en duyfent vreemde dinghen?
 Vermenghen onder een, en hier te berde bringhen?
 Let in u gansche doen, let op het eerste faet,
 Alst peert is opte loop, dan comt de toom te laet.

I. CATS.

Nopen.

Kees laeckt uyt alle macht een hof hem vvel ghelegben;
 En prijst in teghendeel sijn vvijs, een wuyle geyl;
 Ghy vraecht vvat onse Kees tot beyde mach bevveghen;
 Het eene kocht by geern, het ander heeft by weyl.

Katrijntje vveyghert noyt, en fiet! noch blijfse maeght;
 Vraecht yemant hoe het comt, tis dat haer niemant vraeght.

IAn Grollaert drijft de spot met alle soete dieren,
 Hy vvil noch echte vrouw, noch jonghe dochter wieren;

Dees

Dees is te lÿdich cleyn, en gene veel te groot,
 Een ander al te bleyck, te geel, te peers, te root.
 Hy is de vijfste nurck van alle stuerre coppen,
 En noch vreet Lijfje raet om hem den mont te stoppen,
 Want alse desen vent maer voor den spiegel set,
 Hy svrijgt van stonden aen gelijk een pijs-bed.

Ghy vraegt my vvatter schort, dat als ick u ghemoete
 Of oorlof van u neem, u noyt met kussen groete:
 Hoort Els, tis geen vermaeck te kussen aen den mont
 Die groot vermaken neemt te kussen haren bont.

Souckt meysjes; Aeltje mist een steen wyt haren ring;
 Och of doch eens de steen wyt haren boesem ging!

Die meynt dat Fop de Alkumist
 Sijn ghelt en goet om niet verquist,
 En dat by nimmer vinden sal
 Die Steen, soo kenbaer over al;
 Die heeft voorvvaer hem gans vergist,
 Die heeft geheel end al ghemist:
 Hy heeft, ghervis, hy heeft de Steen,
 Jae heefster even twee voor een.
 Wat lachje vrient? ten is gheen raes,
 Den eersten creegh hy in de blaes;
 Dat vvas voor doen sijn tijt-verdrÿf,
 Den tweede creegh hy op het lijf;
 Dus creegh hy meer als sijnen vvensch;
 Een is ghenouch voor eene mensch.

Si mutandum emendandum.

*Bedenckinge op een Schip, van het vvelcke de Schipper het zeyl
over slaat, ende aan de kant van de reviere daar het Schip over
vaart, riet, ende op het land een toorn ofte kercke daar
een weer-haan op staat, &c.*

DEn hemel, end' de lucht verand' ren steeds haar wesen,
Na datter koude komt, of hitte op-gheresen;
De mensch, die als een aap wil alles volghen naar,
Verandert sijnen sin wel thien-maal in een jaar.
Hy draeyt sich als een top, end' wend sich als de zeylen
Aan dees, of gene syê, end' meynt soo niet te feylen;
Is loffer als een riet, onseker als de haan
Die door 't gebied des winds dan dus, dan soo moet gaan.
Dan wilt hy wesen dit, dan keert hy weêr sijn sinnen,
Dan is hy tegens u, dan wilt hy u beminnen;
Dan houd hy het met die, dan slaat hy hem niet aan,
Dan neemt hy dit geloof, dan laat hy't weder gaan.
Maar wilt ghy immers zijn verandert, end' gepresen,
Verandert uw gelaat, leght af u sondich wesen;
't Verand' ren is niet quaad, wanneer ghy u van quaad,
End' t geen oneerlick is, bekeert tot beter staat.

Impar congressus.

DE Wijse seght hy niet en weet,
D'onwijse sich te veel vermeet;
De proeve van dit ongh'lijck paar
Betoont dat gheen van beyd' is waar,

Maar

Maar d'eerste wijs, end' wel bedacht,
 Soo weynich van sich selven acht,
 End' d'ander stout, vermetel, trots,
 Stuent op sijn woorden als een rotz,
 End' soeckt sich soo alleen den *schijn*,
 Maar d'eerste soeckt alleen het *zijn*.

Cave temerè diffidas.

ALle liefd' die altemet
 Met na-dencken word besmet,
 Kan niet hebben langhen duyr,
 Maar vergaat van uyr tot uyr.
 Als een vriend sijn vrient mistrout,
 Siet haar vriendschap strax verflout,
 Want mistrouwen maect verschil,
 End' tverschil breeft beyder wil,
 End des wils oneenigheyd
 Maaft dat hare vriendschap scheid:
 Alsmen na sijn vrouw moet sien
 Moet de liefde verre vlien.
 Niet en worter seer gheacht
 Datmen houd van schuld verdacht:
 Doch die met een losse sin
 Houd verdacht eens anders min,
 Een ghewis bewijs dan gheeft
 Dat hy selfs geen liefd' en heeft.

*Magistratum gerens audi & ju-
 stum & injustum.*

EEn Rechter die wil hebben prijs,
 Moet hebbē kennis, end sijn wijs;
 Daar by soo moet hy hebben Macht

Op dat sijn vonnis werd volbracht;
 Rechtveerdicheyd ist derde goed
 Dat hy oock by hem hebben moet,
 Want dees vereyscht dat ongehoort
 Hy niemand straffe met sijn woord,
 Want als hy wijft het vonnis al
 Daar d'ander niet op spreken sal,
 Al wijft hy recht heel blijkelijck,
 Noch doet hy 't recht dan ongelijck.

*Natura sequitur semina quif-
 que sua.*

Gelijck de kruyden zijn van aard
 Verscheyden die de aarde baart,
 Soo sietmen dat groot onderscheyd
 Is tusschen mensch, end mensch ge-
 leyt,

End dat sy volghen elck het zaat
 Daar yders een natuer op slaat.
 De eene van natuere draaft
 Naar hoogheyd, d'ander altijd slaaft,
 De een wil sterven in het veld,
 Een ander, tot de vrede helt,
 De een moet reyfen, d'ander sal
 Steeds blijven als een koe op't stal,
 De een wil wesen Medicijn,
 De ander wileen Leeraer zijn,

D

De

De derde word een Advocaat,
Eens anders lust naar 't Coopē gaat,
De eene die wil zijn een boer,
De ander haat hem als een loer,
Een yder in sijn werck soo leeft
Na dat hy lust, of onlust heeft.
Een lust, of onlust die sich streckt
Naar dat hem sijn Natuere treckt.

*Quem res plus nimio delectare
secundæ, Mutata quætient.*

Wanneer de maan in ons gesicht
Ontfanghen heeft haar volle
licht,

Dan zijn de oesters in de zee,
De mossels, end de boomen meê,
Vervult van sap, van mergh, van nat,
Want elck alsdan sijn voetsel vat;
Wanneer de stralen van de maan
Allenkens meer end meer vergaan
Soo zijn de oesters mager, teer,
Haar sap is wegh, end 't oude smeer.
Soodanigh is de mensche mal,
Die niet en weet hoe dat hy sal
Hem draghen of in teghenspoed,
Of als hy is verrijckt van goed;
Wanneer hy is van weelde prat,
En van sijns herten lusten sat,
Dan is hy in sijn wapens hoogh,
Dan treed hy als een pauw int oogh,
Dan is hy vol van pracht, end eer,
Dan draagt hy hem gelijc een heer;

Doch als de kans hem tegen slaat,
End' al sijn voorspoet haast vergaat,
Wanneer sijn naam, end eere breect,
End dat hy in ellende steect,
Soo vallen al sijn spillen neer,
Hy is een slaaf, wegh is de Heer,
Sijn goet, sijn moet, sijn trotse geeft,
Sijn hoogheyd isser al gheweest,
Sijn sap is wegh, om dat de maan
Van voorspoed niet meer vol wil
staan.

*Syncerum est nisi vas quodcunque
effundit amarum est.*

Die goede wijn, of eenich nat
Wil tappen uyt een stinckend
vat,

Die sal voorwaar van sulcken dranck
Ontfangen weynich eer, end danck,
Al is hy van coluere goed,
Van rueck, end ooc van sinake soet,
Nochtans om dat het vat is quaad
De guer, de sijnac teritond vergaat.
Wanneer een bouf, of mensche boos
In handel, wandel trouweloos,
Wil spreken van de dueghd, of God,
Het heeft geen val, 't schijnt dat hy
spot.

Al zijn de woorden goed, de man
Die maect dat niemand hebben kan
In sulcke reden lust, of smaack,
Sijn hert besmet de goede saack.

*Omnia assentari is quæstus nunc multò
est uberrimus.*

WAar dat ick keer mijn selfs, of
 wend,
 Mijn schaduw' altijd na my rent,
 Wanneer ick sta, soo staat sy recht,
 Wanneer ick legh, sy legt ooc slecht,
 Soo ic my buyg, sy buygt haar meê,
 Ga ick van hier, sy gaat van steê.
 Sy springt met my, wy loopen bey,
 Wanneer ic dans, sy maaçt haar rey.
 My dunçt dit is de rechte aard
 Van eê die pluymstrijçt onvervaart,

Van een die yder na sijn sin
 Kan praten om sijn vuyl ghewin,
 Soo ghy yet wilt, hy wilt het met,
 So ghy yet prijst, hy noemt het net,
 Al 't geen ghy laaçt, dat dunçt hem
 quaad,
 'tGeen u behaaght, dat is sijn praat,
 Soo ghy het wit sult sien voor swart,
 Of sachte dingen noemen hart,
 Hy sal u sotheyd volghen naar,
 End van u schillen niet een hayr,

Soodanig mensch springt met u om,	Dan hoogh, dan leegh, dan wijs, dan mal,
Dan goed, dan quaad, dan slim, dan krom,	

Solus vult scire videri.

ICk weet niet wat het is met onse Neder-landers,
Want nevens hare taal soo spreken sy noch anders,
Het is haar niet ghenoegh te spreken hare taal,
Sy spreken Fransch, end Schots, Latijn, end als de Waal.
Sy weten't als een Kock te menghen, end' te scherven,
Om soo quanfuys wat eers by and're te verwerven,
De eene seyt, *bon jour* mijn Heer, de and're weer
Seyd *bona dies* Heer, end' swets soo even seer.
De grace, neen *Monsieur*, *excuse moy* sy spreken,
End' als sy spreken soo, een ander schijnt een leecken,
Dan koomter oock *Signoor*, end' maact den Spaanschen geck,
In plaats van den dagh, is *Ditto* nu den treck.
Van waar koomt ons dit toe, te menghen soo de talen,
End' dan van dees een woord, end' dan van die te halen,
Ist schaarsheyd in de taal? verwert ons die de spraack?
Neen: d'hooghmoed die ons quelt is oorfaack van de saack.

Aurea nunc verè sunt secula.

DE eeuwen, soo't beschrijft 't Poëtisch pen-ghesangh
Van Naso die weler tot Sulmo is gheboren,
Die hebben haren glans soo achter een verloren,
Het Silver quam nae 't Goud, de derde gingh haar gangh
Na 't Coper vol-slaaghs heen; de vierde was te strangh
Van Yser, end van Staal; maar die nu recht te voren.

De eeuwen onderfoeckt, niet dan te licht can sporen

Veel ergher eeuw als oyt, end' dat noch eeuwen lang,
Maar ick doe't avrechts om, end' segghe dat de tijden

Die wy beleven zijn van klaar, en klinckend' Goud,
End' nochtans alder-boost, van 't Goud men nu meest houd,
By dit staat trouw, end' eer, ja lijff, end' ziel besijden;
Wanneer oock 't geld, end' t' goud maar wilt ghevoeligh spreken
Soo kan het eer, end' eed, verbonden, steden breken.

Velox usura trucidat.

Wanneer de menschen aan haar
lijf

Ghevoelen eenich ongherijf,
Aan vingers, voeten, of aan hand,
Of scherpe pijnen in de tand,
Soo gheven sy veel liever gheld
Dat sulcken deel word af ghestelt,
Dan dat het gansche lichaam sou
Geraken in noch meerder rouw.

So moetmē dicmaals huys, end hof,
Ia selfs de huys raad steken of,
End snijden af de knecht, end meyt,
End al dat ons in schulden leyd,
Om van eens anders schuld, end geld
Te worden vry en vranck gestelt.

Tis waar het schijnt u wel eē schand,
Na dat de wijse van het land
Sich nu in onse tijd vertoont,
Tis best wanneer de Bruyd ver-
schoont.

Maar soo ghy dan daar na te meer
Sult suynigh zijn, soo ist u eer,
Ghy weet wel dat men kuere siet,
In't ghene dat is yet, of niet,

Tis best wat quijt dan altemaal,
Een half ey voor een leghe schaal,
Ten is niet al uw eyghe goed,
't Zijn ander jongen die ghy broed,
Soo ver u goedjen is belast
Soo ver het tot een ander past,
Tis sijne niet al wat men siet,
De kroon en maackt de maaghdom
niet;

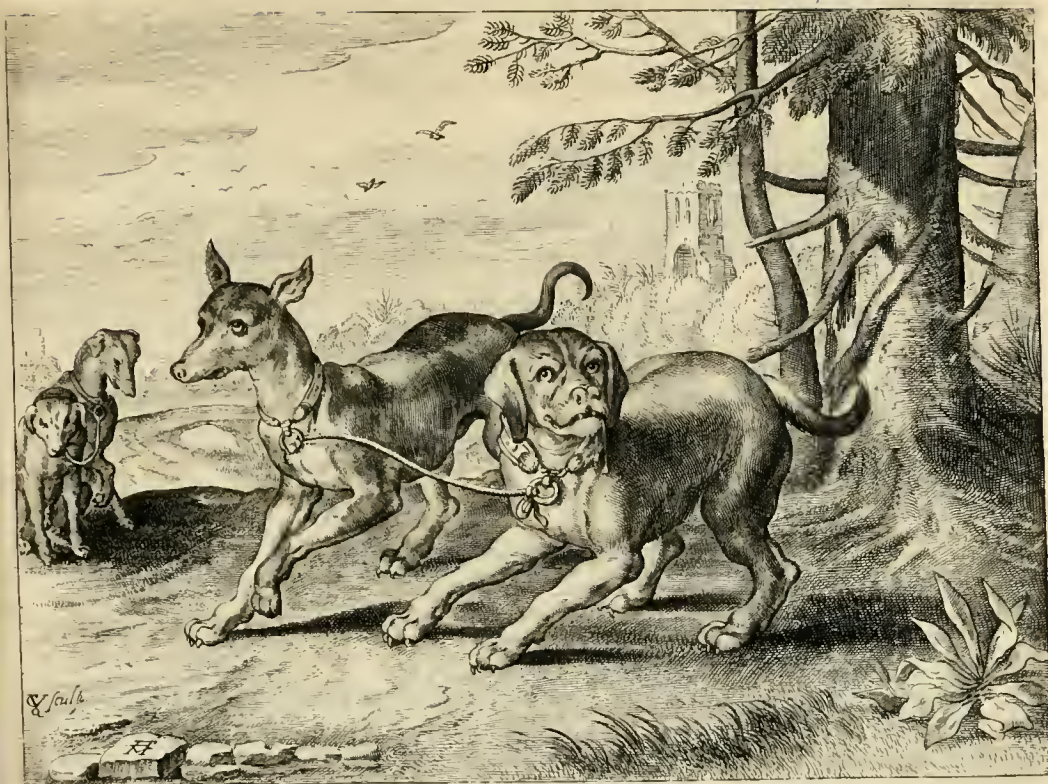
Ghy mcent, ick weet een ander man
Die my ghenoegh sal tellen an,
Wat ist of hy een rentje treckt,
Als maar mijn schande wort bedect:
Hoe? neemt ghy geld op int' rest op
Gy speelt maar met eēs anders pop,
Een kancker is het die u eet, (weet,
Soo dat ghy't niet en voelt, noch
Ten is de wegh niet, sey de man,
Al ried nu lest u Floris an,
Hy doet het om zijn vuyl ghewin,
Al praat hy u wat naar den sin,
Hy leyd u soetjens in sijn schuyt,
End suyght u dan als honigh uyt.

Dogma tuum sordet cum te tua culpa remordet.

En leere diemen leert, die anders wel van deghen
 Werd aangenomen van de vaten teer, end' i'vack,
 Krijght niet dan al te leer, al waar mer toe gheneghen,
 Door 't niet beleven van de Leeraar grooten krack.

Curiosus nemo est qui non sit male volus.

110. **S**Troyt gerste voor een hoen, of wat het lieft sal eten,
 Noch sal het zijn belust te krabben met sijn poot,
 End' vint het dan wat goeds dat sal't wel niet eens weten,
 Maar siet alleenlick aan waar toe de lust hem stoot.
 O mensche strangh, end' fel, end' alte nauw in't vrighen!
 Al hebt ghy voor uw hoofd wat anders om te doen,
 Hier siet ghy hoe een beest in sich uw beeld mach draghen,
 Ontbloot van alle reên, een onvernufigh hoen.
 Wat reden heeft u dit of schijn van haar bevolen,
 Dat ghy oock sêlfs een hayr in sêssendertigh klijft,
 End' schravelt om, end' om al 'tghene dat verholen
 Of in uw buermans huys, of evennaastens blijft,
 Ist goed, end' soo het sou hem, end' sijn daden prijsen,
 Dan gaat men't noch voor-by, men soeckt alleen een lack,
 Men soect maar hoemen magh hem schand, end' hoon bewijsen,
 Uw naaste is een mensch, end' daarom is hy swack.
 End' dan een vrighert sal noch int gemeen min dooghen
 Dan daar hy yet van vraaght arghlistich, loos, en schalck.
 Hoe siet ghy soo een stroo in uwes naastens ooghen,
 End' in uw eyghen ooghen siet ghy nauw een balck.

Dees Honden twee aan twee gaan nevens een ghebonden,
Het jock is wel ghemeen, maar elck een kiest sijn sy,
De eene wilt dit heen, de and're heeft ghevonden
Een wegh die hem behaagt, end' wilt soo wesen vry,
Sy trecken teghen een, end' willen van een wesen,
Sy konnen niet van een, het jock dat houd haar vast.
Het waar wel dienstigh dat dit werde veel ghelesen
Van man, end' vrouw niet wel in eenen band ghepafst,
Al zijn sy eens in trouw, nochtans soo zijn verscheyden
De willen onder een, de eene die wilt foo,

De ander die wilt dus, end' twiften met haar beyden,
 Sy zijn eens door haar echt, end' oneens om een ftroo.

Parcere subjectis, & debellare superbos.

HEt is eens Konings ampt, die geerne te vergheven
 Die voor fijn voeten neer als nederflachtigh beven,
 Het is eens Konings ampt te treden onder voet,
 Die teghens hem op-ftaan met wreveligh ghemoed.
 Het eerfte brengt te weegh dat goede hem beminnen,
 Het tweede dat vermorvt de boos, end' harde finnen,
 Bermherticheyd ghemengt met oordeel, end' met recht,
 Maackt dat een Heer, of Prins by elck een eer in leght.

Desine matronas feftarier.

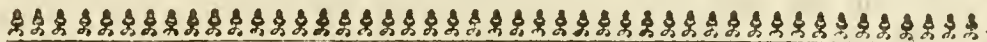
Plinius een fchrijver oud
 Seyd hoe dat de Koeckoeck ftout
 In eens anders voghels neft
 Meermaal fijne eyers veft,
 End' hoe dat een moeder vreemt
 Sulcke voor de hare neemt.
 In dees weereld flim, end' boos
 Zijn oock vele Koeckoecks loos,
 Die haar eyghen echt, end' trouw
 Breken met eens anders vrouw,
 Die de vruchten van haar lijf
 Brenghen tot eens anders wijf,

Ghene Koeckoecks zijn in't woud,
 Dese hem in steden houd,
 Ghene vlieghen 's omers maar,
 Dese vlieght het gantsche jaar,
 Ghene roepen steeds koeckoeck,
 Dese swijgt ftil in een hoeck :
 Die niet met dees Koeckoecks gaat
 Is voorfichtigh in fijn daad,
 Die dees Koeckoecks niet en quelt,
 Is noch boven die gheftelt,
 Die dees Koeckoecks niet en flacht
 Heeft fijn lusten in fijn macht.

Genus & divitias qui laudat aliena laudat.

O waterloose wolck ! ô mensche weerd belacht !
 O mensche sonder eer ! hoe ? wilt ghy altijd blaken

Na 't onverdoufde goed, end' niet dan hoogheyd kraken
 Een hoogheyd die u geeft uw Vader, end' gheslacht,
 Wel fiet de faack eens in, end' oordeelt oock bedacht.
 Hoe? prijft ghy geld, end' goed? wel zijn 't niet lichte faken,
 End' buyten u ghaalt, de and're dinghen smaken
 Na trofheyd hoogh verwaant, end' datmen niemand acht.
 Wat prijft ghy uw gheslacht van boven neer soo seer?
 Alift in alles waar noch valt de fake teer,
 End' sult ghy anders doen als and're menschen prijsen,
 Ia als ghy 't wel bedenckt 't is t' uwer schande meer.
 Soeckt ghy in rijckdom heyl, soeckt ghy in afkomst eer,
 Laat uyt uw' rijckdom deughd, uyt d'afkomst vroomheyd rijfen.

Aende deught-kunst ende geest-rijcke Joffrouw

I O H A N N A C O O M A N S,

*Een der jongste Dochteren van Phæbus, ende een recht
voetster-kindt der Musæes, verson ende schreef dit
volghende Dicht meer met oprechte meyninge, als na
ghervoonte:*

A B R A H A M vander M Y L.

GHelijck wanneer men sich wat gaet vertreden
 In een groen wout van boven tot beneden
 Ghekrult van loof, in soett' end' stille Locht,
 V schielijck dan met onvoorsiene vlocht
 End' onvoordacht comt in u ooren varen
 Hier een gheruyfch van zitterende blaren,

E

Oft

Oft daer 't ghesmeeck van eenen sachten wint,
Oft gins 't gedraef van Bock, Hart, Rhee oft Hind:

Soo isset oock geen langhen tijt gheleden
Gegaen met my. My quam int oor ghesneden
Divers deur de locht van fraeye Melody
Een foet gheruyfch: 't klonck vrolijk ende bly:

't Scheen dattet was den nae-klanck van een-lingen,
Dat *Phabus* had seer lieffelick doen klinghen
Op zijne Luydt, met een verblijt ghemoet
Om eenich dinck, dat hem zijn hert de'e goet.

End' als ick wel mijn ooren dede open,
Song hy daerin, dat hem 't hert was deirlopen
End' vol van vreuchd', om dat hem op dat pas
Een *Poëtin* van nieus gheboren was.

Dat dit sich had seer onlancks toeghedraghen
In *Mitels-Burgh*, mids in groen *Valchraus* hagen:
Dat dees hem was een trouwe dienaarin,
End' eerster groot, recht nae zijn hert end' sin:

Ick hoord' hem oock haer'n naem end' toanaem spellen,
IOHANNA voor end' *COMANS* daerby stellen.
Mijn oor ick hier noch bet ging sparren op,
Ick was verheught tot inden hooghsten top:

Midts my den naem bekent was, en de vrouwe
Self een vriendin. Daernae uyt goeder trouwe
Komt een tot my, als of van *Phabus* waer
Ghesonden af *Mercurius*. Siet daer!

Die brengt my me'e som vande soete *Dichten*,
Die onlangs had dees *Poëtin* gaen stichten.

Ick las een Dicht, daer van 't oud end' nieu-iaer
Het werck-stof was. Ick sach en las daer naer

't Geen sy voor 't Boeck van *Carzen Maeghden-plichten*
 Stelt als een Spoor: end' soo noch and're Dichten.
 Als ick dees las, bleef ick schier spraeckloos staen,
 End' grootelicks met wondering bevaen.

My wonder docht, dat in haer had ghescholen,
 End' langhen tijt gheweest had soo verholen
 Een rechte geest end' aer van *Poësy*,
 Een *saken-uloet* met een *stel-konst* daer by.

Dat noch ick had, noch yemandt voor twee jaren
 In haer ghemerckt, end' noch veel min ervaren:
 Niet meer dan 't vyer en 't clare voncken light,
 Dat in een key verborghen light soo dicht:

Oft een juveel in zijne kas besloten:
 Oft oock de Son, eer dat' haer gaet ontbloten
 Van wolck en domp. Ten was noch niet verjaert,
 S'en was, end was een *Poëtin* ghebaert.

Iae, in een maent, oft min noch van te voren
 Liet sy noch niet een Dicht-stuck sien oft hooren,
 End' eer een maent daernae soo bromde sy,
 Al wat sy wou, in goe *Poëtery*.

Sy schreef een Dicht bevallich end' seer aerdich:
 En dat van stof soo dierbaer end' soo waerdich,
 Dat *Senecas* en *Platoos* wijs heyt t' saem
 Daer by niet is, als eenen ydelen naem.

't Geen dat sy schrijft zijn saken vanden Heemel,
 Dat dees, maer aerd' end' blommeloofse seemel.
 Wat vreemder saeck, te zijn soo haest ghemaect,
 In stof end knnst een *Poëtin* volmaect.

End' dat dit doet niet een der vrye Maeghden,
 Die noyt noch yet van kinder-last en klaeghden,

Noch vande moeytt' end' sorgh van huysgesin,
 Noch passén moet te doen haer Huys-heers sin:

Maer een met man, huys, kinderen beladen,
 Die 't geen dat hoort tot elck, steets moet beraden.
 Siet, *Perseus*, in dese Vrou een punt,
 Dat ghy beknort u niet te zijn verguht:

Dat ghy niet vaert met haest een *Dichter* worden,
 Ghelijck men maectt de rou ghevlochten horden.
JOHANNA is in haest, met groote spoet
 Ghebae:, ghequeect, een *Dichterinne* goet.

Sy moet dan wel ('t geen dat ghy seydt te wesen
 Geweyghert u) int water uytghelesen
 Des *Paerde-borns* vry hebben nat ghemaectt
 Haer lip end' mont, end' *Pyreus* stroom ghesmaectt.

Iae, soumen hier wat op zijn Heydenich spréken,
 Niet veel en sou met recht daer aen ghebreken,
 Of wel men mocht dit segghen, dat sy heeft
 Gheseten op *Apollós* gouden treest:

Ende dat sy heeft gheslorpt uyt al de Beken,
 Daerin men seght *Poëtische* kracht te steken:
 Vyt *Aganipp'* end' uyt *Pyrene* reyn,
 Vyt *Arcthus'* end' *Pegasus* fonteyn.

Dat, *Janna*, ghy oock hebt in slaep ghelegen
 Op *Helicon*, en daer soo hebt verkregghen
 Wat vanden damp van zijn *Poëtische* cracht
 End' *Dichtster* vierdt alsoo op eenen nacht:

Ia dat ghy hebt *Apollo* tot uw'n Vader,
 End' dat by u de *Museus* al te gader
 Sijn by geweest, als ghy gheboren vierdt,
 End' *Pallas* 't werck als Vroe-vrou heeft gestiert.

Maer dat en is geen Christen tael ghesproocken:
Den *Hemel* is gheweest omi u ontloken :

Niet *Helicon*, niet ist *Parnassus* bergh ,

Daer van u comt een dichtens cracht end' mergh:

't Is *Sions Bergh*, zijn reuck, zijn geur, zijn tochten,
Die u dees kunst end' wetenschap aenbrochten.

Dien *Balsam* ist, die eertijts heeft ghevloeyt

In *Davids* geest, die heeft oock u besproeyt.

Wats *Phœbus*, wat de *Muses* doch te achten

Als eenen niet, een droomwerck, sonder crachten?

Dien *geest* van *Godt*, van *Godt* den rechten *Godt*

Is uwen geest gheworden tot een lot.

Als ick dan sach, dat sulcke vruchten quamen

Van u vet landt, eer oyt de liens vernamen

Dat oyt het was gheploecht, geëgt, besaeyt,

End' daer af wierd' so schoonen Oegst ghemaeyt:

Als ick die sach end' las, heeft my ghescheenen,

Dat al mijn lee'n veranderden in steenen ,

Al of ick had *Medusas* hoofd beschout,

Oft had begaen van *Niobe* de fout.

Doch 't stack oock an in my een groot verblijden,

Dat ick nu sach, dat ons eeuw', onse tijden,

Ons Vaderlandt ghenoten oock dit goet.

By al 't gheluck dat ons den *Heemel* doet,

Dat nu soo wel oock onder onse vrouwen

Poëten zijn, als eertijts by den ouwen :

Als *Sappho* was, end' als *Falconia* ,

End' onlancks noch de wijs' *Olympia*,

Aspasia, *Corinna* end' *Erynie*

Hippolyta die eed'le Poëtinne,

De vrou van dien, die soo vergult beschrijft
Den *Hovelinck*, daermeed' hy 't Hof gherijft:

Oft als daer was *Pescarás* Marckgraefinne
Victoria kloeck en devoot van sinne:
Daer me'e nu kan ons *COMANS* kloecke tock
In *Poësy* wel trecken als een jock.

Ist niet wat groots, dat onse vrouwe luyden
Nu uyt haer pen soet klinckende doen luyden
Een Nachtegaels kunst en geest-rijck gesang,
In plaetse dat, gheleden noch niet lang,

Ons mans, ick seg ons *Rhetorijcksche* mannen,
Ons *Camer-volck*, die vrienden vande kannen,
Ons spoghen uyt een quâckende gheschreeu
Als van een *worsch*, oft van een heesche Meeu?

't Schijnt hier uyt wel, dat nu men heeft te hopen,
Dat tot ons wil begeerlick komen lopen
De geest end' kunst, die eertijts heeft ghewoont
T' *Athenen* en te *Romen* hooch ghecroont.

Mijn vreuchd' hier af is daerom noch te meerder,
Dat dit's de Vrou van dien, daer van een eerder
Ick altoos was end' een versegelt vrint,
End' die soo oock tot my veer is ghesint.

Het doet my deucht, dat hy heeft dese eere,
Dat van soo'n vrou hy is de man end' Heere,
Daer van de geest, persoon, eer ende deucht
Sijn goet gheluck vermeerden end' zijn vreucht.

Mijn goede wil en heeft niet cunnen laten,
Me-*Joffrou*, of ick most in deser maten
V schrijven toe dit mijn goetwillich dicht,
Hoewel 't maer slecht te achten is veel-licht:

Of schoon mijn veers en dichtens flappe aeren.
 (En 't is niet vreemt, ten aensien van mijn jaren)
 Beginnen nu te worden drooch end' hol
 Van sap, bloet, geest, daer van de jeucht is vol.

Voort bid ick u, ick porre, rade, mane,
 Dat ghe'open set de voll' en rijke krane
 Van u fonteyn, die overvloedich welt
 Een stroom van Dicht: besprengt daermer ons velt:

Laet uytte mam en tepels van u sinnen
 Doen stralen uyt den geest, die daer sit binnen:
 Dat deur u wordt verquickt ons Vaderlant,
 Oft ymmers die, die nae u Dicht-kunst brant.

A. V. M. Y. L.

GEESTELIJCKE MEY-PLANTINGE.

Op de Wijse:

De Winter cout, die ons seer quelde.

Hoe soud' ick nu niet voreuchde plegen,
 In desen soeten Meyschen tijt?
 Daer in al ding nu staet bedeghen.

Soo schoon end' sich soo seer verblijt?
 VVy hebben nu Mey-avondt vroo
 Des Meys hoop end' verwachte boos:
 Des VVinters quael zijn wy nu quijt.

De leught des jaers gaet nu beginnen,
 Die 't leven ons maect aenghenaem,
 Ververfcht verfrist al onse sinnen
 Midts datse maticht soo bequaem
 Des Vinters Ts end' doode kou,
 En 't Somers wyer met laeuwen dou,
 't Gemack end' wensch der menschen t'saem.

Noch heet, noch kout doets ons oorbooren
 Een koolte versch: seer willecom,
 End' dus beelts af ons van te voren
 (Sy aller maenden fleur end' blom)
 Den eeuwighen verkoelings Dach,
 Die wech sal nemen al 't gheklach
 Van sverelts droeven ouderdom:

Die haer benautheyts hitte brandich
 Verdryuende, sal gheven weer
 Eens eeuwigh levens vast bestandich
 End' onveranderlick schoon weer.
 Nu, sverelts overighen tijt,
 Die daegh'licks vast al kort end' slijt
 Heeft van dies Meyes-avond d'eer.

Ick sie elck een vast besich wesen,
 Dat hy nu op Mey-avond plant
 Den Mey-boom dien, die uytghelesen
 Is in zijn hert, daerop dat brant
 Zijn liefden-wyer, die hy daer me'e
 Vereeren wil: Ick wilt dan me'e
 Nu doen, in geestelick verstant.

In d'avont 's jongsten Dachs droefblijde
 Wil ick dit doen. Jue ick wil eerst
 Versoeken op mijn Lief by tijde
 Op dien, die in mijn herte heerscht,
 Dat hy in my sijn heylighe Mey
 Wil planten: end' ick soo lang bey:
 Doet dit, die my sijt alder-veertst!

Plant nu in my schoon * Balsam rancken,
 Met haer altoos groen-bloeyich blat:
 Daer voor u moet u Jootsch volck dancken,
 Dat alleen heeft de eer ghehadt,
 Dat in haer lant, end' nieuwers el,
 Dees dierbaer plant von vassen vel:
 Sijn sap bedrup my 't hert velmat!

Den Balsam uwes Geests seer krachtich
 Wil salven deur end' deur mijn Geest,
 Op dat ick word in deuchden machtich,
 In u steeds groen, sterck, onbevreesst:
 Sijn reuck parsuun so mijn ghemoet,
 Dat ick voor u mach rycken goet,
 End' ubelaghen aldermeeft!

Wilt op zijn eevvich groene blaren
 Inschrijven wven grooten Naem,
 Op dat ick die mach vel bevaren
 End' drucken in mijn hert bequiem.
 Schrijft hem daerin met blinckend' gout,
 Dat ick hem houd' in goet onthout,
 End' by my dure wve faem.

* Den Balsamboom is een plante van hout ende blat niet onghelijck den Wijnstock: heeft zijn blaren altoos groen. Als hy wordt open ghesneden aen zijne schorsse, druypter uyt die vermaerde Balsam-oly: die soo kostelick is van reuck en kracht. Plech nieuwers ghevonden te worden als int Jootsche Landt: ende dat alleen in twee hoven der Coninghen van Iuda.

Dus gae ick u nu oock vveer stellen
 Mijn Christus, mijnen Bruyd'gom vveert,
 Een Mey, die'ck vvil niet neer sal vellen
 Den tijt met zijn vernielend' s'vveert.
 Dies stel ick een steeds groen Laurier:
 Op elck blat wv'n naem goedertier
 End' van mijn ziel seer hooch gheeert.

Dat doe ick, om daer me'e te leeren,
 Dat alleen u, end' anders geen
 Ick achte, noch begeer te eeren.
 Doch stout'lick staet mijn naem ghemeens
 By d'u, om dat ick needrich sineeck,
 Dat u aendacht my niet versteeck,
 Als y'vvers een vervvorpen seeck.

A. V. MYL:

A E N D E N

Hooch-gheleerden Heer,

D. A B R A H A M vander M Y L E.

MEt wonder sach ick toe als my daer wert ghegeven
 Dat soet bevallich dicht van V, aen my gheschreven;
 Wanneer my onverwacht gecomen is ter hant
 Van u ghenegen hert dat aengename pant;
 Soo ras als ickt ontsloot en maer begoft te lesen
 Quam strackx een nieuven geest in mijnen geest geresen,

My

My dochte dat ick wert ghedreven op *Pernar*,
 En dat *Apolle* selfs, daer teghenwoordich was;
 Ick hoorde (soo my docht) de negen Maechden singhen,
 Ick hoorde soet geluyt diep in mijn ooren dringen,
 Soo liefelijck beviel my u beleefde tael,
 Veel soeter als den sanck, van eenen *Nachtegaël*.
 Niet om dat ick terstont daer uyt quam te beseffen
 Dat u voornemen was my daer deur te verheffen,
 Dat steld' ick aen d'een sy. En hiel het voor u gonst,
 Maer had' alleen het oogh geduerich op de konst.
 'k En hebbe noyt getracht te rijden op de wagen
 Die *Fama* door de Lucht plach om en om te dragen;
 'k En ben niet die vermaert door al de weerelt vliegh,
 Maer sitte meestendeel ontrent de kinder wiegh:
 Mijn wil is oyt gheweest, dat ick het ampt der Vrouwen
 Geduerich in mijn hoofd en sinnen mocht behouwen,
 Dat is, mijn lieven Man in alles te voldoen
 In forge van het huys; en kinders op te voen.
 Doch, soo gelijk de booch niet altijd is gespannen
 Soo can des menschen geest niet eeuwich sijn gebannen
 Van sijn gewenste lust noch staech aen eene saeck,
 Hy moet oock altemet becoomen sijn vermaeck.
 't Vernuft en is noyt stil door 't woelen vande sinnen,
 Waer deur, dat dees, en geen, verscheye konst beminnen,
 Een yder heeft het sijn. Aengaende dan van my,
 Ick heb altijd bemint de soete Poësy.
 En om den swaren geest somwijlen te verlichten
 Heb' ick dan altemet bestaen een werck te dichten,
 En is u van dit werck ghekomen inde hant,
 Denckt dat het is ghedaen ontrent de wiege-bant.

Hoe foud' ick u vernuft met alsoo kleyne faecken,
 En u verheven geest beweeghen tot vermaecken;
 Hoe foud' ick u vermaeck daer mede konnen voen,
 Dewijl ick mijn gehoor doch niet en can voldoen.
 Want als ick overmerck den loop van u gedichten,
 Die van u kloeck verstant te vollen ons berichten,
 Soo treffelicken werck, en van soo hoogen stof,
 Het welcke vry verdient meer dan gemeenen lof.
 Dan staen ick heel verset, en denck wat mach ick maecken?
 Wat moeyen met de konst; ick mocht het beter staecken,
 Want fiet mijn trage geest en ongeleerde pen'
 Die wederhout mijn wil en laet my daer ick ben.
 Ick sal dan veeerde Vrient, u soete gunst ghedachten
 In dancke nemen aen; maer wilt my geensins achten
 Voor dat ick niet en ben. Want, soo ick sellif merck,
 Al wat ick maken kan en is maer vrouwen-werck.

JOHANNA COOMANS.

L I E D E K E N

V A N

C N E M O N ende N V M A.

Of soeten lach over de huuden-daeghsche

Veer-haren.

<p>CNemon was seer hooch verheven Vyt eē slecht en leeg geslacht, Van te vooren heel veracht; 't Priester-ampt was hem gegeven: Dies hy als een halve Sant Wiert geert door al het Landt.</p>	<p>Maer nu onlangs sijnd' geseten By de Wijn, en aen den Dis, Daermen wat vryborstich is, Soo en hadd' hy niet vergeten Zijnen ouden geylen clap; Maer veel eer zijn Priesterfchap. Daer</p>
---	--

Daer begon hy weer te singhen
 Hoe de dertel *Amaril*
 Socht van *Coridon* haer wil:
 En veel ander sorte dinghen,
 Die hy als hy Scholen lach
 Placht te singen dach aen dach.

Numa siende zijn manieren,
 En dat ongeschickt gelaet,
 Wert daer over dapper quaet;
 Want hem docht dat sulcken tieren,
 En soo ongefouten praet,
 Immers Priesters seer misfaet.

Dies hy soetjens van ter syden
 Is van tafel opgestaen
 En naer *Cnemon* toegegaen;
 Dien hy, sonder te vermijden,
 Daer hy aen de Tafel sat
 Strack heeft by de mouw gevat.

Iongen feyt hy loopt eens hene
 (Want soo noemt hy desen gast,
 Sonder dat hy op hem past).
 Seght dat *Chloris* d'oude Quene
 Met u sendt haer jonghte meyt,
 Want 't geselschap haer verbeyt.

Yder stontd voor 't hooft geslegen,
 Niemandt wist wat dit bedrijf.
 Seggen wild', of hadd' om 't lijf.
 Dies sy alle stille swegen:
Cnemon selver hoorde toe,
 Stont verbaest 'ken weet niet hoe.

Wie heeft u soo leeren spreken,
 (Seyd' hy) ben ick uwen knecht,
Numa? dat gaet veel te slecht.

'k Sweer hēt sal u suer opbreken,
 My een geestelijck persoon,
 Soq. te stellen als ten thoon!

Salmen soo mijn eere schenden,
 By 't geselschap hier vergaert?
 Seker dat ben ick niet waert:
 Salmen my om Hoeren senden?
 Dāt en hadd' ick niet verwacht.
 Dat en hadd' ick noyt gedacht.

Cnemon stiller uwen tooren,
 (Seyde *Numa*) steurt u niet;
 't Is onwetende gheschiedt
 't Geen ick hebb' gedaen te vooren;
 'k Ben misleyt midts dat u tongh
 Niet wel op zijn Priesters songh.

't Is wel waer ick sach u kleeren
 Daer ghy me aen Tafel faet,
 'k sach u Priesterlijck gewaet,
 Doch ick wou geen kleeren eeren;
 Want ick dacht dat in dien rock
 Schuyld' een geyle Venus brock.

'k Dacht die guyt die wil zijn vleckē
 (Wat ic wist niet dat ghy 'twaert
 Anders hadd' ick my bedaert)
 Met een Priesters kleedt bedecken,
 Maer of hy schoon deekt of sluyt
 't Geckjen coomter kijcken nyt.

Daerom sondt ick u oock henen
 Om te haeken *Chloris* Meyt,
 Die geen geyle clāp ontseyt,
 Want deef' luyden (soose schenen)
 Hadden gantslijck geen vermaec
 In u rechte *Thais* spraeck.

Daerom wilt u niet ontsetten
 Lieve *Cnemon*, schelt my quijt,
 Dit mijn ombekent verwijt:
 Want ick sie men moet niet letten
 Op het geë dat yemant spreekt,
 Maer op 'tcleet daer in hy steeckt.

'k Sal de schult op my dan leggen
 Dat ick door onwetenthey
 V soo grootlijcx heb' mis-seyt;
 Want ick hadd' wel hooren seggen
 Op wiens tongh *Catullus* sweeft
 Selden *Cato's* seden heeft.

P. N A D.

Senden Hoochgeleerden Heer

D. I A C O B C A T S,

Op zijn dry-sinnich Bouck.

NAedien ghy, *Weerde. Cats*, my sent u rijke konst
 V Wijs en geestich bouck, een teycken uwer jonst;
 Een bouck daer leering is voor alderhande menschen,
 Voor die en Vreucht en Deucht en die den Hemel wenschen,
 Ghy leert ons vande min tot beter saecken gaen,
 Ghy wijft ons totte tucht, en noch een hoogher baen.
 Soo waer nu mijne plicht my gans end' al te keeren
 Om, met een zerdich dicht, u naem te gaen vereeren:
 Maer vind' my onbequaem, mijn leden al te swack,
 Tot sulx een grooten werck, en soo een wichtich pack.
 Daer is op uwen bouck by menich geest gheschreven,
 Die hebben t' uwer eer een grooten lof ghegeven:
 Een ander segge meer, voor my, ick swijge stil,
 Ghy neemt dan voor de daet een toegenegen wil.

I O H A N N A C O O M A N S.

G H E D I C H T,

Ter eer gedaen vande

Z E E U S C H E N A C H T E G A E L.

HEt ruyschen vande Zec, het rollen vande Baren,
 Het schudden van 't gheboomt, het swieren vande blaren,

Het

Het veel verwighe Velt, het noodich Coorn geel,
 Het Vee van veeler aerdt, 't Ghevogelt cleyn en veel,
 De Steden wel ghebout, en Volcken-rijck verheven,
 Die naer Godts wil en Wet vreedfamicl sitten leven,
 De dees met sulcken Stijl, de geen door ouffning sterck,
 De dees met zijn vernuft, som met haer constich werck,
 Doen ons hier veel vermaeck: en nevens dit beweghen,
 Heeft Zeelandt (t'haerder eer) Poëten veel ghecreghen,
 Die thoonen hare kunst, verheffen hare stem,
 Die thoonen dat sy oyt, soghen aen *Pallas* mém;
 Haer veersen en ghesangh', die doen nu t'eenemacl
 Verwecken 't soet gheluyt van desen Nachtegael,
 Van veelderley gherucht, van veelderhanden sin,
 Dat yghelijck dit lieft, met liefelijcken min.
 Ick hoorden niet soo drá, van dit sachtsinnich quelen,
 Het maken van dit veers, quam in mijn sinnen spelen,
 Mijn docht en 't quam mijn vóor, het Beesje hoet meer swiert,
 En hoet meer jockt en 'tjockt, en hoet meer tiereliert;
 En hoet meer vliecht en springt, van dees op gene tackjes,
 En hoet meer singt en fleyt, 't sy wonder milt off mackjes;
 Het is al even soet, 't sy stil off met ghebaer,
 Op sulck, en soo alst wil, men wert alrijt gewaer
 Dat kunst vermaeck'lijck is; want somtijt hoorment grollen,
 En dan weer wonder soet, en dan looptret op rollen,
 Even, als ick nu doe: Dies holla stut u pen,
 En denckt wie dat ghy zijt, nu denck ick wie ick ben.
 Den sulcken die niet een, van 't Beesjes thoon can halen,
 Daerom sikk, t'aerdich dinck, door mijn sou connen dwalen,
 En belgen sich voor eerst, ja! swijghen wel hier naer,
 En weyg'ren ons zijn stem, soucken zijn weder-paer.
 Dus swijcht mijn cleyn verstant, maer loopt besijd' int duyfter,
 En leent al wat ghy hebt, tot een leersinnich luyfter:
 En wat ghy hoort en siet, van 't Zeeusche Beesje cleyn,
 Dat maect (soet, mogelijk is) de Weerelt gans ghemeyn.

E E R - L I E D T
Tot de Zeeufche Poëten.

Stem-vyfe:

Vluchtighe Nymphe &c.

I ffer Wel een die niet en fufte,
Over 't Zeeufche Wijs verzuft,
Dat comt Cycken, en gaet ftrijcken
Sonder Wijcken, over al
Wonder wat wonder worden fal.

Hoordemen oyt in duyfe Tael,
Fleyten foo den Nachtegael,
In ons Eeuwen, als dees Zeeuven
Die hier fchreeuven, met befcheyt,
Wijsfelijck en vol leerfaemheyt?

Levende dees Confl-ouffning clouck;
Doende Wijsheyt's onderfouck:
Sult ghy erven, wel verwerven
En doen fterven, in Zeelant,
Atisbruyck en het bodt Onverflant.

Geftighe Geeften woelt foo heen
Naer Parnaffi hout u tre:en
Met vermaken, fult ghy maken
En: gheraken boven op
Helicons berch tot aen den Top.

Vluchtighe Iuffers rijck van eer,
Rijck van Wijsheyt, rijck van meer;
Laet u gaven, niet begraven,
Wilt hant-haven Redens-kunft;
Eerende foo u land', yt gunft.

Lieffelijck Wert u moeyt ghelooft,
Conftich Wert u hooft ghecroont
Met Laurieren, die u fieren,
Door het fwieren, om u hooft
(Moghelijck nu van moeyt verflooft.)

Wilay dan niet tot Momus flijt
Prinftlijck roupen (wie ghy zijt)
Dat de seden, wijfe reden,
Inde leden, vanden Mans,
Vande Ionck-vrouwen zijn althans.

Doende leertmen.

P. V. M.

APOLLO - FEEST:

O F T E

GODEN - C V N S T - O F F E R .

TOE - G E E Y G E N T

Aen de hoogh-geleerden Heer I A C O B C A T S,
Pensionaris *ende Raet der stad* Middelburgh: *ende nu der*
stad Dordrecht.

NA dat op eenen tijdt, de *Koninck* der *Poëten*
Was op zijn hooghen Throon in heerlijkheyt gheseten,
En met een grooten glans, in 't koel bedouwde-gras
Hem hadde neer gelét, op 't spitse van *Parnas*:
Omsinghelt om en om, met al de soete scharen,
Voorstanders van het Rijck, en sijne lieve káren
De *Musen* altemael, by hem den naesten Raet:
En dat nu yder-een gheseten was na staet;
Verhieff hy sijne stem; en sprack, mijn bond-genoten
Ick hebbe by my selfs, met vasticheyt besloten
Dat ick in korte tijdt, wil weten recht bescheet
Hoe verre dat mijn rijck, en Scepter sich uytbreet;
Wat Landen datter zijn, wat voor een slach van lieden
Daer ick door heerschappy, hebb' over te gebieden;
Hoe vele datter sijn, beminners vande konst:
Op dat ick die (na recht) bethoone mijne gonst:
Daerom soo vind' ick goet, om hier toe wel te raken,
Dat ick een groote *Feesst* op *Helicon* sal maken,

G

En

En doen een starck bevel, soo wie dat aen my dinckt,
 Dat hy dan op dien dach sijn offerhande bringt.
 Dit dacht hun alle goet, en sonder teghen-seggen,
 Soo gingen sy met een, den dach heel seecker legghen;
 Want yder was geneyght tot 't beste van 't gemeen,
 En bleven daerom noch een wijle tijts by een:
 Want korts na dit besluyt, verdt *Fama* daer ontboden,
 En haer wert aengeseyt door eene vande Goden,
 Dat sy op staende voet, 't bevel van desen *Heer*
 Sou conden over al; en haestich comen weer.
 Terstont heeft sy ghevat haer snel gheswinde pennen
 Om deur de dunne locht, met haest te mogen rennen;
 Op dat sy over al de Weerelt sou doen kond
 Wat dat *Apollos* volck, voort-aen te doene stond.
 Soo haest dit was verstaen, deed' yghelijck sijn beste
 Van Zuyden, en van Noort, van Oolten, en van Westen,
 Dat hy op 't cierelijckst, en als een onderdaen
 Mocht met sijn offerand, ter hoogher *Feeſte* gaen.
 Dit sijnde dus beraemt, doe quam de *Fama* dalen,
 En als een trouwe bood', soo gingh sy daer verhalen
 Wat haer bejement was; een yder sou zijn Godt
 Vereeren op het best: en doen naer zijn ghebodt:
 Wanneere naer verlang'h, den dach nu was gheboren
 (Die inden vollen Raet, der *Goden* was ghekoren:)
 Soo quam met groot ghedruys door bergen, bos, en dal,
 De menichte te saem; en maecten bly gheschal:
 Hier quamen sy hun Heer, haer offerhanden bringhen,
 En met eerbiedicheyt sijn lof-gedichten singhen;
 Alsoo dat *Helicon*, van vreuchden heel ontspranck,
 (Want noyt en was ghehoort noch diergelijcke sanck.)

De lucht die wêrdt vervult van al het konstlich spelen,
 Het aertrijck wert beweecht, deur al het soete quelen:

Het deder al sijn best; jae met gelijcker hant

Soo thoonden sy de konst, een yder van sijn lant.

Apollo sach vast aen de lien van allen oorden,

En letten op de danck, en letten op haer woorden:

En al hoewel de sanck docht al de Goden schoon;

Soo wert hy noch gevvaer, 't ontbreecken van een *thoon*:

Doen sprack hy overluyt, hier moet wat anders wesen?

(Niet tegenstaende dat de sanck wert seer gepresen,)

Dies heeft hy oogh en oor, noch sneger aengevent,

Om dat de cloecke *Zeeuww* daer niet en was bekend.

Hy sat en overléyd waer aen dit mochte falen,

Het is (dacht hy) een volck vermaert in alle talen;

Vol geeft, beleeft, vol vier, in daden wonder stout:

Het moet wat anders zijn, dat hun dan wederhout.

Ick sal noch eer de *Fees*t ghekomen is ten ende

Mijn bood' in alder-haest na *Zeelandt* henen senden,

Op datse voor mijn *Throon*, verschijnen nu int kort,

En geven recht bescheet, waer aen het heeft gheschort.

Doen wert daer wederom de *Fama* last ghegeven,

Die stracx van stonden aen, ginck door de wolcken siveven,

Verclaerden haer bevel, en vlooch van stad tot stée;

Doen bleeffter niemant t'huys, maer quamen vlijtich mée.

Wanneer *Apollo* nu vernam al dees ghesellen,

So ging hy zijn ghebaer, en aensicht deftich stellen;

En als sy voor zijn *Throon* haer hadden neer gheleyt,

Heeft hy op dese wijs tot hen aldus geseyt;

Ghy siet, hier voor u oogh, dees menichte van menschen

Die (volgens het bevel,) mijn t'samen coomen wenschen

Gheluck, en grooten heyl, een yder vreucht bedrijft :

En mijn verwondert seer, waer *Zeeusche* cunste blijft,
Is *Zeelandt* dan ontbloot, van die de cunste minden?
En is de wetenschap by hun niet meer te vinden?

Wat ist dat haer weerhout? veracht men 't hoogh gebot?

Off ist van hooverdy? of zijns veel te bot?

Daer is doen uyt den hoop der *Zeeuwen* een ghetreden,
Die met eerbiedicheyt begofte zijne reden;

» (Want spreekend' over hoop, en hoortmen geen bescheyt)

Dies uyt hun aller naem, heeft dien aldus gheseydt:
Groot *Coninck*, over-Heer, wy sijn dijn ondersaten,
En op u goedicheyt wy ons als nu verlaten;

Verfoet u toorne dan, en hebt met ons ghedult,

De mis-slach is gheschiet, (doch) sonder groote schult.

Wy zijn altijd bereyt, u wille te volbringhen,
't Ghebreck en is oock niet aen een van dese dinghen;

Maer niemant voert ons aen! den *Heynst* is ons berooft,

Wy sijn een groot getal, maer, hebben noch geen *Hoofst*!
Ons Schip is wel voorsien van seylen, ende masten,
Van anckers, en gheschut; oock van ervaren gasten,

Die wensden altemael, als dattet maer en voer:

Wy hebben wants genoegh, 't gebreekt ons maer aen 't Roer.
Daerom wy bidden dy, hier op te willen letten,

Op dat ghy over ons een *Over-hoofst* wilt setten;

Een trouwe *Voester-beer*, die tot ons is ghesint,

En die met al sijn hert oock *d'Edel konste* mint:

Soo sullen wy voort aen, ghelijck als ander landen

Niet blijven in ghebreck: Maer bringhen *Offeranden*.

Dan sult ghy sien u lust, wanneer het ons soo gaet:

Wy wenschen dijn gheluck, en Heyl in uwen staet.

't Beviel *Apollo* wel; en sonder yet te segghen,
Soo ginck hy oversien, en neerstich overlegghen

Wie dat tot sulcken ampt dan best mocht zijn bequaem:

En met sach hy de man, en riep hem by sijn naem;
Kompt hier ghy, groote *Catz*, ick heb u uytverkoren,
Ghy sult van nu voortaan de *Zeevrven* singhen voren.

Waer in de *Konst* bestaet: dat sult ghy hun doen kont,

Want *Zeelandt* is gheweest van outs in mijn verbont.

Ick wil my wederom van nieuws, met hun verbinden,

Ist een gehoorfaem volck, soo sullen s'aen my vinden

Een goedertieren Heer; ick sal s'in liefden voen.

Want siet! ick hebbe voor aen *Zeelandt* goet te doen.

(Een lant soo wijdt beroemt, in geene *Konst* vergeten,

Hoe? sou dat sijn berooft alleene van Poëten?)

Gaet henen dan ghy *Zeevrven*; maect dat de kust vergaert;

Want *Zeelandt* moet oock sijn in reden-kunst vermaert:

Ick hebbe met bescheet den grooten hoop deur-keecken,

En 't sal haer aen geen breyn, noch aen vernuft ontbrecken:

Maer gaet ghy hun eerst voor, met soet recht-duytse dicht,

En bringte dan daer naer; tot saecken van ghewicht.

Het stuck dat scheen hem swaer, en meendent af te keeren,

Maer hy wert overstempt van al *Apollo's* Heeren,

En na veel tusschen-spraeck, so liet hy hem op 't lest

Beweghen tot de saeck, als voor 't gemeene best.

Na dat dees groote gift de *Zeevrven* was ghegeven,

Soo werden sy van nieuws met vreuchden aengedreven;

En riepen overluyd, het is jae, wel-geraeckt!

Want, andersins het spel en waere noyt volmaect.

Hier meed' soo was het eynd' van dese *Feesst* te vieren:

Doen werden sy ghekroont met cransen van *Laurieren*;

En als niet grootē pracht dit alles was ghedaen,
Is yder vergenoecht weer naer zijn huys ghegaen.

WY sien dan weerde *Catz*, dat ghy zijt komen dalen,
Ghelijck de gulde Son hier binnen onse palen;
V wijdt-beroemde geest, en wonderlijk verstant,
Dat is een *Helder-licht*, en *Fackel* van het lant.

Door u heeft *Zeelandt* eerst, (ten mach niet sijn gheswegen)
In 't stuck van *Poësy* soo grooten naem ghekegen:

Want door u edel. breyn soo hebt ghy voort-gebracht,
Dat diergelijcke noyt te voor en was bedacht.

Ghy, gaet ons allesins door soet ghedicht vermaecken:

Eerst spreekt ghy vande min, en vande Minnaers saccken;

Wat clippen datter sijn, en watter dient ghernijdt

Voor een die vryen wil, off een die wert ghevrijdt.

En als wy voorder gaen, so vinden wy beschreven

De *Seden-rijcke-deucht*, een richtsnoer van het leven,

Tot burgerlijke plicht ten goede van 't gemeen,

Op dat wy met bescheyd, wel leefden onder een.

Van daer soo gaet u geest dan noch veel hooger treden:

Door *Heylich onderwijs*, en stichtelijke reden

Vermaeckt ghy 't hert, en oor; en laeft een swack-gemoet!

Alfoo dat door u leer, de siele wert ghevoet.

Wat u gheleerde pen oyt ging te voorfchijn bringen

Sien wy met wonder aen! als noyt-gehoorde dinghen:

Het is altijt weer nieuw! wy soeckent even-staegh!

Wy lesen onverfaed! wy blijven even graegh.

De geesten zijn door u nuyt liefden aen-gedreven;

(Want *Zeelant* moeste sijn in reden-cunst verheven:)

En hebben t'faem ghemaect een *Nachtegael's* gheclanck,
 Waer van u foete Item! noch is de *bove-sanck*.
 Ghy koestert, ende queeckt de konst, in sulcker voeghen,
 Dat yder wie het sy daer in heeft vergenoegen:
 Dus zijdt ghy over-al van hoogh, en leegh ghekent,
Vnaem die wert geroemt tot aen des weerelts-ent.
 Ach! konde nu mijn pen te vollen uyt gaen meten
 V welverdienden lof! ghy, *Vader der Poëten*!
 Wat foud' ick voor een Liedt niet dichten t'uwer eer,
 Maer, d'onbequaemheyt (laes!) die hout my nu ter neer,
 Een cloecker van vernuft die wert hier toe ghebeden.
 Ontfangt dan inde plaets mijn toe genegtheden:
 Het is mijn jonstlich hert, waer door ick heb bestaen
 Met dit gheringe dicht u *Naem* te roeren aen.

JOHANNA COOMANS.

DE VGHDS-LOF:

TOE-GEEY GENT

Aen mijn Heer M^R. IACOB CATS,
 Pensionaris der Städt *Middelburgh* in *Zeeland*, ende nu
 tot *Dordrecht*.

DE dese *overt* gheroemt, dat hy en d' *Hemels* stroomen
 Van den *gevlcrkten Hengst* sijn lippen heeft ghevoeyckt;
 De *ghene*, dat hy heeft, gheborfelt, ligghen droomen,
 Op het *twvee-boornigh spits*, dat tot de *Mane* reyckt;
 Een *ander*, dat hy heeft met *heylich-dolle spronghen*,
 In *Phaobo susters licht*, der *Musen* rey vermeert;

G 4

of

Of wel oock dat hy heeft seer konstelick ghesongen,
 Om dat hy met een krans van boven was vereert:
 Maer ick en het ghetal van d'alderminste Goden,
 Betoovert door 't ghesang van Caisy luyt en riet,
 Ben, met een soet ghedrijs, ten Hemel-vvaert ghevloten,
 Alvvaer ick zinghen leerd', en ick en wvift het niet.

WEl aen dan, teere Maeghd, Goddinne, roer mijn snaren,
 Geef dat mijn swanger breyn, in dit gedicht magh paren
 De nuttigheyd met 't soet, op dat ick vol van tocht,
 Mijn liefd', en danckbaerheyd aen Catz bewijsen mocht.
 Maer wat, ô groote vriend! wat sal ick best verhaelen,
 Wat kan ick met meer re'en, van hoogher stof, bepaelen
 In d'engde van dit veers; als 't geen roept breed en wijt,
 Dat ghy niet van dees eeuw, maer van een ander sijt.
 Ick seggh' de lof des deughds, die ons van 't graf bevrijdet,
 En, met een krachtigh hand, in duysend stucken snijdet
 Den anghel van den tijd; die neder-velt ter aerd,
 Al wat ons dwingt en wringt, of eenich letsel baert.
 Gewis, de deughd alleen, met gheen blancket ghestreken,
 Maer klaer van eyghen schoon, en suiver van gebreecken,
 De rechte ladder is, die ons daer boven leyt,
 Daer niet verganck'lick is, maer alles eeuwigheyt.
 De deughd haer eyghen prijs, haer eyghen lof en eere,
 Ontjockt van al't gebied, als opper-vrouw en Heere,
 Van alle manschap vry, verheven op een rots
 Der baren spijt en nijd, der buyen spot en trots:
 Die vol van eyghen macht de onbesuyfde slaghen
 Van die steeck-blinde vrouw, die gantsch de aerd doet wagen

Van haer onrecht ghevelt, met vast gesicht aenschouwt,
 Gerust van let of leet, wat dat sy maect of brouwt.
 Niet anders, (om by groot wat kleens te vergelijken)
 Gelijk een groote dogh, die langhst de straet gaet strijcken
 Vol moeds en onbevrees, hy hout vast sijnen tred, ,
 Al krijght hy hier of daer een zydelinghsche beet
 Van eenigh kef-gefnor; die dan te samen vlieten,
 Om soo met minder vrees, op dese beest te schieten
 Gemaect tot haer verwijt. Maer ô vergeeffsche jacht,
 Al-waer het schoot-vry Wilt den Iagher niet en acht.
 Soo gaet dees groote Maeghd, ghevest op vaste leden
 Van onheyl heel en vry, groot-moedigh henen treden,
 In alles onverset, en met een zoet gelagh ,
 Verdrijft, en wederstaet al wat haer quetsen mach:
 Van d'hayr-top tot den teen is zy in 't stael gesloten,
 Haer hert is mildelick van boven overgoten
 Met stroomen van ghewelt; en drijft zoo tochtigh voort
 Al wat haer overdversch, of in haer loop verstoort.
 Wat woelt ghy dan vergeeffsch, ghy wreede dwinge-landen,
 Die aen dit Hemelsch hoofd' wilt slaen uw beulsche handen,
 In menschen bloed gheroot? dit ongeschent ghemoet,
 Met al uw Helfsch bedrijf, haer selven sterckt en voet.
 De arbeyd, moeyt en pijn, het sweet, ghevaerlickheden,
 Iae selfs de bleecke dood, met vrees en ootmoed treden
 Ten dienste van dees vrouw; de Son gheen dingh en siet
 Dat haer gewelt ontgaet, of haer gewenck ontvliet.
 Och oft wy, aerdsche lien, met sterffelicke ooghen,
 Haer wesen mochten sien, met vlees en bloed om-tooghen!
 Hoe souden wy, gelijk door blixems vyer ghewond
 Haer eeren metter hart, en loven met den mond!

Daer souden wy dan sien, dat daer wy steeds naer graeghen,
 En met een heete lust, op ander weghen jaeghen,
 By haer verborghen light: want wat verheven wort,
 Is met een quistigh hand in haeren schoot gestort.
 Sie maer de herbergh aen, daer haere krans uyt-steket,
 Ick meyn een deughdzaam man, als onse Cats, die spreket
 Al wat ick seggh' en meer: want so ghy rijkdom acht,
 De selv' hier eeuvelick verdaghet en vernacht.
 Niet Plutoos geel-rood slijck, 't welck in de duyfter kreen
 Der aerden is verdoemt, als voedsel van ghebreken,
 En allerley verdriet, dat in de wereld sweeft,
 End' in ons lijf en ziel, als in sijn aerde leeft.
 Maer een vernoeghde ziel, in allen deel te vreden,
 Met 't geen des Hemels hand tot ons hier sent beneden,
 Rijck in al overvloed, doch arm van begeert,
 Die selfs het geen sy mist, als eygen goed beheert.
 Soo dat Callimachus seer qualick heeft gesonghen,
 En van der Goden gunst verkeerdelick bedonghen,
 Om t'hebben deughd en goed; want deef' als vrouw en man,
 Noch leven, dood, noch hel, noch weerd scheidt kan.
 Soo yemand hooger swelt, en pocht op langhe reken
 Van edel-boortigh bloed, van ouden tijd gebleken;
 Des weerelds roem en bloem, en blaest met groot beslagh
 Al wat, de weereld roemt, den Adel stijven magh;
 Waer vint ghy sulck een stam, waer vint ghy die quartier
 Van ons vry-heersch gheslacht, die Deughs outaeren vier
 Met reuck-werck van wel-doen? waer vint ghy sulck een zaed;
 Dat van sijn heerlickheyd noch eynd en weet noch maet?
 Noemt vry het morghen-vier, daer Phœbus komt ontfeken
 Den fackel van den dagh, noemt vry de roode beken

Daer hy de self uyt-bluscht, noemt vry den kouden beer
 Noemt oock het Zuydsche kruys, noemt al des weereelts keer;
 't Is alles in het perck van deughds geweld begrepen,
 En sonder haer belet, de weereeld waer geweken
 In d'eerste fasel-clomp, de Hemel en de Aerd
 Die waeren nu al-langh in haer begin veraert.
 Wegh dan, verslijmt ghenoot, bedompelt in de fluymen
 Van laffe deughd-lool heyd, die met een bosch van pluymen
 Geplant op 't edel breyn, den Hemel verght tot strijt,
 En met een moedigh sweert, de straet van achter smijt:
 Alleen op dese grond, om dat ghy sijt gekropen
 Vyt eenigh edel stam, en ouden tijt geropen
 Tot hooghen staet en eer: daer van ghy in de Kerck
 Noch thoont een out gelas, of een versleten Serck.
 Maer ô verdult ghepracht, ô gantsch ont-weghet drijven!
 O aerd, gheen mannen waerd, maer zinne-loose wijven!
 Wat ist, dat ghy u self in uwe laf heyd wieght,
 Als ghy, veraerd van bloed, uws Vaders lof belieght?
 Al wat ghy zelfs niet zijt, maer elders moet gaen zoecken
 In eenigh taffereel, of in vermusfte boecken,
 Aen-wijzers van 't gheslacht, is beter een verwijt
 Dat ghy gheen rechte tack, maer water-scheute zijt.
 De deughd vereert alleen: de deughd alleen kan gheven
 Dat wy vol eer en lof, vol van vernoegingh leven,
 Vol Hemels, vol van God: dat is, gheseyt in 't kort,
 Dat, door de deughd alleen, de aerd verhemelt wort.
 Dit ziet-men nu en dan, met volle kaecken melden:
 Maer wie en ziet oock niet de oude waerheyd ghelden?
 De deughd wert van elck een ghepresen en ghelooft,
 Maer echter blijft zy koud, van alle treyn berooft.

Hier kond ick, waerde Cats, een langhe rolle stellen,
 En, met een scherpe pen, by-zonderlick vertellen
 De feylen van dees eeuw, de vuyle guytery,
 Door welck de deughd ont-eert, staeghs ligghet in de ly.
 Maer 't is van meerder tijd, en van een ander drijven,
 Als ick te deser tijd ghevaer wert in mijn schrijven.
 Een ander soetigheyt, met meerder tocht bevaen,
 Sal eens, door 's Hemels gunst, dit kloecke werck bestaen.
 Ontfangh des niet te min, ô groot deel van mijn leven,
 Dat hier, met hoop' en vrees' aen u toe wert geschreven:
 En zoo dees *Nachtegael* te zeer in 't quincken beeft
 Denckt, dat hy jongh, en teer by mieren eyers leeft.

Spe et metu
 I. DE BRVNE.

MAECHDEN-LESSE.

Op de fang-voyse vanden Psalm 42.

Keyser *Commodus* van Roomen,
 Heeft *Philips* een Edel-man,
 Om *Egypten* te betoomen,
 Gouverneur ghemaect daer van;
Eugenia sijn dochter weert,
 Hadde 't recht gheloof aen-veert,
 Dees een trouw' na sijn behaghen,
 Heeft hy haer eens voor-ghedragen;
 Dat hy haer Wel Wilde gheven,
 Aen des Stede-houders Soon
 Van *Aquilen*, die van leven
 't Heydensch Wesen was ghewoon,
 Maer hy was van hooghen Stam,
 Daerom Wild' hy dat' hem nam,
 Want sijn Ouders treff' lÿck Waren
 Sco Wild' byse met hem paren:
 Maer sy niet verblindt door minne,
 Haer gantsch niet beweghen liet,
 Maer sy seyde, met kloecken sinne,
 Datmen in het hou' lÿck niet

En moet mercken op 't gheslacht
 Van die ons Wert voor-gebracht,
 Maer Wel nauwe op sijn seden,
 Want sy seyde voor een reden;
 Datmen niet moet met sijn Vader,
 Of sijn Moeder, houden huys,
 Maer men moet met hem te gader
 Hebben vrechde, hebben kruys.
 Allen Maechden tot een leer,
 Dat sy om 't gheslaches eer,
 Haer aen niemant en verbinden,
 Die sy quaet van leven vinden.
 Vader Moeder sluytmen buyten,
 Maer de Man die komt in 't bedt,
 Niet dan droefheydt komt van geyten,
 Adeldom dat niet belet:
 Daerom Wilt ghy in u jechte,
 Erven eene Ware vrechde,
 Wilt met sulcken eenen trouwen
 Diemen recht voor vroom mach kouten.

IOANNES de SWAEF.

HET DERDE DEEL,
OFTE
S T E M
V A N D E
ZEEVSCHE
NACHTEGAEL:
G H E N A E M T
HEMEL-SANG.

Met Privilegie.

*Dit lieffelijcke Dier, laet vvederomme klincken
Verbeven Hemel-stem, groot wonderlijck gheluydt!
Daer meed' by't menschen-breyne doet om de Schepper dinckē;
Van vvaer geloof, en liefd', en hoop, en segen spruyt.*

I. S. E. V.

Aendachtighe Lefer,

ALhoewel dit kleyne Dier (dat wy een *Nachtegael* noemen) in dat teere lichaem soo grooten stemme woont, so singtet oock hooger dan eenich ghevogelte, ofte menschen keele: ende om mede dien aert uyt te drucken, soo heeftmen het hoogste dat gesonghen kan werden, hier mede willen in brengen, (te weten) een gesang van goddelijcke dingen, dat hier genaemt wert *Hemel-sang*, bestaende uyt verscheyden stemmighe ghedichten, ende gesanghen. 't Begint int eerste met een *Lof-gesang* over de gheboorte onses Heeren ende Salichmaeckers Iesu Christi; waer dat int selve aen te mercken is de ware Dry-heyte, en alle troost. Het tweede bygaende gesang is een waerschouwinghe voor de *Snoode Vrouwve*, ende loff vande *deucht same Vrouwve*, uyt de spreucken Salomons: Alwaer de eyghenschappen der Wijven haer huys-houden constelijcken wert uyt ghebeelt. Vervolgende coomt een *Claegh-dicht* over 't aefterven van *Simon Ruytinck*; waer in aendachtighe nutte bedenckinghe des doots zijn aen te mercken. Achter desen kanmen sien, verscheyden stichtelijcke *Psalmen*, by Ionckvrou *Anna Roemers* ghemaect, als sy tot Middelburgh was; oock mede een loffelijck *Gebet* op den *Biddach* by haer mede ghedicht in *Zeelandt* doen het ten selven tijde Bid-dach was. Voorts zijn te beoogen noch verscheyden aendachtighe bedenckingen; eerst op de scheppinghe des Werelts; ende benevens dien de lof der heylige Vrouwen: ende uysterlijcke, en innerlijcke Godsdienst. Het Oordeel Christi over de salicheyt der menschen. Soo mede 't on-

derfcheyt des *Oud* en *nieuwe Testaments*. Met een *Klaegh-dicht*, op het *fterven* van *D. Laurentij Boenaert*. Noch mede daer aen de *bedenkinghe* op de *Staert-ftarre*; ende eerdicht op het *ghedenick-waerdighe Synode* ghehouden tot *Dordrecht*. Met *verscheyden Lof-dichten* aen *Mr. Willem Teelinck*: Mitfgaders aen den seer *wijt-beroemden D. Philips van Lansbergen*. Daer by in 't *gevolgh* is te sien de *aenwijfinghe* van 't *Oude-Iaer* en 't *Nieuwe*; ghemaeckt by de *Loff-waerde Iuffvrou Johanna Coomans*, daer in *goede bedenkinghen* werden aengevesen. Noch is te *overweghen* den *Pfalm 100*. Alwaer yder *mensch* wert aengheseyt de *naem* *Godts* te *vermelden*: ende *eyndelijck* het *Dach-gefang* der *Vogelen*, die haren *Schepper* loven, ghelijck het *ghedicht* verclaert: Doch het *besluyt* deses *Hemel-fang* wert met een *Vreuchden-liedt* over de *Geboorte Christi* ten *uytersten* uytgesonghen, om de *Leser* in *goede Hemel-ghedachten* te laten *af-scheyt* nemen, ende *sich selven* de *grootte Stem* des *cleynten Nachtegael* toe te *eyghenen*: om alsoo (als *vooren* gheseyt is) *redelijck*, ende *aendachtelijck* te *ghetuygen* vande *Dryderley gefang*, van desen *Zeeuschen Nachtegael*.

Ghy dan *Leser*, *siet*, en *overdenckt*, en *prijft* dat *ghepresen* moet *werden*; ende *vaert* *hoochlijck* *wel*.

L OF.

LOF-GESANG

Op de geboorte onses Heeren ende Salichmakers

IESV CHRISTI.

DE gene die de door, vant leven soet ontbonden,
En buyten het begrijp des weerelts heeft gesonden;

Van dat int eerste God de Water-golven diep
Den Hemel boven ons, de Lucht, en d'Aerde schiep;

En die noch houden in den kercker, hun gegeven

Tot wooninge van God, om hier daer in te leven :

Heft blijde stemmen op, en t'samen over-luyt

Met lof-gesangen soet, roept s'Heeren segen uyt :

Om dat het jarigh wort dat huysden is geboren

De doot van onse doot, den Heylant uytvercoren ;

In allen tegenspoet, en swaren overlact,

Ons toe-vlucht, hope, troost, en eenich steunsel vast.

Den omme-loop des tijts op duysent en ses hondert

En elve was gebracht, geen jaren uyt-ghesondert,

Dat op de weerelt eerst den Salichmaker quam,

En uyt een reyne Maeght sijn sterflick wesen nam,

Med'-brendend' in de hant de sleutelen van boven ;

Dat 'shemels poorten hoogh, en grendelen ontſchoven

Een yder stonden op, en bleven soo voortaan,

Voor alle die sijn leer met yver nemen aen.

Op huysden is een licht geschenen den verlaten,

Die buyten allen troost in duysternisse saten ;

Verlossing aen de geen die aen de doot verkocht,
 En die de sonde valsch had onder haer gebrocht;
 De gene die verdwaelt vast werden om-gedreven,
 Den onbekenden wech te kennen is gegeven;
 Wat onder 'sweerelts pracht en sonde listich stont,
 En wat gequollen was met siekten ongesont;
 Iae die van 'sHeeren wet wijt waren af-geweken,
 En volghden openbaer 'svleesch lusten en gebreken,
 Genesen en bekeert, zijn los en vry gheltelt,
 Ontbonden van de doot, en 'sduyvels bang geweld.
 Ons vleesch met sijnen God is over een ghecomen,
 En 'smenschen wesen heeft de Godheyt aengenomen:
 Wt liefde regens ons van boven dalend' aff,
 Om onse ziel t'ontlaen van d'hell' en d'euw'ge straff.
 Den droeven boom des doots in Edens hof besloten,
 Des levens soete vrucht heeft weder uyt-geschoten;
 Iae selve 'tschepsel heeft sijn Schepper voort-ghebracht,
 En ons den Heylant groot gegeven onverwacht.
 Sie van begin hem aen : om 'smenschen groote sonden,
 Wort commen en verdriet stracx over hem ghesonden,
 En in een cribbe snoo, swack zijnde, neer-geleyt,
 Ons opentlick bewijst sijn ware mensch'lickheyt;
 En wesende gelijk in crachten God den Vader,
 Almachtich, sonder end, Heer van ons alle gader,
 Op dat sijn hooge macht, sijn licht en claren glants
 'tGesicht ons niet beneem, en dat verblinde gants,
 Sijn heerlickheyt bedeckt, en onder ons gebogen,
 Verborgten hout sijn cracht en Goddelick vermogen,
 En niet in hoogen staet off eere voort-gebracht,
 Gecomen is tot ons in ned'richeyt veracht.

O langh-verwachte comft ! ô liefde goedertierich !

O grondeloofe gunft, en mede-lijden vierich !

Wt liefde teghen ons niet duyfternis om-gort,

'tOnbluffchelike licht gantfch overtogen wort.

Verdonckert evenwel fijn licht ons heeft gegeven,

Sijn kenniffe verjont, fijn leere voor-gefchreven :

De duyfternis verjaeght, gefcheyden is van een,

En ons fijn heylich woort doen worden heeft gemeen.

Een Maget onbevleekt den Vader heeft vercoren,

Daer uyt den Sone Gods op aerden is geboren ;

Van vleefch en bloet gelijk ons teenemael in als,

Genomen uyt alleen de boofe fonde vals :

Dat door fijn weerde bloet onnoofelick vergoten,

Den menfche van den doot, en helle ftraff ontfloten,

Geworden Godes kint, fijn vlucht om hooge nam,

En buyten alle vrees in 'shemels vreuchde quam.

Verblijde dy, ô menfch, met foete lof-gefängen,

Den Salichmaker groot op aerden is ontfangen ;

Doch niet verwondert zy, off ftoote dy daer aen,

Dat fvaricheden veel hem ftracx rontomme ftaen :

Sijn Goddelicke macht is daerom niet befmeden,

Tis fijnen wil alfo te leven hier beneden,

Noch heeft hy d'eygen cracht, daer med' hy d'aerde fchiep,

De lucht om hooge trock, en 'twater tſamen riep.

Dat hy te vooren was voor eeuwich hy moet blijven,

Verandering en can fijn wefen niet beclijven ;

Maer 'tgeen hy noyt en was te worden hy begint,

Gefchapen als een menfch en nieu-geboren kint :

En evenwel blijft God, almachtich, en on-endich ;

Bedeckend' onderdruckt, behoeflich, en ellendich,

4 Om onser wel-vaerts wil sijn groote Majesteyt,
 Sijn mogende gewelt, en hooge weerdicheyt:
 Comt als een menſche ſwack, dat hy de doot verdrage,
 Comt als een crachtich God, op dat hy van ons jage
 Den Duyvel, Helle, Doot, en van haer ſlaverny
 Verloſſe 'smenſchen ziel, ontbind' en make vry.
 Wiens tong off ſtemme can uyt-ſpreken en verconden ?
 Wiens ſinnen off verſtant ſou connen ondergronden
 Sulck een genade Gods, en wonderlicke daet,
 En ſulcken hoogen werck van 'sHeeren wijsen raet ?
 De wetenſchap en conſt, die door een diep verſinnen
 Int dichten ons verheft en eere doet gewinnen,
 De kennis en de leer, die met een tale ſoet
 Can dwingen ons verſtant, en leyden ons gemoet,
 Niet machtich is genoegh te prijſen naer behooren
 De comſte van den Chriſt, en Heylant uytvercooren ;
 Doch evenwel wie can voor-by dees liefde gaen,
 En deſe gunſte Gods onweerdich over-ſlaen ?
 Een dier-gelijcke daet, en ſulcken werck van wonder
 Gevonden noyt en was, noch weſen can hier onder.
 Een ſterre voort-gebracht, een ſonne voor ons heeft,
 Een Maeght gelegen is, en ons Gods Sone geeft.
 Hoe grondeloos, ô God, biſtu in dijnen rade !
 Hoe diep is dijn gericht ! hoe groot is dijn genade !
 Ondanckbaer is den menſch, die deſe gunſte niet
 Erkent in sijn gemoet, en altijd over-ſiet.
 God comt van boven aff, wort 'smenſchen knecht en ſlave,
 Dat hyſe coope los, en vryheyt aen haer gave ;
 Wort onderworpen druck, verdriet, en armoe ſwaer,
 Dat hyſe make rijk en weeldich allegaer.

O Heer almachtich God, ô Coning groot van waerden,
Wat hebben doch verdient de menſchen hier op aerden?
Om harent wille du dijn ſone ſendeft aff,
Dat hy betalen gae de lang-verdiende ſtraff,
En door ſijn heylich bloet uyt-wiſſche de misdaden,
Daer met ſy waren gantsch vervult en overladen,
En lijde veel verdriets, beſpottung, ende pijn,
Datſ' alle werden vry, en mochten ſalich zijn.
Dit's 'tongheſchapen woort, dat d'aerde vaſt beſloten
Heeft water-golven diep rontomme toe-gheſchoten,
Dat d'hooge lucht verciert met menich eeuwich licht,
En daer de clare Maen en Son heeft aen geſicht.
Dit's 'tuytgedruckte beelt van Gods onſichtbaer weſen,
Soo dickwils in de Schrift belooft en aengewelen.
Dit's 'teynde van de Wet, d'af-beelding ſijns rijcx,
'tMerck-teycken ſijner cracht, en wijsheyt deſgelijcx.
Dit's Ioseph, die vercocht en door geweld verdreven;
Is tot beſchermer trouw 'tEgypſchelant gegeven,
En over hun geſtelt, heeftſ' alle van den doot
Bevrijdet en bewaert voor ſwaren hongers noot.
Dit's Moſes, die van God 'tvolck Iacobs toe-geſonden,
Heeftſ' ongeſchent door 'tmeyr en 'swaters ſteyl afgronden
Opt drooge neer-geſtelt, doe Pharhos groote macht
Met waghens en 'theel heyr in zee wiert omgebracht.
Sijn bloet is 'troode meyr, 'twelck af-waſcht ons gebreken;
By Moſes ſtercke roe ſijn cruyce vergeleken
Sijn overwinning ons, en macht voor oogen ſtelt,
Daer met den Duyvel, Doot, en Sond' is om-gevelt.
Het buygt al onder hem, de ſtercke Vorſtendommen,
De wallen die met cracht niet conden zijn beclommen

.Gevallen zijn om leegh, en op sijn stercke stem
 Ter aerden neer-ghestort, stracx gaven plaets voor hem;
 En even als wel eer, doe Iosifa op-getogen
 De volck'ren Canaäns heeft onder hem gebogen;
 De machtig' Heerschappyen, de Vorsten hoch-geducht,
 Snel overwonnen zijn, en haestich wech-gevlucht.
 O stercke Gedeon! ô machtichst' onder allen!
 Wy lagen onderdruckt, en waren neer-gevallen;
 Doch bistu t'onser troost en hulpe voor-gestelt,
 En hebst ons vry gemaect van Madians geweld.
 Als Richter Israëls, den Samson, tot een wonder
 Van God gegeven was, en voor-gestelt bysonder
 Tot schrick des Philistijns, tot wel-vaert van het lant,
 Tot hulpe van sijn volck, en haerder onderstant:
 In desen Samson ons den Helt is aff-geschreven
 Die 'tmenschelick geslacht tot voor-spraeck is gegeven,
 Die van de sonde snoo wierp omme den gront-steen,
 En 'sdoots pilaren vast aen 'tcruyce brack van een.
 Dic's David, die voor ons in d'heyr-baen neer-getreden,
 Des Goliaths geweld cloeckmoedich heeft bestreden;
 Die regen d'onde beest, de Slang, getogen op,
 Gekloven heeft van een, vermorfelt haren cop:
 O wonderlicken strijt! ô aengename wonden!
 Dees overwinning ons van alle sorg ontbonden,
 Wt'sduyvels hant geruckt, om hoogh getogen heeft,
 En uyt genade milt Gods eeuwich rijke geeft.
 Dat alle menschen dan, met stemmen op-geheven,
 Tot lof-gefangen soet te singen sich begeven;
 Dat yder een verheucht, met stichtelick gesanck
 Om sijn genade God, en gunste segge danck:

Dat d'aerde vrolick zy, en d'hooge water-baren,
 Mitsgaders oock de lucht haer blijdschap openbaren,
 Dewijle dat de doot en sondē neer-gestort,
 En 'sduyvcls bang geweld, en macht gebroken wort :

Dat alles wat bewoont den vlacken schoot van d'eirde

Dit nieu-geboren kint met vrolickheyt aenveirde,

Ontfange sijnen Heer, en eenich Middelaer,

Omhelle sijnen troost in allerley gevaer :

En met een nedrich hert bepeynse sijn weldaden,

Legg' over sijne gunst, bedencke sijn genaden,

Sijns doots gedachtich zy, en lijdens bitterheyt,

En tot vergelding hem bewijse danckbaerheyt.

O wel geluckich kint ! ô Coning over-togen

Met swackheyt, en nochtans almachtich van vermogen,

Mijn heylant, toeverlaet, vertroosting, ende deucht,

Mijn steunsel, mijn geluck, mijn salicheyt, en vreucht ;

Die voor ons onse schult aen 'tcruys hebst af-gesproken,

De sonde neer-gevelt, 'sdoots angel af-gebroken ;

Die ons ontbonden hebst van alle slaverny,

En van de dienstbaerheyt des wets gewesen vry ;

Dewijle dat om niet du bist ghecomen neder,

Indien wy niet in ons geboren worden weder,

Voor stalling neem mijn hert, voor kribbe mijn geloof,

En my van dijne gunst en liefde niet beroof :

Herboren werd' in my, dat ick dy vergeleken

Mach buygen mijn gemoet, en temmen mijn gebreken,

En ick aldus bekeert, genomen aen van dy,

Dijns Coning-rijcx hier nae deelachtich mede zy.

Canebam, & sniebam xxij^e. Decemb. MD CXI.

I. S. M. Z.

Waerschouwinghe voor de snoode vrouwe,

uyt het 7. Cap. van de spreucken Salomons.

Op de wijze van den 24. Psalm.

MYn Soon mijn reden onder-
houw,
Bewaer mijn les by dy getrouw,
Dijn leven salstu daer nae richten,
Iae als dijn oogen-appel teer
Neem waer mijn overloete leer;
Sy sal tot deucht en eer dy stichtē.

En neemse dan niet minder waer,
Dan offe ront gewonden waer
Om dijne vingers, en geschreven
Als in een wel-bereyde bert
Tot in het binnenst van dijn hert,
Om noyt daer uyt te zijn ghedre-
ven.

De Wijsheydt voor dijn sulster
groet; (soet,
Noem vroetheydt dijn verwante
En wilter heel gemeen by leven;
Op datse dy behoede trou (vrou,
Van 'tvreemde wijf, eens anders
Die schoone woordē weet te gevē

Want ic eens uyt mijn venster lag,
En door de traill' op strate sag
Een jongeling berooft van sinnē,
Die met de dwafsen omme-ging,
En onder kinderen gering,
Ick merctē wat hy sou beginnen.

Hy sloop ter sijden in een steegh,
Naer hare woning buyten weegh

Nam hy seer vlijtich sijne gangen;
Doen het alreede duyfter wert
Des avonts-tijt by nachte swert
Met nevelachtich weer om-han-
ghen.

Dees vrouwe siet quam hem te
moet

In kleeren licht, loos van gemoet,
Seer clapperig, en niet om seggē;
Wiens voet niet geerne thuyt en
staet,

Maer nu voor deure, dan op straet
Aen allen cant gaet lagen leggen.

De welcke desen jongeling
Met armen sonder schaemt' om-
ving,

En kuste hem aen sijne wangen,
Iae teghen alle schaemte licht
Vercloeckende haer aengesicht
Bestont alfulcken spraeck t'aen-
vangen:

Ick hebbe thuyt het overschot
Van mijn soen-offers, die ick God
Van dage hebbe voor-gedragen:
Siet daerom ben ick uyt-gegaen
Om dijn aenschijn te soecken aē,
Ick vinde dy na mijn behagen.

Mijn koetsē heb ick toe-bereyt
En dekensacht daer op gespreyt
Met

Met beelderijē schoon vercieret,
Iae lijnwaet uyt Egypten-land,
En hebbe die met Myrrhē-brand,
Met Sandel, en Canneel gevieret.

Siet daerom, lieve, laet ons vry
Naer 'sherten lust ons maken bly,
En liefde oeffenen ter degen.
Iae tot den vollen dageraet
Laet ons vā blyfchap heel verfaet,
Het liefden-spel volcomē plegē.

Dewijl mijn man van huys ghe-
gaen
Heeft eene reys ghenomen aen,
Om niet foo haest weerom te co-
men :

Hy heeft my eenen dach gestelt,
En sijne borse vol van gelt
Tot sijn behoefte met genomen.

Sulcx heeft sy met dit praten loos,
En lang bericht tot daden boos
Den jongeling tot haer gebogen :
Sy heeft hem met het smeecken
facht

Van hare lippen, onbedacht
Haer toe te vallen licht bewogen.

Hy volgt haer sonder lang beraet,
Als d'os die naer den slag-banck
gaet.

Of als een die gestelt int yfer
Naer sijne straffe wert geleyt ;
Die als hy lang-tijd heeft gebeyt,
Desotten dan comt maken wijfer.

Den tijd van sijne vreugt is cort,
Want met een mes sijn lever wort
Hier door een dood-wond diep
gegeven.

Gelijck hem om te zijn geaest
Den vogel na den strick verhaest,
Die onverfien beneemt sijn le-
ven.

Siet daerom mijne kind'rē hoort
Naer mijnes monds wel-radend'
woort ;

Laet u gemøet naer hare wegen
Niet dalen, ofte dwalen in
Naer hare paden uwen sin ;
Sy heeft so menich man verlegē ;

En 'therte hebbend' op-geruckt
Van velen, hun ter neer gedruckt.
De wegen die naer haer huys loo-
pen

Zijn wegen naer een woeste graf,
Die heel om leege dalen af,
Om d'eeuw'ghe doot te doen be-
coopen.

B

Lof

Lof van de deughtsame vrouwe,
 Wt het leste Capittel der selver spreucken.

Op den Lof-fang Maria.

Alst huwens tijd zijn sal
 Soo bid den Heer voor al
 Om eene cloecke vrouwe ;
 Die niemant licht en vint,
 Want' in weerd' overwint
 De peerlen hoogh gehouwe.
 Haer man rust sijn ghemoet
 Op 'tghene dat sy doet,
 Hy macht haer wel betrouwen.
 Al groeyden sy door buyt,
 Soo putf' haer schat niet uyt
 Met cost'lick huys te houwen.
 Sy doet hem niet dan goet,
 Niet quaets van haer ontmoet
 Hem in sijn heele leven.
 Sy weet met handen sijn
 Te spinnen woll' en lijn,
 En wat sy wil, te weven.
 Ghelijck met hulcken groot
 Weet sy van verren broot
 Tot lijf-tocht te besorghen ;
 Sy spijft haer heele huys,
 Geeft werck haer maegden kuys,
 Op-staende voor den morghen.
 Dan soecktf' een goet stuck lants
 Dat sy met hares hants
 Ghewin, gaet coopen inne ;
 Op dat tot 'smenschen dranck

Een soete wijngaert-ranck
 Sy daer op voorts ghewinne.
 Ia selfs haer lenden schort,
 En die wel vast om-gort,
 Sy stijft haer armen moedich.
 Des nachts haer lampe brant,
 Dies nutse voor de hant
 Vrucht vā haer neering spoedich.
 Den spinrock vat sy aen,
 En doet den wervel gaen,
 De spille lustich drayen.
 Noch can-men open sien
 Haer handen, om de lien
 Die erm zijn te verfrayen ;
 Besorghend' niet te min
 Haer eyghen huyfghesin,
 Ia elck met dobbel kleeren ;
 Op dat des winters koud,
 Als sneeuw 'theel lant benouwt
 Die haer niet eens mach decren.
 Voorts tot haer bedde breed
 Seer schoone dekens reet,
 Haer kleeren zijn van zijde ;
 Sy treckt scharlaken an,
 Op dat' haer eyghen man
 Met haer cieraet verblijde.
 Den welcken sy beschickt

Oock kleederen gheschickt,
 Waer med' hy mach verkeerē
 In poorten van Raets-lien,
 En laten hem vry sien
 By 'slants voornaemste Heeren.

Fijn doeck sy constich weeft,
 En dat te coopen gheeft ;
 Sy weet oock te bordueren
 Seer schoone gordels , die
 Sy aen de kramers bie,
 Om buyten 'slants te vueren.

S'is voorts bekleet met cracht,
 En reynicheyt , sy lacht
 Oock in haer meeste forgen :
 Soo dat haer hert bereyt
 Voor alle swaricheyt
 Niet vreeft den dach van morgen.

Gaet open haren mont,
 Daer uyt wort niet vercont,
 Dan wijsfelicke reden :
 Haer tonghe wel bereyt
 Oock nimmermeer verbreyt
 Danaenghename zeden.

Cort-om , sy achte slaet
 Hoe't in haer huys toe-gaet,
 En wat daer mach behoeven;
 Want vrylick sy en eet

Gheen onverdienden beet
 Ghelijck de leuye boeven.

Dies hare kinders soet
 Staen op, haer int ghemoet,
 En haer wel salich noemen ;
 Haer man oock desghelijck
 Sal altijd blydelijck
 Van hare deuchden roemen ;

En segghen , Menich wijf
 Is cloeck in haer bedrijf,
 En weet wel goet te winnen ;
 Maer ick en weter gheen
 Die soo veel deuchts in een
 Als du hebst, te versinnen.

Dies vrouwen soet beval
 Wel licht bedrieghen sal,
 En schoonheyt gaen verloren ;
 Maer rechten lof begaet
 De vrouw, die haer cieraet
 In Gods vrees heeft vercoren.

Gheeft haer tot eeren-croon
 En wel-verdienden loon,
 'tLoon van haer eyghen handen :
 Laet hares lofs gheschal
 Vry tuyten over al,
 In steden ende landen.

Apollonius Scotte.

CLAEGH-GEDICHT

*Op het af-scheyden van den Weerden,
Eer-vveerden, God-saligen*

SYMON RUYTINCK,

Dienaer des Goddelicken woorts, in de
Nederlantsche Gemeente, tot Londen.

*Hy die int duyster siveeft, omringt van alle kanten
Met Sieckte, Pijne, schrick, u vvreede lijf-trauvvanten,
Die sonder onderscheyt dit laege dal berooft,
Wat raect y, vvinnick spoock, aen dit eer vveerdich
hoofst?*

*Al comt u gansche rot ghevveldich aen-ghetogen,
En Ruytinck Godes vrient tot aen het hert ghevlogen,
Al ist dat u vergif ontsteecke sijn gansche bloet,
Noch blijft hy die hy vvas, en vvijckt niet eenen voet.
De Corts, en haer ghevvoel, en can hem niet beletten
De spijse van de ziel de Menschen voor te setten;
Een vier, een heyligh vier, een beter aert van brant
Staet teghen u ghevvelt, met ganscher macht, ghekant.
Verschoon u, vveerde Man, spaer uvve crancke leden,
Wat comt u svvacke lijf noch op de Stoel ghetreden?
Het vvoort te roepen uyt behouft te grooten cracht,
Dat by een siecken mont niet dient te zyn betracht.*

Neen

Neen, seyt hy, vrienden, neen. Hier is mijns herten vvenschen,

De ziel is voor den Heer, het lichaem voor de menschen:

Een ridder staet en sterft int midden van het perck;

Een held, een Christen held, int midden van de Kerck.

O vorstelick ghemoet! ó Doot, u felle schichten

Zijn hier, tot uwen spijt, ghedwongen om te svrichten:

Wy sien vvel onsen vrient ghestelt in droeven staet,

Noch saeyt hy niet te min des Heeren vruchtbaer saet.

Rontsom het sieck-bed staen en vrienden en ghebueren,

En maken grooten rouw in dat hy moet besueren;

Hy met een laege siem, doch met een hoogh ghemoet,

Drift alle sijn ghespreck ontrent het hooghste goet:

Wijst metten vingher aen des vveerelts ydelheden,

En hoe met vleys en bloet hier dient te zijn ghestreden,

Om niet te zijn verrast: vvijsst metten vvinger aen,

Hoe dat de svvacke mensch can in de doot bestaen.

Ghy hebt ons menich-mael, gheminde Vrient, voor desen,

Wt Godes heyligh vvoort, met vasten gront, berrefen,

Dat ons ellendich vleys, ons vvanckelbare staet

Ghelijck een schrale vvint, ghelijck een damp vergaet;

Heeft dit tot beden toe ons niet ghenouch bevroghe,

Wy dienen immers nu te sien ons cranck vermoghen:

Nu segg' ick, soo wanneer u vvoort en vvijsen raet

Wert door een haestich lijck bevesticht metter daet.

Sal dan het bleecke spoock (ghelijck de slimme krayen

Doen aen het soete freuyt) ons beste vruchten mayen?

De doot en is niet blind, ghelijckmen heeft ghemeent,

Wat yder meest bemint, vvert alderreeft berveent.

Ghy zijt, ó vveerde vrient, in haesten vvech ghetogen,

En uyt dit aertsche dal in haesten vvech gevlogen,

Tot in het fuyver licht ; ghy zijt voortaan, ghy zijt
 En buyten alle druck, en boven alle nijt :
 Maer vvy, ellendich volck, vvy ligghen noch en vvoelen
 Ontrent 'ken vveet niet vvat, in defe laege poelen,
 Wy fitten in de nacht met droefheyt onderdruckt,
 Ons licht is uyt-ghegaen, ons hoeder vvech-gheruckt.
 De mont die tot het volck soo crachtich heeft gefproken,
 Leyt in het duyster graf met aerde toe-gheloken ;
 De bant die door de pen soo groote dinghen vvracht,
 Leyt, als een nietich ding, begraven in de nacht ;
 De tonghe, die haer vverck plach constich uyt te voeren,
 Kleeft aen het koude raeck, en can haer niet beroeren ;
 De stem is als een roock, verduyvenen in de lucht ;
 Dies blijft ons niet, eylaes ! als eenich droef ghesucht.
 Al zijn vvy met het lijf van uwe cust verfcheyden,
 Al rolt het zoute nat fijn baren tuffchen beyden,
 U doot, vermaerde man, raeckt Londen niet alleen,
 Het deerlick ongheval is even hier ghemeen.
 Hou stille, mijn vernuft, vvaer loopen u ghedachten ?
 Maeck, lieve, maeck een end van u bedroefde clachten ;
 Die Pijne, Sieckte, Doot al sonder pijn verdraeght,
 En dient tot onfer pijn hier niet te zijn beclaeght.

I. Cats.

Defe

*Deſe aendachtige gedichten zijn geſonden van Fonck-
vrouvv Anna Roemers aen de Heer I. Cats, tot op-veeckin-
ghe des Zeeuſchen Nachtegaels; ende daerom tot ſtichtinghe
hier by ghevought.*

Psalm 5.

Hoort aen mijn woorden die met
ſuchten

*Verſelſchapt, berſten uyt mijn hert,
Aendachtich, innich, en vol ſmert,
Waerom ick ben in treurich duchten
En ongenuchten.*

*Vermogen Coning, Heer der Heeren,
Let op mijn ſtem, die nu (met leyt)
Tot u wel bitterlicken ſchreyt,
Tot u alleen gae ick my keeren,
En hulp begeeren.*

*Eer dat de ſon ſijn gulde ſtralen,
Buert uyt de kim, ſoo ſal ick Heer,
Met bidden vroech zijn in de weer,
Om van u goetheyt te gaen halen
Raet tot mijn qualen.*

*Want u opt hoogſt miſhaegt het leven
Der guyten, en al die de paen
Van moedwil en van boosheyt gaen,
Sullen van u (met ſidd'rich beven)
Zijn wech gedreven.*

*De dwaſen die haer quaet verbloemē
Beſtaen voor u geſicht ganſch niet,
Ghy haet en ſtoot haer in verdriet,
Oock die van ſchelmeryen roemen
Sult ghy verdoemen.*

*Aen ſulcken ſal u gramſchap blijc-
ken,*

*Die loogens ſpreeckt, off die verwoet
Dorſt nae ſijn even-naeſtens bloet,
En die een aer, met ſnoo practijcken,
Soeckt door te ſtrijcken.*

*Maer door u gunſt, ſoo ſal ick treden
In uwen heyl'gen Tempel Heer,
En knielen voor u aenſchijn neer,
Daer ſult ghy met ootmoedicheden
Zijn aengebden.*

*Heer wilt de baē doch voor my ruymē,
Dan gae ick ſeker, en ſal ſien
Mijn haters, die my deun verſpieren
En liſtich legghen op haer luymen,
Haer tijt verſuymen.*

*De loogens krielen in haer monden,
't Hert is gepropt vol wreetheyt ſtraf,
Haer oog is boos, haer keel een graf,
Doortrapt en dubbelt ſijn haer vondē
Niet om door gronden.*

*Roeyt uyt, verdelgt, en wilt verbannē
Hun om haer ſnoode wandel crom,
Stoot haren valſchen raet doch om,
En wilt uyt u genade wannen,
Als wederſpannen.*

Maer laet in eeuwicheyt verblyen,
 Die u vertrouwt, u roemt, en prijst,
 Maect dat haer hert in vreuchden
 rijst,
 Die stadich, met gebenedyen,
 V naem belyen.

Den vromen man (door u ghenaden)
 Ontfangt een milde segen nut,
 V gunst hem als een schilt beschut,
 Soo dat de pynen van den quaden
 Hem niet en schaden.

Pfalm 6.

IN grimmicheyt ontsteken,
 En straft niet de ghebreken,
 O Heer van uwen knecht;
 Mijn sonden zijn wel waerdich
 V gramschap seer rechtvaerdich:
 Ghenade! maer gheen recht.

Slaet neer, door mede-dooogen,
 V goedertieren oogen,
 Erbarmt u over mijn,
 Gheknackt mijn beenen beven,
 Mijn vleesch wert wech gedreven,
 Door smert en groote pijn.

De schrick en angst die plagen,
 Mijn ziel met wreede slaghen,
 Soo vreeslick dat ick gruw.
 Mijn hert in treurich duchten,
 Met veel benaude suchten,
 Seyt, Heer waer blijft ghy nuw?

Helas! wilt my verhooren,
 Neycht tot mijn clacht u ooren,

Verloft my uyt ellent:
 Behouwt my tot u eere,
 V goetheyt sal dan Heere;
 Zyn over al bekend.

Kunnen de doode monden
 Oock dijnen lof verconden?
 Off gheven eer en prijs?
 Die in de graven stincken
 En doen u lof niet klincken,
 Maer zijn der wormen spijs.

Van suchten en van weenen,
 Van nocken en van steenen,
 Ben ick vermoeyt en mat,
 Doe alle nachten baden
 Met tranen overladen
 Mijn bed geheel door-nat.

Ick ben verouwt van treuren,
 Verdriet mijn hert doet scheuren,
 Ick galm niet uyt als klacht,
 Om dat mijn wyant spijtich
 Soo lebbich, dreunts, verwijtich,
 En schamper my belacht.

Vertreckt van hier, ghy boosen,
 En al ghy goddeloosen,
 Flux packt u ylich voort;
 Want mijn ghebiedt ootmoedich
 Dat heeft de Heere goedich
 Ghenadelick verhoort.

Mijn God (uyt mede-lyen)
 Sal my voort aen bevryen,
 Want hem mijn jammer deert,
 Iae hem ghevalt mijn smecken,
 En tot een waerheys teecken
 Hy hem te mywaerts keert.

Dies al die my benijden,
En my niet moghen lijden,
Verschrieken metter haest;

Terugh met angstich beven
Heeft haer de Heer gedreven,
Beschaemt en seer verbaest.

Psalm 8.

O groote God ! ô Heer vol heerlickheden !
Grootwert geroemt all'omme hier benede
V groote naem, jae 'taerrijck is te cleen,
Maer streckt sich wijt boven den hemel heen.

Daer krachtich van ghetuyghen swacke dinghen,
De montjes kleen van teeder suyghelinghen
Maken beschaemt, betuetert, en versuft
V vyant, en den wrecker gans verbluft.

Maer als ick met opmercking gae aenschouwen,
Vv handen werck, de hemelsche ghebouwen,
'tGhetintel van de sterren, en de maen,
Die seker vast niet uyt haer tret en gaen;

Vervondert seyt mijn hert, ô God almachtich !
Wat is de mensch, dat ghy hem zijt ghedachtich?
Een's menschen kint van stof, van slijck, van aerdt,
Vereert ghy, en maect uwer sorghe waert.

'tHeeft u behaecht hem mildelick te deelen
Veel gaven groot, en niet veel doen verscheelen
Van d'Englen self, vervult met overvloet,
Heerlick verciert, gekroont met eer en goet.

Ghy hebt hem over 'tmaecksel uwer handen,

Een heer ghestelt van zee, van stroom, en landen,
 En al het geen daer inne leeft en sweeft
 Ghy t'eenmael hem te regeren gheeft.

De offen die met graghe tanden meyen
 Het weelich gras van vette klaver-weyen,
 De schapen, en al 'tvee dat sich op 'tvelt
 Gheneert, heeft God onder sijn macht ghestelt.

De voghels die de dunne lucht besvieren,
 Met pluymen licht, en singhent tierelieren,
 En al wat swemt in poel, in beeck, in zee,
 Moet onder hem gehoorfaem zijn en dwee.

O eeuwich God! ô Heer der Heeren waerdich,
 Hoe wonderbaer? hoe helder? en hoe vaerdich?
 Soo klinckt u roem, door al de weerelt wijt
 En kundicht af dat ghy de Heere zijt.

Psalm 13.

WAerom verbercht ghy doch soo lang
 Voor my, ô God! (dat maect my ang)
 V aenschijn? Ach! hoe lang sal't wesen
 Eer ghy my weder sult ghenesen?
 Die nu ben soo benauwt en bang.

Hoe lang sal noch mijn flauwe hert
 All omme zijn in druck verwert?
 Hoe lang sal noch het stout verheffen

Mijns vyants, als een geëffel treffen
Mijn ziel met over-groote smert ?

Slaet neer u al vertroostend' oogh,
Verhoort my uyt u hemel hoogh,
En heldert weer met nieuwe luyster
Mijn lichten : laet de doot int duyfter
Graff, my niet vellen door sijn boogh.

Op dat mijn vyants vrolicheyt
Niet en vermeerdeert door mijn leyt,
En my hoovaerdich trots verdoeme,
Of van sijn cracht of sterckte roeme,
Om dat ghy met u hulpe beyt.

Op u vertrouw en hoop ick Heer,
Van u verwacht ick blijdschap weer.
Berst uyt mijn stem om hem te loven,
Want als ick smadichst leg verschoven
Recht hy my op in volle eer.

Gebet op den Bid-dach.

O *Eeuwich groote God, die een beangst gemoet,
En een gebroken hert (voor'treutelende bloet
Van het geslachte vee) aen-neemt als offerhanden,
Soo dickmael als wy dat tot uwer eeren branden
Op't Altaer van't Geloof. Siet neer, ach! siet ons aen;
Laet u bedruckte Kerck niet hulpeloos vergaen.*

De damp klimt in de lucht van veel benaude suchten,
Die moedeloos vol moet tot uwe goetheyt vluchten.

Wie moeloos door de sond schier in der bellien sijght,
Die moedicht u genaed, dat hy ten hemel stijght,
En bidt, en smeect, en schreyt, en derf om bystant verge
Die hy niet heeft ontsien tot grimmicheyt te tergen.

Wy kennen onse schult ! en vallen in ootmoedt,
Eendrachtich met berouw, u Majesteyt te voet ;
Belijden dat niet een is onder ons gevonden,

Die niet gepropt is vol verdoemelicke sonden,
Door 'tovertreden van u wetten en gheboon,
Hebt me'-lycn met ons, om 'tlyen van u Soon.

Doet onse haters sien (die trots zijn en vermeten)
Dat ghy ons wel castijt, maer niet en wilt vergheten.

Laet u verdrieten dat ons herten-leet en clacht
Vã hun wel spijtig, dreuts, en schamper wert belacht,
Helaes ! keert u tot ons ; op dat ons bitter schreyen
In vreucht verkeer, en wy met sang u lof verbreyen.

Anna Roemers.

Ex minimis patet ipse Deus.

Niet isser oyt van God soo cleyn en slecht geschäpen,
 Of 'twijst sijn Schepper aan;
 Men kan uyt alle dingh ghelijck met handen rapen,
 Dat God dat heeft ghedaan : (den
 Siet maar een plantjen aan, een struyckjen kleyn van waar-
 Het toont dat God daar is,
 Want 'tWesen dat het heeft, koomt niet eerst uyt der aarden,
 Maar van Gods macht ghewis,
 Het Leven dat het heeft, kan niemand haar oock geven
 Dan God die boven leeft :

Wanneer ghy oock aansiet de konst daar in verheven,
 De draatjens die het heeft,
 Het steeltjen met sijn blad, de worteltjens seer teere,
 Soo moet ghy bersten uyt,
 End' segghen over-luyd, dat niemand als de Heere
 Gheschapen heeft dat kruyd.

*Bedenckinge op het eerste Capittel Genesis
 van de scheppinghe des Weerelds.*

Altemet ben ick ghewent
 Tot het nieuwe Testament,
 Altemet soo keer ick weer.
 Tot der Ioden oude leer,
 Om als nu en dan mijn gheeft
 Te vermaken aldermeest.

Nu soo valt my in de hand
 Moses, die God trouw bevand,
 Daar hy schrijft, wat op een ry
 Van ons God gheschapen zy.

Eerst so was het maar eē klomp,
 End' in een ghemengde romp,
 Duysternis had d'eerd' bedeckt,
 Op de waters was ghestreect
 Godes geest, die door sijn kracht
 Al dit had uyt niet ghebracht;
 Dit soo was de eerste stoff
 Aller dinghen rouw, en grof,
 Die niet eeuwich is gheweest,
 Soomen by de Heydenen leeft.
 Want dat eeuwich is, is een,
 End ons God, end Heer alleen:
 Oock soo is die stoff te slecht
 Om te hebben sulcken recht:

Hier uyt heeft het stercke woord
 Van onse God doen comen voort
 'tGeen hy van dien tijde aff
 Wesen, end ghedaante gaf,
 Op den eersten dagh soo is
 Van het licht de duysternis
 Af-gescheyden, end' de nacht
 Teghens sijnen dagh ghebracht;
 Siet het is volmaackt, end goed
 Wat des Heeren Wijfheyd doet.

Op den tweeden dagh so sprack
 Onse Schepper, ende strack,
 Door het spreken van sijn mond,
 Kreegh de weereld doe sijn rond.
 'tFirmament werd als een kleed
 Wt- gespannen wijt, end breet,
 End' de hemels hoogh ghestelt
 Werden door haar loop ghemelt.
 Siet het is volmaackt, end goed
 Wat des Heeren Wijfheyd doet.

Als de derde dagh verscheen
 Weeck de aard', end zee van een;
 D'aard' die in de waters lag (sag,
 Werde gansch droogh: datmen t
 Oock

Oock soo gaf de aarde uyt,
Loof, end gras, end alle kruid.
End de boomen met haer top
Refen in de hooghte op.
Siet het is volmaackt, end goed
Wat des Heeren wijfheyd doet.

'sMorgens op den vijfden dagh
In de locht men vlieghen fagh
Al 'tgevogelt, 'twelck gevoegt
In eē ſchoor, de lucht doorploegt,
Oock soo krield' het blauwe diep
Vande viſſchen, die God ſchiep
Van verſcheyden ſlagh, end aard
Werden daar by een gepaart.
Siet het is volmaackt, end goed
Wat des Heeren wijfheyd doet.

Op den ſeften dagh terſtont
Op de aard' men beeften vond,
Met gedierten groot, end cleyn
Werd vervult het ganſche pleyn.
Op het leſte werd een held
Op, end over d'aard' gheſtelt,
In de welke werd gheplant
Reden, wijfheyd, end verſtand.
Een ghetrocken uyt ſijn ſy
Voeghde God tot hulp hem by.

Siet het is volmaackt, end goet
Wat des Heeren wijfheyd doet.

Op den ſevenſten met luſt
Heeft de Schepper ſelfs geruſt,
Al de wercken die hy deē
Kregghen doen haar ſegghen meē.
Daarom ſal de menſch altijd
Loven ſijnen God verblijd,
Die uyt d'aard' hē heeft verwect,
End ſijn macht wijt uyt geſtrect,
Over al dat op het land
Van de Schepper was gheplant.
Groot ſoo is Gods macht alhier
Die uyt niet ſoo menigh dier,
Sonder arbeyd met een woord,
Heeft int licht doen komē voort.
Groot is oock de wijfheyd Gods
Van de welck, als op een bots
Menigh hondert duyſent ding
Elck een nieuw gedaant' ontſing;
Oock ſoo is ſijn goedheyd groot
Die vrywilligh ſonder nood,
Met-gedeelt heeft aen de menſch
D'hope van ſijn hoogſte wench.
Dit, end wat hier meer op viel
Dacht, end loofde mijne ziel.

Lof der heyligher Vrouwen.

NU wel op, met ſoete toon
Die mijn ziele zijt gewoon
Te vermaken met uw' ſangh,
Oock wel heele daghen langh,
Wilt nu op een nieuwe wijs
Singhen van der vrouwen prijs,
Laat de mannen ſterek end koen
Hoorē wat een Vrouw kan doen.

Sara Abrahams gemaal
Heeft met nederighe taal
Haren man ghenaamt haar Heer
Tot haar eyghen lof, end eer.
Oock ſoo is Rebecca loos
By Gods volck vermaart altoos,
Om dat ſy een middel vant
Waar door Jacobs ruyghe hand,

Alhoewel sijn eyghe stem,
 Isac seghen nam tot hem.
 Debora, die kloccke vrouw,
 Bracht des vyands heyr in rouw,
 End haar mannelick ghemoed
 Heeft gansch Israël behoed.
 Jaël met een stoute sin
 Smeet door 'thoof een naghel in
 Van haar vyand, die vervaart
 Lagh verborghen onder d'aard.
 Heiter heeft door haar ghebed
 'sKonings gramschap af gheset,
 End' doen hangen aen het hout
 Haman op-gheblasen, stout.
 Iudith vol hooghmoedigheyd
 Haar by Holofernes leyd,
 Iudith met een stout bedrijf
 Slaet hem 'thoof af van sijn lijf.
 Anna, vol van Godes geest,
 Bad den Heer doen aldermeest,
 Doen sy hare lipkens teer
 Sonder klanck hief op, end neer.
 Onder al het vrou-gheslacht
 Iffer niemand soo geacht
 Als Maria die vermaart
 Sels haar Schepper heeft ghe-
 baart:
 God, end mensch die waren tsaam
 Wonderlick in haar lichaam,
 Om als mensch te vallen neer,
 End als God te rijfen weer.
 Stelt hier by Elizabeth,
 Gansch onstrafbaar in Gods wet,
 Die Maria dede groet,
 Doen sy haar quam int ghemoet.
 Anna Phanuelis kind
 Al haar lust int bidden vint,

In den Tempel nacht end dagh,
 Vasten, bidden, men haar sagh.
 'tCananeefche vrouken mee
 Moet hier hebben oock haer steê,
 Haar gheloof sal t'aller stond,
 Klincken door eens yders mond.
 Wie en sal oock loven niet
 Die Mariam, die met vliet
 Hoorde Christi woorden aan,
 Om het beste deel t'ontfaan;
 Die ons met haar sorghe wijs
 Heeft gheleert dat dranck, end'
 spijs
 Mecten gansch niet zijn geacht,
 Alsmen naar den hemel tracht.
 Daar is oock een Magdalen,
 Wiens daat men sal uyt verbreen
 Alfoo lang als Christi leer
 By zijn volck sal zijn in eer:
 Tranen als een water-vloed
 Storte sy op Christi voet,
 End met haar ontvlochten hayr
 Maackte sy die weder klaar.
 Koomt nu oock ghy Vroukens
 hier
 Die beweegt door geest, end vier
 Balsam, myrrh', end wierooch
 koopt,
 End naar tgrafseer haastig loopt,
 Om te salven uwen Heer
 Tot dat hy verrijse weer:
 Uw' gheloof, uw' liefde sterck,
 End' uw' yver, end' uw' werck,
 Salmen loven over al
 Daarmen Christum preken sal.
 Lydia die purper kocht
 Moet hier oock nu zijn bedocht.

In haar wooningh , op dat pas,
 Paulus doe ontfanghen was.
 Wie sal hier niet vougen by,
 Al die vrouwen op een ry,
 Die als Martelerfen zijn, (pijn?)
 Om Gods woord, ghebracht in
 D'een gehangē, d'een verfmoot,
 D'een gedolven, d'een vermoort,
 D'een gheworcht , end d'een ont-
 hoeft,

D'ander van haar goed berooft.
 D'een vermaart door vierigheyd,
 D'ander door stant vastigheyd:
 D'een wel-sprekend' in de wet,
 D'ander vast in hoop geset.
 Daarom seg ick ick dat een wijff
 Oock is kloeck in haar bedrijff,
 Beter als een man die doet
 Minder als een vrouws gemoed.

*Dat de uytterlicke Godf-dienst , sonder de inner-
 licke, Gode niet en behaaght.*

GHy die den Heere wilt sijn eer, end' dienst betalen,
 Op dat ghy niet en soud in desen deele falen,
 Soo dient uw Heer oprecht, met gansche ziel, end hert,
 De uytterlicke dienst alleen verachtet werd.
 Wanneer ghy tot hem kooft met uwe offerhanden,
 End ondertusschen hebt het bloed in uwe handen,
 Ghy zijt een vloeck voor God, de Heer en achtet niet,
 Want hy meest op 't gemoed, end 't innerlicke siet.
 De Phariseen valsch, end niet oprecht van gronden,
 Die bliesen op de straat voor 't volck, met open monden,
 Haar aalmoes, end haar dueghd, sy sochten voor, end naar
 De eere van de mensch met uytterlick ghebaar.
 De balcken in haar ooghen konden sy niet mercken,
 Maar onder eene schijn bedeckten sy haar wercken,
 Haar bidden was heel lang, maar door haar gierigheyd
 Werde menigh weduw's huys verflonden, end verleyd:
 Daarom soo worden sy by graven vergeleken,
 Die binnen in haar hol vol doode beend'ren steken,

Van buyten op-gepronckt, sy pleegden dese kunst
 Om soo te krijghen steeds der menschen eer, end gunst.
 Der huichelaren doen is niet als Cains vruchten,
 Die God van hem verstoet, tis niet als Achabs suchten,
 Pilatus wiesch sijn hand, maar binnen in sijn ziel,
 Hy meer van 'sKeyfers gunst als van de waarheyd hiel :
 Tis loabs valsche kus, 'tzijn Judas valsche groeten,
 Wanneer wy onsen God maar naarderen met voeten,
 Met lippen, of met mond, end ondertusschen stout
 Verachten sijn ghebod, end wetten menighfout.
 Hoe dickmaals hoortmen God den Hypocrijt vervloeckē,
 Die niet als met een schijn de heyligheyd wil soecken ;
 Hy wil geen offerhand, noch 'tvette van de beest,
 Alleen barmhertigheyd behaaght hem aldermeest.
 Een hoer die pronckt haar op, sy is niet om verwenschen,
 Maar binnen is sy vuyl, soo zijn oock dese menschen ;
 De appel aan den boom, wanneer sy hangt om hoogh,
 Is dickwils binnen quaad, en nochtans schoon int oogh.
 Dat ghy een Engel waart, end cond' met duysent spraken,
 Veel seggen van uw God, end Goddelicke saken,
 End hadt de liefde niet int herte tot uw God,
 Noch tot uw naasten oock, soo waart ghy hem tot spot.
 Uw God die is een gheest, daarom die hem wil eeren,
 Moet tot hem in de gheest, end in de waarheyd keeren ;
 Wat baat het u, ô lood, dat ghy uw lichaam wascht,
 Soo ghy niet op de dueghd, end goede wercken past ?
 'tBesnijden is gansch niet, de voor-huyd niet met allen,
 Om tegens onse sond Gods toorne te doen vallen,
 Maar een geloove vast, 'twelck door de liefd heeft cracht,
 Alleene de beloft van 'teeuwigh leven wacht.

AL'tghene dat ghy sult oyt nemen by der hand,
Al waar't oock met uw schaad, hebt daar in altijd voren
De eere uwes Gods, end sijnen naam besworen,
Waar toe een Christen hert soo vierigh hoopt, end brand.
Let op uw eyghe ziel, end als ghy hebt vermant
De helle, dood, end vleesch, dan zijt ghy oock gheboren
Tot uwen even-mensch, end tot sijn heyl vercoren;
Hoe heyligh is dit werck, end hoe volkome band!
De vrucht nu die ghy sult becomen uyt dit werck,
Is'teynde uw's gheloofs, een vast, end seker merck
Van uwe trouwe liefd', dit laat altijd bevolen
De goedheyd uwes Gods, end sijnen woorde sterck,
En stelt hem nimmermeer hier in een seker perck,
De Heere laat noyt goed, of sijne vrucht verholen.

*Oderunt peccare mali formidine pœnae:
Oderunt peccare boni virtutis amore.*

DE boose menschen laten af
Wel van haar sondigh groufsaam leven,
Wt enckel vreesse van de straf,
Ghelijck hier voor de honden beven:
De goede mensche met ghenueght
Haat boosheyd, end doet vrome wercken,
Wt enckel liefde van de dueghd,
God wil den sulcken steeds verstercken.

Agnoscenti Deus ignoscit.

SOo langh men sijn misdaden gaat
 Missaken, sal't niet wel ghelucken;
 Maar diese recht bekennt, end' laat,
 Sal vruchten van ghenade plucken.

*Conscientia peccati maximum est malum.
 Vacare culpa, maximum est solatium.*

DAar is ter weerelt niet soo schrickelick te vinden,
 Dan een ghemoed ghequelt door sonden grof, end'
 boos:

Het gaat u achter aan ghelijck een buel altoos,
 End soeckt u, waar ghy zijt, door onrust te verflinden:
 Daar teghens isser gheen soo wenschelicken lust,
 Dan een ghemoed, en ziel in God de Heer gherust;
 Al waar't schoon dat ick waar int midden van de baren,
 In bosschen wild, end woest, op bergen, of in dal,
 Verarmt, verjaaght uyt 'tland, berooft van goed'ren al,
 Gheen quaad my deeren can, gheen nood my kan beswaren,
 De Dueghd is my een muer, de Dueghd is my een schild,
 De Dueghd die gheeft my vrueghd, de Dueghd het wroe-
 ghen stilt.

Disce tanquam victurus, time tanquam moriturus.

HOe seker is de dood, end wat haar volghen sal,
 Onseker is de tijd, end' ure van ons leven,

'tKan

'tKan dueren eeuwen lang, 'tkan schielick ons begeven,
 Dit leert ons 'tveerelds loop, end de bevindingh al :
 Nu sal een wijs verstand uyt dit ghewoon gheval
 Soo stadigh tot wat goeds te leeren zijn ghedreven,
 Al waar sijns levens loop van Gode voor-gheschreven
 Tot hondert jaar, end bet hier in dit tranen-dal;
 Maar weder sal hy soo sijns levens loop bedacht
 Besteden, end daar op soo altijd nemen acht,
 Al waar 't hy morghe moet, ja nu oock daadlick sterven,
 Ia wien selfs noyt de dood kan komen onverwacht,
 Wel salich is de man die dit, end dat betracht!
 Sijn leven is tot rust, sijn dood is 'tleven erven.

Nec metuit mortem bene conscia vita, nec optat.

<p>Die ontijdigh hoopt de dood, Is van alle wijfheyd bloot; Die kleynmoedig voor haar slaan Vreeft, en is niet wel beraan. Waarom sal ick met verlang Hopen naar het geen maect bang? Waarom sal ick vreesen 'tgeen Niemand en kan overtreen? Waarom sal ick soecken haar? 'tLeven valt my niet te swaar. Waarom sal ick vreesen dat, Als ick ga in Godes pat? Waarom hoopen? ick en kan Niet een ure doen daar van.</p>	<p>Waarom vreesen? want ick sal Leven mijn gheset ghetal. Hoop ick? moogh'lick wil de Heer Dat ick hier noch loof sijn eer. Waarom vrees ick? want mijn God Seyd my toe een beter lot. Daarom sal foodanigh hert, Die in God ghesegent werd, Duyvel, helle, dood tot spijt, Na de dood voor sijne tijd Niet verlangen, noch verbaast Vreesen, als sy kooft in haast.</p>
--	---

HEt is een wreed gemoed, eē onbarmhertig mensch,
 Die met een ander spot, alst niet gaat na sijn wensch,
 Die oordeelt uyt het quaad, end ongheluck van buyten,
 Dat die de Heer besoeckt zijn boeven, ende guyten :
 Gods oordeel dat begint eerst van sijn eyghen huys,
 End die hy meest bemind, beswaart hy met het kruys.
 God proeft door ongeluck ons vromigheyd, end dueghden,
 End om te sien ons hoop, berooft hy ons van vrueghden.
 Was Paulus daarom boos om dat de adder quam
 Gesprongen aan sijn hand ? was God op Abram gram,
 Om dat hy hem ghebood sijn eygen soon te slachten ?
 Was Iob in onghena, om dat hy moest verwachten
 Aan lichaam, goed, end eer, aan kind'ren sulcken slaggh ?
 Des Heeren ooghe steeds op sijn vertrouwen saggh.
 Wat meynt ghy dat het is een teycken van Gods tooren,
 Dat hy sijn kind castijd om niet te gaan verloren ?
 Soo betert dan uw sijn, end oordeelt niet soo stout,
 Dat die het tegen gaat moet wesen een rabout.

*Vergelijckinge tusschen het oordeel Christi over
 de saligheyt der menschen. Matth. 5. ende des Poëets
 Martialis lib. 10. Epigr.*

<p>DAt des menschen leven doet Zijn gheluckigh, ende goed, Zijn die dingen die ick al Hier beneden stellen sal ; Niet foo't eertijds de Poëet, Diemen Martialis heet,</p>	<p>Heeft beschreven in Latijn, Alhoewel sijn dinghen zijn, Die hy heeft in dicht ghestelt, Oock met eenigh schijn ghetelt, Onder dinghen die bestaan, Dat dē mensch hier wel doet gaā: Maar</p>
---	---

Maar soo hy, die 'tleveng geeft,
 Achter ons ghelaten heeft,
 Is wat anders ons gheluck,
 Dat hier volgt van stue tot stuck.
 Saligh is die man ghewis,
 Die van gheest verarmet is,
 Die verslaghen van ghemoed
 Valt sijn Heer, end God te voet.
 Vry sal oock van al ellend
 Wesen naar sijns levens end,
 Die in suchten, end getruer,
 Wandelt dese weereld duer.
 Salich is oock sulcke mensch,
 'tSal hem gaan na 'shertē wensch,
 Die sachtmoedigh is van hert,
 Niemand leed doet, ofte smert.
 Oock soo sal hy zijn verfaat,
 Die na recht, en vroomheyd staat,
 End wiens Goddelicke lust
 Niet dan door God word gebluft.
 Oock soo word de salcheyd
 Al den ghenen toe-gheseyd,
 Die in hares naastens pijn,
 Metter daad bermhertigh zijn.
 Ghy die oock van herten zijt
 Reyn, end van het quaad bevrijd,
 Sult des Heeren aanschijn sehoon
 Sien in 'shemels hooghe throon.
 Wel gheluckigh die oock zijn
 Die naar 'tvriendelick aanschijn
 Van de vrede staan altijd,
 Vyanden van twist, end nijd.
 Saligh noemt ooc Christus hem,
 Die vervolgt word om sijn stem,
 Die de waarheyd met sijn bloed,
 Sal bevestighen voor goedt.
 Alle die met spot, end smaad,

Of met laster-tonghen quaad
 Van de menschen zijn beswaart,
 Oordeelt God den hemel waard.
 Laat nu Martialis vry
 Met sijn veersen comen by,
 Al waar hy ons meê vermaackt,
 Naar de vuyle weereld smaackt.
 Geld, end rijedom lang bewaart,
 Die ons sorg, noch moeyte baart,
 Die ons door ons vriendens dood
 Koomt gherolt als in ons schoot ;
 Land, dat goede vruchten draagt,
 Is maar dat het vleesch behaagt :
 Martialis weet oock wel,
 Dat die rijk is heeft ghequel,
 Dat de rijckdom haast vergaet,
 Dat de rijckdom ons verraad,
 Dat de rijckdom van de rot
 Word gegeten, end de mot:
 Sulcken lichten slechten goed
 Kan niet troosten ons ghemoed.
 Tis wel goed te leven stil,
 Wel gherust, end naar sijn wil,
 Met een vierken voor de scheên,
 Sonder twist, gefond van leên,
 Niet te weynich, niet te seer
 Zijn belast met smaat, of eer,
 Datmen in eenvoudigheyd
 Leve met voorsichtigheyd,
 Datmen vrienden sich vergaart,
 Die ons zijn ghelijck van aard,
 Wel voorfien, op d'oude wijs,
 Van goên dranck, en vā goe spijs,
 Daar de tafel noch op gunst
 Niet en is gedeckt, noch kunst,
 Met een huysvrouw aan sijn sy,
 Niet te stuer, end niet te bly,

Wel te slapen, end gheruſt,
 Niet te langh , maar naar ſijn luſt,
 Niet verſopen in de wijn;
 Met ſijn ſtaat te vreden zijn,
 Niet te vreeſen ſtervens nood,
 Niet te hoopen naar de dood.
 Maar dit is gheen eeuwich heyl,
 'tZijn gheen dinghen ſonder feyl,
 Oock ſijn eyge hert, end ſin
 Heeft niet dan wat weerelds in,
 Sulcke goed en is oock niet
 Dat yet by ons God bedied,

Sulcke goed gheeft geen gemak
 Teghens 'tſware ſonden-pack.
 'Tis maar goed dat op der aard
 By den menſchen yet is waard.
 Daarom acht ick Chriſti leer
 Voor mijn alderhooghſte eer,
 Voor het alderbeſte goed
 Dat kan trooſten mijn ghemoed;
 Als ick deſe leer betracht
 Gaſch de weereld ick niet acht,
 Die in Chriſto vrueghde vind,
 Martialem houd voor wind.

Ne Jupiter quidem omnibus.

MEn vind hier op der aard veel menſchen ſo vermeten,
 Die in Gods wercken ſelfs noch yet te laken weten,
 De eene klaaght, dat God hem al te hard aan-taſt,
 End dat des Heeren ſtraf niet op ſijn miſdaad paſt.
 De and're ſal de lucht vervloecken, ende ſchelden,
 Wanneer ſy is onſtelt; de derde derſt vermelden
 Waarom dat God de Heer dan ſulcken volck laat gaan,
 End dan weêr in ghenaad een ander wil ontfaan.
 Sy ſlachten Iſraël, die in Gods raad dorſt treden,
 End alſt hem tegen ging, ſtracx waren ſy t'onvreden,
 Dan riepen ſy om ſpijs, dan moeſter water zijn,
 Dan duerde haar te lang de klippighe woefſtijn.
 Hoe derſt ghy dan, ô menſch, uw God ſoo tegen-ſpreken,
 Daar ghy maar menſch en zijt, ja ſelfs van God gheveken;
 Iſt wonder dan dat yet aan 'smenſchen doen ontbreekt,
 Daar menigh onbeſchaamt God ſelver tegen-ſpreekt?

Decidunt Turres.

T Boutfel dat sijn naalde slaat
 Naar den Hemel, ende gaat
 Met sijn cierlijck schoon vertoogh
 Boven alle huysen hoogh,
 Heeft een uyerlijcken seijn
 Van een mensch die trots wil zijn.
 Sulck een Tooren heeft wel eer
 Sonn', end' hare stralen meer,
 Of de Sonn' in 't Oosten viert
 Of sy na het Suyden swiert,
 Of wanneer sy weder daalt,
 Daar sy hare plaats bepaalt:
 Maar wanneer de Noorde kop
 Spert sijn stuere kaken op,
 End' door haghel, end' tempeest
 Treft de hooghten aldermeest,
 Dan soo doet 't onstuymigh weer
 Hooghe Torens vallen neer.
 Soo een mensche die in't oogh
 Boven alle ander hoogh
 Staat verheven in gheweld
 Word seer haast ter neer ghevelt.
 Pharo was een Coningh groot
 Die Gods volck bracht in de noot,
 Maar is hy niet met zijn Heyr
 Strax versopen in het Meyr?
 Adoni Befek die las,
 Doen hy overwonnen was,
 Sonder duymen, sonder teen
 Kruymtjens die daar vielen heen.
 Ablalon die nam de kroon
 Tot zijns Vaders spijt, end' hoon,
 Maar verwarret in een tack,
 Daar hem Ioab oock doorstack.
 Sanherib was trots, end' stout,

Opgeblasen, onverflout,
 Doch de Engel met zijn swaard
 Slaat sijn leger gansch ter aard.
 Balsafar met luyfter sat
 Aan de tafel daar hy at,
 Silv're, goude vaten schoon
 Stonden daar met pracht ten toon,
 Maar God met sijn sterke hand
 Screeff sijn vonnis aen de wand,
 Schrick, end' beven quam hem aan,
 End' daar naar is hy vergaan.
 Haman was een Prins geacht
 Trots vā hooghmoet, end vā pracht,
 Maar die voortijds was bemint
 Aan een galgh sijn eynde vint.
 't Was Herodes die als God
 Werd ghedient tot Godes spot,
 't Was de selfde man die t'huys
 Werd gegeten van de luys.
 Cræsus was der Lyden Heer,
 Cyrus smeet hem gansch ter neer,
 Cyrus met zijn volle macht
 Van een Vrouw is omgebracht.
 Vele Princen hoogh geacht
 Sijn van eer tot scand gebracht.
 Siet den Coningh Dionys,
 Alhoewel geleert end' wijs,
 Is door zijne wreedheyd boos
 Oock geworden rijckeloos,
 End' op dat ghy fiet te deegh
 Hoe dat Toorens worden teegh;
 Die den Scepter had gheskend
 Heeft hem tot de plack gewent,
 End' die Heer van Landen was
 Voor de kinders A. B. las.

Binnen Roomen was daar oock
 Een Sciamis, die als roock
 Is vergaan in korten tijd
 Door zijns Keyfers sware nijd.
 Eertijts sijn Tarquinius,
 Cæsar, Brutus, Cassius,
 Gansch vervallen met de Vrouw
 Cleopatra in den rouw.
 Iongher eeuwe weet oock wel
 Hoe dat Bajazethus fel
 Van den loofen Tamerlaan.
 In een hutte werd ghedaan.
 Ian van Leyden, Knipperdolck
 Heeren van het Munsters volck
 Hanghen noch verheven hoogh
 Tot een spot in veeler oogh.
 Al de sanden van de Zee,
 Al des Hemels sterren meê

Sal ick tellen eer ick kan
 Hier verhalen man voor man,
 Die van staat, van eer, of rijk
 Sijn gestortet in het slijck.
 Gunst van menschen is als ijs
 Lichter als een levend rijs,
 Die hier op vertrouwen sal
 Coomt ghewis tot swaren val.
 Eer, end rijkdom maackt ons trots,
 Maar gelijk als op een bots
 Eer, end rijkdom haast vergaan,
 Vallen oock die daar op staan.
 Daarom heeft de Heer gesecht
 Die sich hier vernedert slecht
 Sal verheven sijn in eer,
 Maar die haar verheffen seer
 Sullen tot der Hellen gront
 Dalen end' vergaan terstont.

*Het ondersceyd des Ouden ende Nieuwen
 Testaments.*

Hoewel de gansche Schrift van God ons is ghegeven
 Op dat de mensch daar naar sou richten al sijn leven,
 Hoewel dat alle beyd' het Oud', end' Nieuw Verbond
 Gesproken sy van God, end' sijnes Geestes mond,
 Nochtans soo sijn dees twee in menigh deel versceyden,
 End' 't eene kan ons wel, maar 't ander verder leyden,
 Daarom soo hebb ick lust om eens dit ondersceyd
 Te brenghen aan den dagh, te toonen hoe het leyt.
 Wilt ghy te recht verstaan, wie dat u heeft ghescapen,
 Hoe wy door sonde sijn gheworden 's Duyvels knapen,
 End' wie u van sijn jock alleen verlossen kan
 Leest 't Oude Testament, dit sal 't u wijfen an.

Die 't Nieuwe Testament van herten soeckt te lieven,
 End' 't Evangelii-boeck sal lesen, of de Brieven,
 Die sal deur-gaans daarin bescreven vinden klaar
 Hoe wy herescapen sijn door Christum wonderbaar.
 In 't Oude Testament is God meest aengetoghen
 Met strengicheyd, end' toorn, in 't Nieuwe heel bewoghen,
 In 't Oude wert geleyd het volck door strenge Wet,
 In 't Nieuwe sijn voor ons veel wetten affgeset.
 Moses met al sijn last en konden sy niet dragen,
 Maar Christi jock is licht, end' beter om te wagen,
 Het oude Testament belooft Mesiã maar,
 Doch 't Nieuwe Testament dat maackt hem openbaar.
 Het oude beeld ons af met duyftere manieren
 Hoe dat in 't Nieuwe God de saligheyd sou stieren,
 In 't Oude word het Lam geslachtet als een Beeld,
 In 't Nieuwe komt het Lam dat onse sonden heelt.
 Het oude laat ons sien den Priester met sijn kleeren
 Die alle jaars eens bad in 't Heylighdom des Heeren,
 Maar 't Nieuwe laat ons sien den Priester die daar gaat
 Door bloed tot onsen God, end' word onse Advocaet.
 Het oude wascht wel aff des lichaams vuyle wesen,
 End' recht een Slangē op, om siecken te ghenesen,
 Maar 't Nieuwe leert heel klaar, hoe dat wy van de pijn
 Der sonden door een mensch gekruyft ghenesen sijn.
 Het oude heeft ghevacht op onse saligheden,
 Maar 't Nieuwe heeft ghesien den Heyland onser vreden,
 Het Oude spreeckt deurgaans al van 't beloofde Land,
 Van Hoonigh, ende Melck, end' van een eerdschen stand,
 Maar 't Nieuwe wijst ons aan het Canaan hier boven,
 End' leert ons onsen God om 't eeuwigh leven loven,

In 't Oude was oock wel beloft van saligheyd,
 Maar niet soo klaar als hier, end' duysterlijck beleyt.
 In 't Oude was Gods geest maar sparigh uytgegoten,
 In 't Nieuwe hebben wy hem rijckelijck genoten,
 In 't Oude heeft Gods dienst een seker plaats gehad,
 In 't Nieuwe is Gods dienst ghebonden aan geen Stad.
 In 't Oude gingh in swangh de waarheyd voor te seggen,
 Propheten waren daar, in 't Nieuw' is dit gaan leggen,
 In 't Oude werd het kind besneden aan zijn vleesch,
 Maer in het Nieuw' heeft God verandert desen eesch.
 In 't Oude was 't verbond aan Abrams saet ghebonden,
 In 't Nieuwe werd het woord tot alle mensch gesonden,
 Het ondersceyd 't welck was van Heyden, end' van Iood'
 Dat werd door Christi kruys vernieticht, end' gedood.
 Het volck van 't Oud' Verbond werd by een kind geleken
 't Welck onder Vooghden staat, in 't Nieuwe is gheweken
 De vleeschelijcke Wet van Moses, die Gods tolck
 Hier meed in tucht behiel dat vleeschelijcke volck.
 Soo veel dan als het klaar gaat boven 't geen is duyster,
 Sal boven 't Oud' Verbond het Nieuwe hebben luyfter,
 Dit heeft, maar dat belooft, dit siet, end' tast ons heyl,
 Het ander siet het maar als door een wolck, of seyl.
 Geluckigh sijn wy dan, die sien, end' kunnen hooren
 't Geen in het Oud Verbond noch oogen, noch oock ooren,
 Oyt hebben, of gesien, of oock ghehoort van hem,
 Die in het Nieuw Verbond liet hooren sijne stem.
 Laat ons dit groot gheluck door traagheyd niet verachten,
 Maar steeds op Christi leer, end' sijn gheboden wachten,
 De saligheyd is klaar, het voorbeeld is voor by,
 Ghelooft, end' betert u, ghy sijt van sonden vry.

KLAAGH-DICHT

Op den naam van de Gemeente onses Heeren Jesu Christi binnen Ziericzee over het droevighe affsterven haars Eerwvredighen, ende Godsalighen Leeraers D. LAURENTII BOENNAARD, overleden den 24. November, Anno 1620.

DOe Elias voer om hoogh,
End' naar sijne Scheppertoogh,
Doe hy met sijn wagen reê,
End' de hooge locht doorsneê
Stond bedroeft, end' sagh als slecht
Eliseus sijnen knecht,
Gansch verbaast hy stond, end keeck
Doe sijn meester van hem weeck.

Even soo is onse staat
Nu ons Herder van ons gaat,
Nu hy naar den Hemel vaart
Laat hy ons staan op de aard,
Daarom sal mijn herte bangh
Na hem senden dit gefangh,
Een gefangh van druck, end' pijn
Sal mijn gansche reden sijn.
Nu, mijn ziele, swaar belaan
Treckt dā rou, end' droeffheyd aan,
Laat nu varen uw gewaat
Dat wat op de blijdschap staat,
Voor uw lacchen koomt met suchter,
Stort hier tranen voor genucht,
Langhs de strate langhsaam treed,
Sleept uw hert, end' niet uw kleed,
Heft uw' oogen, end' gesteen.
Opwaarts naar den Hemel heen,
Wegh dā vreughde met haar schijn

Droeffheyd sal mijn vreughde sijn.
Die ons dickwils in de nood
Nam de vreesse van de dood
Leyd nu door het sterck geweld
Van de dood ter neer ghevelt.
Die mijn Siele door sijn mond
Dickwils heeft ghemaackt gesond
Als sy door de sonde swaar
Was gecomen in gevaar,
Leyd nu van sijn spraack berooft,
End' van 't roupen affgeslooft,
Die ons wees de rechte baan
Om tot onsen God te gaan,
Heeft de bane affgerent,
End' bekomen 't saligh end',
Die uyt yver tot Gods kerck
Willigh heeft gedaan sijn werck,
Die sijn schapen heeft bemind
Als een Vader doet sijn kind,
Die uyt liefde heeft beweent
't Ongelooff van sijn Gemeent,
Die ons sonden, end' haar vrucht
Heeft bestrafft met ongenucht,
Die ons weer vertroostingh gaf,
Leyd besloten in het graf.
Als ick inden Tempel ga
Strack so volght my droeffheyd na,

Als ick oock den stoel bemerck
 Daar hy plagh te doē Gods werck,
 Als ick sie de schapen aan
 Daar hy over plagh te gaan,
 Die hy aan dees vette wey
 Met sijn Mede-Herders ley,
 Dan soo berst ick overluyd
 In veel droeve woorden uyt,
 Dan soo wensch ick naar sijn stem
 Naar sijn forge, dan naar hem,
 Maar dewijl mijn Heer, mijn God
 Hem nu gunt een beter lot
 Houd' u dan, mijn ziele, stil
 Onder sijne Wet, end' wil
 Wilt hem dan sijn vreugde, end' rust
 Niet benijden om uw' lust.
 Ondertusschen sal mijn plicht
 Lichten door dit drouvigh dicht,
 Sijn ghedachtenis voort aan
 Sal by ons in vrede gaan.
 Sulcke Herder was op aard
 Vry wel dubbel eere waard,
 Want sijn wandel onbesmet
 Was voor ons gelijk een Wet.
 Codes Woord dat snēe hy wel,
 Teghens sonden was hy fel,
 In't vertroosten was hy soet,
 In't vermanen wonder goed,
 Och! hēe vreedsaam was sijn ziel,
 Dat my altijd wel beviel,
 Menigh opgerefen twist
 Is door sijn beleyd geslist,
 Menigh kranck-geloovigh mensch
 Bracht hy tot sijns herten wensch,
 End' der ermen leeghe hand
 Kreegh van hem oock onderstand,
 Tegen 'sPausdoms valsche leer

Was hy kloeck, end' veerdigh seer,
 End' den tegensprekers stout
 Stont hy tegen overflout.
 Dese Herder word ghemist,
 Dese Visscher niet meer vischt,
 Dees Baluyne klinckt niet meer,
 Dese Leeraar leyd ter neer,
 Dese Werck-man heeft gedaan,
 Dese Wachter is gegaan,
 Dese Planter niet meer plant,
 Dese Keerfs is uytgebrand,
 Dese Dienaer heeft sijn tijd
 Wtgedient, end' is verblijd.
 Als hy inden Tempel stond
 God sijn Heer hem werckend' vond,
 Midden in sijn Oegst hy was
 Als hy moest verhuysen ras.
 Als hy van het Oordeel sprack
 Quam de Heer, end' riep hem strack,
 Met het lef hy besigh stond,
 't Lest bestorf als in sijn mond,
 't Leste dat hem tot op't lef
 Stond als voor sijn ooghe gevef,
 't Leste dat hy voor ons las *Iud. v. 14.*
 Christi leste komste was.
 God die raackte die trouwe tongh'
 Die soo menigh Lof-sangh songh,
 D'eene zijde van sijn stand
 Werd ontmaghtight door sijn hand,
 God die gaf sijn Dienaer rust
 Die hem had gedient met lust.
 Maar, ghy menschen liefdeloos,
 Vol van haat, end' nijd altoos,
 Vyanden van Godes Kerck,
 Spotters van sijn heyligh werck,
 Waarom wilt ghy Godes raad
 Duyden tot uw's naastens quaad?

Meynt

Meynt ghy dat de Heer als gram
 Heeft gemaackt sijn leden lam?
 Hoort doch wat de Heere sprack
 Doe sijn volck in sonden stack,
 Ick sal uwe tonge trouw
 Maken in het preken flouw
 Kan uw' raken sal ick haar
 Kleven, tot een straffe swaar
 Van Israël, van mijn volck
 Daar ick u fond' als mijn tolck,
 Om dat Iuda blijft soo stout,
 End' niet van mijn woorden houd,
 Soo sprack onse Heere wel
 Eertijds aan Ezechiel. *Eze. 3. 26*
 Leert dan 't is ons eyge straff
 Dat hy hem van ons ruckt af;
 Leert dat droefheyd, siect, end kruys
 Aldermeest sijn in Gods huys;
 Leert dat in dit tijd'lijck quaad
 Niet bestaat des Heeren haat;
 Leert dat sulcke sieecten sijn
 Alderminst gemenght met pijn;
 Leert dat God op een manier
 Niet en neemt den mensch van hier;
 Leert van Christo als gewis
 Dat die Knecht geluckigh is

Die wanneer sijn Heer komt gaan
 In sijn werck sal besigh staan.
 Maar ghy Christi Kerck getrouw
 Die met my nu zijt in rouw,
 Wilt op haar uw' oogen slaan
 Die u hebben voorgegaan,
 Die Gods woorden suyver, reyn
 Tot u spraken in 't gemeyn,
 Volght haar wandel, naar haar doen
 Wilt oock uwe gangen spoen,
 't Eynde van haar gansche loop
 Van haar strijden, van haar hoop,
 Sal u wesen 't eenigh end
 Daar ghy al uw' doen naar wend,
 Wilt oock nu op deser stond
 Dencken op uws Leeraars mond,
 Siet met Eliscus vroom
 Naar den Hemel sonder schroom,
 Daar soo werd hy nu ghekroont
 Wt gena sijn dienst beloont,
 Daar soo heeft hy nu ghenucht
 Daar ons ziele noch om sucht;
 Bid maar dat God by ons laat
 Sijnen mantel nu hy gaat,
 Dat sijn leere nacht, end' dagh
 In ons herte blijven magh.

A. Hofferus. (bl. 148).

B E D E N C K I N G H E

Op de

ST E E R T - S T E R R E,

Ghesien int Iaer 1618. ende gheduydet op de vergaderinghe
van de

S Y N O D E,

Gehouden tot Dordrecht.

Als Godes vveerde Soon, der menschen vwaren Hoeder,
Vvercoos hier op der Eerd' een Maget tot sijn Moeder,
En dat hy 't arme volck genade quam aen-bien,

VVert aen des Hemels throom een nieuwve Sterr' gesien:

Een Sterr', een vvonder Sterr', die teghens ander Sterren

Quam stieren haren loop, en ging den geest vvervverren

En sluyten toe den mont van al den grooten hoop,

Die meynden te verstaen des hemels hoogen loop.

Een Sterr', een vvonder Sterr', een Leytsman van de VVijfen,

Die an den nieuwven Vorst te loven en te prijsen

Verlieten 't Oosters lant, en traden na den Stal,

VVaer in doen lach het Kint dat Vader vvas van al.

Een ander nieuwve Sterr' heeft haer vergulde stralen,
Met onghenvvoonen glans, op 't Aertrijck laten dalen,
Als door het Fransche lant om Godes suyver vvoort
VViert over al ghepleecht dien growvvelijcken Moort,

En

En even-wel nochtans, door Godes wonder overcken,
 Der Martelaren bloet was als het zaet der Kercken,
 En Godes heyligh volck, int midden van de doot,
 Vviert tot het recht gheloof noch meer als oyt ghenoot.
 Wat bracht dees Sterre goets? God quam sijn uyt-vercoren
 Begroeten op een nieu, en overt als nieu gheboren,
 Niet in der Offen stal, maer in een sacht ghemoet,
 Verweckt door sijne doot, ghereynicht door sijn bloet.

GOD laet nu wederom haer thoonen in de volcken
 Een onghewoone Sterr', dies is het hert der volcken
 Verslaghen en verbaest; dus staet een yder stil,
 En wacht met vrees en angst wat dit beduyden wil.
 Coom Godes ware Soon, coom ware Son, coom weder,
 Coom naerdert wve Kerck, en dael nu immers neder
 Met dijnen veerden geest, en Goddelijcke cracht,
 Ter plaetse daer u overck met vlijt nu over betracht.
 Geeff dat dit nieuwe Iaer, en dese nieuwe Sterre
 Vernieuw' ons ouden mensch; drieff, lieve God, drieff verre,
 Drieff uyt ons Neder-lant dien vreemden Tuymel-geest,
 Die over al het hert der vromen maect bevrees.
 Coom ware Vrede-vorst, en stel doch in de stede
 Van desen langhen tvijst dijn Goddelijcken vrede:
 Geeff dat der menschen hert verhart ghelijck een steen,
 Door dijnen sachten geest mach weder werden een.

L O F - G H E D I C H T

Op de

Ghedenck-weerdighe *Nationale Synode*, ghehouden tot *Dordrecht*, Anno 1618. ende 1619.

ALS *Christi* weerde Leer was in haer teere jaren,
 En datmen eerst begonst de Volcken te verclaren
 Des Hemels nieu verbont, des Heeren goeden wil,
 Ontstont in d'eerste Kerck een kerckelijck verschil:
 Den desen was ghesint de menschen te besnijden,
 Den genen woud' het volck van 't oude Iock bevrijden,
 Elck bracht zijn reden by, tot dat den nieuwen twist,
 Door oordeel van de Kerck ten laetsten wert gheslist.
 Het oordeel vande Kerck in Kerckelijcke saken,
 Op Godes Woordt gegront, is om een eynd te maken
 Van dwaling' inde Leer, die nu en dan ontstaet,
 Als 'smenschen svack vernuft sich hier of daer ontgaet,
 Doen nu des Heeren Woort soo verre was ghecomen,
 Dat d'Overheyt des Lants, 't Geloof hadt aenghenomen,
 Quam Arrius ter baen, en storte lancx om meer,
 Door *Constantini* rijck, sijn onghesonde leer,
 Den Keyser dacht voor al van sijnen plicht te wesen,
 Te vanden *Christi* Bruyt, haer wonden te ghenesen,
 Beroupt daerom, tot rust der Kercken int ghemeen,
 De Dienaers van het woort te *Nicen* al by een,
 Hy selfs een vant ghetal comt sitten int gerichte,
 Hier wert de nieuwe leer ghehanghen int gewichte,
 En na dat langhe tijdt op alles was ghelet,
 Bleeft Christus die hy was, en Arrius verset.

Een

Een Kerckelijck besluyt, van t'faem-ghevoechde stemmen,
By d'Overheydt versocht can Werre-gheesten temmen:

Is 't richt-snoer van 't vernuft, den rechten bant van als,
Waer onder Eyghen-sin moet buyghen haren hals.

Daer is onlanx gheleen een Tuymel-gheest gevlogen
Int midden van het Landt, die heeft daer uyt-gheflogen
Verwerring diep-ghesocht, een dochter van de Nacht,
Die ons vereenicht Lant in tweedracht heeft ghebracht.

Den vrient twist met sijn vrient, den broeder met sijn broeder,
Den Vader met den Soon, de Dochter met de Moeder,
De Staet helt naer het siveert, de Kercke nae den ban;
Het gantsche Lant dat sviert ghelijck een droncken man.

De *Vaders* van het Landt, der Kercken *Voester-beeren*,
Sijn neerstich in de veer om ongemack te keeren,
Men raet-slaecht alle daech, men souckt aen elcken kant
Wat datter dient ghedaen, tot ruste van het landt.

't Heeft u Manhaftich hart, *Nassouschen Helt*, verdrotten,
Ons Vader-lant te sien van alle kant beschooten
Met pijlen vande Twist: ons lieve Vader-landt,
Voor 't welck 't *Nassausche* bloet sich dickmael heeft verpant:

Ghy gaet daerom ghestaech in dijn ervaren sinnen
Beramen, hoemen mocht den wrevel-moet verwinnen,
V hart is staech beducht, u gheest is ongherust,
Hoe dit onsteken vier mocht werden uyt-gheblust.

Men vint ten lesten goet den Raet van alle Kercken,
In eenen Raet vervat, hier op te laten wercken:

Hier toe wert, door u hulp, bequamen Tijd beraemt,

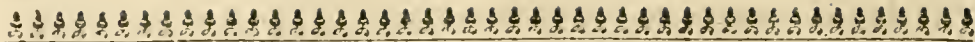
D'uytschrijving wert ghedaen, de Plaetse wert ghenaeamt.

Daer *Dordrecht* leyt om-ringht met vierderley rivieren,
Die om haer hooghe vest met versche stroomen svieren,

Een Eylandt end' een Stadt: daer is het open velt
 By d' Overheydt voor elck tot t' samen-comst ghestelt.
 Hier hebben hun voor eerst in goet ghetal ghevonden
 Die onsen *Vryen Staedt* heeft in haer plaets Gefonden,
 Vol weerdicheydt, en glants, vol trouwe, vol bescheyt:
 Op dat door hun bestier de sake wiert beleydt.
 Terstont vloeyt herwaerts aen, uyt veelderhande landen,
 Een segen-rijcke beeck van wonderbaer Verstanden,
 Vol van een hoogen geest, vol Goddelijker cracht,
 Vol helder licht, bequaem te schijnen inde nacht.
 Soo haest als yder was aen dese plaets ghetreden,
 Den aenvang van het werck, is vasten en ghebeden,
 Ten eynde Godes Gheest, ghesegen uyt de locht,
 Op yders hert, en tong, sijn segen storten mocht.
 Gods Woort, Gods suyver Woort, geen menschelijke vonden,
 Is salf, en heylsaem cruyt voor Kerckelijke wonden.
 Daerop wert hier gheboudt, dat steltmen hier alleen
 Tot eenen vasten gront, en onbesweken steen.
 Men heeft by een ghesien de Bloem van alle landen,
 Die niet en zijn gheboeyt met Pauselijke banden,
 Het Merch van clouck vernuft, de Keest van diepe leer,
 Des Aertrijckx edel Zout, des werelts Licht en Eer.
 Hier brengt een yder voort, al wat hy heeft van binnen,
 De gaven van sijn gheest, de schatten van sijn sinnen,
 Den rijck-dom van sijn hert, de vruchten van sijn mont,
 En watter oyt een mensch in 's menschen boesem vont.
 Wanneermen op hun beurt hoort spreken al de *Vaders*,
 Wat voor een wonder cracht ontsluyt des herten aders,
 En dringt in ons ghemoet! Gods lof sy hooch vermeldt,
 Die in sijn weerde Kerck al sulcke lichten stelt.

Wie dat hier comt ontrent fiet als een beke vloeyen
 Van honich-soete tael, voelt in sijn herte gloeyen
 Een onghewoonlijk vyer, een geestelijcken brandt,
 Voelt als een helder licht op-gaen in sijn verstandt.
 Ghy moest nu, mijn Vernuft, hier werden aengedreven
 De *Vaders* elck by naem haer eyghen lof te geven,
 Maer neen, ten mach niet zijn: ghy moet haest swijghen stil,
 Door faute vande plaets, en niet van goeden wil.
 Nu *Vaders* zijt ghegroet, den *Staet* van dese Landen
 Prijft uwe trouwe daet, en biet u danckbaer handen,
 Wenscht, dat dit goede werck mach doen alsulcken vrucht,
 Dat Twist, en swarte Nijt mach tijden op de vlucht:
 Wenscht, als met eene stem, dat al des Landts ghemoeden,
 Niet als een sachten geest, en liefde moghen voeden,
 Wenscht, als met eene stem, dat over al voortaan
 Een broederlijke gunst by yeder mach ontstaen.
 Nu *Vaders* zijt ghegroet: de *Harders* van de Kercken
 Verlanghen om te sien de vrucht van uwe wercken,
 Verlanghen om te sien, Gods vyandt tot een spijt,
 De Nederlantsche Kerck van wrevel-moet bevrijt.
 Nu *Vaders* zijt ghegroet, *Wy* loven uwe daden,
 Wy sien in u besluyt een teycken van ghenaden,
 De stilte van het volck, een vriendelijcken bant,
 De haven vande rust, de vrede van het landt,
 En evenwel nochtans (vergheeft ons dese reden)
 En evenwel soo is het slot van ons ghebeden,
 Dat God sijn heylich werck alsoo hier laet ghedien;
 Dat wy in desen standt u hier niet meer en sien.

I. CATS.

G H E D I C H T

Op het bouck

*Des meerde eervveerden ende Godsalighen**Dienaers des VVoordts*M^R. W I L L E M T E E L L I N C K ,

G H E N A E M T

B A L S E M G I L E A D S

V O O R

Z I O N S V V O N D E .

DE Dochter Zions queelt, en sit met bleycke wanghen,
 Sit treurich in het stof, met groote pijn bevanghen;
 De gheest is wonder flau die in haer aders speelt:
 O droevich ongheval! de Dochter Zions queelt.
 Wat is u, teere Maecht, wat mach u sieckte wesen?
 Waer van is u het quaet, het droeve leet gheresen?
 Ontstaetet uytte maegh? off uyt een koude sucht?
 Off uyt een hittich bloet? off uyt een quade lucht?
 Ach, wat een seldsaem ding! wat alle meesters soucken
 Off in haer eyghen breyn, off vreemde meester-boucken,
 Is hier maer enckel droom. Een yder is verfelt,
 Onseker wat vergiff u swacke leden quelt.
 Ach! die haer gantiche werck van siecke luyden maken,
 Hoe-wel sy metter hant aen u ghewrichten raken,
 En weten gheen bescheyt. de kunste blijft te cort.
 Men voelt niet aen de pols wat in haer herte schort.

Hier

Hier uyt comt dit ghevolgh, dat gheenderley ghewassen,
Hoedanich datse zijn, u toe en zijn te passen.

Want niemant, wie het zy, en weter goeden raet,
Indien hy niet en weet de gronden van het quaet.
Een Man, in dit ghevoel, met yver aen-ghesteken,
Een Vrient tot aen het merch bedrouft in u ghebreken,
Die taft u naerder aen, en vint ten lesten uyt
Van waer de slimme sucht van dese cortse spruyt:
Dies spreeckt hy met bescheyt; O Dochter, dese wonden
Ontfanghen haer begin uyt uwe drouve sonden:

Wat sal, in dit ghevaer, wat sal u placster zijn?

Daer baet gheen slechte salf tot diepe ziele-pijn.

Al watter voor ghebreck mach aen het lichaem wesen,
Can sap, off pap, off gom, off zout, off sinout ghenesen,
Off yet dat in den hof, off aen der heyde staet:
Tot yder onghemack is veelderhande raet.

⁹ Is anders mette Gheest, en mette snoode qualen

Die door het innich merch tot in de ziele stralen;

Daer is maer een behulp dat ons ghesontheyt biet,

En dat en waft voor al hier op der aerden niet.

Het is een hemels zaet, een onbegrepen wesen,

Noyt door een menschen tong noyt hoog genoeg gepresen;

God in het swacke vleesch, het onbevleekte Lam,

Dat een-mael voor de mensch hier in de weereit quam;

Sijn weerde bloet alleen can u het eerste leven,

Can u de nieuwe jeucht, en crachten weder gheven.

O noyt begrepen heyl! ô *Balsam Gilead!*

O dierbaer oogen-salf! ô soet en crachtich nat!

Doch om op vasten gront uyt dit verdriet te comen,
Soo leert wat u behoeft, en hoe het dient ghenomen;

Hier staet u voor-schrift in: leest, weerde Dochter, leest,
 En soeck met alle vlijt, hoe dese coorts gheneest.
 Dunckt u het Bouck te lang; soo denckter weder teghen
 Hoe diep u dese quael is in de borst gheleghen;
 Denckt vry dat noyt een mensch werd in der haest gesont,
 Off van een innich zeer, off van een oude wond.

J. CATS.

A E N

MR. WILLEM TEELLINCK,
 Getrouwe man Gods, ende ware bedienaer van
 sijn Ghemeente; op dit selve Bouck.

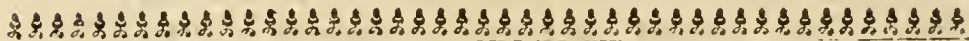
Hoe Jesu vvaerde Bruid, hoe zijn dus all' wv leden
 Ont-zenuvvt en ont-vleescht, van boven tot beneden?
 O hemelsch Coningin, óschoonste van der aerd,
 Vvat heeft dees onghestalt dus binnen u ghebaert?
 VVaer is nu het corael van u beroofde vvanghen,
 Die nu als grauww van asch dus leelick neder-hanghen?
 VVaer is u goud-cieraed, vvaer is u swaenigh kleed?
 Ah, Moeder, ah-ah-ah-, hoe sien ick dus wv leed!
 All' wv zoet vvonder-schoon, de hemel van der aerde,
 Ont-lystert van sijn glans, ont-kleed van alle vvaerde,
 Is nu, eylaes ghevveest! Jck sien wv gantsch ghelaet
 Vergalt met bitter-gheel, dat wyt wv milte slaet.
 De borst, dat schoon yvoor, die eertijts plach te gheven
 Een Arabierschen oogst van zoeten reuck, ghedreven

Door

Door al des vveerelds rond (het leven van het hert ;
 VVanneer een bangh ghemoet by-naer ont-levent vvert)
 Blaest nu een stercke lucht, ghevrot in d'etter-buylen
 Van vuytle longher-sucht, daer van ghy heen gaet druylen,
 Als een bloed-loose schim, van jeughd en cracht ont-merght,
 Daer voor een yder mensch sijn aenghesicht verberght.
 Wat raed, mijn teere zorgh, vvaer salmen yet vves vinden,
 Dat dit voort-kruypend' quaed mocht stremmen off verflinden?
 En isser voor dees sinett' nu nerghens eenigh kuyd,
 Int Oosten off in't VWest, in't Noorden off in't Zuyd?
 Can niet des Sihors loop, die pratte Phratsche vloeden
 Van't Aramiersche volck, u van de doot behoeden?
 Heeft nu gheen heylsaem kracht Bethesdas vwater-bad?
 Off isser oock gheen hulp in het Jordaensche nat?
 Neen, Moeder, bola, neen! Gods gheest pitst u aen d'ooren,
 En gheeft vvel ander raet, zoo ghy hem slechts vvil hooren,
 Verkoel, u sijne stem, vvv kortsigb-hcet ghemoed
 Int glinster-clare rood van Christi dierbaer bloed.
 Dit is de zuyper-dranck, die alleen can ghenesen
 Die hope-loose zieckt', tot op het hoogst gheresen:
 Steeckt maer vvv handen wyt, en vat den beker aen,
 Ick zie, gheloof, ick zie, vvv drouve zieckt' vergaen.
 Maer dit ist groote point, dat ghy met all' vermoghen
 V zelven eerst bereyt; niet met veel vreemde droghen,
 Off eenich vies julep; maer dat ghy God toe-brenght
 Een reyne tranen-stroom, met rouvv en boet ghemenght;
 En zoekt u zelven wyt, deur-grondet all vvv vveghen,
 Verschrickt voor Godes straf, en biddet om zyn zeghen;
 Leght aff all haet en nijd; verdelghet in de grond
 De boose lust des vveefchs, de moeder van de zond.

Doch wilt ghy met bescheydt, en op het nauwvste weten
 De breed' en diept' van al, de schaeckel met de keten;
 Door-zouck dit hemelsch bouck, en segh dan t'elcken keer
 Wel-hem, die 't heeft ghemaect: ó teelingh van de Heer!

I. DE BRVNE.

N I E U W E - I A E R ghedicht.

HEt Nieuwe Jaer is hier; het aertriick gaet ontslyten,
 De botten puylen wyt, de boomen sullen spruyten,
 Het cruyt, en veylich gras sal cruypen wijt en breed,
 De bloemkens sullen staen elck op sijn best ghecleet.
 Den tijt, den nieuwen tijt sal nieuwe jeught gaen bringhen
 Aen bergen, bosch, en dal, aen alderhande dingen:
 Al wat daer henen lach, begraven in het stoff,
 Sal steken op het hoofft, tot ciersel van den hoff.
 Den armen mensch alleen, met ouderdom bevangen,
 En can het oude vel niet wyt-doen, als de slanghen,
 Maer dat's een cleyne saeck; wy zijn noch boom, noch beest,
 't Gunt in ons dient vernieut, dat is alleen den Geest.
 Dit lijff' is maer een romp: de ziel, van meerder vveerden,
 Dient, in dit Nieuwe Jaer, getoghen wytter eerden:
 VVaerom soud' onsen gheest sijn aff-ghesleten huyt
 Niet connen leggen aff, soo vel als 't dorre cruyt?
 O mensch! is alle dingh om wven't wil gheschapien,
 En vvertet nu vernieut; sult ghy alleen staen gapen,

En

En blijven, dat ghy *waert*? sal dan, ó lieve, sal
 In u het *Nieuwe Jaer vernieuwen* niet met al?
 Merckt ghy niet, dach aen dach, dat door de *nieuwe jaren*
 Dit broose lijff *verout*, tot dat *wy neder waren*
 Int *duyster van het graff*, en treden op de *baen*.
 Die al des *veereelts Vleesch* voor desen is *ghegaen*?
Wanneer de gulde Son met hare snelle *peerden*
 Heeft al het jaer *gherent rontsom den cloot der eerden*,
 Soo dat des *hemels loop* ons *brenghet den cortsten dach*,
Begint dan veer van nieuws, en rent *ghelijck se plach*.
Wanneer de gulde Son des *avonts* hare *stralen*
 Heeft in den *koelen schoot van Thetys* laten dalen,
 Spant *veer haer peerden in*, en met het *morghen-licht*
Verthoont ons wederom de glans van haer ghesicht.
 't Gaet anders met den *mensch*; *want als de dicke volcken*,
 De *svarte nacht des Doots* omringt het *hoofd der volcken*,
 Dan *ister mē ghedaen*. *Eylaes!* men sijgt ter *neer*,
 Men *sinckt diep in der aert*, en *niemant keerter veer*.
 Men *leeft*, en *sterft maer eens*: de *Doot is van de saken*
 Daer *seylen eens begaen*, noyt *veer sijn recht te maken*.
 Leert dan, u *leven lang*, leert *doen*, met *vasten gront*,
 Dat ghy u *leven lang*, *maer eenmael doen en cont*.

I. C.

*Aenwijsinghe van 't Oude Jaer, en 't Nieuwe, wat
 wy daer uyt tot onse leere, en troost aen te merken-
 hebben.*

L Aest was ick in een Hoff, maer vonter geen vermaecken,
 Het wasser kout en dor, December quam ghenaecken!

G 2

Ick

Ick sach eens over al, maer niet en was verblijdt.
 Doen dacht ick in mijn selfs, wat is doch van den tijdt!
 Want siet! het oude Iaer dwingt kruyden, ende boomen
 Deur zijne wreede coud', en met feer harde toomen;
 Niet cander schieten uyt, want deur de sneeu en vorst,
 Is beyde boom, en kruyt, bedeckt als met een korst.
 Men mach de swarte cerd' omspitten, noch berijven,
 En 't ghene men nu saydt en soude niet beklijven;
 Soo datter jeucht noch vrucht, uyt 't aertrijck can ontstaen,
 Maer 't schijnt het is al doot! en t'eenemael vergaen.
 Doen dacht ick wederom, al toonet al ghestorven,
 't En is nochtans niet doot, ten is niet al bedorven;
 Als 't nieuwe Iaer weer komt, dat brengt weer nieuwe kracht
 Aen boomen, blom, en kruyt, al wat hier schijnt versmacht:
 Want deur het nieuwe Iaer gaet 't aertrijck weer ontsluyten,
 En geeft ons wederom, nieu aenghename spruyten;
 De boomen van ghelijck, gaen 't oude van haer doen,
 Al wat nu schijnt verdord', dat wert dan weder groen.
 De blom-tuyn sal dan oock beschamen veel tapijten
 Daer soo veel konstenaers hun leven in verslijten:
 De aerde wederom, wert met de spaé deur-boort,
 't Gefayde schiet weer uyt, en groeyt dan voort, en voort.
 Hoe groot is het verschil, 't welck 't Oud', oft 't Nieuwe geven!
 Want 't oud' Iaer brengt de doot! maer 't nieuwe Iaer het leven.
 Doc quam ick weder t'huys, en hebb' ja overleydt
 't Geen icker uyt besloot; daer van is dit 't bescheydt;
 Hoe dattet op ons past, op ons, wy domme menschen
 Die wederboren zijn, oft om Godts geest oock wenschen.
 Wy zijn hier oock gheset, om in des weerelts Hoff
 Te geven liefdes vrucht, maer Godt voor al zijn loff.

Doch fiet het oude laer, dien ouden mensch der sonden
 Ons dickmael overheerst; oft hy ons had' verslonden:
 De weerelt, en het vlees, de mensche soo bevecht,
 Dat hy schier 't Hemels laet, en blijft in d'eerd' gehecht;
 Ons herten zijn versteent, sy kunnen oock niet vatten
 Het zaet van Godes woort, noch yet van 's Heemels schatten,
 Soo dat voorwaer de mensch, geen goet can brengen voort:
 Hy is ghelijck vergaen, end' in de sond' versmoort.
 Maer sullen wy als doot dan blijven allegader?
 O neen! ons is vergont, van Godt ons goeden Vader
 Een troost'lijck nieuwe laer, int Paradijs voorseydt,
 't Welck doot die oude slangh, en geeft ons salicheydt.
 Hier hebben van getuyght, Gods kind'ren de Propheten,
 Men deed' veel offerhand' om niet te sijn vergeten:
 Abraham heeft ghesien, dees aengename tijdt,
 Alleen door het ghelooft: Hy heeft hem seer verblijdt.
 Aen David is beloofd, Godt heeft met eedt ghesworen
 Dat sijnen zade blijft, en 't Rijck niet gae verloren.
 Daer na te rechter tijdt, is Iesus voort ghebracht
 Geboren van een Maecht, ontfangen deur Godts kracht;
 Een ware mensch uyt mensch, en eeuwich Godt bevonden
 Als mensch ons heel gelijk, (doch) uytgheweert de sonden:
 Dit is ons nieuwe laer, dat inde weerelt quam,
 Geoffert voor de sond', als zijnde Godes Lam.
 De Engelen te saem, die hebben Godt ghepresen,
 Om dat door dees gheboort de mensch Heyl was bewesen,
 Want Christus heeft hem selfs, in onse plaets gheset,
 En heeft voor ons ghele'en het Vonnis vande Wet:
 Hy heeft voor ons voldaan 't geen dat wy waren schuldich;
 Sijn Vader hy bewees ghehoorsaemheyt gheduldich:

Hoewel zijn lijff, en siel, met angst doch was belaeen!
 Want Godts gerechticheyt, die moeste sijn voldaeen.
 Nochtans vrywillich siet, heeft hy hem laten vanghen,
 End' geesselen met roen! ja, aen 't cruys laeten hanghen!
 En heeft soo Godt versoent, gebroken 's vyants macht,
 Wanneer hy gaf den geest soo was het al volbracht.
 Dus heeft Gods weerde Soon ontschuldich moeten lyden,
 Om dat hy van 't verderf ons eeuwich sou bevryden;
 En heeft verwonnen al, 't geen dat ons bracht in noot,
 Des Wets verdoemenis, de Sonde, Hel, end' Doot.
 Hy, is door eygen cracht ten derden dach verresen,
 En heeft dit al gedempt, en hem Godts Soon bewesen:
 Hy die ter rechterhant, zijns Vaders heerlijck sidt,
 Van waer zijn Geest ons troost, en stadich voor ons bidt,
 Tot dat hy wederom sal komen inde wolcken,
 Om aen den Ioncxsten dach, te richten alle volcken.
 Hoe groot is Godes liefd'! hoe goet is sijnen aert
 Dat hy zijn lieven Soon voor ons niet heeft ghespaert!
 Noch schenckt hy ons 't geloof, waer door wy met vertrouwen
 Dees Mid'laer nemen aen; en werden soo behouwen.
 Godt zy van dy ghelooft, gedient, gelieft, gevreesst:
 Toont dat dit nieuwe laer, vernieuwe dijnen geest.
 De nacht die is voorby, het oude is verdreven,
 Om dat wy inden dach als nieu weer souden leven;
 En nu, ghy zijdt vernieut door Christum onsen Heer,
 V leven, sy ghelijck sijn leven, en sijn leer:
 Soo laet dan u geloof, weer nieuwe vruchten draghen,
 Twelck uven naesten sticht, en God oock mach behagen;
 En wilt doch nimmermeer de forch u maken quijt;
 Want tusschen vlees en geest, blijft schrickelijcken strijt.

Bidt vierich ende vast, wilt soo u breyn omwwoelen,
 Ghy sult het heylich zaet weer crachtich in u voelen :
 Voet Christum in dijn hert, dat hy deur u opwast,
 Vertoonet sijn gedaent, want dat is onse last ;
 Soo sal het oude laer, ons niet meer kunnen schaden,
 Als wy door 't nieuwe laer, vernicut zijn uyt genaden ;
 Maer sullen meer en meer, Godts segen-rijcke vloet
 Genieten hier beneen; en boven 't Hemels goet.

IOHANNA COOMANS.

G H E D I C H T

TER EEREN

Den Eer-weerden, Hoogh-geleerden, ende Wijt-beroemden
D. PHILIPS VAN LANLSBERGE,

Des selfs Bouck van 't ghebruyck des
Astronomischen ende Geometrischen
Q V A D R A N T S.

Vernustich menschen breyn, by Godes hant gheschapen
 Niet om, ghelijck een svvijn, hier eekels op te raapen ;
 Maer hooger van bedrieff, en beter dinghen vveert,
 Verheff dijn elen geest; vvat hangdy naer der eert?
 Het onbeswyfde vvee gaet met den hals gheboghen,
 Gaet vvroeten in het slick. Ghy, hooger op-getoghen,
 Siet voor u regel-recht, siet voor u ooghen staen
 Des daeghs de gulde Son, des nachts de zilvre Maen.
 Het sorghelijcke gout; een vvens van alle volcken,
 Schuyt verre van het licht in onder-aertsche kolckera

G 4

Met

Met schrick en slick bedeckt, versgelt in de nacht,
 VVaer onder menich mensch van ramp en damp versmacht.
 De Son in teghen-deel, en al de groote lichten
 Doen haren vasten loop, recht boven ons ghesichten;
 Daer vvert des menschen geest van Gode toe gheverght,
 Dervijl hy 't een ontdeekt en 't ander ons verberght.
 Ghy siet van alle cant, ghy siet den Hemel open,
 Dat is u rechte wit, daer zijdy toe gheropen;
 VWant soo ghy door de cunst dit wonder cont verstaen,
 Ghy sult, met grooter lust, tot wven Schepper gaen.
 VVel aen dan, edel Dier, van hoogher geest ghedreven,
 Ghebriyckt dit hant-ghetuych in desen bouck beschreven,
 En als ghy metter daet de vruchten hebt ghesmaect,
 Gheef prijs, soo't u betaemt, aen die het heeft ghemaect.
LANSBERGE, diep verstant, Hipparche deser eeuwven,
 O licht van onse cust, en Thales van de Zeeuwven,
 Die met een hooghen geest tot aen de sterren rijst,
 En God hier in sijn vvoort, en in den hemel vvijsst:
 Die door dit eyghen tuych cont op het nauste vveten
 Hoe dat, en Son, en Maen, en 't Aertrijck is te meten,
 Soo dat door u vernuft een yder lichaem staet
 Beschreven na de cunst juyst op sijn eyghen maet.
LANSBERGE, vveerde vrient, die met een soet vermaken
 Ons van der aerden leyt, en doet den hemel raken,
 Men prijs' off laeck u vverck, men spreek' off svvijshe stil,
 Men acht' u cloucke vront ghelijck de Fame vvil,
 Ghy dient, hoe dattet gae, van my te zijn ghepresen;
 VWant na ghy dijne cunst en gunst my hebt bevvesen,
 Soo voel ick metter daet dat ick des Heeren vverck
 Met gants een ander oogh, als eerst-mael, over-merck:

VWant

*Vant t'elcken als de Slaep van my is wech ghevlogen
 Heff' ick mijn ooghen op, en verde dan bevvoghen
 Aldus te roupen uyt: ó glans, ó hellen schijn,
 Hoe groot, ó groot ghebourv, moet wven Schepper zijn!*

I. CATS.

*Yder mensche vvert gheseydt
 Dat hy Godes naem verbreydt.*

P S A L M C.

COom volck'ren-volck van 't aerdscherond,
 Prijft Godt met open hart en mond;
 Aenschouwet heylich clær aenschijn,
 Bekendt dan, wat bekend moet zijn.

Denckt, hoe des Heeren groote kracht
 Ons, sonder ons heeft voort-ghebracht;
 End' stadichlijck de goede leyd
 Als schapen die men lustich weydt.

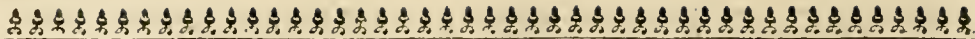
Gaet vry tot zijnen Tempel in,
 Looft, danckt de Heer met blijden sin:
 O mensche blijft reyn van ghemoet!
 Aenmercket wie uw goetheyt doet.

Almachtich blijft de Heer, en mildt,
 Ghenadich, vriend'lijck wien hy wildt;
 Warachtigh is hy; en zijn woort
 Sal eeuwlich uyt hem coomen voort.

A. V. VENNE.

H

Totten

Totten Romeynen Cap. 14. vers. 6.

Wie den dach acht, die achten den Heere: en-
de wie den dach niet en acht, die en achten
den Heere niet.

WAnneer den nacht began te schuven en te scheyen,
En dat de Sonne-cracht de Sterren deed' verspreyen;
Wanneer den morghen-root de silv're douw (van
Oplicte van het lant, die klaar lach onbemorft: dorst)
Soo rocht ick uyt mijn slaap, en door het soete rusten
Was ick verfrist en gauw, te wand'len my gantsch luste.
Ick stont op (na ghewoont) ick ginck heen na den dijck,
Daar 't pekelachtich-nat op steuyt, en neemt zijn wijck.
't Snel-ylende vernuft viert haast in my heel besigh,
Het vlooch dan hier dan daar, 't hoeft stont my hallif desich.
't Coc-meeuken sach ick noeust, 't bleef drillen, en sach hoe
Hy 't visken tot zijn cost mocht snellick grijpen toe,
De Wulpen geel van smaack, de Lievintjens met hoopen,
Sant-looperkens seer ras die sach m'op slijck vast loopen.
Dus vorderd' ick mijn tret, en namp voorts heen mijn ganck
Na Sondijck in mijn hof; alwaar dat lude sanck
De soete *Nachtegal* klaar-stemmich, en daer neven
Het Conincxjen, de Knuut, de Leeuwerck (hooch verheven)
Die tierelierde vast, en clom met een vermaack,
De Ravens daar omtrent die riepen craack, craack, craack,
Want Iarelisx sy broen te Sandijck op den thoren,
Den wreeden *Kuken-dieff* die liet hem daar oock hooren,

De geyle Mus die riep, en fierſte dattet clanc,
 Den ſ'winterſch-calen gaſt die hielt zijn ouden ganck
 In 't Couck-couck ſingen ſtaach, 't Quickſteertjen was geen later,
 In 't weven van zijn neſt, dicht aenden cant van 't water,
 De dach-lief hebbend' Spreeuw geſpickelt, ſoet van beck,
 Oock d'huyf-begeerich Svaluw die prevelden op 't deck,
 Den Kakelbonten Druyt in 't hipp'len hem verfraeyde,
 De gout-glinſt'rende Duuf geplum-voet ronckt en draeyde,
 Den ſomer-vogel oock met 't Kuufken op zijn top,
 En den Calcoenſchen-haan met uytgheſteken crop,
 Het Vincxken quinckeleerd', het Meesjen clom en pickte
 De Boomen op en neer, de Quackel ſpicmedicte,
 Het Tortelduufken ſoet zijn gayken niet verliet,
 De Pypperkens daarby, elck ſong zijn eygen liet,
 De ſtaart beoogde Pauw ſeer trotsich pronckt en praalde,
 Den Haan den ſchreeuwer ſnachts zijn Hinnekens voorthaalde,
 D'kouw, in rouw ghecleet, met d'wiggele waggele gans,
 En Pitter ſchoone-pluum die namen waar haar cans,
 De wit-lanck-halfde Swaan quam ſprakeloos anſtuven,
 Zijn paar was nevens hem, men hoord' hem heftich ſnuven,
 De Wertel mette Eend die queeckten met gheſchreeuw,
 Ia, ſijds en wijds alom ſoo was 't ghebas, gemeeuw
 Om groot: ſo dat ick ſtont verbaaft; en als verſlegghen,
 Geen ſchepfels groot of cleen men ſach haar hier bewegen,
 De grachten waren vol van veelderhand' kic, kic,
 Van Puyt en Pat, hier, fiet, den Reygher nam zijn mic,
 En miſte niet of creech zijn voetsel na begeeren,
 't Poel-ſnepken lanck-ghebeckt dat ſachm' hier oock geneeren,
 De pluum-gemanteld' Wl, 'ſPichts-hater niet verſcheen,
 Den Vleermuys plumeloos die was oock vooren heen.

Doch waar ick sach en keeck; elck dier was even lustich,
 De maker van het leer bespranck de Koe oock rustich, (louch,
 's Mensch-dienstich Paard zijn aard bethoond' oock dat ick
 Den Ackerman in 't veld ginck staach me an zijn plouch,
 Het dick gewolde Schaap, het jonck gheworpen weutjen
 Dat namp den Harder waar; al spelend' op zijn fleutjen,
 Somma sommarum 't was al besich om en 't om,
 Het onghevoel ghewas feer net uyt d'aarde clom,
 De Boomen (schoon verciert met bloeyfels lief van verwen,
 Die gaven soeten geur, de Biekens quamen swervven,
 De glad-beschubde-visch aldaer in 't water was,
 Elck dierken deed' alom zijn dach-werck even ras,
 Ick docht, wel! hoe salt zijn? sal roesten en verteeren
 (Door leuyicheyt) mijn geest? dat wil God van my weeren,
 Sal ick dus vunsich gaan, alwaar ick schier vermuft?
 Sal Godes kennis in my nu zijn als versuft?
 Sal ick een reed'lick mens, van redeloose saken
 Geleert zijn, en niet selfs in my gaan, en soo maken
 Dat God in en door my gheleert wert, en verhooght?
 Och! dat waar ymmers smaat: ô siel! u hier toe poocht
 Dat d'Hemel-voocht (die daar gemaect heeft d'Hemels tenten,
 De Sonne, Maan, en Sterr', met al de firmamenten,
 Den nacht, den dach, de Zee, de Winden sterck van blas,
 De Aarde met haar dracht, als bloemkens soet van was,
 Met duysenderley cruyt, de hooch-lucht-cussend' boomen,
 De staande waters diep, de snel-heen-vliende stroomen,
 't Gedierte dat daar swempt, dat vliegt, dat cruypt, dat sprinckt,
 Dat fleuyt, dat blëet, dat loeyt, dat spreeckt, dat huylt, dat sinckt,)

Door u sy groot gemaect; 't talent by u ontfanghen
 Becoren maat doch niet: maar hebt een sterck verlanghen

Dat ghy verbreyd' de daad', en 't wonderlicke werck ;
 Dat God door zijnen Soon, ghedaan heeft voor zijn Kerck,
 Mits zijnd' in dit ghedacht, soo hoord' ick and're menschen
 Die songhen alsoo wel, men cond' niet beter wenschen.

Hoe dit? docht ick, 't is wel ; dat God dit dus bestiert ,
 Dat niet alleen verheucht 't onredelick ghediert: (bringen,
 Maar datmen hoort Gods woort door 's menschen mont voort-
 In fraeyen rijm ghestelt, nu door een lieflick singen.

Ick vougde my haast heen na dit gheselschap doe,
 Die ick, met eenen groet, Gods segghen wenschte toe.
 't Was hen en my seer lief; dat wy malcañd're kenden,
 Haar daad', en mijnen sin ghelijck sverck stracx voorvenden,
 Sy waren Muscijns seer scherp van soet ghehoor.

Veel onderlinge praat die viel hier oock doe voor,
 Dewijl sy hadden meed' veel boucken en ghedichten
 Vermakelick voor elcx, en die oock groot'licx stichten ,
 Door den vermaarden *Heyns*, door *Catz* en and're meer
 Voor-treffelicke lien, ghestelt tot yders leer.

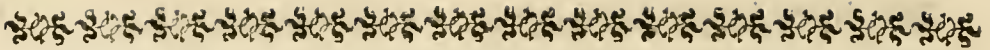
Elck sprack hier by gebeurt, soo seyder een ; wel ! isser
 Doch niet wat nieuws als nu van *Anna Roemer Visser*?

Van *Joffrouw vander Meersch*? Ick heb ghehoort daar van,
 Sy dichten alsoo net ; als men het wenschen can,
 Sin-rijck, goet duyts, goe maat, vol lieffelick bevallen,
 Geen ydel viyl ghedicht ; maar leerzaam gansch met allen
 Brengt yder in het licht, dat waerdich is ghehoort ,
 Ter eeren Godes naem, en onverganck'lijck woort.

A. Valerius.

H ;

VREUCH-

VREUCHDEN-LIEDT,
Over de gheboort Christi, den Sone Godts.

Op de Stemme:

Wanneer ick slaep, voel ick mijns levens vreucht.

O Blyden dach! ô lang ghewensten tijt!
Die ons verheucht, en onse siel verblijdt;
Want, ons verlosser (wis)
Geboren is
Binnen Bethlehem,
Daermen vindt hem:
Binnen Bethlehem, de Stede,
O Mensch! gaet soeckt dit Kint des Vrede.

Hy is Godts Soon, die door Godts raet, en macht,
Ons, van een Maeght ter Werelt is ghebracht:
Hy is 't zaet Abraham,
Vyt Davidts Stam;
Godt uyt Godt verclaert,
Mens uyt Mens ghebaert,
Godt uyt Godt verclaert, eendrachtich,
Tsaem sijnde, Godt en Mens, warachtich.

De grootst' van macht verscheen sijn heerlicheyt;
Die hebben hem, veel schatten toe-bereyt:
En gingen met haer dry,
Het Kint sien bly;
Wierroock, Myrrhe, Gout,
Brachten' menichfout,
Wierroock, Myrrhe, Gour, ghecoffert,
En hebben 't Kint daer med' ghecoffert.

Hy

Hy is ons Borcht, Troost, Hope, Wijsheyt, Heyl,
Ons' sielen Vreucht, gans sonder sinct' oft feyl.

Hy is de waerheyt reyn,

's Levens Fonteyn:

Oock 't warachtich Licht,

Hoeck-steen vast ghesticht,

Oock 't warachtich Licht, bevonden :

Een Heer die ons vergeeft ons sonden.

Prins, Coninck, Vorst, en Heer der Heeren groot,

O Iesu Christ! ghy vrijdt ons vanden doot ;

Ghy sijt ons sielen rust,

Vws Vaders lust:

Dit's mijn lieve Soon,

Spreekt Godt uyt sijn Troon,

Dit's mijn lieve Soon, verheven :

Hoort hem, en wilt sijn Woort aencleven.

*Op u, en in u woort, ô Godt! staet mijn betrouwen,
Ick vraghe nergens na, mach ick u slechts behouven:
Want, alle Aerts ghevoel, moet eyndelick vergaen,
Maer Godt, en Godes Woort, sal eeuwichlick bestaen.*

P. I. V.

E Y N D E.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND ARCHITECTURE
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637
TEL: 773-936-3300

OFFICE OF THE DEAN
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637
TEL: 773-936-3300

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
AND ARCHITECTURE
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637
TEL: 773-936-3300

UNIVERSITY OF CHICAGO

TAFEREEL
VAN
SINNE-MAL:

WAERIN

Verscheyden verthooninghen werden aenghe-
wesen, met Poëtische vermaeckelijcke, ende Leerfame
Sinne-dichten, en Sang-Liedekens.

Gemeynsaem by een gevought, ende verciert met verschey-
den Copere Platen.

DOOR

A. V. VENNE.

TOT MIDDELBURGH,

Ghedrukt by Ian Pieterfs vande Venne, Cunst ende Boeck-vercooper,
woonende op den hoeck vande nieuwe Beurfe, inde Schildery-winkel,
ANNO 1623.

Aen de soet vermaeck-soeckende Lesers.

Verlangende cunst-gunstige Lief-hebbers; also by my noch ter hand zijn gecomen (benevens de *Zeeusche Nachtegael*) eenighe soete, bevalliche *Sinne-dichten*, en *gesungen*, by mijn broeder *Adriaen vande Venne*, over lange inde verdrietighe Winter-avonden ghemaect; om die selve alle 't famen te voughen by de *Zeeusche Nachtegael*: maer heeft zijn voornemen nae-gelaten; om oorfaeck, datter te veel van eender hant was. (Doch, heeft hem evenwel gequeten, benevens andere, gelijk de *Mey-Clacht*, oft Schijn-kijker, en by-gaende dingen getuygen in de *Nachtegael*.) Waerom dan, (door mijn aenporren) by hem is goet gevonden, zijn ander dingen by een te versamelen; ende heeft die selve genoemt *Tafereel* van *Sinne-mals*: waer in verschieyden verthooninghen werden aengewesen, gelijk de *Lesers* hier in dit Proef-stuck overvloedich-sullen kunnen sien. Al hoe wel het selve de naem heeft van *Mall'*; nochtans dient het door-gaens als een aenleyding tot *Sedich*, en aendachtich bedencken. Derhalven is mijn bede aen de *Lesers*, dat sy sullen gelieven dit *Sinne-werck* te laten binden oft vereenigen, met de *Zeeusche Nachtegael*; oevmits het als een werck is, ende van 't ander ontleent. So mede werden de Lieff-hebbers aengeseyt, datter noch dergelijcken soete, leersame gedichten metter tijt sullen volgen van mijn broeder; die noch misschien, (wannecr hy *Schildert*, of *Teyckent*) sullen invallen, daer ick hoop aen yder na desen verthooringe van te doen. Verfoeck noch andermael met goede beloften (in plaets van dreygen,) datmen dit *Tafereel* (en ander wercken) cunst-lieff-dich aenneemt.

V. E. Dienst-villighen

Ian Pieterfz vande Venne.

ADRIAEN

ADRIAEN VANDE VENNE

T O T D E

Cunſt-gunſtighe Leſer, ende Sangor.

HIer coomt te voorſchijn, ſiende Leſer, een bly-thoonich Tafereel van Sinne-mal: het welcke gheteelt is, door ongheteert verſtand, dat over eenige korte tijt met vijf irvallen heeft ſvvangher gheerveest; ende cynd'lijck door behulp vande teere pen, beſlaen te verſpreyen in deſe vernuſtighe eeuwve, als een mis-geboorte, dat op ghelijcke wijs ſich laet beoogen inde gedaente eender Schildery; vvaer in veel verſcheyden nieuwve vindingen overden door ſtomme beelden aff-gemaelt; het ſy goed off quaed: jae al 't gene by de menſcheydt ſvveeft, vvert als met omſtandige verſteringen, op vermaeckelijcke wijs al lachende ſinnich aengewveſen: de rede vvaerom is, om dat alle het overelts doen ſeer belachelijck ſich voor doet: aengemerckt datter geen menſche ghevonden vvert daer volcomen wijsheyt by vvoont; om dies-ville dat yder int gheheel, off ten deel Sinne-mal, ſoo lang by aerden-vvoelt. Vvat Sinne-mal beduydt, kan een yder lichtelijck bedcncken; den oorspronck, off hercomſt des ſelfs ſchijnt te vveſen een opvvoorſpel vande Milt, die het Breyn tot kittel-luſt verovveckt; d'welck een opſtügen van Sinne-mallen vvoort baert, door oeffening vande Tonge. Om als nu tot de ſake ſelff te comen, vvert gheſeydt dat dit Sinnen-driftich-mal, nootſaeckelijcke hant-reycking van

* ij bedre-

VOOR-REDEN.

bedreven verstand-voeders heeft noodich ghehad, ghelijck by ghemeen gebruyck der Reden-dichters in s'vanck gaet, veel mede-hulpers te kies- sen tot bevoordering van hun overck; off om ooghschijnich te bevrijfen dat sy veel gelesen hebben: Ende gemeynlyck spelen soo voor gedaen is na gheleert: gelijkervvijs noch veel heden-daeghsche het selve spoor hou- den, soo wel Schilders als dichters, die juist niet en derven uyt oude we- ghen stappen, maer sich verlaeten op ander lieden aff-palinge; d'welck een ongerijmde sieck schijnt te wesen, datmen niet en siet op het gheschape- len selve, wat voortreffelijcke uyt, en inwendige aenmerckselen daer in te speuren zijn: Voor eerst, als hoe de vier onderscheydelijcke Elementen (hoe wel die ongelijck wesen) nochtans de gantsche overelt by een binden: en weder, hoe d'een sonder d'ander niet vermach. Benevens desen een aendachtich oogh-merck, waer dat den oorspronck der volcomenheyt al- ler dinghen, ende natuerlijcke kracht van daen coomt: ofte wie de gever is, die alles ten goeden voort brengt, om de sinnige menschen zijn won- derlijcke macht te kennen te geven, (so vvanneermen niet te loom is int He- mel-sijgen.) Men siet, datter wat voornemelicx inde mensch is ingedruckt, meer als in eenich schepsel; nademaal het menschen-breyn door sinnige opi- nien alle ander dinghen, met wytnemende wetenschap overbeert (behalven dat de mensch sich selven can overvoogden:) gelijk als hier in dit overck te speuren is, hoe dat de overbeerde sinnen aent mallen raecken, (vvan- neermen van seltsame invallen overtoert overhoofst;) ghelijck dit Tafereel ge- noechsaem laet verluysden. Aenmerckt dan soeckende Leser, datmen jae zijn selfs niet en is int reden-kavelen: eylieve! siet dan, hoe dese invallen als een gemal hun voort proncken; daer nochtans de selve ten vvijssten behooren gevatt' te verden. Het schijnt oock mede, als dat hier geen oude off nieu- we reden-wijfers gheroemt verden: maer het is, om oorsaeck wille dat ick geen kennis (veel) aen de selve hebbe; daerom laet ick die als hier on- opghelaet: ende houde my aen't ronde boerachtighe snoer, dat met de pen, en pinceel te samen ghevelecht is: Men hoeft oock niet te dencken dat hier veel vol-

volcomenheydt in sy te vinden, ghelyck de Latijns-gefinde dat op hun uyt-
 heemfche wyfse doen verstaen: dan hier wort alleen goed-rondicheydt
 by de handt ghenomen, om eenvoudich te ontmonden de soete eygenschap van
 onse vry-borstige inlandfche tael: (voornemelyck) op de Hollandsche en
 Zeeufche wyfse. Het is seer mis-pruiffelijck, datmen zijn Vaderlant-
 sche spraeck soeckt achter hoecken te laeten, ende ghebruycken andere schraele
 mengelingen onder volcomen soet-mondige ronde woorden; dewelcke,
 door sulcken overlantfche gemeynsaemheyt als verbaftaert werden! daer
 nochtans het Nederlants niet van noode is by andere te gaen ontleenen:
 overmits de selve jae, rijk-genouch bevonden wert, (soomen anders de volco-
 men eygenheyt wel uyt mommeld int letter-dichten.). Doch men sal ghe-
 lieven te verstaen dat in dit Tafereel geen volfsproken woorden sijn by
 een ghebracht; ofte ten vaer, datmen somtijts voor goet hielt eenighe
 wyfse van spreken int boertigh jocken, die int ghebruyck van outs
 en heden noch zijn by de eenvoudighe lijdende; die by veel voor bott
 werden ghehouden. Dan, ick sal de redighe Leser nu hier niet meer
 als sinnighe-botticheyt voor ooghen stellen: ten eersten int begin deses
 Tafereels, alvaer een Lauver-hoff gheplant is, daer Mercurius (de
 cunst-vertaelder) in Zeeufche rone woorden, vande cunst tot de cunst-
 beminders spreekt, ende nood de selve te coomen inde plaets, daer de cunste
 van Schilderen, ende Drucken gheoeffent wert. Nu int gevolgh tot het
 verck selfs comende, vindmen de Malle-pracht, die in dese tijdt soo
 veel ende vyl is, door een Vyt-roep (als huys-raet) te hoop ghehaelt, om
 te betoonen de onnoodighe lymery, daer de nieuwfucht in dese eeuwve mede
 ghepoppe-kraemt gaet. Men sal int gevolgh het tegendeel sien inde Boer-
 fche nedricheyt, al hoe veel daer dickmael wat anders onder speelt,
 ghelyck het Minne-mall' ghenoechsaem opening doet van goede vaer-
 schouwinghen aen de jonckheyt, die te seer gheneghen zijn tot geck-scheeren.
 Het Boertigh-liedt daer aen volgende, wijft dat elck zijns ghelyck moet
 kiesen, ende niet te seer sich te payen met ydel-hoop: oock mede niet te stuer te-

VOOR-REDEN.

ghen luyden diemen niet en kent. Derhalven wvert noch verclaert, en wytgebeelt, wat datter ontstaet wyt de ombesnyde domnichoyt der jeught; ende watter voor onbeyl van coomit alsmen naer alte hooch siet, daermen somvyl niet dan slip en vngt, datmen gemeenlyck noemt Blauwe-scheen, d'welck groot krakeel baert, off Minne-spijt: Gelyk het verthoon van Boeren-Kampjen-om aen yder laet sien. Soo mede staet voorder noch te bedencken het Kalle-mal, waer in te sien is int dubbel-dicht, de overvloedighe bequaemheyte van de Neder-duytsche tael, hoe dat een vscort twee fins toe ghebruyckt can vverden. Noch voorder wvert aenghevesen de Minne-Coppel, met bevvijs, hoe de geyle jonckheyt lichtelijck aen den bandt raect, door jockich spelen met Liefden-spoock, (te wveten) Cupido, die yder al lockende betovert; ende daerom het selve de jeughd is toe-geeygent; als dienende haer tot een lesse, datse moeten 't ooghe houden op vvel gevoughde trou: benevens dit gaet een vvaerschouwinghe aen d'Ouders dat sy moeten letten op de Ieughden-loop als die beginnen te mallen, ende dool-minnen: ofte so vvanmeer de nijdt met haer hinder-tochten de selve doet suckelen door bittere struyckel-paden, eer sy tot de eerbaer liefden leger-plaets coomen, daer de eeren-croon ontfangen wvert, voor datmen de lijdtsaemheyte by reden ghehuyst heeft, ende met Ouders raet is te vverck ghegaen. Om de Leser wyt het Minne-mal te helpen, sal noodich wvesen dat hy sich keere tot reden-jocken; ende voor eerst besien de Sinnighe Zeeusche-Slijper, die al singende yder het sijne geeft; en vvederom de tegen-sang der gheslepen ende ongeslepen luyden, die somtijts door Slijpers ronde streken geracckt vverden, (soo de waerheyt anders in achtighe is.) Om hier niet op staende te blijven, salmen dan terstont aenwvissen een droeve Boere Eyer-clacht, bestaende in lijdtsaemheyte, en hoop; misgaders het Boers ghekoock, ende nutticheyte der eyers, ende misnoeghen over een quade vrou, gelyck int ghedicht naerder opening wvert ghedaen, wat de meeninghe sy. Ten vervolghe salmen noch vinden het bouwen vande boter, ende bequaemheyte der selve, met wytdydinghe

VOOR-REDEN.

dinghe op der Vrouwen deughden; met by voeginghe hoe de boter veele dinghen verbetert.: alsoo dan oock de lief-taelige wijven mede in haer huys-houden. De Leser sal 't gesichte slaen voorder op de Zeeusche-Moffelman, die met geroep, ende zijn Mossel-sanck geeft te verstaen wat eygenheyden de Zeeusche-Mossels by sich hebben; en hoe danighe beduytselen daer op te bedencken zijn, al hoervel de selve slecht end geringhe schijnen: dies niet tegenstaende is het mede met Plaet-druck uyt-ghebeelt, om de onkenders te beter aen te voeren tot kleyne dingen haer groote crachten; op datmen te meer peynse aen grooter en grooter. Noch moeter vornemelijck ghelet sijn, op de veerskens van het op en neder gaen des menschen leven, hoe, en wat de mens bejaecht, van jonckheyt tot ouderdom; en gynd'lijck 't afsterven des overels-voelen; d'welck op 't lest vandit Tafereel met ghemeene soete spreck-woorden (ghenamt Neep-kluytjes) tot besluyt overden by-ghevoeght: Ick twijffel niet ofte men sal de selve ten goeden aennemen; want daer is maer rechtsinnighe waerheyt in uytgedruckt; gelijk meestendeel int Tafereel, ende die nuyt-gesiene lijst uvert ghespeurt, hoe mallicheyt met bevallichheyt ghemengt is, overstreecken met reden-verwe; om het selve niet te doen ghelijcken een onbequaem Tafereel daer uvetenden, en on-uvetenden mochte op ooghe-sparren, ende Sinne-duyden; ende yet sich selven toe-eyghenen. Doch de Leser uvert gheseyt, dat hy niet blijft hanghen met de Sinnen aende Mallicheyt selve; maer, neme dese oefeninge tot vermaeck, en tijl-corting, als een gering geschenck van een onbedreven Kunst-foecker; die het met goede meeninge yder op-offert; vol van betrouwen, datmen alle mis-slaghen sal inde beste vrouwe slaen. Dan ick hoop, off twijffel niet, oft ghy Leser sult U. E. hier beneffens verlusten int ontvrouwen vande Zeeusche Nachtegael: de welcke met veel gheleerde voor-treffelijke Sinnen uvert uytgesonghen, met dryderley ghesang; Vaerom die ten hoochsten dient voor ghe-
dragen, eermen sich aent Tafereel vergaep. Het schijnt dattet

VOOR-REDEN:

niet qualijk soude passen dit overck by de Nachtegael te vougen, (doch) de vveerde Leser sal daer geen maet in ghestelt vverden: maer, hoope dat hy matelijck sal vvesen int oordeelen, ghelijck dit volghende vveersken sich laet verhyden;

Leser, siet ghy somtijts fout,
Vonnist daerom niet te stout;
Denckt de maecker is een mens!
Niemant soecks en vind' zijn wens.

Hier mede vaert vvijslijck vvel. Gedaen in Middelburgh, int by-
vvesen der bloeyende lustighe Maent Mey 1623.

MIDDELBURCHSE
LA VWER HOF.

Ofte
Rust-plaetse, van MERCVRIVS,
ENDE
Des selfs aenspraecke tot alle Const-beminders.

Wanneer ick heb bestaen, uyt wijt-beroemde rijcken,
Naer Oost, en Zuyd, en West, en Noorden heen te kijkē,

A

En

En wederom aldaer, de Sonne, met de Maen,
 Staegh gins en weder-deur, de Starren heeft gegaen:
 Alwaerick inde Locht, geduerich bleef aent siveven,
 Om op het aertsche rond, te sien het menschen leven;
 En watter is voor cunst, by yder een gelcert,
 Of watter is gheacht, of watter is ghecert;
 Of watter int getal, der goden is vercooren,
 Of wat het ooghe siet, of oore wenst te hooren,
 Of wat in eenich hart, gheduerich woelt, en speelt,
 Of wat door sinnen-breyn, can werden voort geteelt.
 Gelijk men heeft gesien, al watter in **ATHENEN**
 Genomen is ter hant; maer is nu heel verdwenen!

M I N E R V A, met haer staet, is straffelijck ver-
 stoort:

Daer wert van gunst, noch cunst, Eylaes! niet meer ghe-
 hoort.

Wat heeft my dan beweeght? dat ick de *Nylsche stranden*
 Niet meer en overgae; en kies nu ander Landen,

Daer ick als nu, en dan, laet hooren nieu getuyt,
 Van *driederley-gesang*, van mijn geboude *Luyt*.

Een *Luyt*, een aerdich *spel*, die traege, domme sinnen
 Kan wijzen op de baen, om *reden-cunst* te minnen:

Een *Luyt*, een *speel-getuygh*, daer *Heymenis* in rust;

Die blyschap maect bedroeft, en droef heyt weer verlust.

Een *wel-geluckigh spel*, dat my heeft doen bewegen
 Tot ick, een soet getreck, van willen heb gecregen:

Een wil, een eygen sucht, tot *souckers*, vande *cunst*,

Die my, en mijne cracht, gaen dragen groote gunst.

Het *Oosterberger-land*, placht naerstelijck te letten

Op *hoofd*, en *handen-cunst*, haer eygenschap, en wetten;

Soo lang, als ick by hun, wert vriendelijck onthaelt,
 Wert yder een van my, gewesen en *vertaelt*.
 Maer als de felle *Mars*, eylaes! begon te *branden*,
 Soo lach de *VVeten-cunst*, met druckelijcke banden:
 En fiet! het *Duytsche-volck*, eertijs van my vercracht,
 (Blijft nu in tegendeel) als buyten mijne macht.
 Dies laet ick haer by *Mars*, het loos *Salpeter* maelen,
 En ben nu metter vlucht, int *Nederlant* gaen daelen;
 Alwaer ick sonder fout (peyns ick) of man, of wijf
 Sal vinden, die mijn *Jock*, can nemen op het lijf.
 Mijn *Jock*, en is maer *lust*, en *sucht*, tot nieuwe dingen;
 Een *vesentlick-vermaeck*, een *spel*, een *tael*, een *singen*;
 Een *hoop* van goede *saem*, een *loon*, een soet *gevvin*,
 Een onbegrijp'lijck *dinck*, een *lock-aes* vande *min*.
 Mijn *slangen-staf* gebiet, dat niemant sal vol listen
 Met pruyligh, vuyl-gekijf, geduerich loopen twisten:
 Of als in dat geval, geen reden wert verstaen,
 Soo vliegh ick weder voort, en kies een ander baen.
 Daerom is mijn gereys, door landen, ende steden,
 Om dat ick sou voortgaen, begaeven *cunst*, en *reden*,
 En storten veylich uyt, een sinnerijcke *schat*;
 Wanneer een naerstich hoeft my *lieve-kooft* en *vat*.
 Daerom heb ick veortgaen, gaen wijd, en syd, belenden,
 Om t'eenemael *Zuydt-vest ten-VVesten* heen te wenden;
 Ontrent, en in een *Land*, vol *Borgerlijck* gewoel;
 Daer *reden,cunst*, en *eer*, mach blijven op de *stoel*.
 Daer alijt woont een volck, die met beseylde huysen,
 Staegh in *Neptunus* velt, geweldigh henen bruyfen:
 Die met haer hoogh gebied, de *Moor*, en *Indiaen*;
 Door wetenschap, en kracht, haer maecken onderdaen.

Daerom ick was bevufft, dies kreech ick groot verlanghen,
 En snelde mijne vlucht: Ick draeyde mijne ganghen;
 Ick keerde gins, en weer; Ick vloge voort en voort,
 Op dat mijn stemmich spel, by haer mocht zijn gehoort.
 Soo haest ick was gedaelt, doen poochden ick te rusten,
 Om my dan by de Zee en strant te gaen verlusten:
 Ick setten heel te rug, het *sinnen-breuck* gequel,
 En sat, en sanck een *Lied*, ontrent een harders-stel;
 Daer ick niet meer en sach, als dick-gewolde schapen,
 Die in het siltigh groen, haer spijsse ginghen rapen:
 Het graege diers geknars, verheuchden in mijn sanck,
 Tot dat *Vrou-vedergalm*, riep met een nageklanck,
Siet hier; yet hier, yet hier: de *Zeeusche Nimphen* keecken,
 En riepen *Goden-orient*, comt herwaerts uyt de kreecken:
 Laet nu het *Zeeusche vrou*, ghenieten van dijn spel;
 Coomt doch, ey lieve coomt, het gaeter wonder wel.
 Ick was gelijk verset, ick sach de *Zeeusche weyen*,
 Vol deftigh, lustigh volck, sich om en-tom vermeyen:
 Daer wasser veel gepaert, ghevlochten hant aen hant,
 Vol troeteling van leughd, en minnelijcken brant.
 Men hoorde soet gejol, langs heen de groene claver;
 Men sloecher op de *Luyt*, met dreunich bly gedaver:
 De *Vedels*, en 't *gestleuyt*, en hollen *rommel-Bas*,
 Gaf dommelich ghetier, oft onder-donder was.
 Een yder scheen vol geest, ten hooghsten op ghedreven,
 Daer wert een aerdich *dicht*, en *sange-lied* gheschreven,
 Ter eeren van het *Lant*, en *Lucht*, en *Vrucht*, ghebou,
 Van watmen fiet, of weet, of wel bedencken sou.
 Terwijl ick mijn vermaeck heb in het *Lant* ghenomen,
 Is stracx een ongheval, my op het lijf ghecomen!

Want

Want als de *water-Godt*, mijn wesen heeft gekent,
 Soo heeft hy sich terstont, tot mywaerts toegevent;
 Met yffelick ghesicht, en vreesfelic gheklater;
 Drong hy met groot gebruijs, door 't soute golven-water.
 Zijn lichaem was beschuymt: zijn paerden staecten op
 Haer slymich-gladde-lijs, en hart geschubde cop.
 Des *Grysaerts* groot gevolg, de *Trytons* met haer schelpen,
 Die quamen opgerult, om haren *Vooghd* te helpen:
 Sy guysden met de vloet, en spëitten met een vlucht,
 En sloeghen na my toe, met vreesfelic gherucht,
 (Dit gladde Zee-gedrocht, was tot de wraeck genegen,
 Om dat ick eertijts had' behendelic gecreghen
Neptunus lijf-geweer, of *dry-getanden-stock*;
 Waer uyt by hen tot my, gheduerich bleef een vrock.)
 Daerom ick nam de vlucht, en stijghde na de wolcken,
 En seech weer by 't gevoel der *Middelburchse* volcken;
 Daer my de vlugge *Faem* had onlangs van geseht,
 Als datmen my ter eer een *Beelt* heeft opgerecht.
 Daer is de rechte *Plaets*! *o Rust-huys* van behaghen;
*o Plaets*e van bescherm, voor alle snoodè vlaghen.
 Daer sal, al wat ick weet, gaen werden wijt vermaert,
 Al wat door sinnen-breyn, can werden recht verklaert.
o wel gewenschten dagh! nu voor my is ghevonden;
 Een *Lant*, een *Stadt*, een *Huys*, daer *Cunste* wert ghebonden:
 Een *Plaets*e, daer de *Faem* met *Letter-druck* verbreyt,
 Al watter dient gedaen, al watter dient gheseyt.
 Hier, ismen inde weer te bootsen naer het leven;
 Hier, wert de *Schilder-konst* geleert, en hoogh verheven:
 Hier maectmen al 't gewet, by yder een gemeyn;
 Hier straect de *Cunst* sich uyt, gelijk een *spring-Fonteyn*.

Hier siemen fraey en net, de wel-geplante-paden,
Cruys-wijs, vierkant, en ront, met bloemen overladen.

Hier gaet men uyt, of in, twee dubbel-gaeldery,

Van boven schoon vergult, en onder schildery.

Hier is, wanneer de Son climt op het alderhooghste,

Een lommer-coele-plaets, int alderschoon, en drooghste.

Hier is een tonge-lust, en veelderleye vrucht:

Hier is een vetten gront, een open soete lucht.

Hier wert men oock ghewaer, de *VV*yser van de daegen;

En snelheyt van den loop, der vlugge *Phabus* wagen.

Hier gaet of oudt, of jonck, beduyden op het *kinyt*,

Dat *w*ater, locht, en *w*yer, en aerde voed' de *spruyt*.

Hier inden *Palmen-hof*, en plaets der *Lauverieren*,

Gebied ick evenstaegh, der *Zeeuven* hoofd te cieren.

Hier heb ick volle macht! hier toon ick heerschappy!

Hier houd ick nu mijn Hof, by *Boucken-Druckery*.

Ghy dan coomt altermael, die met dijn constich schrijven

Het menschelijck geslacht, tot *reden*, aen kond' drijven:

Coom herwaerts, *treffelijk-volck*, en brengt dijn hooge stof,

Hier binnen, by de *Beurs*, hier buyten inden Hof.

Hier sal men na de *Const*, dijn' *Geeften-rijcke* dingen,

Door *teycken-schilderconst*, een beeltenis aenbringen.

Men sal het tot vermaeck doen snijden op de *Plaet*,

Op dat het voor het oogh, sich lustighlijck ghelaet:

O wonderlijck gesicht! wat sien ick nu op huynen,

Voor *treffelijck getree*, van eerbaer wijfe *Luyden*.

O loffelijck *gevolch*! daer ick als nu, en dan,

Sal noemen, wat hun *geest*, te voorschijn brengen can.

De *Ridderlijcken Schott*, vol hooghgeleerde reden,

Coomt als een *Burger-vooght*, als vooren nytgetreden;

En singt een lofgefang, vol *Hemels* soete vreucht,
 Dat meer, als eenigh spel, een sedich hart verjeucht.
 Dan, sietmen *Beaumont*; en *Cats*, staegh onderrichten,
 Het werelts groot geslacht, door man, en wijve plichten:
 Hoewel den *last des Lants*, hun op de schouders perst,
 Soo wert haer *Richters-hoofst*, staegh met gedicht ververst.
 Siet! *Hoffers-hofgesin*, spreeckt niet van minne-grille,
 Maer neemt een hooger stof, tot deucht, en goeden wille.
 Daer coemt noch een beroemt; 't is *Borssel*, die een *strant*
 Can brengen, vande *Zee*, int beste van het lant.
 Hier sietmen int gevolg, een wonder om t' aenschouwen!
 Een *Parel* deser eeuw! een *Spiegel* voor de vrouwen!
 Die nu, vry metter daet, mach heeten *Zeeuschen roem*;
 't Is noodich dat ick die, hier tusschen beyden noem:
Iohanna Coomans ist; die by het kinder wiegen
 Dicht, hoe een jonck gesel, geen maechden moet bedriegen;
 En weder, hoe de mens, den jaren-tijd aencleeft,
 In al zijn doen, en laet, terwijl hy streeft, en sweeft.
De Bruyn, verlicht de jeucht, van uyt de minne suchten
 Te climmen voort, en voort, tot burgerlijke tuchten;
 En stiertse met zijn dicht tot inde *Hemels-seeft*,
 En hout sich hier beneen, noch besich met zijn geest.
Luyt, geeft een nieu geluyt, vol wel gesette woorden,
 Hy brengt wat voor den dach, dat niemant noyt en hoorden.
 Maer als men *Puoteman*, en *Hobius*, hun naem
 (Of hare wercken souckt?) die loope by de *Faem*.
 Doch! als ick noch aenmerck, van die ick hoord' te noemen,
 Soo valt den tijt te cort, om die als nu te roemen;
 Maer laete die voor eerst, vertoonen of hun lust,
 (Hier inden *Laurver-hof*) eenmael wert uytgerust.
 Coom dan, hier ist te doen, coom herwaerts *Constbeminders*;
 Coom naerdert desen *Hof*, hier woonen *Cunste-vinders*;

Coom vryelijck in huys, coom fiet, en biet, en vraeght;
 Men vint hier veel gerief, al wat een mens behaeght:
 Het sy een handigh-spel van *Fleynten* en *Schalmeyen*,
 Off wattermen tot verlust, sou kunnen toe bereyen;
 Van *Luyt* en *Syter-spel*, en *Vedels* groot en cleyn,
 En watter by *Musijck* noch vought, of is gemeyn.
 Wil yemant *Schildery*, of *Prenten*, *Boucken*, *Buysen*,
 Of aerdich goet *verlaecte*, tot ciersel vande huysen:
Compas, en *Vyren-verck*, of *Kaerten* cleyn en groot,
 En watter tot behoef dient voor een *Zee-pyloot*;
 Dat vintmen hier te coop, oock *Messen* om te snijden;
 (Wanneer een rijcken disch, dat rustichlijck can lijden.)
 Behouft een soete *Bruyt*, een gulden *Maechde-Croon*,
 Al eer sy uyt haer jeughd, betreet den echten *Troon*;
 Hier, vint sy haer gerief. Noch is hier al te vinden
 Verscheyden *Cramery*, voor alle nieu-gefinden:
 En wie een *Bruylofts-dicht*, of *Liedt*, of ander stuck
 Begeert, die brengt hier, men sal't door *Letter-druck*,
 Gaen doen in alderhaelt: en daer benevens toonen,
 Dat niemant sal vergeefs, dat constich werck beloonen:
 (Want als de *Conste* niet, wert mildelijck begoet,
 Soo gaet eylaes! de *lust* en *arbeyt* onder voet.)
 Wel aen dan *Zeevrys-geflacht*, vol hooch ghedreven lusten,
 Ick sal voor dese mael, mijn spreekken laten rusten:
 Op dat mijn hevich-breyn, niet over hoop en rolt,
 Gelijck een swijmich man, die los sich suysebolt.
 Ick late dy voortaan tot mijner na gedachten,
 Een aerdich *Gulden-Beelt*. Vaert wel: Ick gae vernachten
 Weer op een ander plaets; van waer ick sal besien,
 Het *Sm*, en *Minne-mil*, van jong en oude lien.

V Y T - R O E P

Ofte

B O E L - C O O P .

Van

M A L L E - P R A C H T .

GAe-by, Gae-by, Gae-by, Men ſalder gaen verweylen,
Seer veelderhande moy, van malle-trotsery;
Hier ſchuyld wat nieuwver-nieu, ſtae-by, men ſalt verdeylen:

Wie ſoekter Ieughden-wens, en vreemde limery?

Wie hier een looſe Pruycck, met glinſter-glad behangen?

Wie bieter een ghebodt; wie roepter Ick (of Mijn.)

Wie ſoekter noch wat meer, van datmen noch ſal langē;

Wie bieter na wat Fraeys? 't ſal opgevorpen zyn.

Wie hier een Kartel-kraegh, met een genopten Bouwen;

Wie hier noch dergelyck, vol tipjes op-ghetoydt.

Wie noch, Gae-by, hier zyn, tvee bof of Moſſe-mouwen,

Wie dan noch wat gefronſt, dat voor, en achter ploydt.

Wie bieter naer een Rock, vol reepen, boorden, banden;

Wie bieter naer een Greel, of ander wijs ghequick.

Wie bieter na verdeck, van botte-wyle handen:

Wie bieter na ghevelecht, van zydelyck-gheſtrick.

Wie bieter, na ghevaey, van lichte proncke-weeren,

Wie bieter, na borſt-cieraet, van Parels, Gitt, of Goudt.

Wie bieter na gheſpoock, om dat geen Son mocht deeren:

Wie bieter na wat meer, daer maecke-moy van houdt.

B

Wie

*Wie bieter noch? stae-by, hier zijn noch schilder-doesen,
 Wie biet na plaester-pronck, met puyst, en sproet-verdrijs;
 Wie soeckter dat een Queen haer delluuvheyte doet bloosen:
 Wie noch een dit, off dat tot schoonheyte voor bet lijf.
 Hier is, gae-by, noch keur van opgheschorte broeckken,
 Hier is noch buyck-verdeck, deur-hackelt, en gesnipt,
 Hier is noch wat een quant tot nette-pracht kan soecken;
 Hier is, noch wat dat aen veel kinten hangt geslipt.
 Hier is een hals-ghekrul, en fokelet met snoeren:
 Hier is een Scherriif-bart beset met pluym-ghewae:
 Hier is een staele-spit, om aen het lijf te voeren,
 Hier is ghekante zijde, en puyc van meenich fraey.
 Hier is een mans Kapoot deur-naeyt met kiere-mieren.
 Hier zijn de Laersen wyl! en spooren, sonder paerdt!
 Hier is noch wat men ovet, off mach, off kan versieren.
 Hier is noch roock, en smoock, van goe Toeback ghespaerdt.
 Wel nu, wie bieter gelt? wie bet als enckel swijgen?
 Men roept hier al op dach, (sta-by die strackx betaelt.)
 Nu eens-en anderwerff, de slach sal yder krijgen:
 Wel hoortmen niemant niet? waer toe dit opgehaelt.*

*Als Adam heeft gespitt; en Eva molck, en span,
 Waer vond' men doen de pracht van Vrouw, en Edelman?*

MJNNE-MALL

Van

DICKE-LEENDERT

en Lijse Teunis, met Ioncker Maerten.

AENDEN

Achtbaren, Const-rijcken, I A C O B de G E Y N, de Jonge.

Dicke-Leendert.

Lijse Teunis moye meysje
Staat een lutjen, hoort een reysje?

B ij

'k Heb

Eenvoudicheyt
vondt Eerfche
vryagie.

'k Heb staan wachten as een uyl,
 Naa jouw soete suycker-muyt:
 Want ick hadde groot verlanghen,
 Tot jou schoone, roode wanghen;
 Daerom quaam ick aldus graagh,
 Wel tien-avonds; en van daagh
 Om eens, om komfoort te spreecken,
 Dat ick ses-mael sou ter weecken
 Praaten, als een lustigh gäst,
 Dat soo wat by 't vryen past.

*Boersche goet-
 rondb ydt, en de
 Vrouwen gunst.*

Nou, dan *Lysje* goelijck diertje,
 Gauwe toch eens om een biertje
 Mit ons beytjes; laate wy
 't Same sitte zy, an zy:

Of, siet gunder zijn goe weyen
 Daar wy meughen mit ons beyen:
 Kouten, lustigh uytter borst,
 Langhe-woorden as een worst,

*Boersche Minne-
 wist.*

Lang, verfinne, langhe vraaghe,
 Lang, verwachte, lang verdraage,
 Dat zijn dinghen, die de min
 Wt laat gaan, en weerom in.

Ey! soet troofje, lieve fusje!

*Boersche Vryers-
 last-dunckenheydt,
 nies prijslijck.*

Datje mijn eens gaaft een kusje,
 't Waar, mijn leven 't waer mijn jeughd,
 't Waar, mijn liefste beste vreughd!

*'t Sijn Linckers,
 die om de hoocken
 willen.*

Com ey goetste! laet ons sitte
 In de koelte, uyt de hitte!

Gauwe gunder deur die dreeff,
 Na mijn Oom, mijn Meuy, mijn Neeff;

Daar

Daar is room mit suycker t'etens,
 Mit beschuyt, en lekker beeten,
 En oock vette-vorisse Kaas;
 Schape-kaasjes over-maas,
 Kaafen zijnder, d'een deur d'ander
 Groene, geele, witen ander,
 Graasde-butter as een Goud,
 Worter lydich wel geboud:
 Soete-melck gheroert mit eyers,
 Aer-gherecht ghekoockt mit beyers:
 Wafels, Taartten, lekker Vlaan
 Selmer vinden (soo wy gaan.)
Lieff, begeerje soete koocken,
 Heel, off brijsel-cleyn ghebroocken?
 Gaat dan mitme naar een Craam,
 Eyst de sticken by heur naam?
 Wilje koocken van Schoon-hove,
 Wilje knap-koock, deur 'e klove?
 Hacktse selver op den Block,
 Vat de Bijl stijff mit de stock,
 Hest jouw handen, laetse wancken,
 Roertje knietjes, schod jouw lancken,
 Soo den eersten hack niet vat
 Geefse dan noch wat van dat.
 Meughje niet meer soete knuyme?
 Hier staan keerse, peere, pruyme,
 Soete neute, cleyn, en groot,
Tennis-kint houw op jouw schoot;
 Off je neusdoock, off je beursje,
 Off je schort, off onder-keursje,

*Maak vs. sniep-
 tuff.*

*Neuten-kraecken
is goet, voer die is't
veel en kwamen pra-
ten.*

Laat ons (wy dan) sockert bey
Gaan, daar ickje flus off sey:
Neuten felle mondigh smaake,
Neuten hoorme wel te kraake,
Neutjes-kraake rijt-verdrijff,
(Asme niet en bijtt te stijff.)
Och! dat wy ant sitte raackte,
En somwijl een praatje maackte,
En dan eveftaagh een lach,
't Duerde wel een heelen dagh!

Lijsje Teunis.

Dicke Leendert, vunsen kaacker,
Benje dan een neute-kraacker?
Off en keunje niet je woordt
Snibbe-snabben, as het hoordt?
Sinje nouftigh om te spreecke,
Praat dan niet mit linckers treecke;
Kom an gauwe naar het groen,
Daar ons numment kan misdoen;
Daar de veugels lustigh singhen,
En de licht, en 't wout bespringhen,
(Die verscheyen, altemaal
Queelen soete seumer-taal.)
't Nachtegaeltje, met de Lyster,
Mit de Crekel soete kryster,
Mit de Quackel as die slaat,
Mit de Vinck heur doen en laat,

*Bieren zijn gaer-
ne inden velden
Vogelen swick.*

Mit de lieve Tortel-duyfjes,
 Mit de Kyvits mit heur kuyfjes,
 Mit de gaauw en meeple Spreeuw,
 Mit de Craey (en heur gheschreuw,
 Mit de Craen, en Reyghers reppen,
 Mit de Oyevaars heur cleppen,
 Mit de Mosjes geyl ghetier,
 Mit de Swaluvs snel ghesvier;
 Mit den flechten-fanck der Pauwen,
 Mit den ouven-deun der Cauwen;
 Mit den uyl, dié kiest den hoeck,
 As de spottert roept Coeck-coeck!

(Coeck-coeck *Leendert*, 'k moet wat jocke!)

Laat ons hier wat bloompjes plocke;

Kraacken altemets een neut

(As een ouwe peete-meut.)

Lie-ve knecht! ick macht niet lije

Datje mijn altans comt vrije!

Iy bent al te ronden gaff;

'k Ben met jouw niet seer é past.

Siet doch eens, hoe mijn doockhuysje

Staat ghelijck een Doffers-kuyfje,

Fraey ghepoyt, ghestickt, ghekant,

Op de steetse nieuwe stant;

Siet! mijn lijfjen heyt bragoenen,

Siet mijn kousjes, fiet mijn schoenen,

Siet mijn schortt, en keurs, en kraagh,

Siet van boven tot om laagh.

Siet mijn neus, en mond, en ooghen,

Siet mijn knyen, mijn elle-boogen,

B iij

*Dit Vyf is met
 de knechten spotten,
 is quast.*

*'t Is groot misver-
 stande, dat men
 door zyn, ende
 moyen maent beter
 te doen als zijes ghe-
 lyck.*

*Versierde schoon-
 heit, is maar vachel
 waen, ende ver-
 gaelichdijck.*

Siet,

Siet, mijn witte Ioffers haân ;
 Siet mijn blicke-schoone taân,
 Siet mijn lippen, siet mijn kaaken,
 Sietse bloofen (as scharlaken;)

Siet mijn ooghjens eens, hoe bruyn
 (Lijck een Caauvtjen op sen kruyn.)
 Ben ick niet een soete beckje?
Leendert, 't lijkt jouw niet een treckje;
 't Lirromdom staat al te braaff
 Om te zijn een boere-slaaff.

Och! de moet souw mijn ontvallen
 Dat ick mit jouw most gaan brallen
 Aldus pronckigh, prits, en schoon,
 Drillen, as een beurs mit vloôn ;
 Hier te Curmis, daar ten eête,
 't Sou mijn altijd zijn vervveten
 Van mijn speul-meyd, of heur sus,
Leendert, geeft die eens een kus :
 Seeper *Vaur*, 't zijn nette Vrysters!
 Oock geen trotsse, grynse-bytsters,
 Die heur maar wat soet bekoordt
 Crijght wel licht, een hechte woordt.
 (Die mijn noch vrydt,) is een Lantsert,
 Kaatser, trouwer, en een dansert,
 Hy kan speulen oock een deun,
 't Is een weytsen goet-mans feun ;
 Iaa! hy valt mijn wel soo moelick,
 Iuyft, om dat ick ben wat goelick!
 (As ment recht uyt segge moet,
 Soo mint hy mijn, en mijn goet.

*Men behoorde
 niemant ergter te
 gunnen, as men sel-
 ver beghoort.*

*Het is al om
 't hebben, te doen.*

Nouw *Veynt*? wilt jouw praaten staaken;
 Want de tijdt die sel haast naaken
 Dat mijn weuytsert uyt de sté,
 Sel gaan doen, as jy flus dé:
 Siet eens! souw hy gunder coomen?
 Off sint jocken, off sint droomen;
 Is hyt? souwt oock? Ia hy ist,
 (Soo mijn oogh niet heyt gemist.)
 Gaat vry *Leendert* voort schaveelen,
 Daar souw byster veul verscheelen
 Tusschen jouw, en tusschen mijn,
 wegh *Vaar*, wegh ten sel niet zijn.

Dicke-Leendert.

HOe dus *Lijsje*! wel wat duycker!
 Zijn dat woorde soet as suycker?
 Wat een blaas, 't is bitter gal;
 Dit en fluyt toch nietmend'al
 Datje mijn nu aldus spijgtigh,
 In soo grynend', in soo bytigh
 Off gaat segghen as een geck,
Lijs, is dit een Vrysters treck?
 'k Hoop niet eens, dat jouw ghedachten
 Soo verlopen, soo versmachten;
 Souje mijn! (*Jck, moye knecht*,)
 Tans, niet doen gelijkje plecht?
 Wel dan alderlieffste soetert!
 Waarom minje toch een vroetert!

*Eyghenschap was
 schyn-lyfde ghelijcks
 soet, doch heeft bit-
 tere na-smack.*

*Vleyn, en smecken
 is te vergeefs, by d'n
 onwillighen.*

C

Off

Off een Vryer uyt de stad,
 Beckje, waerom doeje dat?
 Troosje-moer, mijn harte dief je,
 Seght eens, ben ick niet jouw liefje?
 Waerom segje dan loop heen!
 Sel ick nouw een blauwe schein
 An mijn bienen moeten dreeghen,
 Snotte-muyle, trane-veeghen,
 Is dit liefde? 't is een droes!

** Men behoort sich
 niet te stooren, in
 dubbel-veynsfrey.*

Hats, mijn hoofd dat wortme kroes!
 'k Loop om jouw, deur slick deur slobber,
 't Schijnt, jy achtme voor een schrobber,
 Off een aeren kaalen brock;
 Al om dat ick mit een stock
 Soo wat sommels stijf gae trappen,
 Hebje daarom soo te snappen
 Loomen, krommen kinckel-boer?
 Neen! com hoor eens *Lijsje-moer*;
 't Ongsent weunen oock wel troosjes
 Maar ten zijn gheen fuyre-kroosjes;
 Ia, se benne soet en dweê,
 Soo ick doe, soo doense meê:
 Teuntje, Pleuntje, Soetje, Wijve,
 Ginghen om een Vryer kijve
 Die noch slechter was as ick,
 Een, die manck ginck op een krick!

** Schact niet, al
 houtmen zijn gh-
 in oonlycke dracht.*

Gaan ick dan mit lange pompen,
 An mijn voeten houte klompen,
 Wat mis-hand een Land-man dit?
 Hy loopt, as een ander sitt,

Om zijn neering, om veel saaken,

Om zijn goed' tot gelt te maaken

Moet hy douwe, stouwe, treen

Deur het land, en sand, en veen.

Ick kan ploeghen (*Lieff'*) en saeyen,

Dorffe, wannè, spitte, maeyen,

Hoyen, schoyen deur het gors:

Lijsje waarom grynje nors?

Dreegh ick ruyme wolle wanten

't Is, om dat ick wel can planten;

't Is om dat ick mit de spá

Weet te steecken, diep, en drá.

Lieff! jy comt mijn staag te voren!

Hoort een reysje? laet eens hooren

Waar an dattet noch al schort

Dat ick dus verschoven wort;

Maar gants-wolve, felt niet wesen!

Moet ick wachten! moet ick vreesen!

Moetme voor een soete-kindt!

Die ick schendigh heb ghesindt

Suchten, duchten, claaghen, weenen,

Schodde-beven, drille-beenen,

Sel? ick voor mijn *Lijsje* lieff

Wech gaan sluypen, as een dieff?

't Spijtme deur mijn kinne-backen!

't Is geen jock, noch kacker-lacken,

Dat ick hier, in spijt, en noot,

Word' halff paars, halff blauwv, halff root.

Soete *Lijs!* daar comt jouw Vryer!

(Mijn beletter, mijn beayer!

** Schijnt dat de
Boerenook de eerste
Weten van verhoor-
den, daer Wits te
haken is.*

C ij

Waarom

*Bren, en st'eluy-
den, zijn eens ghesint
in begerlyckh'yt.*

Waerom blijft hy niet in sté,
Dat hy soockt, dat soock ick mé?
Och! vwaar sel ick doen mijn clachten,
Meysjen ick ben vol ghedachten!
Och, och, och! mijn smodder-beck,
Ick gae nae gunt hooge-heck!
Daarje mijn felt, as een lubben
Keund sien pruylen, en sien dubben,
En sien gaapen as een mop,
Mit een omghedraeyde kop!
Mit een hoet-vol-vijse-sinnen,
Die omloopen van het minnen;
Denckt eens! ist geen fel verdriet
Dat men weend, en meend, voor niet?
'k Mach wat leenen op mijn stockje;
Praaten altemets een brockje
Van mijn kruydigh, moye *Dier*,
Oorsaack van mijn vlamnigh vyer;
Oorsaack van mijn vorde loope,
Oorsaack van mijn nietigh hoope;
Oorsaack, dat ick tans moet staan
Heel beteutert, en belaan.
Soete beckje, lieve *Lijsje*!
Soeter as een jong *Partrijsje*,
Soeter as een *suyge-lam*,
Soeter as een *druyve-stam*;
Soeter as *rosijne*, *vyghen*,
Soeter as men weet te cryghen;
Soet, en dickwils op een uyr
Weerom bitter, wrang, en suyr.

*Dit coemter af,
van liefde-maeken!*

Dan oock weer eens mack, en drolligh,

Dan eens fell, en dan hobbolligh,

• Dan eens swack ghelijck een riet,

Dan eens min en meer as niet.

Aye-mijn ! staat dit niet oolick

Dus te gaapen as een moolick?

Ay ! het doetme wel foo wê

Van mijn neus off, tot mijn tê:

Hadd' ick nu wat pruyme, korffe,

'k Sou mijn hartje wat vervorffen ;

Off had ick wat soete koock

In mijn diepe langhe-broock:

Off wat neutjes om te knappe,

Om niet langher dus te snappe

Van mijn leet, en bitter-clacht,

(Daar den *Sté-kur-uv* tans mé lacht.)

Maer wat brast mijn *steetse* linckers !

Pratte, kaale, trotse flinckers ;

Die gaan duycken in heur kraagh,

Ofme 'k weet niet wat en saagh !

Die gaan kretsen mit heur degghen,

Strijcke-voete, straate-veghen;

Mit heur uyt-ghehoolde schoen

Doense, (lijck ons haanen doen.)

Hadd' ick pocken, lempen, zeeren

Onder Zy-fetyne kleeren,

Dan sou *Lijsje* mijn dus niet

Laate staan, in dit verdriet:

(Mit verlof mocht icket segghe,

Duse Vryster lijckt een dregge,

*Vryster vrucht u,
voor sukke stige.*

*Hylacht foo veel
die na lacht, als
voor.*

*Dubbelt aenhouk,
stets, machmen vo
ghelijcken by een
hant-achtige dregge.*

C. iij.

Die

Die an alle kanten haackt
 Waarfe vadt, off waarfe raackt;)

Raackte by de sté-ghesellen,
 Stracx gaet sy heur monckje stellen
 Mit een Iuffers-schijn ghelaat,
 Na de vuyle *Steedse* praat!
 Komtse weer by mijns gelijcken;
 Die weet *Lijs* dan fraey te strijcken
 Pap, en heunigh om de smul,
 Datme schier, word' mall, off dul.
 Dat zijn dubbel-Vrysters streecken
 (Wat ghemaackt is) weer gaan breecken!
 Dat is 't rechte minnen-net,
 Dat noyt op geen visje let!
 ('t Lijckent oock wel onse fuycken,
 Daar de vissen binnen duycken;
 Maar (och arm!) alst fuyckje sluyt
 Dan, soo wildert visjen uyt:)
 Kon ick oock van 't netje raacken
 Dan en waarder niet te kaacken,
 En te wachten as een man
 Die niet gins, noch weer en kan.
 Al ben ick een lutje toertigh,
 Dick, en drolligh, bot, en boertigh;
 (Nochtans weet ick wat hy lijdt.
 Die zijn Vryster word' ontvrijdt.)
 Ist geen pijn een *Meydt* te myen!
 Datme hier dus van ter syen
 Moet staan kijcken, as een vent
 Die geen wit, noch swart en kent?

Fuycken, m.ich.
men-ghelijcken by
loose liefde-netten.

Baron meten
haer weeten soo
wel, als anders.

Sietse kussen! sietse lecken!

Sietse titsen! sietse gecken!

Siet hoe weeligh dat de *Meydt*

Al heur liefde van mijn leydt!

Help, maats help! ist niet wel droevigh

Dat ick hier soo byster sloevigh

Staan en pinck-oogh, mit ghequel

Na dien slimmen sté-ghesel?

Die soo luymigh an quam schoyen,

In gaat leggen flicke-floyen,

By heur, die ick selver meen,

Die ick wens, en anders geen:

't Sel toch *Lijsje* wel berouwen

Soose unment aers gaat trouwen

Aers, as mijn, (off mijns ghelijck

(Die hier dus onnoosel kijck.)

Maar wat helpt! sy acht geen sichten!

Sy houd' meer van nieuwe-cluchten!

Lijs speelt liever mond, an kaack

Mit dien vysen *steedsjen* quaack.

Lijs, doet niet as ginne-gabben!

Ickke, moetet hoeft staan krabben!

Geyl-moer houd' meer van 't ghebroet

Die maar lieven om het goet.

Sotte *Lijs*, mind' schuttel-lickers,

Straate-slijpers, vrouw-verklickers;

Watter by een maaghd' gheschiedt,

Dicht-men in een schampich liedt;

Is een Vryster swart van tanden,

Krom van voeten, bot van handen,

C iij

Scharp

4 Wonschen en
helpe niet.

Boeren zijn soo
onnoosel niet, als sy
schijnen.

2. Alle-gramschap
is een wot-st-en van
niet-ve liefde.

Scharp van neus, en ruym van mond,
 Voor ghebultt, en after rond;
 Sietse loens, of wat ter sije,
 Gaatse slommich-scharrel-glije,
 Ifse plat, off hol-kamuys,
 Slim van hals, vol sproetigh-gruys;
 Rimpels, daaltjes, puytjes, seertjes,
 Kloofjes, roofjes, pleckjes, weertjes,
 Bruyn, off delluv, flets, off slap,
 't Raackt terstont heel op de klap
 Vande meepse, steetse vincken,
 Die soo lonckigh gaan en lincken
 Deur de Poorters-woel-ghebuyrt;
 Daarme spind en naeyt, en schuyrt:

*Stedsche Vrouwen
 ghekeijf om vuyle
 beriseling is bespottelijck.*

Daarme hoord, en fiet staan kijve
 Oud, en longe longhe-wijven
 Om een alder-alder mis
 Dieder uytgheworpen is.
 Gieter yemant morsigh waater,
 't Maackt terstont rumoer gheklater;
 Om wat vullins, dreck, off nat,
 Spreecken *stec-luy* 'k weet niet wat!
 Och! dat *Lijsje* docht, en wiste,
 Hoe sy nouv heur tans vergiste!
 Datse staagh heur lieve-lust
 Legt, an steetse waggel-rust:
 Want, sy pleeg soo wel te weten,
 Wat in ste'en, al is te eeten;
 Watter oock noch gaat in swanck,
 Onder nijd, en dwanck, en stanck.

*Inde Steden
 is geen ghevu-
 sticheyd, maar in
 zegendeel veel ramp,
 en ongeval.*

Wacrom

Waarom gaat toch *Lijsje* veynsen!
 Anders spreeken, anders peynsen
 As heur hart, en mijn hart weet;
 Doe sy lachten, as ick kreet,
 Doe sy fuchte, as ick jockte,
 Doe sy mijn, en ick heur lockte;
 As ick kreegh, (en vry mocht doen)
 Lonck, om lonck, en soen, om soen.
 Siet! hoe kanse een verlegge,
 Die soo vast staat as een hegge
 Op zijn woord, en platte re'en,
 Op zijn já, en op zijn neen!
 (*Lijsje* denck ick) waarje eerlijck,
 Iy souwt wesen, mijn begeerlijck:
 Iy souwt doen, het geenje sey,
 As wy saten inde wey;
 Doenje riep, mijn lieve mantje!
 Deftigh, heftigh, trefstigh, quantje;
 Eelen-baas, en butter-muyll,
 Niet te puntigh, niet te vuyll,
 Niet te simpel, niet te oolick,
 Niet te droomich, niet te vroolick,
 Niet te goelick, niet te slecht,
 Niet te slim, off niet te recht;
 Niet te lanstum, niet te happigh,
 Niet te stom, en niet te clappigh,
 Niet te ruygh, off niet te kaall,
 Niet te rijck, off niet te schraall;
 Niet te listigh in het vleyen,
 Niet te haastigh in het scheyen,

D

Niet

*Vryers laetden-
 kenheit, en lichte ge-
 loof, is maar enkel!
 wien.*

Niet te plomp, en heel te maall
 Rond, en recht, en wel ter taall.
 Denckt! off *Lijsje*, niet kost vechen,
 Eer ick eerst was off ghesleghen;
 Denckt! hoe sy mijn maacksel prees,
 Eer ick om heur stond en grees:
 Ey, ey, ey, toch! waerder rede,
 Och! wist *Lijs-moer* watse dede,
 Sy en souv, van mijn soo licht
 Niet gaan keeren heur ghesicht.
 Blommer-hart! wat baat het wille,
 'k Moet mijn selven weerom stille!
 ('t Spreek-woort seyt, die een verliest
 Maackt, dat hy der tien verkiest.)
 Die aenboudt ver- As den *Stée-puyck* deur gaat dnypen,
 Wint. Sel ick weer na *Lijsje* cruypen.
 (By al dien heur deftigh hoofd,
 Niet van sinnen is berooft.
 Dan sel ick heur gaan bepraaten,
 Wat sy doen, en hoort te laten;
 Ick sel mee, oock (soose wil)
 Gaan verhaalen 't groot gheschil,
 Watter tussen Boer, en stéeluy,
 Schippers, Kruyers, Boo'n, en Stéeluy
 Inde Ste'en al omme-gaat;
 Lanckx de vuyl bevoelde straat:
 Daar veul luytjes gaan bejaagen,
 Dat heur namaals doet beclaagen!
 Daar de meenders na 't ghewin
 Breecken schoenen, hart, en sin.

Daar den eenen, aan den ander
 Is ghevlochten deur malkander
 Mit heur gelt, off goed, off brieff,
 Dat soo groefem ongherieff
 Brengt, aan al, die al-begeerders,
 Al-mis-forgers, al-verteerders,
 Die, op't tipjen (as het moet)
 Deur het bancken, banckeroet!
 Hoe soud' *Lijs* (off soo een spijte)
 Offiner eensjes, ging verwijte,
 Dat heur man, een aar-mans geld
 Ginck ontrecken mit gheweld;
 Alsmint nouw fiet dickwils beuren,
 By de *Steedse*-proncke-leuren;
 Die na 't goet, van ander lien
 Maar, wat schoone woorden bien:
 (Schoone woorden zijn maar winden;
 Woorden, zijn maar voor de blinden,
 Woorden, zijn maar voor de geen
 Die mit woorden sin te vreen.)
 Och! dat deuse mijne woorden
Lijsje-lichtvergeet eens hoorde!
 Sy, en souw heur veile re'en,
 Soo niet laten al-gemeen,
 By een, die hier niet souw focken,
 Die maar van heur meent te locken
 Dat begeerigh duympjes kruyt,
 (Datmen noemt een *Spaense-kruyt*:)
Ick, (ja seeper) min heur soetheyd,
 In heur schoonheyd, in heur goetheyd,

*Het zijn al quade
 grepen, voer die
 hun misgripen.*

*Schoone waerden,
 zijn maar roock, en
 ydelhejt.*

In heur meer as fraye lijff,
 Mit heur jockigh tijt-verdrijff;
 Hoe, en waarom wilsē surghen
 Voor een deusen-dagh, off murghen!
 Waarom kiefd' mijn *kāar* geen vrc
 Voor de onrust vande *stē*;
 Daar 't verbribbelt schietigh spotten
 Vyt de schend-luy staagh comt vlotten,
 Die int woeligh mart-ghedruys,
 Vrouw, en Meyd doen gaan van huys:
 Hier een gaap-stock, daar een slonsje,
 Guns een heuyck, en faelje-fronsje,
 Off een Besje, die heur deuytt
 Niet wil geven voor het freuytt;
 Maar an vleys, off beuling-wijvers,
 En an pens, en pekcl-vryvers,
 Die heur ham, en speck-soucijs
 Stellen, op een diere prijs.
 Lust een *stee-mens* oock een visje
 Op zijn uyr-gebonden-disje,
 Hy moet wachten, somtijts lanck
 Na den off-slagh, by de banck;
 Daar de slijm-wijfs staan en knicke,
 Hier, een kal, en Maey roept icke,
 Daar, een Griet, die seyde, 't is *mijn*,
 Houje-mont roept dan een Trijn;
 Ick riep eerst, en daar na Sijntje,
 Daar na mufte Machtelijntje,
 En doen Leentje, mit vuyl-Aal
 Riepen, *mijn, mijn* altemaal.

*Oud: luyden mo-
 gen niet saoepluistigh
 zyn aen 't groene
 fruyt, want hun
 groene tijt is voor-
 by.*

Och dan bleeuwtmen, hier is glimpert!

Hier is lekker-beck van krimpert!

Hier is puyck van bot, en roch!

Houje gelt, (bestetet toch;)

Dan roept daar een paaling-stroopster;

Mit een vorffe-vis vercoopster,

Braafem, karper, baars, en snoeck;

Dan noch sitter in een hoeck

By Truy-mors, en Fijtje, Claartje,

Mit reyn-Hester heur ghevaartje,

Die al nieuwen-haaring seyd

Affe uyt de pekkel leyd:

Stock-vis, veyltmen oock mit snijeling,

En noch weecke roo-schar drijeling,

(Dieme wel vercoopen fall

Asme vrydaaghs sluytt de Hall.)

Hoe gheluckigh weutme buyten,

Daarme niet en weet van sluyten,

Daarmen alle dinghen haald

Waar een lustigh hart na taald:

Daarment selver uyt zijn weyen

Gaat tot eet-kost toe-bereyen;

Wil'm een smijghen vetten bout,

Off een hachjen in het sout

Van een Schaep, off Os, off Kalfje,

Wil'm een hooffje, off een halfje;

(Niemant van ons hoeft te gaen.

Daar de sineere-pens-luy staan.)

Willen wy ien visjen eeten,

't Netje dient maar uytgesmeeten;

*Huis-luyden zijn
gheluckigh ende heb-
ben van als.*

*Buyten is men on-
bedwonghen, ende
men vind daer alle
behoufte, tot 'men-
schen noodruft.*

Niement steltme buyten maat,
(Offinen viift, off vis off-llaat!)
Wy oock, hoeven niet te loopen
Om wat veugel-vleys te coopen
By een ouw, off kleuter-geyl,
(Die heur pluymen zijn te veyl.)
Buyten, wortet *all'* ghevonden
Wat den *Ge-uer* heyt ghesonden;
Buyten, vind'men wil en wens
Voor den onvernoeghden-mens.
Soectme groensel, off Karooten,
Off wat jonge blom-kôol-schooten,
Boonen, Peulen, Raapen, Peen,
Keersfen, Peeren, Appels, Queen,
Off Kom-kommers, off Pompoenen,
Off Kawoerden, off Myloenen,
Off Exparlij, off Radijs,
Off Ajuyn, en ander spijs;
't Iffer all om niet te haalen!
Waarom souwe dier betaalen
Dat het milde vette landt
Ons, gaat schencken as een pandt.
Lieve wel-deurtrapte *Vryster!*
Waarom haackje dus te byster
Na dat *Steedse* diere nest!
't Is nochtans hier buyten best!
Stéeluy zijn toch gelt-uyt-gevers;
Rechte Pelffers, Næyers, Wevers;
Die gaan dinghen op een mijtt,
D'een uyt noot, off d'aer uyt spijt;

*Inke Steden is al-
les costelijcker, dan
buyten.*

Stéeluy zijn vol ramp, en suchten,
 Boeren leven vol ghenuchten;
 Poorters zijn vol quabs ghequel!
 Huys-luy gaatet meer as wel.
 Och! dat *Lijsjen* eens beseft,
 Datse by gans levers trefte:
 Wat voor duyfent-schande-val
 Swiert, by Seéluy-grille mal:
 Soose daar na toe gaat strijcken,
 Onder slecht, en onder rijcken,
 Onder jonck, en onder oudt,
 Onder bloo, en onder stout;
 Onder sott, en onder wijsen,
 Onder bly, en onder vijfen;
 Onder quaad, en onder goedt,
 Onder suyr, en onder soet;
 Onder Heer, en onder knechten,
 Onder crom, en onder rechten,
 Onder vreck, en onder mild,
 Onder tam, en onder wild;
 Onder, 'k weet niet wat voor dinghen
 Van soo veel veranderingen
 Die, by *Steedse* nouw en dan
 Ommegaan by alleman.
 (*Lijs* roep ick) mijn hart, mijn Engel!
 Soetste back-huys, neemt geen bengel
 Die mit fickefackery
 Iouw sou brenghen an den bry:
 Alder-slimste, alderbeste!
 Suycker-muy! seg ick voor 't leste,

D iijj

Sooje

*In de Steden zijn
 veel sorten van
 menschen, stameloos
 als een geschakelde
 keuen aen malocra-
 der hanghen.*

Sooje jouw in *stee* begeeft,
Iy felt yse datje leeft!

*De Steden zijn
vol nieuwicheyt,
en pracht.*

Keunje niet wat vreems verfinne,
Elck ien seyt dan foey boerinne,
Fy, die slomme slonse-bel,
Gaat weunt op een harders stel,
Loopt vroet op een buyten-hoeve,
By de botte-boere sloeve;

Die niet weten wat een vrouw
Lang, en wel doen varen souw.
(*Lijsje* kroch ick) noch mit stenen!
Neemt een, die jouw meent te meenen,
Trouwt gien schreulert om zijn pracht!
Siet wel toe, en weest verdacht.

Is veul beter uyt te kijken
Na een, me'e van zijns ghelijcken,
Trots, mit heers, en floor, mit knecht,
Plomp, mit boers, en slim, mit slecht.

Foncker-maerten.

*Tronckers schoon-
spreckery, is meer
heb-lust.*

Iuf-vrouw *Lyske*, aerds-goddinne,
Laet my oock een plaetske winne
Dat ick sitt by u ghelaet,
Dat soo fier en delicaet
Vought, by u volmaeckte leden;
Vol van wijse lieve reden,
Vol van alle soete geur,
Vol van will, en goet faveur;

Vol van lachjes, vol van suchjes,
 Vol van speeltjes, vol van cluchjes,
 Vol van brant, en vol van kouw,
 Vol van datmen noch wel souw;
 Vol van lieve-koofse lonckjes,
 Vol van weseelijcke pronckjes,
 Vol van minnelijcke vreughd,
 Vol van alle dubbel-deughd;
 Vol van dat ick noch sou peynsen,
 Sonder gecken, sonder veynfen
 Spreeck ick aen u, mijn vriendin;
 Wefen-wens, en breynen-sin,
 Harten-steelster, oogen-blindster,
 Tonge-roerster, liefde-vindster;
 Kaecken-verwster, mont-ontsluyt,
 Slaep verjaeghster, krul-ghetuyt;
 Oud-verheughster, jonck-veroudster,
 Droeff-verblijdtster, bloo-verstoutster,
 Doen vergeetster van vernuft,
 Doen verquickster van die suft:
 Vluggemaeckster van een sitter,
 Soet verreuytster voor het bitter
 Dat een Minnaer somtijts lang
 Schijnt te smaecten, wrang, en bang.
Lieff, ick such met reverenty!
 Ick heb seer in u absenty
 Met een ongheduld gheraes,
 Seer ghewenst, om u soulaes;
 Daerom laet my niet treyneren,
 Ick wil my verobligeeren,

*Vrouwen heym-
 nissen, zyn minne-
 scrachten.*

E

En

Schoonpraters be-
loften, zijn om
floeren te verleyden,
ende lieve-kooften
om prijze.

En al gheven wat ick mach,
Dinghen die men noyt en sach:
Goude-ketens, keur van ringhen,
Met noch ander diere dinghen;
Parel-snoeren groot en cleyn,
Watter noch is onghemeyn;
Brafalletten, met Padanten
Vol Robijn, en Diamanten,
Watter noch past aen den toy
Van het alder-rijckste moy;
Oock een borst van gouden laecken,
Dat seer glinster-glans sal blaecken;
Off Borduerfel, off graveer,
Met klinkant, en weerschijn-weer:
Oock een Rock vol passementen,
En Satijn, off Kassa-fenten
Inde Vlieger; wat daer by
Noch souw voughen halff van Zy.
Watmen weet, off kan bedencken,
Dat sal ick u, *Iuffrou* schencken
Soo ghy maer u rechter-handt
Met een *voordt*, my geeft te pandt:
Want ick sie dat wolle rocken,
Voughen, noch en kunnen focken
Aen een schoon, en wijs-geweet,
Dat soo boersigh is ghekleet.
Boere-lien, zijn niet als flavers,
Domme, slicke modder-dravers,
Die besweet, bemorst, bekladt,
Moeten winnen steelien schatt.

Stéelien, zijn de Boeren Heeren;
Kluntens, kunnen schendigh scheeren

Alsse maer een loose clacht

Doen, om of-slach vande pacht!

Boeren zijn maer rechte guylen,
Schocke-backen, smockel-muylen,

Fluckse vogels met den beck

Inde worst, of in het speck:

Quabse kluntens, maffe-lappers,

Roffel-kaecken, al besnappers,

Die, (als nimmermeer verstaen

Waer een Heer kan leegh op gaen.)

Hoort dan noch, mijn al' matresse,

Keur van vijfmael-vijf, en sesse;

Liefste die ick min, en meen,

Lust, en wens, van veel alleen.

Coom nu soete minne-voetsel,

Quitteert vry het Boers ghebroetsel.

Keert u singulier ghesicht

Na de Hoofs, en steetse plicht;

Daer de huysen vol gheblicker,

Daer de kamers vol ghesflicker,

Daer het schijn-leer, en tapijt,

Yders oogh, en hart verblijdt:

Daer pijlaeren, en prijelen

Blincken, als de schoon juwelen

(Als het helder sonne-licht

Gaet bestraelen 't hoogh ghesticht.)

Dit scheelt (*Leyske*) veel by schuyren;

Laet de stroo, en leeme muyren

E ij

*Dit zijn Boersche
loose vonden.*

*Boeren zijn misch-
als ende overduelige
opsnappers, maar
niet alle.*

Voor

Boeren schijnen
maar vroeters, of
aerd-mollen.

Stelluyden zijn
leuy en lekker, me-
rendeel (sagen de
Boeren.)

Voor die, als ghelijck een mol
Staegh gaen vroeten in een hol,
Laet die kinckels sitten muffen,
Sitten sloven, sitten suffen,
Sitten vrocken, sitten sien
Naer ons, (wy polyte lien)
Die de lekker beetjens knappen,
Die, al wat ons lust doen tappen;
Die pasteynen, en banquet
Op ons tafels wert geset;
Comsijtueren, marmeladen,
Met amandels, en sukaden,
Dat soo menigh lieve jong
Geeft, een soete suycker-tong,
Juffrou-Leyse, aldersoetste,
Alderschoonste, aldergoetste,
Aldervvel-begaefste-maeght!
Die al watter vought, nu draeght:
Fleur, van alle fleur der fleuren,
Keur, van alle keur der keuren,
Eenigh een, dat ick verkies
(Als ick jenter-jent verlies.)
Amoreuste *stael* der vrouwen,
Lieve-Maeght het sal u rouwen
Sooghy met my niet ver-eent!
Seght off ghy my niet en meent?
Dan, ick sie aen 't vriend'lijck wesen
Dat u gunst, my sal ghenefen,
Want, u lieve-lonck-gerel
Vought, nu tot mijn hoope wel!

Daerom wens ick dat ghy dede
 Na mijn wil, en bidde-rede,
 Dat ghy met my hier vandaen
 Ginckt, van daer ick com ghegaen;
 Om u daer eens aen te wijsen
 Of men steden niet moet prijsen?
 Daer soo menigh puntigh-net
 Wert, aen 't nieuwer-nieu gheset:
 Inde steden (*Lief*) ist rijcklijck,
 Inde steden, isfet kijck-lijck,
 Inde steden isfet reyn,
 Inde ste'en ist alghemeyn;
 Inde steden zijn slants *Staten*,
 Hoogh-geleerde Advocaten,
 Doctours, wijse Medecijns,
 Apothékers, Surigijns,
 Alcumisten, Cunstevinders,
 Musikanten, vreugd-beminders;
 Kaveloters, Iuweliers,
 Schilders, Prenters, Winckeliers;
 Kooplien, van de grove waeren
 Die veel goed by goed vergaeren
 Dat de West, en noorder-Zee
 Swabbelt, in een yder stée.
 Veel, en soet, en amper-wijnen,
 Dayen, Vygen, en Rosijnen,
 Suycker, honich, specery,
 Nevens Wol, en Zijdery;
 Noch, al wat een yder soucker
 Deur den handel, deur den woucker

*Inde steden zijn
 hooghe Overheeren,
 en Geleerden, en
 cunstige luyden.*

Weet te trecken tot zijn winst,
 Op het meest, en minder-minst.
 (*Lieff* met oorlof) mocht ick vraeghen
 Eer den dagh ons gaet ontdaeghen
 Aen u om een *bechte-fai?*
 Eer ick weder heenen gaa;
 Hoort een bede, mijn *beminde*;
 Paert met uwven uw'-gefinden!

*Elck by 't zyn, is
 gott.*

Trouwt, en kout, met uws gelijk;
 Net, by reyn, en pracht, by rijck.
 Laet u leughden-bloem niet plucken
 Van een, die u sou verdrucken;
Leyske-Lief, ké neemt geen, han'
 Tot u vooght, en over-man!
 Neemt ey lieve mijn vriendinne
 Een, daer vreughd in is te vinne!
 Een, die 't goed, en quade weet
 Waert aen yder is besteet.
Aerds-goddinne, dits voor 't leste,
 Neemt, en laetet mijn ten besten,
 Dat ick u dus quellijck vall
 Met dit jockigh *Minne-mall*.
 Laet u hart, en soet ghenegen
 Noch eenmael, tot my bevvegghen!
 Laet! mijn sichten van nu flus
 Eens verkeeren in een kus!

*Stedyn den zyn, ey-
 laes! in stuyers
 dorasch: en Booren
 216.*

Dubbel-Lieff! ick gaen my wenden,
 Mijn garbaetheyt is ten ende!
Lieff cylaes! de Poort-clock luyt;
 lief, off leet, ick coom weer uyt,

Lijsje-Teunis.

Ioncker-Maarten wel hoe dapper
Speult jouw monckje, wipper-wapper!

Iy spreekt dat ick niet bekans
Onder-ken, uyt duyts, off frans.

Maar hoe tiltigh keunje karmen
Mit jouw over-vreemde tarmen!

(Langst, daar sel geen coppe-spin
Comme groyen an jouw kin.)

Lieve *Maarten*, waarom quaamje,
Waarom vreesje, waarom schaamje,
Waerom pasje op de Klock!

Off en seg'jet maar uyt jock?

Off ben ick te slecht van spreecken,

Off ben ick maar by ghebreecken,

Asje nurgens beter meught,

Off ben ick te vol ondeught,

Off ben ick te byster schielick

Off te haastigh naar een hyelick?

Off ben ick te koud', of warm,

Off ben ick te rijk, of arm,

Off ben ick te bott, of boertigh,

Off te mall, of alte toertigh?

Waarom druypje dan soo deur!

Off ben ick dan maar een leur?

All' en kan ick juyft niet moyen

As de *Steedse* klicker-koyen;

Evenwel, nochtans ick drill

(As ick maar wat danffen will.)

E iij

*Boerinnen ver-
staan geen bekeft
spreecken.*

*Boerinnen zijn se
houerdigh in leur
Rondicheyt, als Iuf-
frouwen in net-
ticheyt.*

Mijneent-

(Mijneⁿ-halven ick mach dencken;
 Dat mijn *Joncker* noch sommencken
 Houd' te spraack, benevens mijn
 Die gien haartje beter zijn;)

Dan wat ist, men prijst de kleeren!
 Wie sou juyst soo *Ioffers* leeren,
 Die altijd hier op het lant
 Heyt ghewijt, ghepoot, gheplant;
 En ghemolcken, en ghekarent,
 En ghekaast, om tegen 't laarent
 Vyt te venten, op de marrt
 Daarmen haackt, en kaackt, en wart.

Siet! al ben ick een Boerinne,
 'k Weeter veul die mijn beminne
 Om mijn Vaar, in Moertjes goedt,
 Dat ick (*Joncker*) d'éele moet!

Alffer een, van twee gaat sturven,
 Dan sel ick wel vry wat urve!
 Waaren sy te gaar een *Lijck*
 Och! dan waar ick byster rijk:

Dan hadd' ick, twee duyfter Këetten,
 Noch een Wey, van tien ghemeten,
 Noch een Hof-sté, mit een Poort,
 Noch een Boogerd groen omboort;
 Noch veul Murgen-lants mit Kooren,
 Noch veul, datje noch felt hooren;
 Noch veul rijp, en onrijp-saet,
 Noch veul Ooft dat noch al staat
 After ongsent, tot mijn Vaartjes,
 Aan de boomen by de blaartjes,

Daar soo menigh schoonder geldt
 Alle jaars wort voor geteldt;
 Dan noch zijnder, dortigh koeyen
 Die ons eyghen land beloeyen,
 En soo menigh schaep, en ram,
 Gaander by ons eyghen dam.
 Daar zijn noch veul ander dieren,
 Die rontom ons Houve tieren;
 Paauwen, hoenders, en phefant,
 Broc'nder op ons eyghen pandt.
 Wel wat denckje, van dat hachje?
 Hoor mijn *Ioncker*, waerom lachje?
 Hoe na meenje dan ghevis
 Datter niet en schuyld off is?
 Neen, ick blaas niet as de Ioffers,
 As de kaal-schijn-rijcke stoffers,
 Die heur rijckdom, kas, en staat
 Dreegen, lanx de vrije straat:
 D'een vermoeytet an zijn armen,
 D'aere leytet in zijn darmen;
 Dan, och speeltmen een verkeer!
 Die 't verliest, en krijght niet weer,
 Die het wint, en keerd niet eerlijck,
 Vallse botters treck-begeerlijck,
 Die 't (seg ick) dus haale moet,
 Steelt goe-luydtjes eer, en goedt!
 Trotse *Maarte*, jy seyde flusjes,
 Asje mijn mit kriele kusjes
 Seydet, 'k wilje kle'en, en re'en,
 Lijck de Ioffers int ghemeen;

F

*Bodinnen weten
 Wel water ghe-
 wilt is.*

*Verkeeren, ghe-
 verkeert.*

*Kammen van
 Berinnen Iffrou-
 wen maekert?*

Mit

Mit soo byster moyen goetje,
 Mit een wayer, mit een hoetje,
 Mit noch asmen siet alom
 Onder jonck, en ouwer-dom,
 Datter veul verwijffde dinghen
 Coomen uyt de waan-lust springen;
 Mans as wijffs, en wijffs as mans,
 Datme niet en weet by-kans
 Watmen sel van Steeluy praaten!
 Die soo lydigh boven maaten
 Drille-voeten int ghewaey
 Van het schijn-moy-nieuwigh fraey.
 Hoor eens *Joncker*, hoe waert doenlijck,
 (Ick die maer een beetje groenlijck?)
 Datje nochtans mijn wel sou
 Maacken, tot een *Joffer-vrou*;
 Hoe sou ick mijn haar toch crullen
 Iuyst, as heur de Iuffers hullen!
 Hoe sou ick mijn boerse voet
 Setten, as een muff-vrouw doet.
 Hoe sou ick, mijn kort, off langher,
 Wit, off bruyen, off dick, off tanger,
 Hoe sou ick, soo bloot, en kout,
 Geyl, en veyl, en bloo, en stout
 Durven strijcken, durven zeylen,
 En alsoo de straat gaan dweylen,
 Daar de luy altans soo strack
 Smijten, after rug een lack:
Vaar, ick vrees dat al het toysel,
 Al het stricksel, al het ployssel,

Niet souw focken aan mijn huyt,
 As ick mit jou waar de bruyt!
 En alsoo dan souw brageeren,
 Guns, off hier, off daar ter eeren:
 Eerst te Kerck, en dan te feest;
 Och! ick worder voor bevreest:
 Wat lust mijn de pronckers grillen,
 Soumen goedt, en bloet, verspillen
 Asmen niet en waar uyt
 Moye-*Maartens* eel-dom spruyt?
Ioncker-Mallert, Heer van claghen,
 Noemtmen eens, jou vriend, en magen,
 Hoe, en oock, en off van waar,
 Is van daen jou moer, en vaar?
 Oom, off meuy, en neeff, en nichte,
 Dat heel sweemt op een ghesichte;
 Dat wat voll van moydery
 Saatigh lijkt, voll heerschoppy.
Proncker, soud soo breed doch wesen
 Asje mijn hebt aanghepresen?
 Is jou váars-váar wel soo rijk
 As mijn moertjes-moérs ghelijck?
 Zijn jou volck geen rentenieren,
 Off schat-rijcke winckelieren,
 Waarom pochje dan soo stout,
 Op jou sulver, ende goudt?
 Op jou parels, ringen, rocken,
 Op jou lecker-bete-brocken;
 Op jou leer, en zy-tapijtt,
 Op jou, dat soo licht. verslijtt;

*'s Gheslachts heijde
 niet, hoe wel men
 daer veel op roemes.*

Op jou huysen as paleysen,
 Op jou datmen noch souw peysen
 Watje mijn all grilligh fey.
 Hier, in deuse klaver-wëy.

Hupsert, waarom haatje boeren
 Die heur woordt niet juyft en voeren
 As de eelders, vande sté?
 Ey roch, laatse vry mit vré!

*Slechte openhertic-
 heyt is goet.*

Lantsert, wiltse niet misprijse,
 Luy die op heur eygen wijse
 Soo wat slecht, en recht, en rondt,
 Kouten mit een open mondt.
 Wel hoe, loddelijck en loncker
 Denckje niet eens op den doncker?
 Letje wel, hoe 't schemer-licht
 Tans, verduyftert ons ghesicht?

*Alte stout int
 mallon, sluyt niet.*

Hoort jou uyl, den huben swieren;
 Hoort de sluyter noch al tieren
 Die jou Stéeluy poorten sluyt
 Datme niet, off in, off uyt,
 Weet te raacken, dan mit smeken,
 Mit wat inde hant te steken,
 Daer hy dan (ast hem gelieft)
 Iou, off unment schaars gherieft.

Macker, ist niet beter buyten
 Daarme numment can besluyten?

Daar, wanneermen mit zijn twee,
 Niet en wort onpaar gesche'en?
 (Iy seght) hecht mit uws gelijkheyd,
 Reyn by moy, en pracht by rijckheyd;

't Goet, wil ghe-
meenlyck by 't goet
Zijn.

Heyt mijn *Psyckert* mee wat poen,
 So kan hy wel beter doen
 As an mijn: Nouw gaat jou praater;
 Houdje pratte poffe-snater:
 Ey! gaat deur Vaar, (lusje wat)
 Vrijd, en mijd, en lijd, in stadt.
 Kijckt, och siet den droeven *Leendert*!
 Maar, hoe schits bevielt den queëndert
 As hy most om jouwent will
 Sluypen deur, en swijgen still:
Ioncker, ofme jou soo dede?
 Wat souw jy al schimper rede
 Teghens mijn gaan spoughen uyt;
 Iy soud' roepen, yle-tuyt,
 Tongen-schrapster, leugen-naeyster,
 Al-beschick, en al-bekraeyster;
 Vleys en bloet-dieff, oogen-schijn,
 Watter noch can argher zijn.
 Soo schabaaulijck souwje tieren
 Buyten re'en, en goe manieren,
 Dat ick jou *moos-Fancker* de'e
 Sulcken lieven mallen-wee:
 Arme *Leendert* 't sockelaartje!
 Och! hoe treckt hy by zijn haartje;
 Siet! hoe *Dickert* staat en weend
 As hy op zijn stockje leend:
 Al de *Leenders* zijn wel goetjes,
 En wel dreuns, en suycker-soetjes;
 Ey! de bloe'n die meenen stracx
 Datment off-slaan, meent al kacx.

F iij

Wech

Elk, of Oude,
wacht u weeren
Lijse dat el tong.

Wech kaal *Joncker*, staackt jou praatjes,
 't Wort al duyfter, en vry laatjes,
 Gaat weerom van daarje quam;
 Ick gaa t'huysvaart, na *B R E D A M*.

't Gaye wel dan *eelen kluuyver*;
 Ick ben toch niet al te fuyver:
 Ick en ben noch vast, noch van,
 Mit mijn eerste Boere-man.

Nouw sweer ick by Zeeuwse blancken,
 Sijnt geen rechte slimme rancken
 Datter numment is vernought,
 Asmen elck by 't zijne vought?
 Soet, mit laf, en sout, mit siltigh,
 Hitt, mit heet, en kouw, mit kiltigh;
 Wel, mit goet, en steegh, mit stuyr,
 Quaat mit boos, en wrang mit fuyr:

*Twee aen een,
 accordiert selden.*

(Kan het deeg'lick kluuyven heete
 Daar twee knorren om een beete?
 Seytmen niet, dat twee an een
 Selden, blijven ongesche'en?)

*Nu de GETN, hier kond' ghy mercken,
 Liefden aert, en Vryers overcken,
 Keynsen, peynsen, eyghen-baet,
 (Dat in't Minne-Mall bestaet.)*

*Vrient, als ghy de H A E G H S E Linden,
 Siet vol Lieve-Mall ghesinden;*

*Daer ons H U G E N S van vermeldt,
 Als hy menigh stapjen teldt
 Int V O O R H O U T S E schaduw'-lommer,
 Daer de vreughd', en jeuglden-commer;*

En al omvat de Min omvat
 Sich vertoont, int Linden-Padt.
 Denckt dan, met versonde-sinne
 Op de Zeeuwfche-dubbel-minne,
 Datter altijd Liefde-Mall
 (Is te vinden,) over all.
 Dit, heb ick dy wvillen senden
 Om mijn gunst, tot kunst te wvenden;
 GET N, ontfangt dit voor u deel,
 Van een Minnaer der Pinceel.

A. V. Venne.

Ick soeck en vin.

BOERTICH-LIEDT

VAN

Hollandts-Trijntje, en Zeeuvvse Leunis.

Stem-*vvijse*:

Ons ghespeel wil enckel trouwen.

Binnen *Rijswijck*, buyten 't *Haeghje*
Was, een heele buurd by eē,
't Had zijn oorfaec, 'thad zijn reē;
't Viel so wat een seumer-vlaeghje,
Al dat volckje liep so ras
Daer het dicht, en drooge was.

Als dan yder quaem aent praeten,
Om te teeren een gelagh, (dagh;
't Kaertspul brochtmen voor den
Doe begonment stracx te haeten,
Ia sey Kees, ick troeve niet,
Wie verliest, die lijd verdriet.

Clas riep ooc, 'ken wil niet speele,
Loos ghewin, baerd ongherieff,
Die vals dobbelt, is een dieff:
Tis best drincken, lachen, queelen;
Liever praeten van een cluchr,
Soeten-cout, is maer ghenucht.

Teeuwe, Ias, en Bartel-Ianffen,
Vrsfel-Iopse, Weyntje clam
Wurpen, om een vette ham:
Melfsen riep, waer selmē schransfen
In een schuyr, of hutt, of veldt?
Daermē teert, en sineert, voor gelt.

Lubbert sey, coom laet ons smullen;
In een lommer-groene padt;
Midts, sprack *Leunis* dieder sat
Wie sal dan de knuycken vullen?
Wel riep *Trijn*, jou vreemde vent,
Hoe ben jy hier me belent?

't Lieve hoopje was gheseten
Riepen tapt, com brengt de kan?
't Speck wil lustigh aen de man;
Leun sey, drincken smaect by't eeten:
Drincken, volt het keele gat,
Drincken, leeght het volle vat.

't Vette bier begon te rijfen,
't Schuymje bromde naer het hoofd
Doen was *Leun* van sin berooft;
Doen begonnt de *Zeeun* te prijsen,
En hy riep, 'tis hart gelagh
Als den buyc niet meer vermacht.

Leunis raeēte wat aent mallen,
Trijn, en hy, die speulde paer:
Leun croop by, en *Trijn* ooc naer;
Stracx, so was het oogh aent vallen:
Maer, wat dencktmē vande min
Of, van *Leun*, en *Trijntjes* sin?

Dese

Dese *Vryer*, wierp een praetje
 Van zijn liefde, van zijn brand,
 En hy douwde hant, aen hand;
 (Hy sprack,) soete kammeraetje
 Gacuwe nu eens, na jou Oom
 Om een suyt, off soete room.

Trijntje, liet heur licht bekooren,
 En *Moer* ginck met *Leunis* voort
 Halff verblijt, en halff verstoort,
 Doch, en lietet niet eens hooren;
 't Was heur wens, en ooc onwil,
 (Want sy docht) en sweech al stil.

Zeeusche prater was gheslepen
 Op de ronde *Slijpers* steen,
 Meer als Boeren int ghemeen,
 Op veel slaeghen, op veel grepen;
 Wanr hy had by menigh meyd
 Soete quackjes uytgeleydt.

Hy, dus mondigh in het kallen,
 Somtijts wijs, en somtijts geck,
 Riep hy, *Kaare* smockel-beck!
 Laet ons nu toch wat gaen brallen,
Trijntje lieff, 't is juyft van daegh
 Hooffse-kurmis inden *Haegh*.

Moye *Trijn* ginckt mond'je setten
 Om te lippen steetse praet,
 Sy besagh heur fraey gelaet;
 Op heur schoentjes gongse letten,
 En liep prits, en prattigh heen
 Schier, al oft een Ioffer schein.

Sy dan, meenden desen ronden
 Heel te buyghen als een riet,
 (Maer de rond'heyd syg het niet)

Zeeusche-Leun sach *Trijntjes* vonden
 Doense blēete, Veynt gaet deur,
 In jou Landt is beter keur.

Trotse *Trijn* verachtent *Zeeuntje!*
 Denckt, waerom de *Leunis* dus,
 Hy nam off-scheyt met een kus
 Ende riep, ô *Hollandts* spreeuwte,
 Norsheyt vougt niet by eē vrou;
 Mits, was hy doen vol van rou.

Stracx ontmoetē hem weer *Vrysters*
 Op een waeghen, zy an zy,
 Och het *Leuntje* wert doen bly!
 Dat gefelschap song als lyfters
 Ende saeghen *Leunis* aen,
 Doē wast, hou voermā blijft staē.

Yder riep, jouw droeven *Vryer*
 Waerom gāye dus te voet,
 Seg ons waer uyt datje doet?
 Off, ben jy een vrou-benyer?
 Benjet niet, soo rijdt vry mē
 Hier is noch wel ruym een stē.

Hier is keur (docht *Leun*) vā bankē,
 Hier is keur van meenigh dier,
 Hier is keur van minnen-vier,
 Hier is keur, als soentjes wancken;
 Hier is keur van meenigh hart
 Die ghevoelen soete smart.

Hout dan voerman laet ic trappen
 Sprac den flucksen *Zeeusen* quant;
 Laet ick hier toch uyt het sant
 Op den dissel-boom eens stappen;
 Houw maat, hout een lutje stil,
 'k Selje loonen na jou wil.

Lustigh Lantsfert, wilt niet schocken,
 Slaet de paerden braefjes voort;
 Rend, en mend juystas het hoort:
 Coom liet ons wat heulen, jocken,
 (*Guyts sey Prater,*) gaen wy sien
 Na de moye kurmis lien.

Laete wy, toch wat brageeren
 Deur, en deur de Haeghse seeft,
 Daer so menigh edel geest

Ticketacken, en verkeeren;
 Daerment puycje fiet van pronc
 Onder oudt, en onder jonck.

Denct, wat *Zeeuse-Leun* most peynfen
 Van dat *Hollandts* vrou-gheslacht,
 Dat soo knort, en weerom lacht;
 Die so mildelicken veynfen,
 Ende veyligh van te doen
 Wenck om lonck, en kus om soe!

ICK soeck en vin.

CLINCK-DICHT,
 VAN
 MINNE-LOON.

Wanneer een Jonck-gesel is uyt den dop ghesteghen,
 Dan loopt hy als een Wicht, en speelt met Venus-Kindt
 Dat hem, met soet bedrog, de ooghen stracx verblindt.
 En struyckelt gins, en vveer, door Minne-malle vvegen,
 Tot hy een speelghenoot der liefden, heeft verkreghen
 Daer niet dan HEYMENIS van jeughd, en vreughd in vvoont;
 Een, daermen Maeghden-cruyt, d'vvers, voor het bedde kroont:
 VVaer aen de reyne min ten hooghsten is ghelegen.
 Men fiet eylaes! althans verkeerde liefden-kracht,
 VWant nortsich-vrou-ghebaer heeft mannen-breyne vermacht!
 Nu datmen heeft ghehoort het lymen-lievigh-vveenen
 Van mallert en zyn maets, die op ghelijcke voet
 Ghevoelen, vvat de pijn van trouw ontfegghen doet:
 Dervijlse zyn bestruyft met dubbel blauwe-scheenen.

BLAUVE.

BLAUVE-SCHEENS-KRAKÉEL,
ofte
BOEREN-CAMPIEN-OM.

*Kijck wt, alarm, alarm, men hoort hier veel ghesteens!
Men hyghd, men syghd, men swijghd, men krijghd om
blauwe-scheens.*

BY kinckel-dam, te Plompen-dorp
 Ontrent, en verder als een worp;
 Daer quam een spel van Boeren voort
 Dat noyt zijn daegen is ghehoort.
 Alom een *Vryster*, die met re'en
 Twee *Guylen* stiet een *blauwve-scheen*,
 (Om datse bey te gaer gelijk
 Bejaeghden, na wat schoons, en rijck.)
 Dees afgheseyde waren gram,
 Waer door een yder oorfaeck nam
 En riepen stracx malkander uyt;
 Men wurper eerst wat met een kluytt:
 Och! eerder yemant vierdt gheraecht
 Was 't heel, en t'al bekaeyt gemaecht.
 Terstont soo schreeuvter een, com slá,
 Een ander sey, treedt niet te ná;
 Off yder krijght van bystaen yet
 Al eer hy schier eens omme fiet.
 Terstont nam doe een blauwen Boer
 Een leege Wan op elcke schoe'er,
 Hy riep, hey slaat nu alsje wilt:
 Wie, isser beter tans gheschildt?
 Doe quam den tweeden slingher-gat
 Ghecropen, in een Kaernen-vatt;
 Het hoeft ghedoken in de pot
 Ghelijck, en slimmer als een sot,
 Off sloncken stijven schrinckel-darm,
 Die niet en kreet als help, alarm!
 Moordt, dubbel-moordt! coom scheyd goe maets,
 Het lijkt hier al vry wat quaets;

Ey lieve-luy 't is over-noot,
 Want hier leyd al een Kickvors doot!
 Coomt, eer het thans hier honde fel
 Soo raekter niemant in ghequel.
 Daer was, al eermen ommefach
 Gefelschap uyt goet bier-gelagh,
 Waer onder was een boosen neurck
 Die slough, en dreyghde met zijn veurck;
 En was ghewapent met een pan.
 By na, ghelijck een Soetel-man:
 Ia, stiet, en stack, alvaer hy vrou;
 Terwijl, liep daer oock mancken-louw
 Noch, slinger-flange vlegel-flaen,
 Sijn velt-gheschrey was, ruymt de baen!
 Hy peep herom, 't is lap om leer,
 't Saa, smijtje mijn, ick sláje weer,
 Hoe! raekje niet? soo mis ick mé;
 Ben jy gherust, ick ben te vré.
 Terwijl soo quamer noch ghedruys
 Vyt yder, omghelegen huys;
 D'een met een schop, en dryvoet-stoel,
 En schermden in dit fell ghewoell:
 Noch saghmer ander volck in swang,
 Hier met een heughel, daer een tang,
 Schier, off het schein veel plunder-schop
 Om datmer, stack den bésen op.
 De Hoender-keyy, de'e belett
 Dat niemant wiert zijn hoofd verplett;
 Off anders, foudèr eenen vent
Ghecomen hebben stracx ontrent,

Die met de sporten van zijn leer
 Wel vijf ring'len sou om-veer;
 Ten waer, door 't bidden van goe-Ioor;
 Daer sou een strammen bochel-Floor
 Gaen steken hebben stijf, en drá,
 Oock veel doen roepen, lijfs-gená:
 Doch, alst int alderheetste was,
 Doe huylden yemant wel te pas-
 Mer bloo-verbaesde twijffel-moet,
 En kreet, och, och, siet watje doet!
 O my! (ghy bent) sey leure-faes
 Wel harde-luy op sochte-kaes:
 Denckt, lieve mans op wijff, en kindt,
 Off ergens, datje wel bemindt.
 Mits, quamen daer twee sockelaers
 Die saeghen bleyck, en blauw, en paers;
 Den eenen was beset, en vroom,
 Doch, hadd' een mande sonder bôom,
 Want hy quam na de stucken sien,
 Maer, niemant sach ghequetste lien.
 Siet, Kever-kin, liep toe, en aen
 Beladen, met een schuymers-spaen,
 Waer mede hy het vett, en bloedt
 Niet soude laten onder voet:
 Fy; (seyd hy) 't waer een groote schand
 Dat hier, by huys-luy op het land
 Soo fellen bloedt-badt waer ontstaen,
 Daer niemant is groot seer ghedaen.

K A L L E - M A L,
O F T E
D V B B E L - P R A E T,

V A N

Bouvvē-stram, en Soetje-lam.

- B. **H**oort *Soetje* soete kaar, ick sien nouw deur mijn *Buys*;
Daer gunssen inde Zee, een *Veerse* haring-buys.
- S. *Vvel* Bouvvē, na mijn *dunckt* soo benje tans goen *blinde*;
Siet jy *vvel* onderscheyd, van *Ree-zeyl*, *sock*, en *Blinde*?
- B. *Iá* *Soetje*, souwme niet; stá vast, ick kijcke weer;
Soet meenje dat ick mis, al isst mistigh-weer?
- S. *Moet* jy dan *Bouwe-vaar*, soo *byster* crom staen leenen?
Soo mach ick jou, *ey*, *ey*, toch *vvel* een *handje* leenen?
- B. Och! dattet yement sagh, men riep dien botten-kaeck;
Dat waer soo schaemteloos al stond'men aen de *Kaeck*.
- S. *Hoe* praetje dus je *veynt*? coom hoord *beschaemden* Bouvvē,
En machmen, dan gheen stutt, op *acr-lien* erve bouvvē?
- B. Neen *Soetje*, wat een vijgh, 't is noyt (loof ick) ghebeurd;
Maer, als men neemt, en leent, dan doetment by gebeurt.
- S. *Hey*, Bouvvē na mijn *dunckt* soo kijckje naer de *vvinde*,
Jy staet en draeyt, en *svvaeyt*, ghelijck een *gaeren-vvinde*.
- B. Ick draeye, segje dat? *ey* *Soetje* wat een blaas;
't Is huyvring die mijn queld', en vweedom inde blaas.
- S. *Ey*, Bouvvē *houvvē* bloet, och! benje dan *vvel* steenen?
So isst *vry* niet *vreemt*, al hoortmen jou *vvat* steenen:
- B. Het letme niet, coom *Soet* een uytje dry, of vier,
Tot mijnent daer ick stoock wat sitte by de vier.

- S. *Het wyer is thans niet quaedt, gaet rust wat op een kuffe:
Doch, sou ick mitje gaen, soo moestje mijn niet kuffe.*
- B. *Soet, Soetje blëet niet stijff, com an, ey gaet toch me'e,
Ick hebbe tuys noch koeck, en lecker foete Mee.*
- S. *Jy pocht schier op jou cost, ghelijck een jongen lekker;
Al prijs ick mijn niet seer, 'ken ben noch leuy, noch lekker.*
- B. *Hoort foete Soetje-moer? tot mijnent loopt een Gans
Die smoutigh is ghemelt, coom eerse gaer, en gans.*
- S. *Denckt! off de Schoutt eens quaem, sou hy niet vvel ter keuren
Mijn, alsoo vvel als jou, (och armen!) gaen bekeuren?*
- B. *Neen neen, wat drommel soet; dat waer een hart ghelach:
Soet, offet soo eens quaem, wat waerder al ghelach.*
- S. *Vvel Bouwen, vvy en gaen de lien het heur niet stelen,
Off hier een pot, off pan, off boute lepel stelen.*
- B. *Wy koutent maer uyt geck, off op alsulcken wijs:
Ick meen jy mercket wel, (met oorloff) benje wijs.*
- S. *'t Js lange noch ghemalt, jy hoeftet niet te sroveeren,
Jou praaten doet mijn schier het harsse-becken sroveeren.*
- B. *'k En ben niet sot, noch quaet, 'k en ben niet vol, noch zat,
Daerom ick bidje Soet, dat jy eens by mijn zat.*
- S. *VVech, Bouwen kalle-mall, en sleurtme niet met trecken.
'k Moet gaen. B. waer heen? S. na huys: vaert vvel, ick gae vertrecke.*
- B. *Seght, meenje dan geen trou? S. neen waer, jy vangtme niet.
Soo is de stramme praet, en lammery voor niet.*

Ick soeck en vin.

MINNE

MJNNE-COPPEL.

AEN ALLE

Longhe luyden toe-gheeyghent.

Siet hier, wat spel is dit! wie gaet nu *Honden* quellen?
 Wie, bindtse staert aen staert? wie mach hun dus ontstellen!
 Hoe zijnse dus gheknoopt met achter-last, en prang?
 Eylaes! d'een treckt, en rekt en d'ander gaet zijn gang.
 Waer is het liefden-spoock dat nu dees arme *Honden*
 Met locke-min, en spel te gader heeft ghebonden?

H

Nu

Nu fietmen watter schort: 't is bëel van banden-dwanck;
De klem is al te vast, men singter honden-sanck.

Dit mierlijck ongheval van dese domme dieren

Leert, yder wie het zy, geen vuyl-ghecoppel vieren;

Wat coomt van geyle-wil, meer als een naghequel

Dat niet en broet als spijt, en enckel katten-spel.

Ghy dan, weest niet te licht, off haestigh in het vraeghen;

Maer, gaet om wijsen raet by Vrienden ende Maeghen:

Hoort staegh na goet ghesegh, off anders isset quaet;

Want, als de *Coppel* hecht, coomt licht-berou te laet.

Wel aen, ô longer-mans, en onvolmaeckte vrouwen,

Wilt dese *Honden*-spoock in dijn ghedachten houwen;

Blijft binnen redens spoor, hoord, fiet, denckt, overlegh,

Als 't Iá-woordt is gheseyt dan blijft den Bandt gehecht.

Laet niemant u, door list van schoone taelders pacyen,

Noch, laet geen dubbel-tong dy ergens vaste naeyen;

Op dat ghy niet en roept met open luyder keel

Ick wens, voor dees, off die een ander beter deel.

Zijt altijd minlijck volck op al des liefdes feylen

Gheduerigh aen het roer: ey lieve! strijckt u Zeylen

Wanneer ghy fiet de baeck van wel-ghevoeghde trou:

Ach! raectraen anders vast, soo blijftmen vol berou.

Hoort, Vooghden van 't gefin, hier dientmen op te letten,

Voor eerst, waer jonck gemall' haer sinnen willen setten:

En als het is gheraen, vought hun by tijts te gaer;

Soo voelen sy geen wee van Venus *Coppelaer*.

Kiest hecht, en rechte banden,

Voor sich altyts te branden.

COPPEL-LIEDT.

Stem-wijze: *l'Orangée.*

VV Aer is het *Venus-kindt*?
 Dat, *Coppel-hecht* en bindt
 Met lieve-koofse lymery,
 En soete sotte tovery;
 Vol ditjes, en datjes van nieuwe praet,
 En alderley ghelaet,
 Dan clachjes, dan lachjes,
 Oock wederom van goedt, en weder quaedt.

Als, lieve Ionghe Ieughd
 Ten hooghsten is verheughd
 Door claren-sanck, en aerdich spel,
 Soo peynster niemant om ghequel:
 Men hingter, men springter, men draeyt en keerdt,
 Men strijckt men streelt, men leerdt.
 De pasjes, wat rasjes,
 Op datmen trett en tré altijd vermeerdt.

Wanneer men weder rust
 Van drillen-dáver-lust;
 Dan, isser eveftaegh herdoen
 Van pronck om pruyl, een streel om soen,
 En lonckjes, en fonckjes, en kodde-clucht
 Met innich meeps ghesucht,
 Och! beyen, och! scheyen;
 Och! troosteloose-hoop en vrees-gherucht.

Noch, rijster mall' ghesmeeck
 Iuyft, off het deegh gheleek,
 Want d'eene spreekt, en d'ander swijght
 Tot, offmen yet, off niet verkrijght;
 Dan noemtmen, en roemtmen van hoogh gheslacht,
 Van puyck van rijcke pracht:
 Van ringhen, schoon dinghen,
 Van watmen vind, off weet, off oyt bedacht.

H ij

Dan

Dan gaen de Jonge-lien
 Als nu, en dan misschien
 Wat speelen drijven in een schuyt,
 Off, met de waghens rijen uyt:
 Daer deuytjes aen freuytjes, aen soeticheyd
 Werd buyten beurs gheleyd
 Om blijdjes, en vrijdjes
 Te werden, by een sneeghe macke Meyd.

Denckt, watter dan ontstaet
 Vyt, kluyver-kluchte-praet;
 Een *Iaa-Woordt*, met de *rechte-handt*
 Dat, Maeght her-maeght, en mans hermant;
 Het jocken, doet locken aen geyl begeer
 Die in het Minne-meer
 Gaen vissen, on-wissen,
 Dat niet en baerdt, als rouw, en harten-sweer.

Met veel min-soeckery
 Coomt ydet aen den bry:
 Heeft erghens een te licht gevraeght,
 't Wert dickmael naderhandt beklaeght!
 Veel kallen, en brallen, 't sy hier off daer,
 Broedt *Coppel-clem* ghevaer;
 Ghly domme, fiet omme,
 Soo werdy nimmer banden-bœel ghewaer.

Wel aen, verliefd' gheslacht
 Kent reden; sijt verdächt
 Op, 't al-bedwinghend' *Atinne-Wicht*
 Dat, watter leeft beguyehel-schicht.
 Hoord' vrienden, weest sienden op jonckheyds loop
 Wanneerse gaen te hoop,
 Off toyen en moyen,
 Peynst, datter niet ghebreekt als *hecht-geknoop*.

DOOL-VVECH;

OFTE

MINNE--SPOOCK.

WIl yemant *Liefde* sien, off waer zy is ghescten
 Die moet voor eerst; dé wech en struyckel-paden weten,
 Soo wie dan wil begaen het gulden *Min* ghebou,
 Sal eerstelijck betre'en, 't geen dat hy niet en wou.
 Men gaet, en moet door schijn van droefheyt, en verblijden,
 Door wanhoop, en ghedult, en vreedsaemheyt, en strijden;
 En sucht, en na-berouw, met veynsen, hart gequel,
 En schijn van schoon ghelaet: daer nydich rompel-vel
 Sit, vol van leughen-tael, meyn-eedigh, spijtigh-pruylen:
 Waer niet als twist, en list ghewoon is by te schuylen.
 Met wiggel waggel-rust; en knijst, en knaeght, en beeft,
 Om datie by *ghespoock* gheduerigh leeft, en sweeft
 Diep in een grotten-holl; int sticke dicke duyster,
 Waer niet als wraeck-ghequeeck; met achterclap-geluyster
 Bevallschen, wat een Maeght, off Minnaer seydt, off sach
 Int doncker vanden nacht, off op den claeren dach:
 Dwelck, *lief belett* verspreydt met nydich fell' behuylen
 By vleder-muys ghepijp, en schetter-vuyle-uylen,
 En vteemt ghevritsel-vroet van moll, off snoode ratt;
 Off, wat sich achter aff onthoudet in een gat.
 De woonplaets vande nijdt deyst onder, onder t'onder,
 By domp van bulder-windt als wonder dommel-donder,
 En nevel-damp, en ramp, en swavel-swemel-smoock
 Als bleyfstering van smoor van natten-stoppel-roock:
 Verciert met krogen-rijff, vuyl-padden, sliinger-slanghen,
 Quijt-slecken, slijm-ghedrocht, spin-webben, distel-gangen,

Klits-wormen, fchorpioens, fchalbyters, feugedier,
 Cruyp-dieren, duyvel-kruyt, en menigh kriele-mier;
 Begrommelt vande moss, 'beloopen van Echtiffen;
 Vol, watmen denckt, off weet, off niet en can begiffen
 Dat vind'men onder-weeagh, wanneermen ftaeagh met luft
 Wilt, daer het lijdsfaem breyn by eerbaer liefde ruft:

Waer datmen fich met vreughd gaet onder Lauv'ren weyen,
 Daer meenich roofen-plant uyt lommer-foelte fpreyen

Dicht, aen 't bedauwde gras; becropen van een cruyt

Daer een verloofde Maeghd haer leger-plaets me'e fluyt.

Ghy dan, ô lieve Ieughd, Hier werdt u aenghewefen

Hoe bitter voor het foet, hoe vreughde naer het vreefen

Gemeenlijck by ghebeurt malcander wat verfochoont;

Waer uyt, den eyghen aert der *Liefden* wert vertoont.

Wie dat de *Liefde* kend, vindt dapper vreemde ftreken;

De *Liefde*, wert by gall, en honich vergeleken.

„ Maer, wert de *Liefde* niet getroetelt en gheert,

„ Soo wert de liefd onlieff, en averchts gekeert.

Siet dan, wie *Liefde* pleeght, weeft niet te veylen kouter,

Off anders werd'men bloo in plaetfe, van te ftouter:

„ Want, alsmen niet en kendt des *Liefdes* rafery

„ Dan achtment, even eens ghelijck een tovery:

Wel aen, ey laet *ghespoock*; lett op de fedens wetten,

Soo kan geen nijds-ghevaer, en vreemde quael dy letten:

Ey lieve flijpt verftandt! en kieft fin-redens-baen,

Dan kundt ghy vuyl bejach gheduyrigh wederftaen.

Hier mede falmen nu het *Minne-Mallen* uytten,

En dit, met een gheseg van *PASSE N* dus befliyten.

Dat is: „ wie uyt de *Spoock* der *Liefde* wil ontvlien

„ Die gaet, en ftaet, en praet, met raedt van wijfe lien.

Ick foeck en vin.

S I N N I G H E
Z E E V S C H E
S L Y P E R.

A E N D E

Eerbare, Seden-rijcke, Const-rijcke
Loff-weerdighe

F O N C K V R O U

M A G D A L E N A

vande P A S S E.

Ionck-vrou, ick send u met verlos
 Dit, Sinnich-slijpers-liedr,
 Dat vol is van verscheyden stoff
 Ghelijck ghy singt, en siet.
 't Is Hoofs, en Steeds, 't gaet recht, en ronds
 Vol soete boertery ;
 Wat Wijs, Wat sots uyt eenenmonds
 Gemengt met krysery.
 Men siet, het heeft somtijts een val
 't Geen, desen Zeeutchen Vent
 Aen yder quacelt mee by geschal:
 Want hy veel kuyrtjes kent
 Van al die heel deur-slepen lien
 Die Weeligh zijn, en loos,
 Hy seyt, al staense slecht en sien
 Soo sijne nochtans boos.
 Dit, singt den yders Baes, en Gast
 Op Slijpers tret, en maet ;
 Het is Gheluck (roept hy) diet PAST
 Die ondanck schouwt, en haet.
 Hy Weet, van P ASSE Man, en Meyd
 Te P ASSEn haer gherieff ;
 Van P ASSEn doet hy, (soo hy seyd)
 Het wel doen heeft hy lieff.
 Ghy Ionckvrou, die dijn staelen-tuych
 Van P ASSE constigh wett,
 Op dat u handt met soer ghebuygh
 Wat nieuws int koper sett.
 Ontfangt dit Lied nu, voor u cunst
 Die ghy my hebt vereert ;
 Ick houdt voor goedt, voor eer, voor gunst
 Daer ick uyt werd gheleert.

A. V. Kenne.

S J X X J

75

S J N N I G H E
S L Y P E R S - L I E D T .

Stem-wijze:

Arent Pieter Gijfen, met Mieuwves Iaap, en Leen.

Ick slijpe Schaer, en Mess' van alderhande sné,
En Beytels, en Bylen, en ander tuyghje mé;
Siet! hoe ick trap en tré:
't Is om de cost van mijn begoft,
En bender by te vré.

!

Mijn

Mijn opper-lijff her-buyght soo lustigh na de steen,
 Ick sit, en ick stae, en ick waggel mettet been,
 Heel licht, en los van le'en;
 't Rontom-ghedraey gaet slecht, en fraey,
 Och! 't Slypen wordt ghemeen.

't Waer, mijn wil en wens, datter niemant meer sleep,
 Om dat het reyn gheslijp maer is een rechte greep
 Van gladt, en sonder streep;
 Men puf, men raest, men hijght, men blaest
 Staegh met een douw, en neep.

Iuffers-Cameniertjes die gunnen mijn het gelt,
 Heur sinnelijcke lust is op de Steen ghestelt
 Terwijlse klimt, en helt;
 Alst water plact, en mijn verrast
 Dan, word' ick seer ghequelt.

Soete lieve pronckertjes, slijp ick na jouw sin?
 Isset niet ter deegen soo weetje waer ick bin;
 't Ghesloof is om ghewin:
 Ghy sult noch meer als desen keer
 Sien wenden uyt, en in.

Soo jouw snippigh Schaertje niet altewel en snijt;
 Dan bidd' ick, datjet mijn doch nimmermeer verwijs
 Vyt schimp, uyt jock, off spijt:
 De Slijp-steen geeft, en niet en heeft,
 Wanneerse kijrst, en krijtt.

Coom dan nette naeysters, en breysters na mijn sien,
 Borduyrsters, en stopsters, en speldeverrick lien
 Soo lang ick jou-luy dien:
 Hier slijpmen schoon om danck, en loon,
 Alst lucken-wil misschien.

Kijck, ey lieve siet toch; wat is hier thans ghedrang
 Van meenich eelen-baes, off ander lyme-stang
 Die hooren na 't ghesang;
 Verstaense maet, soo ist niet quaedt
 Al valt mijn singhen lang.

Schilders, Platen-snijders, Bootseerders by den reeck,
 Berbieren, en Schrijvers die passen op mijn streeck,
 Vier daeghen ruym ter weeck;
 Sy zijn niet bott, noch oock vol spott,
 Maer, quetsen sonder steeck.

Stoute Schaelje-deckers, Steenhouwers houwen plaets,
 Schaetsen-ryers dringen, en stellen veel ghelaets
 Met Vrysters veel ghepraets;
 Men treckt, men malt, men schrickt, men valt,
 Ey! 't lijckent dan wat quaets.

Timmerman, Schrijnwerreker, draeyer op mijn past,
 Molenaers, en Ploeghers, en Wagenmaeckers last
 Is, aen het Slypen vast:
 Beenhouwers bijl ick scharp, en vijl;
 De Cock noodt my te gast.

Scheepen-kallefateraers, en smeeden groff en fijn;
 Metselaers, en knoeyers, 't wil al gheholpen zijn:

Oock kuypers vande wijn,
 Ick krijgh dan wat van 't Rijnsche nat,
 (Men seydt) dat is voor dijn.

Drooge-laeckenscheerders heur groot verstaelde schaer
 Die weetmen te *Slypen*, soo datse hier, en daer

Kan scheeren woll en haer;
 Hecht, recht van pas, niet traegh noch ras;
 Heel effen, gladt en claer.

DRUCKERS, Boecke-binders, met ander winckeliers,
 Snyders, Sivaerden-vegers, en Spitters, Hoveniers,
 Wat is hier all' gheswiers:

De Maeyer seydt **hou slyffer beyd:**

Com/soufft een kanne biers.

Tin, en Coper-gieters die sien ick gunder staen;

Bruyne Ketel-boeters, en Wevers comen gaen,

Schoen-maeckers tre'en oock aen,
 Om dat hun leer mocht strecken veer,
 Daerom ist heur ghedaen.

Koele Vis-vercoopers die stel ick wel gherust;
 Noch, slijptmen slypery van watter is gheblust.

Daer yder een mé klust:

^k Wordt dickmael heet, en dapper sweet
 Iae, daer van deyst mijn lust.

S L Y P, ick slijp geen schaeren van oyerscheerdery!
 Int *Slypers* slechte gilde en raeckter niemant vry;
 Foey, onder-cruypery!
 Och! yder grijpt, en scheert, en nijpt
 Met veel bedriegery.

Kond' ick brillen slijpen, en claeren diamant,
 Ick slougher de waeghen tot in een delliff-kant
 Int slick, en in het zant;
 Om dat ick dan, mocht zijn een man
 Als een alsulcken quant.

Straete-steenen-slijpers die zijn hier niet vandoen,
 Om dat sy tafels scheeren, en leetjes van een hoen;
 (Die't kan die macht bevroen:)
 't Is all' geen deegh, de beurs raeckt leegh;
 Men slijter tijdt, en schoen.

Offmen bottemuylen kon slijpen, als een mes?
 En dan oock leuter-keyeraers wel vijff, off ses
 Gekoppelt, lock aen bles;
 Hoe! sou't verstandt thans bien de handt
 Aen, redens leer, en les.

Met oorloff Vrouweluy, ey! neemtet mijn int goedt;
 Ghy bent oock heel deur-sleepen al benje moy, en soet,
 't Schijnt datment seggen moet:
 Praet ick wat groff, 'k en ben van 't Hoff,
 Noch weet van Hooffs gegroet.

Ongheveynsde Luytjes, nu weetje recht bescheydt,
 Van ditjes, en datjes van menigh man, en meydt,
 Soo 't jou van *PASSE* greydt:
Jck souck en vin, en eer bemin
 Van watmen doet, en seydt.

V V E D E R - L I E D T

D E R

Vrouwve-luyden, teghen de *Slyper*.

Stem-Wijse:

Vluchtighe Nymphe &c.

K *Luchtige Slyper, aerdigh gaff*
VVy zijn byster wel gePAST
Op u reden, en u treden:
VWant, ghy weet met slypery
Strijckende-praet te brengen by.

Singende Weet ghy onse schaer
Soet te Wetten, glad en claer,
Datse snijet, engt en wijet,
Dat cen hemd, off kraege-naet
Drijvende-net gedubbelt staet.

Haestigen draeyer Zceuschchen slons,
Denckt, en siet altyt op ons
Eer wy scheyen, en gaen breyen,
Off borduyren puyckich moy
Voegende, juist op desen toy.

Lachende staen wy hier by een,
En bedencken al u re'en
In onsharte, dat vol smarte
Leydt geduerigh overknaeght
Denckende, waerom dat ghy claeght.

Wenschende claeger, schraelen Vent,
Hoe is u het doen bekend
Van ons sinne, die vol minne
Swieren altyt na genucht,
Soeckende spel, en leughden-sucht.

Vleyende vraegen wy tot dijn?
Of (wy soete Vrouw-luy) Zyn
Soo deur-sleepen, op veel greepen?
Och! deur-traptheit is althans
Vliegēde, meest by loofse mans.

Schim-

Schimpde Slyper, schaemje wat,
Nu ghy by de kladden vadt
Iong en ouwe teere vrouwe,
Die soo twee in mannen dwanck
Dienende zijn, haer leven lanck.

Veynsende Wiggel Wapper mont,
Maecket toch niet al te bont;
Laet u lippen niet ontglippen
Eenigh Vrouwen-roem, off schandt,
Blijvende eer is Waerdigh pandt.

W E D E R - L I E D T

vande

Mannelijcke omstaenders, teghen de Slyper.

Stem-wijse:

Pots hondert douzent slapperment.

<p>GHy Zeeusen-slyper, Baes en knecht, Wy dancken jouw van als; Al schijnje vry wat slecht en recht, Nochtans, soo benje vals: Want siet, dees moye Vrouwe-luy Die roepent als een clacht! Off isset maer een wijve-buy? <i>Als vvaerheydt vvoort veracht.</i></p>	<p>Al roepje somtijts leuter-key; En plompen botte-muyt; Wy segghen, dat dees allebey Te gaer zijn even vuyl: Wat batet, ofmen wijf heydt wil Daer gheen verstant vernacht; Men hoorde niet te swijgen stil <i>Als vvaerheydt vvoort veracht.</i></p>
<p>Ey lieve, seght ons nu terisondt Wat jou somwijlen schortt? En waerom strijckje met de mondt Terwijlje douwd', en hortt? Hoe kunnen wy dijn re'en verstaen wanneerje met ons lacht; Ten is niet altewel ghedaen. <i>Als vvaerheydt vvoort veracht.</i></p>	<p>Doch, of ghy leuyheyt niet en prijst Wanneerje naerstigh slijpt, En datje tegendeel bewijst Terwijlje staegh begrijpt; Soo blijffmen jou noch lydich by; Waerom toch so gejacht? Ist quaet? off isset koddery <i>Als vvaerheydt vvoort veracht.</i></p>

Gedenckt, al benje niet begoedt
 Dat yemant jou versmaect?
 Die rijck, en vroom is van gemoet
 Beleeft den besten staet:
 Och! waer een yder zit geruft
 Daer ismen vol van macht;
 Het lijkt, een grootc tegen-luft
Als waerheydt wort veracht.

Hoe valt jou dat soo schielijck in
 Van overscheerdery?
 Te veel geseyt, maect veel onmin,
 Wie kent begeerdery?
 Waer kannen yemant picken uyt
 Die niet en is verdacht;
 Het schijnt een greepje van eē guyt
Als waerheydt wort veracht.

Wel aen dan, aller-menschē vrient,
 Het is genoeg gesweet;
 Al hebt ghy ons om loon gedient,
 Het gelt is wel besteet:
 Siet! wy en hebben wijn, noch bier,
 't Is hier vergeefs gewacht;
 Wy sien, het is een quā manier
Als waerheydt wort veracht.

Vaert wel: ghy over-sloofdē Zeeuw,
 Wy staen all' op de ganck;
 Ghy singt veel beter als eē spreeuw
 Met uwen *Slypers-sanck*: (meydt,
 Ey! roept niet meer van man, noch
 Gaet rust, en slaept wat sacht;
 Wy, kennen vry wel onderscheydt
Off waerheydt wort veracht.

A E N - S P R A E C K E

T O T

Alle onghesleepen Luyden.

GHy, die de Slyper hebt verstaen
 Meught nu vry vveder henen gaen;
 En houden al zyn bly gherel
 Voor enckel jock, en boertigh spel:
 Al hoortmen somtijts strijck-ghetier,
 Het is maer rechte Slypers svvier,
 VVant, als de steen heel lantsuwn gaet
 Dan houd' zyn keeltje, lange-maet
 En singt halff hard', halff hoog, halff laegh,
 Halff licht, halff svvaer, halff soet, halff traegh;

Tot

Tot dat zijn mondt niet meer en gleept
 Die, pronckers deur de mostaert sleept;
 Off hier een sloor, off daer een sloeff,
 Off erghens, noch een slimmen-boeff
 Die, desen draeyer-schiet met speck;
 (Doch letmer op) 't is maer uyt geck.
 Dan, onder jocken schuylt wel yet
 Dat meer beduydet, als een niet:
 Vveest dan eylieve, niet verstoordt
 Als ghy de ronde waerheydt hoordt.
 Denckt, off een Maeght, off wiff, off man,
 Wel, sonder op-spraeck leven can?
 (Gelyck, in een yders VVeder-liedt
 Een soete teghen-sang gheschiedt.)
 Wel aen dan, goede luyster-luy
 En stoot u aen geen Slypers buy;
 Off, soo daer yemant is misdaen
 Mach 't inde beste Vouwe slaen.
 VVaer vind' men dan de beste Vouw
 Die, alle dinck vergoeden souw?
 Men speurt som wvijen nu, en dan,
 Dat on-roet, yet verschoonen can;
 Maer, duyden meer het goet in quiet,
 En Vrouwen buyten redens-maet:
 Daeromme wvijstmen sulcke lien
 Daer slechte Vrouwen zijn te sien.
 VVie dan, geen slechte-vouw be-vatt
 Besiet, en keer dit selve bladt.
 Ick soeck en vin.

De Slechte-Vrouw.

SEght, waer zijn, off vind'men *Vouwen*
 Diemen voor de beste prijs?
 Schuylen die aen broeck, en bouwen,
 Erghens in een boord, off lijst?
 Iffer, noch wat tijdt van sprekens,
 Soo werd hier dan by gheseydt,
 Dat is; *Vouwen* zijn in deeckens
 Alsmen die laet onghespreydt.

Machmen 't *ruel-ge-vouwen* heeten,
 d'Welck een stordigh vuyl Iong-wijff.
 Laet, begrommel-smeere-sweeten,
 Motten-rotten buyten 't lijff?
 Wilmer *Vouwen* in het Capjen,
 Wilmer *Vouwen* uyt de kraegh;
 Wilmer voor een noodich lapjen
Vouwen, datmen noyt en saegh?

Ghy dan, *Vouwt* bedruckte blaeren,
 Kiest een *Sinnerijcken* boeck:
 Ey! laet grille-*Vouwen* vaeren
 Van een geylen troetel-doeck.
 Denckt, off voorhooft *Vouwen* groeyen
 Vyt de *Vouwen*, inde Tas;
 Och! wat wilmen sich bemoeyen,
 Alsmen yder *Vouwt* te P A S S.

BOERSCHE EYER-CLACHT.

AENDEN

Loff-vaerdighen, Const-rijcken,
MICHIEL le *BLOND*.

EY, ey, wat misghe-*val* is mijn nouw overgoten !
Help, help wat helpen can, ick leg int slick gheschooten ;
Mijn gladde natte *voet* die schooff ter syen om,
Hier, leg ick droeff, en dvors, en wventel recht, en crom ;
K ij Help

Help, help hier leyt de *korff*, het is hier all' van *eyers*;
 Moordt (roep ick) dubbeltmoordt! daer comen niet veul *scheyers*!
 Stae-by, 't is all' bekaeyt! bedoeyert, en belligmt:
 O my! ick fucht ick hygh, help, help ick word' besvijmt!
 Ey, ey, jy teere *stock*! hoe hebje mijn bedroogen!
 Iouw breuck, die breeckt mijn hart, mijn knien, mijn ellebogen;
 Och! oorfaeck van verdriet, en vall' van meenigh *ey*,
 Och! oorfaeck van mijn scháe, en weedom alle bey.
 Ick meenden inde Stée, dees *eyers* te vercoopen,
 Ey, *ey* ick ben bedott! 't gheluck is nouw ontloopen;
 De winste leyt int slick, *ey*! ick leg hier en kijck,
 Mijn dunckt, ick ben beroyt, te vooren schein ick rijck.
 Ey! wistet thans mijn vijff, hoe vinnigh souwse kijven!
 't Is puyckje van ons Deurp van all' de quaedste wijven,
 Sy kaeckelt as een hin, en crabbelt, lijck een haen,
 Wanneerse tiert, en smijt soo moet ick stille staen.
 Wat schuldt hebb' ickker toe, den *bras* is mijn ontfoncken!
 'k En ben niet aers dan aers, off smockel-zat ghedroncken;
 'k En ben niet moe, noch matt van 't lang, en vorde gaen,
 Ick wijtet op de *stock*, en slicker-gladde baen!
 Ey, *ey*! 't is juyft de *feest* en *avondt* voor de *Vasten*!
 De rechten *eyer*-tijdt voor vel-ghewilde gasten;
 Nouw achtmen *eyer* vlaen, en vett gebacken struyff,
 Die alle man begiet met sapjen vande druyff.
 Ey *eyers*! waerje heel, wat soumen van jouw brouwen
 Kandeel, en dergelijck voor wée-verloste vrouwen;
 Voor nieu-ghetroude luy, en meenigh dertel kint:
 Och *eyers*! waerje coomt daer benje vel bemint.
 Hoe menigh *ey*-gerecht souw ick, off yemant koocken
 Wanneer die zijn gheklutst, geklotert, en gebroocken,

Gebacken met wat speck, off appels inde pan;
 Dat, waer een braeve cost voor mijn, en alleman.
 Een *eytje*, los ghedopt is heel bequaem te suypen;
 Een *eytje*, los geso'en can soetjes binnen sluypen,
 En asmer, onder roerd wat butter, en wat sout
 Dat smaect, dan met een dronck, ghelijck een schapenbout.
 Ick, hebb' mijn vaertjes-moer wel eertijts hooren prijsen
 Dat, *eyers* met ajuyn, en *eyers* met soucyfen
 Soo kruidigh lekker smaect, alst ummers smaecken mach:
 Maer, ick smaect voor wat goets, een bitterlijck gheclach.
 Noch, isser *ey*-geroer met beyers oock te maecken,
 Waer uyt, den echten staet de lekker-luytjes smaecken,
 Om datmen, soet en suer int houwelijck beleeft:
Ey, *ey* tot mijnent thuys geen soeticheynt en sweeft!
 Och arm! ick smaect het wrang, dat sweer ick by de duycker;
 Ick, krijgh meer vuysten-loock als *eyer-cost* met suycker!
 Het bitter is mijn deel: 't schijnt dattet wesen moet!
 Een yder heydt gelock, en ick hebb' tegenspoet.
 De *eyers*, rechtmen noch op veulderley manieren,
 Gesoon, off hardt ghebraen, en dan ghesneen in vieren
 Men leyts by de slae, men eetse met azijn;
 Men spoelt den oly off met lustigh bier, off wijn.
 Een braeve kemper-steur van *eyers*, canmen rechten,
 Een kost die oogen traant, en met de neus wil vechten
 Mit, als de stercken geur van mostaert komt daer by
 Soo bytet inde snuytt, en brengt een inde ly:
 Dit is, een rechte spijs voor mijn, en voor mijn *kyjntje*,
 Sy bijtt, sy krabd', sy nijpt ghelijck ons Buermans Stijntje,
 En vattmen by den haer so smaddigh datse beeft!
 Die sulcke *eyers* proeft, mach yse dat hy leeft.

Ey! fletsen *Eyer-korff* met al jou leege ſchaelen,
 Hoe benje van mijn ſchoft dus ſchielijck neer gaen daelent:

Hoe ſijnje dus onteert, ghebryſelt, en gheplet?

O brooſe wracke *ſtock*! jy haddet wel belet.

Fy, fy gheſlijmden bras, had ick hier nou eenw teſte,

Ick ſtreeckje uytet flick, en gaeffje dan t'ombeste:

(Hier ſchijnt noch wat gelock te ſpeulen int verdriet,)

» Het ſpreek-woort is ghemeen, 't is beter wat als niet.

Had ick mijn Besjes pels, ick mochtſe daer in ſtrijcken,

Dan ſoume dus beſteemt, *ey, ey* niet legghe kijcken:

Gans brabbeling wat raet! mijn *hoet*, en *broeck* is kael,

Koom an jy ſabber-hoop int *mutsjen* altemael;

Ia ſoo *klap-mutsje* ſoo, nouw moetje me'e wat lyen!

Elus waerje boven mijn, thans leerje, baene-glyen;

Dreegt oock wat *ſlijme-lijm*, ick dreeg ghenoech an pijn,

Eerſt waerje overhooft, nouw duyckje onder mijn.

Ick mach de *kurf* althans beknyſe wel ter deghen,

De plecke, daer mijn winſt, en vreughd in heydt gelegen;

Maer, diefflen *Eyer-má*, hoe hebje mijn bedott?

Ey, ſough, ſough, coom ick t'huys, ſoo kruyp ick in het kot.

Foey, *eyers* inde *muts*! hoe ſelmen mitje leven?

Ey, waer ick t'huys alleen, ick backte wentel-teven

Van ſuyckert witte broot, en butter-ſmeerigh vet;

Help, help de *muts* die leckt! hier ſtaen ick weer verſet!

Hier druppel deur mijn ha'an! hoe ſouwmnen keune ſpaeren;

Hier loopet onder voet! wat baet nouw al't vergaeren!

Wat helppter dubbel-forgh, als 't nieu geluck verdwijnt!

Het een is nauw vergaen, het ander weer verſchijnt.

O ſchendigh *hoofst-verdeck*! hoe hebje mijn beſvaddert!

Bedriegelijcke *muts* hoe benje nouw bekladdert:

Wat ick fucht, wat ick ducht, wat ick vrijff, wat ick veegh,
 Wat ick strijck, wat ick kijck, wat ick foeck 't is al leegh.
 Hats, hats, 't is buyten re'en, ick wil de *muts* op setten;
 Het plackt, en backt soo 't wil, 'k en sel geen drop beletten:
 Word ick van boven nat, van onder ben ick vuyl,
 En off het dreeff, en droop, já 't loopt in mijne muyl.
 Hoe meenigh. stéeluys-kindt toch rauwe *eyers* knappen,
 En slurpen die met sout, en laeten lustigh tappen;
 Verslempen soo heur gelt, versuypen eer en goet,
 Alst, al verleckert is, dan speeltmen banckqueroet:
 Ick lecke-muyl uyt noot, *ey, ey!* 't is van geen weelde;
 Het eerste mis-gheluck van 't leste niet verscheelde:
 De gladde natte cley die soop, so wel as ick;
 Help, help wat helpen can! het leyter *all* int slick.
 Sus, 'k weet een nieuwen raet, s'en dient hier niet verswegen;
 En off ick nam mijn *schoens* om *eyers* in te veggen?
 Se benne wel ghelapt, daer can niet in, noch uyt,
 Van binnen zijns murw, en platter as een kluyt.
 Help *schoene!* staeme by! ick can jou niet ombeeren,
 Te vooren scheinje niet, nouw gaetme jou vereeren;
 (Denckt *schoenen*, en jy *stock*,) hoe zijn wy inde ly?
 En jy verbruste *muts*, met alje *lymery*.
 Souw numment, op een stock zijn hoop, en winst niet bouwen?
 Souw elcken d'een met recht niet meugen na mijn jouwen?
 En, off het soo gheviel? waert niet een bitter spijt
 Dat ickke, sonder schult, met schaede lijd, en krijt?
 Ick huyver vande kouw! wat raet voor bey mijn voeten;
 Wat raet voor 't spattigh nat, en al het modder-vroeten?
 » (Men seydt,) geen ongeluck koomt sonder ongerieff,
 » Al wie zijn schande dect, die heyt zijn eertje lieff.

Ick aerffel weer na huys, ick gae mijn wijff je groeten!
 Ey, datmen nouw althans toch numment quaam ontmoeten;
 Ick vreesse voor ghekijff, en schimp, en scheeuwers kout:
 » Alst goe-luy tegenloopt, dan spreecken spotters stout:
 Maer, waerom aldus bloot! waer toe dit lydigh vreesen,
 Doch, ofinen byster karnt! wat sal het eynd'lijck wesen?
 » 't Is beter wel te pas als droeff, en onghesond,
 Knaegh ick mijn eyghen vleys, soo meerder ick mijn wond.
 Neen, soo niet *eyer-korff*! daer schiet een lutjen over:
 » Die hem met cleyn genoecht, die wenst toch noyt om grover,
 (Voor mijnehalven dan, ick vind wat in mijn schoen;)
 » Die lichtlijck is ghepayt en heyt niet veul van doen.
 Had ick nou thans een pan die lustigh konde schuyven,
 Ey! waerder *eyer-kruyt*, ick backte groensel struyven;
 De *schoenen* goot ick uyt, en roerdent ommementom,
 Quaam dan mijn wijff te gast, sy waerme wellecom.
 Wat soeticheyte waer dat! waer sus de pays te maecten.
 Hoe sou mijn wijff, en ick, ey, ey gaen rompel-kaecten!
 Wat waerder dan al doens; off ick alsoo by heur
 Mocht leven sonder vrees, en huysen cruys-ghetreur!
 Och arme! 't is maer raes, fou ick hier langer blijven
 -Mijn voeten worden koud, mijn handen gaen verstijven,
 't Waer best, weerom ghekeerd terwijl ick hier dus stae,
 » Hoe varder van zijn weunst, hoe naeder by zijn schae.
 Soo haest, ick coom by honck soo meen ick mijn te warmen;
 Soo *Krijntje-moer* niet tiert, ick vat' in bey mijn armen;
 Wy koocken *eyer-melck*, en hucken by de vyer,
 En smockel-becken dan soo wat, op ons manier.
 Al zijn de *schoenen wet*, wat noot is van te grynen,
 'k Ben re'elijck thuyt versien van clompen, en platynen;

Ick slinger (soot me lust) de *schoenen* inde schouw ;
 „'t Is beter by den haert, als buyten by de kouw.
 Ey! waer het wel bedocht, 't waer beter t'huys ghebleven,
 Ey, waren d'Eyers heel, 'k en werde niet bekeven ;
 Och! waer het wel beleyt, 'k en hadd' geen ongheval,
 Nouw ick wat hebben sou, nouw schuylder nietmend'al.
 Der *Paesschen eyer-feeft* die staet nu juyft voorhanden!
 Dan brengtmen, opgehoopt met heele volle manden
 De *eyers* op de mart ; daer al de luy na sien :
 D'een hoopt, d'een loopt, d'een coopt, d'een vraeght, en d'ander
 Dan backtmen *ey-pastey*, en wafels, *eyer* brooden, (bien.
 Men gaeter dan te gaff, men coomter weerom nooden ;
 Het vrientschop is by een by 't *eyerlijck* gheback ;
 De kinders zijn verblijt, sy vollen mond, en sack.
 Men can oock met een *ey* veel lekker fousjes menghen,
 Die op, off vis, off vleys de smaeck weet by te brenghen:
 Denckt, is een *ey* niet puyck? ick sweer by al mijn goet
 Dat, *eyers* is een cost die yder prijsen moet.
 Maer, ist niet lang genoeg souw umment meuge kallen,
 Mijn droeve *ey-geschreeuw*, soo lang te laeten brallen?
 Ey, ey dan noch een reys ! hadd' ick de *eyers* heel,
 Ick had' nouw huys-mans rust, en nimmer geen krakeel.
 Had' ickse laete broen, en van mijn hoentjes kippen,
 S'en hadden uyt mijn *korff*, en *mutsje* niet gaen slippen ;
 Daer hadd' al meenich hin, en vluggen cammen-cop
 Vyt elcke schel, off schael ghecomen uyt den dop.
 Hoe meenich *eyer-dier* coomt inder Heeren handen;
 Gebra'en, ghestooft, ghesoon, sich buyght voor Ioffers tanden :
 Al watmen lekker noemt, comt van een *ey*, en hoen,
 Meer, als ick (huysman) weet, offt umment can vermoen.

Ick eet maer boeren-coft, wat grutten, bruyne boonen,
Met raapen, en met peen, met koól vol ick mijn kóonen:

Met gorlegoy en pap, en lierelauw-ghewalgh;

Met roggen broot, en speck, en worft prop' ick mijn balgh:
Noch krijgh ick oock gerecht, och! moestet yemant proeven
Die sou, *ey*! *ey* met mijn, ten hooghsten hem bedroeven:

Die, stock-vis tast en smaekt, bereyt, van een boos wijff,

Die wensden wel met mijn, een ander tijt-verdrieff.

Vuyft-loock, en stockvis, is voor leuye lichte vincken

Die meer, als drymael dry tot drymael toe uytdrinken;

» Och! naermaels als het hoeft moet draegen redens pack,

» Dan dreegtmen sieckt, en sucht, in een bedurven sack:

Ick prijse boerle rust, ick schouw de vijfse varel,

Ick haet den dwanck, en stanck, (al isse reyn beparelt;)

'k En houdt voor niet onvast, dat, wie daer streeft, en sweeft,

Wel in, een dit, off dat zijn onlust dapper heeft.

Onlustigh lieve mans, heb ick mijn *eyer-claegen*

Staegh guns, en weer, en cort, en lange voorghedraegen!

Ey! denckt beneffens mijn, ist niet een deftigh Heldt

Die, wat hem over-stormt sich nergens in en queldt:

Men seydt, die lydigh claeght en vindt geen help van menschen,

Waer hier geen *ey*-gebleeuw, dan waerder niet te wenschen.

Ey, goetste goe-luy hoort! ick bidje dat mijn leet

Ten goetsten wert gheduydt, ten besten wert bestet.

Ick wens hier noch een ding, dat, elck een mocht behouwen

De vooghdij vandē broeck, *ey* mackers, laet geen vrouwen

De opper-stem van 't huys; de proeff heyt mijn gheleert,

» Waer mannen sijn verwijft, daer isset huys ghekeert.

Ey, ey dan! lieve maets, men vind' schier niet een huysje

Off 't heyt (als ick nouw heb,) off groot, off cleynder cruysje!

Ey,

Ey, ey! nouw swijgh ick stil: Denckt op mijn eyer-clacht:
 En sooje niet en grijnd'; dan wens ick datje lacht.
 Le BLOND', ick meen ghy lacht, (off sucht ghy) stcend wat sachjes!
 Ey lieve, kreunt u niet in ander luyden clachjes;
 Maer, als ghy by de wyer met eyers vrolijk zijt,
 Soo denckt hoe inde koude een eyer-praeter lijdt.
 Wel asn mijn goede orient, ick laet u voort bedincken
 Van, wat dit Sin-gemall voor Zeeusche tael laet clincken;
 Vraeght ghy dan, wie 't ghejalp van eyers heeft versint?
 't Is een, die niet en vreet, en stadigh soeck en vint.

A. V. Venne.

 B O T E R - L O F

Aengewesen

Op der Vrouwen-deught.

EEn Lant-wijff is verheughd, wanneer sy yt de Kaeren,
 Van Room, en wyver-vocht, met dommelich ghestamp
 Het rommelich ghevoel can scheyen, en vergaeren,
 En crughen op het lest de boter inde clamp.
 Haer hoop en vreughden-vat is ommementom ghebonden,
 Van onder platt, en wijdt, en boven holl', en nauwe,
 Daer somijts by ghebeurt verheffen, en hergronden
 De schraelicheydt, en wet, door kouden liere-lauwe
 Dat inden hollen-vomp door-bobbelt in malcander,
 Dan eens den Room bene en, en weder opsvaert op,
 Dan drabbigh-mengel-claer, en weder d'een yt 't ander;
 Het opperst syghdt te grond, het onderst stijghet op
 Met bulderigh geklets, en wonderlyck gheklater,
 Jijst, door het teer bestier der swacke Vrouwen handt,

L ij

Die

Die strijt, en weder scheidt de Room, en 't laffe-water
 Tot, syndelijck 't gheroer ten laetsten is vermant;
 Off mannelijck ver-vrijft: Dan laet sy 't vat behouven
 Niet als onvette-wey ghecappelt inden gront,
 En kiest de beste stoff om boter uyt te bouven;
 Bequaem voor koockery, en voedigh voor de mont.
 Wanneer het vreughden-vet is uyt het vat ghenomen,
 Dan wvertet deur, en deur behendelijck ghekneedt,
 Om datter eenich wyl, en haer sou-w uytvvaerts comen,
 Op dat, de boter dan mocht wvesen wel bere't.
 Men gaet de Koeyen-gift beleggen, en besouten,
 De boter, wvert ghetond, en naderhant verdeylt;
 Noch wverise dan ghecopt in uytghehoalde houten,
 En cierendelijck ghecroont, en blydelyck ghe-weylt.
 Dan coomter jonck, en out na verssche boter loopen,
 Men proeft, men keurt, men siet, men prijst, men laeckt, men vraeght,
 Men looft, men dingd, men dringd' om boter-cost te coopen
 De wvijsse vis, en vlees, en ander spijs behaeght;
 En dorre kost vergoet, verleckert, en verblijdet,
 Verlustert int ghesicht, verbetert inde smaeck:
 Soo 't sparigh-huysen wvijsff de boter niet benijdet
 Dan, is de vrouwen gunst als boterigh vermaeck.
 Hier, wvert de boter thans by vrouwen vergeleken,
 De vrouwen, moeten doen, ghelijck de boter doet;
 De vrouwen, moeten staegh vergoeden met haer spreken,
 Der vrouwen wvijs beleyt breeckt boosen wvrevet-moet:
 Waer datme vrouwen vint die alle dinck verschonen
 Sijn in haer huysghesin een heylsaem groote vreughd':
 Alsulcke vrouwen (dan) behoord' men wel te croonen
 Om datter, in haer schuylt, eer, vrede, reden, denghd.

ZEEUSCHE MOSSSEL-MAN.

TOE-GHEEY GENT

Den Eersamen, Const-rijcken
PIETER van MELDERT.

Mossel-mans gheroep.

HAel moslen, die men vangt in Zeeuse vwater-grondē,
Hael moslen vors, en vvit, en mals, en strijcke vol,

Lij

Hael

Hael moslen, groot, en pryck, die vollen ruyme-monden,
Hael moslen binnen schoon, maer, buyten lijk een mol:
Hael moslen die by naer als muysen legghe pypen,
Hael moslen die, off nu, off dan gaen op, en toe,
Hael moslen die een jool wel schendich ceunen nypen:
Hael moslen, die soo goet zijn als ick vreet niet hoe.

Zijn *mossels* dan gheen vis,
 Wie seydt wat dattet is?

M O S S E L - M A N S

K O R D E - V V A G E N - L I E D T,

Stem-Wijze:

De Ruyter die stack zijn paert met sporen.

*V*orste-*mossels* van *Loddycke*,
 Kruy ick lanckx de vrye straet,
 Onder slecht, en recht, en rijcke,
 Onder goet, en soet, en quaet,
 By al diese weet, off kent
 Waer de kracht na toe belent.

Vorste-mossels siet men haelen
 Van soo menich soete meyd,
 Die nauw dingen, wel betaelen,
 Alsmen heur doet recht bescheyd:
 Maer, sy eysschen over-maer!
 Dat mijn sjaers veel *mossels* schaet.

Vorste-mossels, rauw ghegeten,
 En wanneer mens open splijt,
 Peper, Zout, daer in ghesmeten
 Is, ghesonde luy ombijtt,
 Al wie *mossel*-cost verteert,
 Vint geen spijsse die hem deert.

Vorste-mossels wel ghebacken
 In een taert, off korst-pastey,
 Is goe smulling die can sacken,
 Soo de lust geeft vry gheley:
 Ey! daer dient toch niet vermaet,
 Soomen regel hout, en maet.

Vorste-

Vorſe-moffels, moetme koken
 Over vleugend', vlamnich vyer,
 Niemant laetſe dompigh ſmoken;
 Morſſen is cen vuyl manier,
 Goe-luy, brouwt geen ſouce ſoet,
 Laſſ, en lauw, is heel ongoet.

Vorſe-moffels, canmen ſtoven
 In een ſcheutel, in een pot,
 Doch, ſe dienen wel verſchoven
 Datſe deurgaens heet, en vlot
 Inde beuter, kruyt, en wijn,
 Meugen, als wat leckers zijn.

Vorſe-moffels ſalmen ſwelghen
 Sonder ſien, en veul geknaeuw,
 Dan, en ſelt geen ooghe belgen
 Off ſe gelluw zijn, off graeuw,
 Want, de mond is licht ghevult
 Alſt, gheſichte dat ghedult.

Vorſe-moffels zijn ghepreſen
 By, verzeede drinckebroers;
 Och! ſe keunent hoofd ghenelen
 Dat verſeylt is uyt de koers,
 Daerom iſſet wel ghewilt
 't Geen, de kelder-ſieckte ſtilt.

Vorſe-moffels wijsen yder,
 Offinen milt, off gierigh is,
 Loom, off haestigh, en noch wijder;
 Iae, men ſeytet voor ghewis
 Datmen niemants doen en weet
 Voor, al eermen *moffels* eet.

Vorſe-moffels, zijn gheleken
 Met de ſeegbaer vrouwen-lien,
 Die beſet, en eerbaer ſpreken,
 En na 't huys ſtaegh ommefien;
 Wijven moeten al ſté-vaſt
 Dregen, moſſel-huyſigh-laſt.

Vorſe-moffels, bennen Hoeders
 Van het reyne paarel-glans,
 Rechte voedſters, milde moeders;
 Die 't bewiſſen nouw althans
 Aen de Iuffers teere le'en,
 Meer als noodich, off gemeen.

Vorſe-moffels leege ſchelpen
 Voltmen, met gemaelen gout;
 Om de Schilders geeſt tehelpen
 Als de cunſte, regel hout:
 Schoone verwen zijn bewaert,
 Alſmen die in ſchelpjens ſpaert.

Vorſe-moffels ſchelpen, ſlijptmen
 Tot' mer onder ſiet een gat,
 Die bereytmen, ende grijptmen
 Wel ghevolt met Zeep, en nat,
 Waer uyt, kindsheyt bobbelblaest,
 Dat hun ydel hoofd verbaest.

Vorſe-moffels eygen water,
 Maeckt veul ſmeerich tuychjē reyn,
 't Is Lantaerens lichten-bater,
 En metael, en porceleyn:
 Denckt! noch zijn *de moffels* me'e
 Goet, voor exteroogen-wee.

V O R S S E - M O S S E L S

eyghenschap,

G H E D U T D E T

Op de ghelijckenisse der menschen seden,
en leven.

GHy, die de mossel-man hoort roepen, singhen, kruyen,
Peynst vry, en overvveeght vvat dattet can beduyen;
Soo ghy 't oock niet begrijpt, blijft dan een vveynich stil,
Hier vvert int cort verbaelt al vvat het segghen vil.

De mossel, teelt, en vvoont als onder felle baren:

Dat seydt, ghy svvacken mensch laet quaelen overvaren.

De mossel, hecht te gaer, en tobbelt door het sant,

't Leert, datmen eens ghesint moet leven op het lant.

De mossel, sluyt haer huys met dobbel stij-ve deuren,

Beduydt, en 't seydt, ghy laet u vryheyt niet verscheuren.

De mossel, broos en teer, is gulfigh, noch besvvaert:

Siet, dat ghy oock dijn lijff voor overdaet bevvaert.

De mossel, pijpt, en nijpt, met open svvver lippen:

Laet niet als reyn gheluydt ô mensche dy ontglippen.

De mossel, die bevvaert, en svvvert mensch greyn;

't VVijst, dat een sedich hart maeckt alle dinghen reyn.

De mossel, vlecht haer vast, voor bigen, vrint, en reghen:

Och! siet toch voorvvaerts igt, soo blijffdy niet verleggen!

De mossel, die vvert voor, en teghenspoet ghevvaer;

Ghy dan, let op u stuck, soo blijffdy igt ghevvaer.

Doet

Doet als de mossels doen, en houd' u in de muÿten,
 Vveest vrolijk binnens-huys, maer, gaet u niet te buyten;
 VWant, als men zijn ghebou gheduerich wel besit,
 Soo blijft men ongheschent, en altijd vers, en wit.

VAN MELDE RT, weerde vrient hebt ghy de man bekéken
 Die met zijn dom verstant can vande Mossels spreken?

En wederom, hebt ghy, dit nagheseg verstaen,
 Oock watter wert ghemeent, en watter dient ghedaen?
 Soo isset u vermaeck, 't geen dese mossel-dichten

Met ick en weet niet wat aenwijfen seden plichten,
 Door Kordewagen-sanck van Mossel-kookery,
 Deurvlochten met vermaeck van soete koddery.

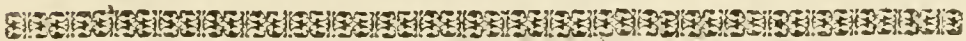
Dan, onder slecht gemall' schuylt somtijdts vry wat onder
 Dat alle menschen raect, off yemant int bysonder:

Doch, Meldert stoort u niet al roept den Zeeuw wat stijff;
 Want, al zijn Mossel-praet is maer uyt tijt-verdrieff.

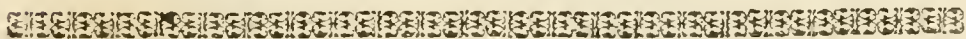
Wel aen, het is genoech: ick gaen my weder wenden
 Tot Nepen-sluÿts ghevoel, en dan mijn dichten enden;

Maer, eer ick voorder loop soo wert u dit vereert
 Van een, die Soeckt en vind, en noodich dient gheleert.

A. V. Venne.

VWil yemant groot gheweet met naersticheyt doorsoecken,
 Let op gheringhe stoff; en siet de schepsels aen:
 VWat hoeffmen dan behulp van oude, vreemde boecken,
 Devijl, den aller-godt zijn werck, ons doet verstaen.

S O N N E T,

T O T

De ydel, aerdsche begeer-suchtighe
Menschen.

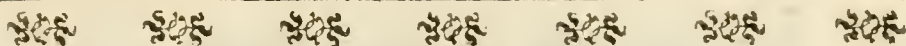
GHy dwaesigh aerdsche volck, dat nieu-ovesuchtigh haect
Naer ick en weet niet wat voor menschelijck begeeren;
En staegh dijn lossche breyn gheduyrigh om laet keeren,
Soo lang de waggel-sin, met heb-wil is vermaect:

Om dat ghy t'eenemael tot steyger-lust gheraect,
Na staet, en hoogh ghebied' om ander t'overheeren
Met schijn van macht, en pracht, en overmalle kleeren:
Maer, all' u doen is wint, en reden datment laect.

Och! wat vermach de mensch? wat wilmen sich vergrooten?
Men deyst toch weder heen van daer men is ghesproten!
Wat baett' dan groot ghesach; off menigh landen-rijck,

Daer somtijts veel ghevolgh moet buyghen, stuypen, nygen,
Om door een ydel hoop, een schijn van gunst te krygen:
Denckt, dat de macht ontmacht vanneermen overt een Lijck.

't Simmen-overck sal haest gaen uyt en,
Weerde LESER beydt noch wat:
Ey! doorfiet de Neven-kluysten.
Daermen, soetlijck wert ghevatt.

S I N N I G H E
NEEP-KLVYTIENS.

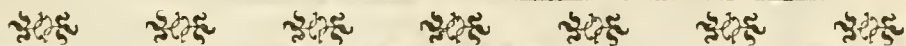
A L V V A E R

Inde selve door Poëtische Spreucken wert ver-
 thoont de verscheydenheydt, ende aenhangende ey-
 ghen-schap vanden loop des menschen le-
 ven, tot het sterven.

T O E - G H E E T G E N T

Den Eerfamen Const-rijcken
 Loff-weerdighen

W I L L E M I A C O B S Z.
D E L F F'.

Loff-weeraen goeden vrient, beliest ghy dit te sien,
 Denckt, wattet dan beduydt:
 Het is een doen en laet van't leven, vande lien,
 Ick, noem het Neepen-kluyt;
 Om datmen dickmael siet hoe yder mensche seylet
 In menich dit, off dat,
 En somtijts, nyt de streeck van redens spoor verzeylt
 Tot in der quaelen padt:
 Doch, onder dit ghevoel loopt dickmael wat ghemall'
 Van sloor, en borte-maet,
 Dan, jocken op Zyn tijdt, heeft somwijl re'en, en val,
 Alst niet te groff en gaet.
 Het grove slim bejagh van Kind, en Man, en Wijff,
 Dient vry Wel op gehaelt:
 Met al het misgeval, en schadigh loos bedrieff
 Dat deur de werelt maelt.
 't Begint, hier vande jeughd', tot aen den ouden dagh,
 Van slecht, en recht, en rijk;
 't Wijft, Wat den swacken mensch, off aerden-romp vermacht
 Wanneer, hy Wert een Lijck.
 Vrient, neem dit Neep-Gespreck nyt enkel goede gantz,
 Al steecker niet veel in;
 Let, meer op goede Wil, als op mijn slechte cunst,
 Ick Soecke noch, en win.

A. V. Venne.

S I N

SINNIGHE
NEEP-KLUYTFES.

WAERIN

Spreuckſcher wiſſe wert aen ghewefen door verſcheyden
Perſoonen, den loop des leuens.

Denckt eens.

Ionge *Gijſe*, heeft een wegge
Grooter, als zijn cleyne lijff;
Noch, wenſt hy der vier, off vijf:
Soument van een kind wel ſegge?
wie kant heffen, off weerlegge
Dat, ſo vroech begeer-mil bruyc
't Oog, macht grooter als dē buyc.

Licht te vreen.

*Kleyne Lijsje, prijft heur leuren,
Prommeling van poppe-goed,
Daerſe luſt, en vrenghd mē e voed,
Sletjes, potjes vol van ſcheuren;
En, al Wat heur mach ghebeuren.
Siet, hoe vredich datmen leeft
Alſmen't wel ghenoeghen heeft.*

Genuchlijke pijn.

*Teewē ſchurckt, en vrijſt zijn handē,
Waerom doet den ſlocker dus?
't Is hem liever, als een kus;
Och! hoe ſoet-zijn juckers-bandē,
Nieuwe pijn uyt vreemde landen,
Krauwē puysen, Kittel-wee
Brenge ons Teewēn, over Zee,*

Van beyds wat, is beſt.

*Elske mors, die vuyle kleuter
Heeft heur ſin niet ſeer gheſetē
Op, het aldermoſte nett:
Wat luſt mijn roept ſoete beuter
Al't ghetoy, en pronck gheleuter;
Hier Wat vuyl, en daer wat kuys
(Seyt het ſpreckwoort) hout wel huys.*

't Heeft geen beſcheydt.

*Ritsfert, is verander-ſinnigh,
't Schortt hem alrijt hier, off daer,
Dan is hy eens vuyl en claer,
En ſomwijlen goed, en vinnigh,
Dā eens bluts, en dā eens winnigh:
Schijnt de Key niet halliff ſot?
Hey, zijn hooft en houd geē ſlot,*

Ey! ſtoorje niet.

*Soet, begint arijn te foole,
En ontſehelt de dubbel-huydt
Mits, ſo ſchreewēſe overhuydt?
Aye mijn! roept Soete Toole,
Wat is in het dānck verhoole?
Vroiswe traenen vloten licht
Van een bang, en ſuyr gheſicht.*

M iij

Wat

Wat helpt.

Kors, verftelt *Iorijntjes* bouwen,
 Laft hy niet, hy crijght eē grauw,
 Wāt, de meyd wort quabs, en flau,
 Hoort (leir *Kors*,) tē ſchort aē mouwē
 Noch aen enge, ſtrengē vouwen,
 Maer, *Iorijn* wort dick van lijff;
 Off, en iſc maeght, noch wijff?

Sout en kout ſtinckt niet.

Lompje, gaet *heer* voetjes waſſe
In het ſiltigh ſwabbel-nat,
Dat heel hooge op-waert ſpat;
(Wel dacht zy,) ghy coele plaſſe,
Waerom gaeye mijn verraffe?
Waerom maeckje mijn dus koudt?
ſtinck Ick? hoe, ick ben beſout?

Hoort, en ſiet, en ſvrijght.

Keyer, heeft een *buys* gecregen,
 Daermen ongefien mē ſiet
 Oft, ſich alles groot gēliet:
 Daer is vry wat acngelegen,
 Veel aenmerckt, en veel gefwēgen;
 Sachtjes gaen, en verre ſien,
 Is een daet, van wiſſe lien.

Ten ſtaet *heer* ſo groen niet.

Knibbigh *Weyntje*, 't *groenſel* *meysje*,
*Schijnt ſo groen niet als *heer* groen*,
*Soumen dat *Welthans* bevroen?*
*Wat gebreecket *Weeligh* vleysje*,
Seytet niemant? hoort een reysje
Weetje, watter dan aen ſchort?
*'t Is, om dat *heer* groen verdorrt.*

Geckt niet te veel.

Truy, loopt met een *Byetje* ſpeele,
Sy meent datter niet als ſoet
*Van de *Byetjes* aff-gaen moet*;
*Maer, de *ſtrael* coomt *Truytje* ſtreelen*,
Datſe roept met luyder keele
Och! Wat rijſter igt ghemall
Meer, als lydigh onzbeval.

Wie, kendt de luyden?

Wilsert, loopt al hincke-pincken,
 Off, iſt maer aelwaerdicheyt?
 Wat, ten is ſchier geen beſcheyt;
 Iſſet, van te veel te drincken?
 Off en zijnt maer krommē ſincken?
 Wie toch wetet watter dwingt!
 Waer de ſchoē thās iemāt vringt!

Weeft vlijtigh.

Pleuntje, wilde vloyen vanghe
Met een deufigh nuchter-hooft;
Dat van droomen was verdooft;
't Fel gheſpoock dé pleuntje prange,
Maer, ſy keeck, en ſocht te lange:
Wie, in noot ſich niet en haeft,
Lijdt, verdriet, en ſtaet verbaeft.

Helpt u ſelven.

Sybert, ginck een meſje ſlypen
 Op de foolen van zijn ſchoen,
 Hy, en hadd' geē ſteen van doen;
 Ey, hoe kon' hy dat begriipen?
 Maer, de noot doet ſomtjts nijpen?
 Die hem niet behelpen kan,
 Is geen recht deur-ſlepen man.

Geen

Geen vrienden in noot.

Leen, *heer tanden zijn vol pijn,*
Zy roept moordt! help, hoofde moordt!
 Elck een sprack 'tis meer ghehoort,
 Ey, *bedaedje wat int gryne!*
 Leentjen, *yder claeght int zijne;*
Alst gheluck niet meer en dient
 Dan, *en weetmen geenen vrient.*

't Is mallicheyt.

Toncker Puyck, en zijn manieren
 Thoonen altijd nieuw, en oud,
 Hier wat zijd', en schijn vā goud,
 Daer wat schēve kieremieren:
 Met gedrill' op tierelieren.
 Schijnen pronckers dan niet wel
 Beelden van Comedy-spel?

Waerom niet.

Vrffel, is reyn opghesneukelt
Om wat schoontjes voor te doen,
Lanck ghekap, en cleyn van schoen;
Maer, heur aensicht is ghekreukelt,
En gesproet, geputt, ghepeukelt:
Daerom heytse dit bedocht,
Schoon geveylt is halff vercocht.

Waert met segghen te doen.

Volkert, wou den boude vertille
 Op het *Haeghsē buyten-Hoff,*
 Waerom leytsē hier int stoff?
 (sprack hy,) ick sal dese spille
 Heffen, leggen na mijn wille:
 Yder riep, ey! wacht jouw knien;
 't Sal, met seggen niet geschien.

't Hart leyt te hoogh.

Meester Poep, de steenen snyder
 Stoft, en poft met veel gheraes
 Van een steentjen uyt de blaes;
 Is de *Moff* een paerden-rijder,
 Waerom soeckt hy dan niet wyder,
 Na de steen, die in het hart
 Niet beweeght, van yemants smart?

All' kinder-werck.

Iuffrou Dyewer, is behanghen,
Iā, ghelyckt (met oorloff schier)
Op een dyd' cen drolligh dier;
Doch, sy houd heur Iuffers gangen,
En beschildert lipp', en wangen.
Geeffmen alle dinck een naem,
Soo, he' et Dyewer poppe-craem.

Stijff blaasen gelter niet.

Blaasjen, heydt zijn blaas verloren
 Daer hy al het geldt in stack,
 (Wel docht *blaas*.) wat ongemack
 coomt mijn hier althans te vooren!
 Soumen, om een blaas sich stooren?
 Wat een blaas; waerom gequeld;
 Wie meest blaast heeft t minste geld.

Al te veel vraeghs.

Fijtje, sou wat goelyckx coepen
 Op de *Middelburghse markt,*
 Zy dong naer een lepel-bardt;
 Ey-moer *vraeghde na veel hoopen,*
Ende brack veel wint met loopen:
 't Sijn geen coopers al die bien,
 Noch veel *stammer die maer sien.*

't Is onseecker.

Heyme, gaet een lootje waegen
 In een rijke Lotery,
 Ey! de subben is soo bly,
 Hy roept, sel ick wat bejaegen?
 Souw ick nu een prijs mé draegen?
 Neen; die nae 't onseker fiet
 Krijcht, gemeenlic maer een niet.

Besiet u selven.

Claesje moet heur Hoffje myen,
Daer het onkruyt altemilt
Groeyt, daer sijt niet hebben wilt;
Wie, can dese moer benyen
Dat sy 't quaede soeckt te myen?
Die zijn eyghen Hoff deur gaet
Vind, maer al te veele quaet.

't Is maer ydelheydt.

Toor, sach lootfman toebac drincken,
 Brát!(riep *Toor*,) tis brant!tis brant!
 't Vyer, dat heyt de mā vermant!
 Foy! de smooock begint te stincken!
 Wat zijn dit (seyt hy) voor fincken?
 Datmen, nu voor wijn, off bier
 thans, gaet drincké rooc, en vyer.

Yder huys heeft zijn verdriet.

Leuntje, heyt een wylen droncker
Die, (al wat sy nauw verspaert)
Gaet verquisten by de Waert:
Noch prijft Leuntje desen roncker,
't Is, (roept sy) niet altyts doncker;
Want, men weet dat yder huys
Heyt, off groot, off cleynder Crijts.

Beraedte wel.

Gooltje, was beluyst om trouwen,
En zy kreegh een bultenaer,
Kever-muygh, bloot van haer,
Wel beset van pyyst en vrouwen;
Geyle Gool die moest hem houwen:
En sy roept; 't is baest ghetrouwte
Dat wel hydigh lange rouwt!

Hout maet in 't spaeren.

Lauw, doet niet als gorten tellen;
 Hy, en wil noch vleys, noch vis;
 't Is nu goet die suenigh is
 (seyt hy,) ick en mach geen vellen;
 Dieren-tijd doet slemper quellen:
 Wie, zijn teering matigh hout,
 Die wert rijk, gesont, en oudt.

Nergens beter als 't huijs.

Slonsje, loopt altyt larveyen
Lancx de heele wijve buyrt,
Sy en spind, off naeyt, off schuyrt,
Och! hoe pleeghe 't vinyl clappeyen;
't Ongeschende, leugen-breyen:
Sulcken Slons, diet huys vergeet,
Doet heur man, en kinders leet.

Veel te gulfigh.

Dicke Dyeme smockelt dapper,
 Hy, besorght zijn hollen buyck;
 Met een opgevolve krüyck;
 Fy, van sulcken al-op-snapper!
 Slimmer, als een schijven clapper:
 Iffet bier voor fwijn, off gans,
 Brouwtmēt dā voor sulcke mās?

Elck

Elck even nae.

*Schraele-nell', en heeft geen matten,
't Wel te vreden maectt heur rijk;
Vind men veel van haers ghelyck?
Wie toch, heeft er meerder schatten
(Seyt sy) als het oogh can watten?
Want, de Werelt is ghemeen:
Heeft men wat, 't is maer te leen.*

Ouwerdom, hout u gemack.

Traege *Fop*, die kust by daegen,
En by nachten even seer,
Doch, hy kust geë kinders meer;
(Hy sprack) ick en wil niet draegen,
Want, het is een welbehaghen
Dat men selver wert ghekust,
Alsmen (laes!) van kussen rust.

Souwmen niet forgen?

*Vette Kommer, is bedeghen,
Want, zy draecht het forge-pack
Met gheduld, en onghemack
Over alle struyckel-weghen;
Daerom dient dit niet versweghen,
Staege sorg, en wel-beraen
Doet het schip niet ondergaen.*

Helpt dy in geen lyden.

*Lubbert, wilde paaling steecken
In een diepe slobber-sloot,
Daerhyaersling inwaerts schoot;
Och! siet Lubbert sonder spreekken,
Ey! zijn lijff dat schijnt te breeckē:
Lubbert, socht zijn eygen last,
Daerom leyt hy hier verrast.*

Onken, maectt onmin.

*Botte Grollaert, gaet verachten
Alle cunst, off rijke schatt;
't Is, om dat hy niet bevatt
Waer de wetenschap, en crachten
Leyt, off woont, off wil vernachtē:
Daerom laeckt dees botten vent,
't Geen, hy niet en weect, off kent.*

Wacht u voor koude plaetsen.

*Lijn, gaet onvoorsienigh bucken
Met heur lumme, stramme leer
Op een harde kouwe steen:
Ey! heur zetel was aen stucken,
Daerom moetsē sitte bucken:
Seght een reys? Zit Lijn och arm!
Nu, althans niet byster warm?*

Weest behulpigh.

*Als de creupel, leydt den blinden
Deur een slicker-gladde baen,
Dā, leert mancheyt blintheyt gaē,
Om te gaer den wech te vinden.
Denckt, hoewel zijn eens gefindē!
Dat de deught by gunste past,
Als, d'een handt de ander wast.*

Wie? heeft zijn wil.

*Niesjen, heeft heur bril gebroken,
't broos ghesicht is sy nu quijt,
Besje Zit vol droevigh spijt;
Roept, ick win, noch can niet koken;
Help! mijn vensters zijn geloken.
Is, dan yemant niet gebrilt,
Die niet doen mach wat hy wilt?*

N

Off

Off te jonck, off te oudt.

Ouwe *Lubbe*, loopt uyt minnen,
'tSchijnt, hy krijgt eē vlugge meydt

Die juyst naer hem heeft gebeydt:
Denct! waer zijn dees bey heur sinnē;
Wat mach *Lubbe*-grijs beginnen
Dat hy voor zijn echte doot
Kicft een geyle, veyle schoot.

Beter wat als niet.

Ammerensje, breyt de netten
Daer het *Vijfchers* volck met list
Al hun hoop, en winst mē'e vist:
Wie, soud' yemant gaen beletten
Datmen lijff te werck gaet setten?
Ist niet beter yet ghedaen,
Als ghedyrigh leegh te staen?

All' quade grepen.

Gauwert; heydt een beurs gefneden
Van een wel bedreven dieft,
't Was d'een leet, en d'ander lieff;
't Guytje worde stracx bestreden,
En gekleunt, en fel vertreden:
Cleyne *Gauwert* wilmen slaen,
Groote *Gauwert* laetmen gaen.

't Gaet verkeert.

Labbe, won de broeck aentrecken,
En goe *Ias* die lietet toe;
Arme sack! hy docht wel hoe,
Waer mē'e sal ick schaemte decken?
Ias geeft oorsaek van begecken,
Nu hy 't wijff de bockxen geeft
Dien hy selver noodigh heeft.

Dit gaet te groff.

Fijntje, zat wat groff en spiende
Vyt ghewente tijd-verdruff;
Anders, souse met ghekijff

Hanne (die heur wel beminde)
Om doen loopen als een winde:
Daer, *Fijn* dick quaet gaeren spint,
Haspelt *Hanne* lijck een kindt.

Al recht uyt.

Goede Faes, die wil met ceren
Deur de werelt gaen, en staen;
Hy, en treckt hem niet veel aen;
Hy gaet al 't bejach ombereen,
Ydelheyt, en groot begeren,
Faes, is juyst de werelt boos?
Neen; de mensche maectse loos.

Sorght niet te veel.

Kniertje sach heur bayr vergrijsen,
Hoe (docht zy,) 't is spaerens tijd;
Wordt ick mild, ick raeck veel quijt:
Wie kan outhcyt hier in prijsen?
't Is een spreuck, en leer van Wissen,
Spaerter yemant voor zijn monde
't Is voor kat, off rat, off hondt.

't Is soo quaet niet.

Iappe, zit en kreunt, en huyvert
In het hoeckje van den haert,
Met de kegels aenden baert;
Roertet yemant (sey tde *Kluyvert*)
Dat mijn baert ontdoyt, en suyvert?
Ist niet goet by winter dagh,
Datmen 't vyer bespicken mach?

Doet

Doet u wat deeghs.

*Krijntjes neus, gaet aeffem druypen
vande snippe snelle kouw,
Daerom roept een yder jounv!
Lieve Krijn, sy selt versnypen!
Gaet by 't lolle-potje cruypen:
Die, Zyn selven niet en spaert,
Selden yemant vreems bewaert.*

Alle daeghs wat naeder.

*Melsen, gaet vervaerlijck stenen,
En hy is niet wel te voet;
Iffer hinder dat hem doet?
Heytmen weedom inde schenen,
Off veroude stramme beenen,
't Aller spreck-woort melter aff:
„Hy, gaet met d'een voet int graff.*

Wie weet, of morgé verschijnt?

*Imme, Wensst niet meer te leven,
Om dat zy des Werelts spoock
Siet verdrijven als een roock;
Schijnt een mensche hoogh verheven,
Hy wert haestich neer ghedreven:
't Leven is maer eenen dagh;
Miemant leefst die morgen sach.*

Ghy zijt aerde, en moet tot aerde.

*Aertt, gaet na der aerd' gheboghen,
Aertt zijn op en neder-lijff
Schud gelijk een tijt-verdrijff;
Vyt wat aerd', wert Aertt bewogen
Dat Aertt aerde moet ghedogen?
Gaet dan Aertt aldus ghekromt
Om dat hy uyt aerde comt?*

De handt, moet uyt de mouw.

*Flenne, loopt staegh om een keuyer,
Hy, is altijt op de straet
Besigh met een beusel-praet:
't Is, een loomen jeughd op-reuyer,
Leegheyt maect hē lācx hoe leuyer;
Maer, so hy dat meerder doet,
Dan moet Flenne banck-jueroet.*

Weelde baert fuchten.

*Geertjen, is deurgaens befommelt
Off heur altijt wat ghebrack,
Zy, lijkt schier een bulle-back,
Soa besmuystert, en begrommelt;
Nochtans schuyrtse, waect, noch schommelt;
Waerom sietse meepsich wijs,
Coomtet van wellust, en spijs?*

't Goet blijft ter werelt.

*Vrecke-rijck lagh om te sterven,
Rijck, besuchte meer het goet
Als zijn byster quaedt gemoedt:
Rijck seyde, moet ick nu onterven?
Moet een Rijck, de rijckdom derven?
Rijcke vreckaerts! kreunt, noch kijft!
Scheyt de mensch, het goetje blijft.*

Niemant weet uyr noch tijdt.

*Kloen, die wil een kloen ontwarre,
Kloen heur kaersje gaet al uyt!
Kloen, die beyd te lang ghesmyt:
Kloen versluuwt van 't woele-marre!
Kloen; en draet sight laes! om varre.
Wie, is doch den tijdt bekendt
Wanneer 't levens draectjen endt?*

N ij S I N

SINNIGHE LESER,

HEt blijft buyten twiiffel, ofte dit voorverhaelde Tafereel des Sinne-mals, is met een lachende, off jockigh suchten door-lesen, en gesongen; (by aldien datter jock uvert verstaen) de eygerschap van yder Sinne-werck, heeft V. E. geopenbaert, vvaer op datse geduydet uverden, ende tot wat eynde die gemaect zijn, (te uveten, uyt een invallende mallichheit, bestuende in omhelvende reden, en goede bedenckingen.) Men can het niet voor quaet houden, datmen op vermaeckelijke wijze, de nieuwfuchtige luyden de ronde vvaerheit, ende leerlicke dingen al lachende voordraeght: als, hoemen van 't Minne-mall' geraeckt tot Reden-plichten, ende noch voorder, tot naerder aenmerckingen, om te comen tot beternis des levens. Men speurd, dat het menschen breyn, sich gheneycht na veranderingh; vvaerom dan, uyt sulcke reden de ongelijkheit in dit Sinne-mall uvert verthoont, om de Leser niet te doen sleuyten door lanck verhael van eender gesegh: men siet staegh veel onderscheyt by gebeurte, inde mensch heerschappyc voeren; als blyschap, droefheydt, hoop, vrees, gesontheyt, sieckte, quellighe-veroude traegheydt, rijkdom, en armoede, met ander aerdtische aenhanckscelen; die, als een Visschers gebreyt net aen een ghebecht zijn, d'welck door de doot ontverret, ghescheurt, en ghescheyden uvert: Vvaerom dan soeckende Leser, nu goet gevonden is, het Sinne-dichten te besluyten; nademael 't selve met vvreught begint, ende met droeffheyd schijnt aff-scheyt te nemen; So uvert hier nochtans door hobollige wytbeeldinge, een vvreemde lijst van Sinne-bommen aengevvesen; alvvaer, de voornaemste Sinne-speelders moeten op gbelijcke wijze rondt gaen, na het pypen van jock-luft; de vvelcke, door het reden-sleuyten, en middel-matigh gebom, een yder doet zijn gangen gaen, sonder aensien der persoonen; maer, vvilc dat alles verplaetst; om dat des vverelts omloopende veranderinge daer in bestaet. Hier mede, sal de vverde Leser gelieven zijn oogen te vwenden tot de wytbeeldinge selve. Vaert vvel.

Wie toch, vind'ter vvreemder Lijst
Als men hier benevens wijst?

De lijst van het Tafereel,
 GENAEMT
 SINNE-BOMMEKEN.

S A N G - V V T S E :

Alemande Spiers. ofte, Helaes! Amour Wat gaet my aen?

Is't mallicheyt?
 't Heeft bevallicheyt.

Als de *Mey* staet voor de deur,
 Ionc en out verrect zijn beyne,
 Die des winters voll' getreur
 Copen, by de *trivrom treyne* ;
 Loopen dan, alom, herom
 Sien, na *Pypelary bom*.

Ghy dan, alle wieder wilt,
 Sleept, en heft jou stijve beyne ;
 Hoort, hoe 't nieuwe *fleuytje* drült,
 En 't *gebom* van *trivrom treyne* :
 Beyd goe luydjes, staet wat om ;
 Hoord, en siet de *Luy bom*.

N iij Vyter-

Vytermuyten, gaet int veldt,
Lustigh, bēfighd' hand', en beynen,
Niemant quister eer, noch geldt
Hier ontrent de *trirom treyne*:
Heyfa, *Sinne.maets* herom,
Luystert na de *Lary bom*.

Ofmen byster waer belaeñ,
Dat hier *Malle-mackers* beyne
Droeff, en blyc ganghen gaen,
Speelen, queelen *trirom treyne*:
Denckt, het is maer *jock* (herom,)
Watmen doet by *bom, bom, bom*.

Vlieght *MERCVRIVS* van hier,
Nu 't *gesin* dus wil te beyne?
Iffet reden, of manier,
Dat een *Godt* van *trirom treyne*
Niet en springt herom, herom,
By de *Pypelary bom*?

Nu, wel aen dan *Sinne.maets*,
Schiēt, en voeghd' jou ras ter beyne;
Stelt niet al te veel gelaets,
Och! houd' maet op *trirom treyne*:
Soo ghy anders wilt, herom
Pypelary bom, bom, bom.

Sult ghy eerst by *uytgeroep*
Sien de *Pronck*, en *Pracht* te beyne?
Of en isser geen ghesnoep
Ergens, aen wat *trirom treyne*?
Vind'men niemant? gaet dan om
Pypelary bom, bom, bom.

Koom goe *Leendert* mallen Boer,
Lichtje clompen, roerdje beyne;
Slact de hand aen *Lijsje-moer*,

Laet moy *Toncker trirom treyne*:
Dickert, springt herom, herom
Pypelary bom, bom, bom.

Lijsje-Tennis soete meydt,
Wacrom stierje *kluts* te beyne?
Die soo leend, en sucht, en schreydt
Als hy moet van *trirom treyne*!
Vryster sieter eens naer om,
Nu ghy huppeldt by *bom, bom*.

Denckt, om *Maertens* vijs gevry,
Als hy weerom moest te beyne!
Doen zijn moose Ianckery
Niet en mochte *trirom treyne*:
Minne-mallers; om, herom
Pypelary bom, bom, bom.

Trijn, en *Leun* verneemtmen niet,
Zijnse na den *Haegh* te beyne?
Daer, ja hoord'men geen verdriet
Vande *Zeeusche trirom treyne*;
Hoof se, kijcken liever om
Tot een moyer *Lary bom*.

Hoortmen thans, niet veel gesteens?
Daer 't geboerte swierd te beyne
Om, *twee dubbel-blauwe-scheens*
Van een *Vrysters trirom treyne*?
Hier, en *Camptmen* niet, herom
By de *Pypelary bom*.

Bouwen-Kijcker, *Soetje-Lam*,
Gaen all' hompel-pompel beyne;
Want, zy beyde tre'en te *stram*,
Om te loopen *trirom treyne*:
Maer, men kouter practjen om
Vande lieve *Lary bom*.

Vind?

Vind'men hier geen *Coppelaers?*
 Daermen nochtans siet gaen beyne
 Arme Honden! naers aen naers,
 Staert aen staert, by *trirom treyne?*
 't Is maer *Liefden-spoock!* herom
Pypelary bom, bom, bom.

Houw, ghy *Slyper*nceghe vent,
 Fraey mijn *Lansert*, licht jou beyne!
 Voeghtje handen hier ontrent,
Slijpt en nijpt geen *trirom treyne:*
 Sprecut, en schreut, en springt her-
Pypelary bom, bom, bom. (om

'Aerdigh moye *Vrouwenky*,
 Trippelt, nijghd met teere beyne
 By de *Waterlandtse Truy*;
 Queeldt een reys van *trirom treyne:*
 Keerje *sincx*, en rechts, herom
Pypelary bom, bom, bom.

Hoor, dan hupse *Tongemans*,
 Drilt, en dávert licht te beyne;
 Speelt een rechte mommekans
 Met de *Slypers trirom treyne*;
 Streeft wat defstigh, heftigh, om
Pypelary bom, bom, bom.

Hey! maets, nutte *Ambachts-lien*,
 Waggel-voet met schongel beyne;
 Waerom, wilje leegh staen sien
 Na de *ronde trirom treyne?*
 Gaet van hier; of loopt mé om
Pypelary bom, bom, bom.

Luchtigh, droeven *Eyer-man?*
Ey, ey! versettje beyne,
 Boer, wat drommel ging jou an

Alsje tiep, och *trirom treyne!*
 Schraelen *Eyer-muts*, herom
Pypelary bom, bom, bom.

Eyer-claeger, tierd niet meer;
 Lockt geen *boose Wijffs* te beyne,
 Siet, wat benje nu een Heer?
 Want ghy danst by *trirom treyne*;
Eyer-slobber-schoens, herom
Pypelary bom, bom, bom.

Mossel-man, roept niet te stijf,
 Korde-waeghend' staegh ter beyne,
 Singt van *Mossels* tijt-verdrieff,
 En de *vorffe trirom treyne:*
 Veylt jou *mossel-kost* alom,
Pypelary bom, bom, bom.

Mossel-joolen, wachtje wel
 Datje hier niet coomt te beyne!
 Niemand soeckt een *mossel*
 By de *suyver trirom treyne*,
 Daermen wapper-hieldt; herom
Pypelary bom, bom, bom.

Leerdt de *Mossel-man* verstaen,
 Als hy heel deurgaens te beyne,
 Door zijn *Mossels* doet vermaen
 Hoe de plicht van *trirom treyne*
 Heeft goe reden, en waerom,
 Meer als *Pypelary bom.*

'k Weet niet, wattet all' beduydt,
 Datmer geen siet *kruyse-beyne?*
 Daer so menigh *Nepen-kluys*
 Praeten van de *trirom treyne*;
 Evenwel, men peynster om:
Pypelary bom, bom, bom.

Wie, een *Nepen-klytje* voeldt
 Ergens aen de neus, off beyne,
 Die, schout waermé krielt, en kroelt
 Deur des Werelts *trirom treyne*.
Soeckt, en vindt de deught alom;
 En, bedenckt *gejock bom, bom.*

Wilder yemant meer, althans
 Scheene-maeyen, slinger-beyne
 Op s'en Engels, Spaens, en Frans?
 Off, noch vreemder *trirom treyne?*
 Loopt, verneemt, en reylt herom
 By een beter *Bom, bom, bom.*

*Nu, is al het Bom' ghetuyt,
 En het Sinne-mallen uyt.*

E Y N D E.

